

Kamerunin turvallisuustilannekatsaus – Marraskuu 2021

Tiivistelmä

Tässä raportissa kuvataan Kamerunin turvallisuusolosuhteita sekä humanitaarista ja poliittista tilannetta. Kamerunissa on käynnissä kaksi väkivaltaista konfliktia. Anglofonialueen konfliktissa tuhansia on saanut surmansa ja satoja tuhansia on joutunut siirtymään kotiseuduiltaan. Toinen väkivaltainen konflikti on käynnissä Kamerunin koillisosassa. Boko Haramia/ISWAP:ia vastaan käytävässä sodassa on niin ikään saanut surmansa tuhansia ihmisiä, paikallista väestöä on joutunut pakenemaan kodeistaan ja alueelle on muodostettu paikallisia kodinturvajoukkoja. Muualla maassa, ja etenkin lokakuussa 2018 pidettyjen presidentinvaalien jälkeen, on etnissävytteinen keskustelu lisännyt poliittisia jännitteitä.¹

Tämä raportti keskittyy erityisesti tammi-lokakuun 2021 tapahtumiin, ja erityisesti Kamerunin anglofonialueilla ja maan koillisosassa oleviin konflikteihin ja niiden vaikutuksiin maan siviiliväestölle. Turvallisuusvälikohtausten ja siviiliuhrien määrän osalta raportissa tarkastellaan vuoden 2021 tammi-lokakuun lisäksi lyhyesti myös vuosia 2019 ja 2020.

Anglofonialueen konfliktitilannetta ja siihen läheisesti liittyviä teemoja on käsitelty viime vuosina useissa Maahanmuuttoviraston maatietopalvelun kyselyvastauksissa.² Belgian maahanmuuttoviranomaiset ovat julkaisseet marraskuussa 2021 anglofonialueita koskevan turvallisuustilanneraportin.³

Raportin laatimisessa on käytetty erilaisia julkisia lähteitä kuten kansainvälisten järjestöjen ja tutkimuslaitosten tuottamia raportteja ja tietoaaineistoja sekä näitä täydentävää uutismateriaalia, joka on ollut Maahanmuuttoviraston saatavilla raportin kirjoittamishetkellä.

Abstract

This report gives an overview of the security, political and humanitarian situation in Cameroon. There are two ongoing violent conflicts in Cameroon. In the conflict of the Anglophone region, thousands have been killed and hundreds of thousands have been displaced. Another violent conflict is taking place in the North-East of Cameroon. In the war against Boko Haram/ISWAP, thousands of people have also been killed, the local population has been forced to flee their homes and local domestic security forces have been formed. In the rest of the country, especially after the presidential elections of October 2018, ethnic debate has increased political tension.⁴

This report will focus in particular on the events of January-October 2021, and in particular on the conflicts in the Anglophone regions and North-East of Cameroon and their impact on the civilian population in the country. As regards security incidents and the number of civilian

¹ International Crisis Group [päiväämätön].

² Maahanmuuttovirasto / Maatietopalvelu 1.9.2021; 4.12.2020; 22.11.2019; 18.7.2019; 16.7.2019; 14.3.2019; 13.3.2019; 12.3.2019; 28.1.2019; 8.11.2018; 6.4.2018; 20.12.2017.

³ CGRA 19.11.2021.

⁴ International Crisis Group [päiväämätön].

casualties, the report will review January–October 2021, and also briefly review the years 2019 and 2020.

In recent years, the conflict situation in the Anglophone region and related themes have been the subject of a number of query responses of the COI-department of Finnish Immigration Service.⁵

The report is based on different public sources, such as reports published by international organizations and research institutes and complementary news material, which the Finnish Immigration Service has had access to at the time of writing of this report.

⁵ Maahanmuuttovirasto / Maatietopalvelu 1.9.2021; 4.12.2020; 22.11.2019; 18.7.2019; 16.7.2019; 14.3.2019; 13.3.2019; 12.3.2019; 28.1.2019; 8.11.2018; 6.4.2018; 20.12.2017.

Sisällys

1	Johdanto	7
1.1	Poliittinen tilanne.....	7
1.2	Kamerunin turvallisuustilanne yleisesti.....	9
1.3	Turvallisuusvälikohtausten ja siviiliuhrien tilastoiminen.....	10
1.4	Viranomaissuojelu Kamerunissa.....	12
1.5	Valtion turvallisuustoimijat.....	14
1.6	Kulkuyhteydet – yleistä.....	15
1.7	Kamerunin väestö.....	15
1.8	Sisäisesti siirtymään joutuneet – yleistä.....	17
2	Nord-Ouestin maakunta	18
2.1	Taustatietoja Nord-Ouestista.....	18
2.1.1	Alueen sijainti.....	18
2.1.2	Väkiluku	18
2.1.3	Kulkuyhteydet.....	19
2.1.4	Alueen etninen ja uskonnollinen jakauma.....	20
2.1.5	Aluehallinta ja viranomaissuojelu	20
2.2	Konfliktin intensiteetti Nord-Ouestissa.....	21
2.2.1	Konfliktin osapuolet	21
2.2.2	Sodankäynnin keinot, taktikat ja taistelualueet	24
2.2.3	Turvallisuusvälikohtaukset	25
2.2.4	Räjähdesaasteet	26
2.2.5	Siviiliuhrit.....	26
2.2.6	Maan sisäisesti siirtymään joutuneet	29
2.2.7	Humanitaarinen tilanne	30
3	Sud-Ouestin maakunta.....	34
3.1	Taustatietoja Sud-Ouestista.....	34
3.1.1	Alueen sijainti.....	34
3.1.2	Väkiluku	34
3.1.3	Kulkuyhteydet.....	34
3.1.4	Alueen etninen ja uskonnollinen jakauma.....	35
3.1.5	Aluehallinta ja viranomaissuojelu	36
3.2	Konfliktin intensiteetti Sud-Ouestissa.....	37
3.2.1	Konfliktin osapuolet	37
3.2.2	Sodankäynnin keinot, taktikat ja taistelualueet	39

3.2.3	Turvallisuusvälikohtaukset	40
3.2.4	Räjähdesaasteet	41
3.2.5	Siviiliuhrit.....	41
3.2.6	Maan sisäisesti siirtymään joutuneet	43
3.2.7	Humanitaarinen tilanne	45
4	Extrême-Nordin maakunta	48
4.1	Taustatietoja Extrême-Nordista.....	48
4.1.1	Alueen sijainti.....	48
4.1.2	Väkiluku	49
4.1.3	Kulkuyhteydet.....	49
4.1.4	Alueen etninen ja uskonnollinen jakauma	49
4.1.5	Aluehallinta ja viranomaissuojelu	50
4.2	Konfliktin intensiteetti Extrême-Nordissa.....	50
4.2.1	Konfliktin osapuolet	50
4.2.2	Sodankäynnin keinot, taktikat ja taistelualueet	53
4.2.3	Turvallisuusvälikohtaukset	54
4.2.4	Räjähdesaasteet	55
4.2.5	Siviiliuhrit.....	56
4.2.6	Maan sisäisesti siirtymään joutuneet	59
4.2.7	Humanitaarinen tilanne	60
5	Littoralin maakunta.....	63
5.1	Taustatietoja Littoralista.....	63
5.1.1	Alueen sijainti.....	63
5.1.2	Väkiluku	63
5.1.3	Kulkuyhteydet.....	63
5.1.4	Alueen etninen ja uskonnollinen jakauma	63
5.1.5	Aluehallinta ja viranomaissuojelu	64
5.2	Konfliktin intensiteetti Littoralissa	64
5.2.1	Konfliktin osapuolet	64
5.2.2	Sodankäynnin keinot, taktikat ja taistelualueet	64
5.2.3	Turvallisuusvälikohtaukset	64
5.2.4	Räjähdesaasteet	65
5.2.5	Siviiliuhrit.....	65
5.2.6	Maan sisäisesti siirtymään joutuneet	65
5.2.7	Humanitaarinen tilanne	66
6	Centren maakunta	66

6.1	Taustatietoja Centrestä.....	66
6.1.1	Alueen sijainti.....	66
6.1.2	Väkiluku.....	66
6.1.3	Kulkuyhteydet.....	66
6.1.4	Alueen etninen ja uskonnollinen jakauma.....	67
6.1.5	Aluehallinta ja viranomaissuojelu.....	67
6.2	Konfliktin intensiteetti Centressä.....	67
6.2.1	Konfliktin osapuolet.....	67
6.2.2	Sodankäynnin keinot, taktikat ja taistelualueet.....	68
6.2.3	Turvallisuusvälikohtaukset.....	68
6.2.4	Räjähdesaasteet.....	68
6.2.5	Siviiliuhrit.....	68
6.2.6	Maan sisäisesti siirtymään joutuneet.....	69
6.2.7	Humanitaarinen tilanne.....	69
7	Muut maakunnat.....	69
7.1	Taustatietoja muista maakunnista.....	69
7.1.1	Alueiden sijainti.....	69
7.1.2	Alueiden väkiluku.....	70
7.1.3	Kulkuyhteydet.....	71
7.1.4	Alueiden etninen ja uskonnollinen jakauma.....	71
7.1.5	Aluehallinta ja viranomaissuojelu.....	72
7.2	Konfliktin intensiteetti muissa maakunnissa.....	72
7.2.1	Konfliktin osapuolet.....	72
7.2.2	Sodankäynnin keinot, taktikat ja taistelualueet.....	72
7.2.3	Turvallisuusvälikohtaukset.....	72
7.2.4	Räjähdesaasteet.....	74
7.2.5	Siviiliuhrit.....	74
7.2.6	Maan sisäisesti siirtymään joutuneet.....	75
7.2.7	Humanitaarinen tilanne.....	76
8	Muuttaminen maan sisällä Yaoundéen ja Doualaan.....	77
8.1	Paikallisten asukkaiden sosioekonominen tilanne.....	77
8.1.1	Yleistä.....	77
8.1.2	Yaoundén kaupunki Centren maakunnassa.....	78
8.1.3	Doualan kaupunki Littoralin maakunnassa.....	79
8.2	Sisäisesti siirtymään joutuneiden tilanne.....	81
8.2.1	Yaoundén kaupunki.....	81

8.2.2	Doualan kaupunki.....	82
8.3	Alueelle pääsy.....	84
9	Lähteet:.....	85

1 Johdanto

1.1 Poliittinen tilanne

Kamerunin presidenttinä on vuodesta 1982 lähtien toiminut Paul Biya. Nykyiselle 7-vuotiselle presidenttikaudelleen Biya valittiin lokakuussa 2018 järjestetyissä presidentinvaaleissa.⁶ Biya on ollut vallassa yli 35 vuotta, ja tuona aikana hän on luonut laajan suhdeverkon valtiokoneistossa ja armeijassa. Nämä verkostot pitävät yllä monietnistä koalitiota, joka hyödyttää yleisesti eteläisiä etnisiä ryhmiä kuten Biyan etnistä ryhmää betejä.⁷

Kamerunin englanninkielisellä alueella eli anglofonialueella vain noin 10 % äänioikeutetuista antoi äänensä vuoden 2018 presidentinvaaleissa. Synä anglofonialueen matalaan äänestysprosenttiin olivat separatistien⁸ väkivallan uhka ja heikot vaalijärjestelyt.⁹ Kiista vuoden 2018 presidentinvaaleista, joita monet tarkkailijat, mukaan lukien katolinen kirkko, pitivät vilpillisinä, muokkaavat jatkuvasti Kamerunin politiikkaa. Presidentinvaalin tuloksen on kiistänyt myös oppositiopoliitikko Maurice Kamto, ja kiista kulminoitui Kamton pidättämiseen helmikuusta lokakuuhun vuonna 2019 kapinallisuuteen, vastarintaan ja väkivaltaan yllyttämiseen vedoten.¹⁰

Kamerunin parlamentti on kaksikamarinen ja se muodostuu 100-paikkaisesta senaatista ja 180-paikkaisesta kansalliskokouksesta. Suurimpana puolueena kummassakin on CPDM (Cameroon People's Democratic Movement), jota myös presidentti Biya edustaa.¹¹ Senaattoreista 70 valitaan paikallisten valtuustojen äänestyksellä ja 30 nimittää presidentti. Vuonna 2018 järjestetyissä epäsuorissa senaatinvaaleissa CPDM sai 90 % paikoista ja pääoppositiipuolue SDF (Social Democratic Front) loput 10 %. Opposition edustajat kritisoivat voimakkaasti sekä senaatin- että presidentinvaaleja ja anglofonialueilla äänestysaktiivisuus oli matala.¹²

Kansalliskokouksessa hallitsevan CPDM:n lisäksi on yleensä viisi muuta puoluetta (Social Democratic Front (SDF); National Union for Democracy and Progress (UNDP); Union of Peoples of Cameroon (UPC); Cameroonian Democratic Union (UDC) ja Movement for the Defense of the Republic (MDR)) saanut jonkin verran paikkoja. Kaikkien näiden puolueiden kannatus perustuu joko tiettyyn maantieteelliseen alueeseen tai etniseen ryhmään. Vaalien välisinä aikoina näiden puolueiden järjestäytyminen ja sisäinen demokratia on vajavaista ja niiden toiminta on vahvasti henkilöitynyt tiettyihin henkilöihin. Tällainen tilanne on johtanut jatkuviin puolueiden jakautumisiin ja vaalien aikoihin perustettuihin uusiin puolueisiin.¹³ Heinäkuussa 2018 hallitus lykkäsi alun perin lokakuussa 2018 pidettäväksi suunniteltuja kunnallis- ja (kansalliskokouksen) parlamenttivaaleja lokakuuhun 2019 vetoamalla logistisiin vaikeuksiin, jotka liittyvät presidentin-, parlamentti- ja kunnallisvaalien hallinnointiin samanaikaisesti. Heinäkuussa 2019 hallitus lykkäsi näitä vaaleja helmikuuhun 2020, eikä antanut syytä siihen. MRC:n¹⁴ (Mouvement pour la Renaissance du Cameroun, Cameroon Renaissance Movement, CRM) johtaja Maurice Kamto vaati boikotoimaan vuoden 2020 vaaleja.¹⁵

Helmikuussa 2020 180-paikkaisen kansalliskokouksen parlamenttivaalit lopulta järjestettiin. MRC kieltäytyi asettamasta ehdokkaita. Valtapuolue CPDM säilytti enemmistönsä ja voitti 139

⁶ CIA World Factbook 13.7.2021.

⁷ Bertelsmann Stiftung 2020, s. 3, 10, 12, 16, 29, 34.

⁸ Separatisteista tarkemmin jäljempänä tässä raportissa.

⁹ Bertelsmann Stiftung 2020, s. 3, 10.

¹⁰ International Crisis Group 3.12.2020, s. i.

¹¹ CIA World Factbook 13.7.2021.

¹² Bertelsmann Stiftung 2020, s. 10.

¹³ Bertelsmann Stiftung 2020, s. 15.

¹⁴ Jatkossa tässä raportissa puolueesta käytetään lyhennettä MRC.

¹⁵ Freedom House 4.3.2020.

paikkaa 167¹⁶ paikasta. Loppujen 13 paikan, jotka olivat jaossa englanninkielisissä vaalipiireissä, osalta perustuslakineuvosto mitätöi tulokset Nord-Ouestin ja Sud-Ouestin maakunnissa, joissa boikotointi ja jännitteet johtivat alhaiseen äänestysaktiivisuuteen. Uusintakierros näillä alueilla suoritettiin maaliskuussa, ja valtapuolue CPDM voitti kaikki 13 paikkaa kyseisillä alueilla.¹⁷

Joulukuussa 2020 järjestettiin ensimmäiset aluevaalit siitä huolimatta, että oppositiopuolueet vaativat boikottia ja anglofonialueen separatistit uhkasivat pidättää äänestäjiä. Näissä epäsuorissa vaaleissa 24 000 -jäseninen vaalikollegio, joka koostuu alueellisista edustajista ja perinteisistä johtajista, valitsi 900 aluevaltuutettua kaikissa 10 maakunnassa (90 valtuutettua kutakin maakuntaa kohti). Biyan CPDM -puolue sai enemmistön.¹⁸

Aluevaalien edellä, 22.9.2020 Kamton MRC-puolue järjesti mielenosoituksia, joissa turvallisuusjoukot pidättivät kymmeniä henkilöitä, mukaan lukien puolueen jäseniä ja toimittajia.¹⁹ Freedom House -kansalaisjärjestön mukaan mielenosoittajia pidätettiin 500 useissa eri kaupungeissa, mukaan lukien kaksi puoluejohtajaa, ja heitä syytettiin rikoksista kuten kapinan lietsomisesta. Päivää aiemmin Kamto oli määrätty kotiaarestiin, jossa hän oli 8.12.2020 asti.²⁰

Ranskankieliseen enemmistöön lukeutuva Kamto on kritisoinut hallintoa sellaisten vaalien järjestämisestä, jossa vain harvat anglofonit kykenivät äänestämään väkivallan ja separatistien johtaman boikotin vuoksi. Hän syyttää presidentti Biyaa anglofonikriisin huonosta hoitamisesta, jossa käytetään väkivaltaa vuoropuhelun sijaan. Kamto on katumielenosoitusten aikana vedonnut vangittujen separatistijohtajien vapauttamisen puolesta. Sekä Biyan että Kamton kannattajista monet pitävät poliittista kiistaa heidän etnisten ryhmien välisenä valtakamppailuna, jossa toisella puolella ovat Biyan bulu- ja beti -ryhmät maan ranskankielisistä etelä- ja keskiosista ja toisella puolella Kamton bamiléké-ryhmä maan ranskankielisestä länsiosasta ja kaupungeista eri puolilla maata. Poliittiset jännitteet ovat jatkuvasti lisääntyneet, ja Biyan ja Kamton kannattajien välisen etnisen jakolinjan syventyminen on huolestuttavaa.²¹

Valtapuolue CPDM on säilyttänyt valtansa peukaloimalla vaalituloksia, käyttämällä valtion varoja poliittiseen toimintaan ja rajoittamalla oppositiopuolueiden toimintaa. Lisäksi lehdistönvapautta ja kansalaisjärjestöjen toimintaa rajoitetaan.²² Perustuslaki takaa periaatteessa yhdistymis- ja kokoontumisvapauden, mutta käytännössä näitä oikeuksia rajoitetaan merkittävästi. Yleisesti ottaen kansalaiset voivat perustaa yhdistyksiä ja poliittisia puolueita. Kamerunissa on yli 100 rekisteröityä puoluetta ja lukuisia kansalaisyhteiskunnan toimijoita. Hallinto on kuitenkin käyttänyt vuonna 2014 säädetyn terrorisminvastaisen lain mukaista toimivaltaa: esimerkiksi tammikuussa 2017 hallinto kielsi anglofonialueella kahden tukiryhmän (Southern Cameroon National Council (SCNC) ja Cameroon Anglophone Civil Society Consortium (CACSC) toiminnan. Lisäksi esimerkiksi vuonna 2018 terrorisminvastaista lakia käytettiin presidenttiehdokas Kamton kampanjoinnin vaikeuttamiseksi. Kamerunissa on yli 300 sellaista puoluetta ("mushroom parties"), jotka osallistuvat vaaleihin ilman aikomustakaan saada paikkoja. Joidenkin niistä katsotaan haluavan vain sekoittaa hallinnon toimintaa, kun taas toiset ovat mekanismeja, joilla paikalliset eliitit voivat luoda suhdeverkostoja.²³

Presidentti Biya on toteuttanut joitakin toimia pyrkiessään ratkaisemaan (Pohjois-Kamerunin Extrême-Nordin maakunnassa olevaa) Boko Haram -konfliktia ja anglofonialueen konflikteja.

¹⁶ Kyseessä ovat ilmeisesti ranskankielisten vaalipiirien 167 paikkaa, koska lähteessä mainitaan englanninkielisissä vaalipiireissä olevan loput 13 paikkaa. Freedom House 2021.

¹⁷ Freedom House 2021.

¹⁸ Freedom House 2021.

¹⁹ UNSC 1.12.2020, s. 3.

²⁰ Freedom House 2021.

²¹ International Crisis Group 3.12.2020, s. ii, 1, 3.

²² Freedom House 2021.

²³ Bertelsmann Stiftung 29.4.2020, s. 11, 15.

Biya perusti vuonna 2018 kansallisen aseistariisuntaa, demobilisaatiota ja yhteiskuntaan sopeuttamista käsittelevän komitean (National Disarmament, Demobilization, and Reintegration Committee²⁴, NDDRC) Boko Haramin entisiä taistelijoita ja anglofonialueen aseellisia separatistiryhmiä varten. Lokakuussa 2019 Biya isännöi kansallista dialogia pyrkien ratkaisemaan anglofonialueen kriisiä. Separatistijohtajat kuitenkin kieltäytyivät osallistumasta siihen, ja he torjuivat parlamentin anglofonialueille myöntämän erityisaseman ("special status") ja toistivat vaatimuksen itsenäisyydestä.²⁵

Pääministerinä tammikuusta 2019 lähtien toiminut Joseph Dion Ngute²⁶ johti syyskuussa 2020 järjestettyä kansallisen dialogin seurantakomitean ensimmäistä kokousta. Kansalaisyhteiskunnan naisten asioihin erikoistuneet ryhmät vetosivat hallitukseen ja separatistisiin ryhmiin taisteluiden lopettamiseksi ja rauhanneuvottelujen aloittamiseksi. 17.9.2020 vetoomustuomioistuin päätti pitää voimassa separatisteille – separatistijohtaja Sisiku Julius Ayuk Tabelelle ja yhdeksälle muulle – (elokuussa 2019) langetetut elinkautiset tuomiot.²⁷

Anglofonialueiden symbolisen erityisaseman on katsottu hyödyntävän lähinnä hallinnollista eliittiä, eivätkä anglofonialueiden konfliktia johdakaan nämä eliitit vaan suhteellisen koulutetut mutta vähävaraiset nuoret miehet. Kamerunin turvallisuusjoukkojen väärinkäytökset väitettyä separatisteja kohtaan ovat tahranneet Kamerunin mainetta kansainvälisesti. Hallituksen priorisoima sotilaallinen ratkaisu on todennäköisesti paisuttanut separatistien rivejä niiden toimijoiden kustannuksella, jotka kannattavat liittovaltiota. Vuoteen 2016 asti useimmat englanninkieliset kansalaiset kannattivat Kamerunin kansakuntaa poliittisesta hallinnosta riippumatta. Sitten sotilaallisten toimien asettaminen etusijalle on todennäköisesti kiteyttänyt käsitystä englanninkielisestä yhteisöstä, mikä heikentäneet sotilaallisen voiton mahdollisuutta.²⁸ Kamerunin pääministerin Nguten neuvottelussa Kansainyhteisön²⁹ pääsihteerin Patricia Scotlandin kanssa, Ngute totesi erityisaseman ja sitä vahvistavan lain³⁰ ja entisten separatistien aseidenriisuntaa-, demobilisointia ja uudelleenintegroitumista koskevien aloitteiden "tuottavan jo tuloksia".³¹

1.2 Kamerunin turvallisuustilanne yleisesti

YK:n turvallisuusneuvoston uusimpien raporttien (1.6.2021; 1.12.2020) ja International Crisis Groupin tammi-lokakuussa 2021 julkaisemien Crisis Watch -päivitysten mukaan väkivalta jatkuu edelleen Extrême-Nordin, Nord-Ouestin ja Sud-Ouestin maakunnissa.³²

ACLED-konfliktitietokannan tilastojen mukaan Extrême-Nordin, Nord-Ouestin ja Sud-Ouestin maakunnissa turvallisuusvälikohtauksia on huomattavasti enemmän kuin muissa maakunnissa. Nord-Ouestin maakunnassa on ollut vuoden 2021 tammi-kesäkuussa välikohtauksia (236) hieman enemmän kuin koko vuonna 2019 (228) ja jo noin kaksi kolmasosaa verrattuna koko vuoden 2020 määrään (346). Myös Sud-Ouestin maakunnassa on vuoden 2021 tammi-

²⁴ Freedom House 3.3.2021.

²⁵ Freedom House 3.3.2020.

²⁶ CIA World Factbook 13.7.2021.

²⁷ UNSC 1.12.2020, s. 3.

²⁸ ISS / Handy, Paul-Simon & Djilo, Félicité 23.3.2021.

²⁹ Kansainyhteisö eli the Commonwealth of Nations on vapaaehtoinen itsenäisten valtioiden yhteenliittymä, johon kuuluu valtioita, joilla on ollut yhteyksiä Iso-Britanniaan tämän imperiumin aikana. Lähde: United Kingdom Parliament 2021.

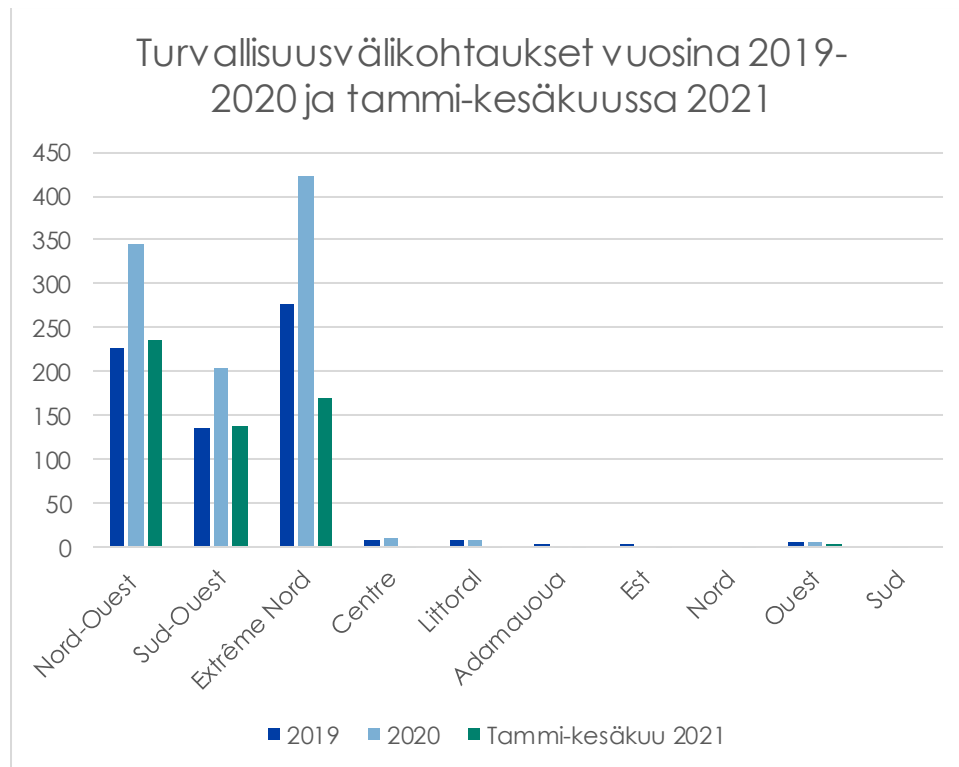
³⁰ Laki nro 2019/024 / 24.12.2019 liittyen alueellisten ja paikallisten viranomaisten toimintaan. Cameroon Tribune / Emmanuel 16.6.2021.

³¹ Cameroon Tribune / Emmanuel 16.6.2021.

³² UNSC 1.6.2021, s. 5; 1.12.2020, s. 4; International Crisis Group 1/2021; 2/2021; 3/2021; 4/2021; 5/2021; 6/2021; 7/2021; 8/2021; 9/2021; 10/2021.

kesäkuussa ollut välikohtauksia (139) hieman enemmän kuin koko vuonna 2019 (137) ja jo noin kolme neljäsosaa verrattuna koko vuoden 2020 määrään (204).³³

Extrême-Nordin maakunnassa turvallisuusvälikohtaukset lisääntyivät merkittävästi vuodesta 2019 (228) vuoteen 2020 (422). Vuoden 2021 tammi-kesäkuussa välikohtauksia on ollut alle puolet koko vuoden 2020 määrästä (170).³⁴

Lähde: ACLED [päiväämätön]c. Kuvio: Maahanmuuttovirasto / Maatietopalvelu.

Anglofonialueiden kriisin taustaa käsitellään maatietopalvelun 6.4.2018 päivätyssä kyselyvastauksessa *Anglofonien ja frankofonien välinen konflikti*.³⁵ Anglofonialueen itsemääräämisoikeuden lisäämistä kannattavat ryhmät jätetään syrjään poliittisen keskustelun ulkopuolelle. Tämä näkyy mm. anglofonialueen poliittisen ryhmän, Etelä-Kamerunin kansallisneuvoston (the Southern Cameroons National Council, SCNC) kieltämisessä vuonna 2017.³⁶

1.3 Turvallisuusvälikohtausten ja siviiliuhrien tilastoiminen

Tässä raportissa on yksittäisistä välikohtauksista raportointiin käytetty pääosin ACLED (*Armed Conflict Location & Event Data Project*) -tutkimuslaitoksen tuottamaa tietoa turvallisuuteen ja poliittiseen tilanteeseen vaikuttavista tapahtumista, toisin sanoen turvallisuusvälikohtauksista. ACLED kerää ja analysoi poliittiseen väkivaltaan ja mielenosoituksiin liittyvää tietoa kehittyvissä maissa. Tietokannassaan se erittelee turvallisuusvälikohtausten tyyppin, ajankohdan, sijainnin,

³³ ACLED [päiväämätön]c.

³⁴ ACLED [päiväämätön]c.

³⁵ Maahanmuuttovirasto / Maatietopalvelu 6.4.2018 [kyselyvastaus].

³⁶ Freedom House 4.3.2020.

tekijät, tapahtumien kulun ja surmansa saaneiden määrän.³⁷ Tietokanta on julkinen, mutta se on maksullinen ja edellyttää kirjautumista.

Raportissa esitetään turvallisuusvälikohtausten ja siviiliuhrien määrä koko Kamerunissa vuosina 2019 ja 2020 sekä tammi-kesäkuussa 2021. Seuraaviin turvallisuusvälikohtausten määriä esittäviin tietoihin on otettu ACLED-tietokannasta taistelut (*battles*), räjähdde- tai muut etäiskut (*explosions/remote violence*) ja väkivalta siviilejä vastaan (*violence against civilians*). ACLED jakaa edellä mainitut välikohtaustyytit edelleen seuraaviin alakategorioihin: *Battles: Armed clash, non-state actor overtakes territory, government regains territory; Explosions/remote violence: Chemical weapon, air/drone strike, suicide bomb, remote explosive/landmine/IED, grenade ja Violence against civilians: Sexual violence, attack, abduction/forced disappearance*.³⁸

Edellä mainituista kategorioista on tähän käsillä olevaan raporttiin laskettu ACLED-konfliktitietokannan tilastoimat siviilien surmat. Lisäksi tässä katsauksessa ilmoitetaan siviilien haavoittumiset sillä tarkkuudella kuin ne ovat ACLED:ista saatavana. ACLED konfliktitietokannan tilastoimia valtiollisten ja ei-valtiollisten aseellisten taistelijoiden surmia ei ole tähän raporttiin otettu mukaan.

ACLED:n siviiliuhriluvut ovat osittain epätarkkoja ja tilastointi on osittain muuttunut tämänkäsillä olevan raportin tarkasteluajanjakson aikana. Jos alkuperäislähde ei mainitse, oliko tietystä välikohtauksessa surmansa saaneita tai asiasta ei ole tietoa, koodaa ACLED surmansa saaneiden määräksi 0. Uhrien tilastointia koskevan metodologiaoppaan (2020) mukaan silloin kun alkuperäinen lähde ei ilmoita surmansa saaneiden määrää täsmällisesti, tilastoi ACLED surmansa saaneet seuraavasti:

- huomattava isku aktiivisella sota-alueella: 10 (esim. ilmaisku rakennukseen)
- rajallisempi isku aktiivisella sota-alueella: 3 (esim. pommi-isku tarkastuspisteellä)
- huomattava isku aktiivisen sota-alueen ulkopuolella: 10 (esim. terrori-isku)
- rajallisempi isku sota-alueen ulkopuolella: 3 (esim. yhteisöväkivalta)

Joissakin alkuperäislähteissä esitetään hyvin epämääräinen arvio surmansa saaneista, kuten "kymmeniä" tai "satoja". Näissä tapauksissa ACLED koodaa surmansa saaneiden määrän alimpaan mahdolliseen lukuun: 10 jos lähteessä mainitaan "kymmeniä"; 12 jos lähteessä mainitaan "tusinoittain" tai 100 jos lähteessä mainitaan "satoja". Konfliktin toimijat voivat ilmoittaa uhrilukuja todellista suurempina tai pienempinä vaikuttaakseen voimakkaammalta tai minimoidakseen kansainväliset vastatoimet. Miehiä saatetaan surmata naisia enemmän yhteenotoissa. Naiset ja lapset taas ovat usein seksuaalisen tai muun taistelukentän ulkopuolisen väkivallan uhreja. ACLED suosittelee varovaisuutta uhrilukuja tarkasteltaessa käytettiin mitä tahansa lähdettä, koska surmansa saaneita koskevat tiedot ovat "puolueellisin ja epätarkin" osa mitä tahansa konfliktiraportointia.³⁹

Tässä käsillä olevassa raportissa turvallisuusvälikohtauslukuihin ei ole otettu mukaan mielenosoituksia (*protests: alakategoriat peaceful protest, protest with intervention ja excessive force against protesters*), mellakoita (*riots: alakategoriat violent demonstration ja mob violence*) eikä strategisia tapahtumia (*strategic developments: alakategoriat: agreement, arrests, change to group/activity, disrupted weapons use, headquarters or base established, looting/property destruction, non-violent transfer of territory ja other.*)⁴⁰

³⁷ ACLED [päiväämätön]a.

³⁸ ACLED [päiväämätön]b, s. 8–13.

³⁹ ACLED 2020, s. 1–3.

⁴⁰ ACLED [päiväämätön]b, s. 8, 13–17.

Välikohtausten osapuolet ACLED kategorisoi seuraavasti: *state forces, rebel groups, political militias, identity militias, rioters, protesters, civilians ja external/other forces.*⁴¹

1.4 Viranomaissuojelu Kamerunissa

Kamerunissa myös viranomaiset itse syylistyvät raporttien mukaan siviiliväestöön sekä epäiltyihin separatisteihin/jihadisteihin kohdistuviin oikeudenloukkauksiin. Yhdysvaltain ulkoministeriön vuotta 2020 tarkastelevan vuosiraportin mukaan merkittäviä ihmisoikeuksiin liittyviä ongelmia Kamerunissa ovat muun muassa laittomat ja mielivaltaiset teloitukset; pakotetut katoamiset; kidutus; julma, epäinhimillinen tai halventava kohtelu; ankarat ja hengenvaaralliset vankilaolosuhteet; mielivaltaiset pidätykset; poliittiset pidätykset ja vangitsemiset sekä poliittisesti motivoituneet kostot maan ulkopuolella asuvia henkilöitä kohtaan.⁴²

Muita ihmisoikeuksiin liittyviä ongelmia ovat ongelmat oikeuslaitoksen riippumattomuudessa; yksityisyyden loukkaaminen mielivaltaisesti ja laittomasti; vakavat sananvapauden, lehdistön ja internetin rajoitukset mukaan lukien väkivalta ja sen uhka; toimittajien perusteettomat pidätykset ja syytteenpanot; sensuuri; kunnianloukkauksiin liittyvä lainsäädäntö; rauhanomaisen kokoontumisoikeuden ja yhdistymisvapauden puuttuminen; liikkumisvapauden vakavat rajoitukset; kansalaisilta puuttuva mahdollisuus vaihtaa hallitusta vapaiden ja oikeudenmukaisten vaalien avulla; poliittisen osallistumisen rajoitukset; vakava korruptio; naisiin kohdistuvan väkivallan tutkimatta jättäminen ja syyllisten vastuuseen asettamatta jättäminen; laitton lapsisotilaiden värväys ja käyttö; ihmiskauppa; rikokset seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvia henkilöitä vastaan sekä samaa sukupuolta olevien henkilöiden välisten suhteiden kriminalisointi.⁴³

Kamerunin turvallisuus- ja lainvalvontaviranomaisilla on vaikeuksia ehkäistä rikoksia ja vastata niihin. Joillakin alueilla poliisin toiminta on hidasta tai poliisi ei toimi lainkaan ja rikosten tekijöitä saadaan harvoin kiinni. Poliisin ja turvallisuusjoukkojen koulutus ja varusteet ovat puutteellisia. Joissakin tapauksissa poliisi ja turvallisuusjoukkojen jäsenet ovat tehneet yhteistyötä rikollisten kanssa ja/tai syylistyneet itse rikoksiin. Joissakin tapauksissa lainvalvontaviranomaiset ovat vaatineet rikosten uhreja suorittamaan maksun tutkinnan tai muun asiaan liittyvän poliisitoiminnan varmistamiseksi tai nopeuttamiseksi. Viranomaiset käyttävät tarkastuspisteitä ja tiesulkuja paikkoina, joissa on mahdollisuus kiristää matkustajilta lahjoituksia.⁴⁴

Hallitus on ryhtynyt joihinkin tutkinta- ja syytetoimiin, etenkin korkean profiilin tapauksissa, saattaakseen ihmisoikeuksiin syylistyneet viranomaiset vastuuseen. Toimia ei ole kuitenkaan tehty systemaattisesti ja oikeudenkäynnit ovat vain harvoin julkisia. Jotkut rikoksiin syylistyneet viranomaiset ovat jatkaneet toimintaansa rangaistuksetta, ja rankaisemattomuus on edelleen huolenaihe. Rankaisemattomuus koskee useimpia puolustus- ja turvallisuusjoukkojen haaroja poliisista BIR-joukkoihin. Johtajatasen henkilöiden oikeudenkäynneistä on vain muutamia raportteja. Alemmalla tasolla oleville rikosentekijöille on asetettu joitakin seuraamuksia.⁴⁵ Esimerkiksi presidentti Biya määräsi helmikuussa 2020 Nord-Ouestin Ngarbuhissa tapahtuneen noin 23 siviilin surman tutkittavaksi, ja oikeudenkäynnin oli määrä alkaa Yaoundén sotilastuomioistuimessa joulukuussa 2020.⁴⁶ Rikosentekijöinä olivat useiden lähteiden mukaan

⁴¹ ACLED [päiväämätön]b, s. 3, 19–28.

⁴² USDOS 30.3.2021, s. 1–2.

⁴³ USDOS 30.3.2021, s. 1–2.

⁴⁴ OSAC 28.4.2020.

⁴⁵ Mimi Mefo Info 18.6.2021.

⁴⁶ USDOS 30.3.2021, s. 2, 4, 8.

fulanien aseistetun ryhmän jäsenet, ja oikeudenloukkausten kohteena pääasiassa lapsia.⁴⁷ Oikeudenkäynti on alkanut 2021.⁴⁸

Laissa säädetään riippumattomasta tuomioistuimesta, mutta käytännössä riippumattomuus ei aina toteudu. Korruptio ja poliittinen vaikuttaminen heikentävät oikeuslaitoksen toimintaa. Hallinto sekaantuu etenkin poliittisesti arkaluontoisiin tapauksiin. Viranomaiset eivät aina noudata tuomioistuimen määräyksiä. Presidentti nimittää tuomarit, mukaan lukien korkeimman oikeuden presidentin ja voi myös erottaa heidät. Syyttäjiä on painostettu lopettamaan syytteiden nostaminen korruptiotapauksissa joitakin korkean tason virkamiehiä vastaan. Siviili- ja rikosasioissa oikeutta oikeudenmukaisiin prosesseihin ei kunnioiteta riittävästi, ja pitkät tutkintavankeudet ovat yleisiä.⁴⁹

Laissa säädetään oikeudesta oikeudenmukaiseen ja julkiseen oikeudenkäyntiin ilman aiheutonta viivästystä ja vastaajalla on syyttömyysolettama. Viranomaiset eivät aina kunnioita näitä säädöksiä. Vastaajalla on oikeus olla läsnä oikeudenkäynneissä ja konsultoida valitsemaansa asianajajaa, mutta monissa tapauksissa tätä oikeutta ei ole kunnioitettu ja mahdollisuutta lakimiehen apuun on rajoitettu. Näin on tapahtunut etenkin tapauksissa, joissa henkilön on epäilty osallistuneen Boko Haramin toimintaan tai lukeutuvan anglofonialueen separatisteihin tai poliittisiin vastustajiin. Tuomioistuin voi nimittää oikeusavustajan julkisista varoista, mutta prosessi on usein raskas ja pitkäkestoinen ja oikeusavun laatu heikko. Viranomaiset sallivat yleensä vastaajien esittää todistajia ja todisteita omasta puolestaan. Vastaajalla on lain mukaan oikeus puolustuksen valmisteluun, eikä vastaaja ole velvoitettu tunnustamaan syyllisyyttään, mutta viranomaiset ovat usein rikkoneet tätä oikeutta. Kuulopuheet ja todistajanlausunnot ovat toisinaan olleet sallittuja erityisesti terrorismitapauksissa. Vastaaja voi hakea muutosta tuomioihin. Joissakin tapauksissa viranomaiset eivät ole antaneet uhrille tilaisuutta esittää todistajia tai todisteita tapauksensa tueksi.⁵⁰

Lakimiehiin kohdistuva väkivalta on lisääntynyt. Kamerunin asianajajaliiton puheenjohtaja Patie Charles Tchakoute teki heinäkuussa 2020 puolustusministerille virallisen valituksen poliisin tekemistä hyökkäyksistä asianajajia vastaan. Myöhemmin marraskuussa turvallisuusjoukot pahoinpitelivät satoja asianajajia, jotka olivat saapuneet Doualaan tukemaan kollegojaan oikeudenkäynnissä, jossa heitä syytettiin "oikeuden halveksunnasta, korruption yrityksestä ja petoksesta". Tämän ja muiden tapahtumien seurauksena Kamerunin asianajajaliitto ryhtyi lakkoon joiksikin päviksi marras-joulukuun vaihteessa ja jälleen 7. joulukuuta alkaen määrittelemättömäksi ajaksi.⁵¹

Bertelsmann Stiftung -säätiö kuvailee Kamerunin olevan autokratia, jolla on demokraattisten tasavaltalaisten instituutioiden julkisivu. Senaattia tai kansalliskokousta ei voi pitää demokraattisina instituutioina. Ne ovat pikemminkin elimiä, joiden avulla hallinto voi edistää eliitin tavoitteita suhdeverkostoa ja korruptiota hyödyntämällä.⁵² Freedom House -järjestön jokavuotisessa, eri maailman valtioiden yhteiskunnallista ja poliittista tilannetta sekä perusoikeuksien ja kansalaisvapauksien toteutumista tarkastelevassa *Freedom in the World* -indeksissä Kamerun saa vuoden 2020 tapahtumia tarkasteltaessa pistemäärän 16/100, kun korkein mahdollinen pistemäärä 100 kuvaa täydellisesti toteutuvia kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia ja vapauksia. Kamerun on luokiteltu ei-vapaaksi valtioksi ("not free").⁵³ Freedom House -kansalaisjärjestön mukaan kansalaisyhteiskunnan vaikutusvalta on heikentynyt vuosien mittaan Kamerunissa. Monet kansalaisjärjestöt luottavat täysin

⁴⁷ Amnesty International 28.7.2021.

⁴⁸ Mimi Mefo Info 18.6.2021.

⁴⁹ Freedom House 3.3.2021; USDOS 30.3.2021, s. 12.

⁵⁰ USDOS 30.3.2021, s. 12–13.

⁵¹ Freedom House 3.3.2021.

⁵² Bertelsmann Stiftung 29.4.2020, s. 14.

⁵³ Freedom House 3.3.2021.

ulkomaiseen apuun ja toiset tekevät yhteistyötä hallituksen kanssa. Hallitus on rajoittanut kansainvälisten kansalaisjärjestöjen työtä ja estänyt niiden henkilöstöä pääsemästä maahan.⁵⁴

Tuoreen Afrobarometer -kyselytutkimuksen⁵⁵ mukaan suurin osa kamerunilaisista pitää maan demokratian tasoa heikkona: 17 %:n mielestä Kamerun ei ole lainkaan demokraattinen, 38 % katsoo maan demokratian tasossa olevan suuria ongelmia, 29 % katsoo siinä olevan vähäisiä ongelmia ja 14 % katsoo maan olevan täysin demokraattinen. Noin kaksi kolmasosaa ei ole lainkaan (32 %) tai ei kovinkaan (36 %) tyytyväisiä demokratian toimivuuteen. Neljäsosa (25 %) on melko tyytyväisiä ja vain n. 7 % täysin tyytyväisiä.⁵⁶

1.5 Valtion turvallisuustoimijat

Kamerunin asevoimat (Forces Armées Camerounaises, FAC) jakautuvat seuraaviin yksiköihin: Maavoimat (L'Armée de Terre), merivoimat (Marine Nationale République, MNR, vahvuus: 2000), ilmavoimat (Armée de l'Air du Cameroun, AAC, vahvuus: 1000), presidentinkaarti, santarmit (Gendarmerie, vahvuus: 12 000) ja nopean toiminnan pataljoona BIR (Bataillon d'Intervention Rapide). Maavoimien, BIR:in ja presidentinkaartin miesvahvuus on yhteensä noin 30 000 jäsentä. BIR muodostuu useista toimintavalmiista maayksiköistä, ja BIR ylläpitää omaa johtamisjärjestelmäänsä sekä raportoi suoraan presidentti Biyalle puolustusministerin sijaan.⁵⁷

Kamerunissa poliisivoimat ovat jakautuneet kahteen organisaatioon: tavanomaisiin poliisivoimiin (ransk. Sûreté nationale) ja kansalliseen santarmilaitokseen, joka on puolustusministeriön alaisuudessa toimiva puolisotilaallinen poliisiorganisaatio.⁵⁸ Santarmit toimivat koko valtion alueella ja erityisesti maaseutualueilla ja viestintäreiteillä. Santarmien tehtäviin kuuluvat mm. valtion sisäisen turvallisuuden ja kansallisen puolustuksen tukeminen. Santarmit suorittavat myös hallinnollisia poliisioperaatioita.⁵⁹

Tavanomaiset poliisivoimat toimivat aktiivisemmin kaupunkialueilla. Paikallispoliisit osallistuvat päivittäiseen turvallisuustoimintaan toreilla ja julkisten bussien ja taksien pysäköintialueilla. Poliisit hoitavat vähäpätöisempiä asioita, jotka liittyvät näpistelyihin, pahoinpitelyihin ja epäsosiaaliseen käyttäytymiseen. Muut poliisivoimien osat, joita kutsutaan interventionistiseksi poliisiksi, osallistuvat turvatoimiin silloin kun paikallinen poliisi ei kykene selviytymään tietyistä turvallisuushaasteista. Interventionistiseen poliisiin kuuluu ainakin Groupement Mobile d'Intervention (GMI) ja sen alayksiköt kuten L'Equipe Speciale d'Intervention Rapide (ESIR). GMI:n tehtävänä on normaalina aikana muiden joukkojen ja poliisiyksiköiden toiminnan vahvistaminen järjestyksen ylläpitämisessä, siviilien suojelussa ja alueen valvonnassa. Kriisiaikana se puuttuu järjestyksen ylläpitoon kuvernöörin pyynnöstä.⁶⁰

⁵⁴ Freedom House 3.3.2021.

⁵⁵ Ghanassa toimiva voitto tavoittelematon järjestö Afrobarometer on yleisafrikkalainen, puolueeton tutkimusverkosto, joka tuottaa tietoa afrikkalaisten kokemuksista ja arvioinneista koskien elämänlaatua, hallintotapaa ja demokratiaa. Uusimpaan Afrobarometriin haastateltiin 1200 satunnaisesti valittua kamerunilaista helmi-maaliskuussa 2021. Afrobarometer 6/2021, s. 2.

⁵⁶ Afrobarometer 6/2021, s. 29-30.

⁵⁷ CIA World Factbook 13.7.2021.

⁵⁸ Law on Police Use of Force Worldwide (The) [päiväämätön].

⁵⁹ GlobalSecurity.org 21.9.2016.

⁶⁰ Lekunze, Manu 2019.

1.6 Kulkuyhteydet – yleistä

Kamerunissa on useita kansainvälisiä lentokenttiä. Kansainvälinen päälentoasema sijaitsee Doualassa, mutta myös Yaoundé ja Garoua hoitavat kansainvälisiä lentoja. Kamerunin tieverkoston heikko kunto on edistänyt kotimaan lentoliikenteen lisääntymistä. Kotimaan lentoasemia ovat muun muassa Tiko, Ngaoundéré, Bafoussam, Bamena, Maroua, Ebolowa, Bertoua ja Batouri. Cameroon Airlines järjestää kotimaan lentoja ja reittejä Euroopan ja Afrikan kaupunkeihin, vaikkakin huono hallinto ja valtava velka ovat vaikuttaneet sen kykyyn tarjota näitä palveluja.⁶¹ Kamerunissa on kahden viime vuosikymmenen aikana tapahtunut neljä suurta lento-onnettomuutta. Heikon valaistuksen ja/tai sähkön puutteen vuoksi on lentokenttiä suljettu väliaikaisesti.⁶² IOM:n 17.3.2021 julkaisemassa, koronapandemiaan liittyviä liikkumisrajoituksia koskevassa raportissa on tietoa tuolloin suljettuna, avoinna ja osittain avoinna olleista lentokentistä ja rajanylityspaikoista.⁶³

Rautateitä on Kamerunissa vain vähän, Doualan, Yaoundén, Ngaounderen ja Garouan kaupunkien välillä.⁶⁴ Junat voivat olla vaarallisia. Vuonna 2016 tapahtui junan raiteilta suistuminen Doualasta Yaoundéen kulkevalla reitillä. Onnettomuudessa kuoli 70 matkustajaa ja yli 500 loukkaantui. Matkustajaliikennettä ei käynnistetty uudelleen näiden kaupunkien välillä.⁶⁵

Suurin osa Kamerunin tieverkostosta, myös osissa suurimpia kaupunkeja, on Yhdysvaltain ulkoministeriön Overseas Security Advisory Council (OSAC) -neuvoston mukaan huonosti ylläpidettyä. Sadekaudella monilla teillä ei voi ajaa edes nelivetootalla. Karja ja jalankulkijat aiheuttavat jatkuvasti vaaratilanteita etenkin öisin. Tie- ja liikennemerkkejä on vähän eivätkä kuljettajat usein huomioi turvallisuusmääräyksiä. Useimmat tiet ovat valaisemattomia, ja jopa suurkaupungeissa katuvalaistus on vähäistä.⁶⁶

1.7 Kamerunin väestö

Kamerunin väkiluvun arvioidaan heinäkuussa 2021 olevan noin 27,2⁶⁷-28,5⁶⁸ miljoonaa. Heistä noin 4,2 miljoonaa asuu pääkaupungissa Yaoundéssa ja noin 3,8 miljoonaa Doualassa. Muita huomattavimpia kaupunkeja ovat Bamenda, Bafoussam, Nkongsamba, Ngaoundéré, Garoua ja Maroua. Kamerunin tiheimmin asuttuja alueita ovat Yaoundén ja Doualan kaupunkiseutujen lisäksi maan länsi- ja pohjoisosissa sijaitsevat alueet.⁶⁹ Pääkaupunki Yaoundé sijaitsee Centren maakunnassa, ja Douala Littoralin maakunnassa. Kamerunin muut suuret kaupungit, päätiet, vesistöt ja lentokentät on esitetty YK:n huhtikuussa 2020 julkaisemassa kartassa.⁷⁰

⁶¹ Encyclopædia Britannica [päiväämätön].

⁶² OSAC 28.4.2020.

⁶³ IOM 17.3.2021, s. 2.

⁶⁴ CIA World Factbook 13.7.2021.

⁶⁵ OSAC 28.4.2020.

⁶⁶ OSAC 28.4.2020.

⁶⁷ United Nations / Department of Economic and Social Affairs [päiväämätön].

⁶⁸ CIA World Factbook 13.7.2021.

⁶⁹ CIA World Factbook 13.7.2021. kts. myös em. sivulta avautuvat kartat <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/cameroon/map> ja https://www.cia.gov/the-world-factbook/static/4a1d614af41ea4ee221eb86a519677f7/CAMEROON_Population_density.jpg (käyty 14.6.2021).

⁷⁰ United Nations / Geospatial 4/2020 [kartta].

Kamerun on jaettu 10 maakuntaan (regions). Maakunnat väkilukuineen ovat seuraavat: Adamaoua (arvio v. 2019 n. 1 344 400 asukasta), Centre (n. 4 670 300), Est (East) (n. 855 700), Extrême-Nord (Far-North) (n. 4 384 600), Littoral (n. 3 725 200), Nord (North) (n. 2 666 700), Nord-Ouest (North-West) (n. 2 133 600), Ouest (West) (n. 2 056 700), Sud (South) (n. 778 100) ja Sud-Ouest (South-West) (n. 1 732 819).⁷¹ Maakunnat on jaettu edelleen departementteihin (ransk. départements), joita on kaikkiaan 58, ja departementit edelleen paikallisiin hallintoalueisiin (ransk. arrondissements/communes (360 kpl) ja communautés urbaines (14 kpl)). Departementtien alaiset paikalliset hallintoalueet on luetteloitu Kamerunin tilastoviraston raportissa.⁷² Vuonna 2005 toteutetun väestönlaskennan mukaiset maakunta- ja departementtikohtaiset väkiluvut on esitetty tämän raportin maakuntakohtaisissa osioissa.

Anglofonien ja tiettyihin etnisiin ryhmiin kuten bamilékéihin kuuluvien henkilöiden syrjintä on yleistä. Hallitus on määrännyt käytettäväksi ranskan kieltä anglofonialueilla, ja anglofoneilta evätään usein korkea-arvoiset työpaikat julkishallinnossa.⁷³

Kristinusko on Kamerunin valtauskonto. Vuodelta 2018 peräisin olevan arvion mukaan väestöstä 38,3 % on uskonnolliselta taustaltaan roomalaiskatolisia, 25,5 % protestantteja ja 6,9 % muita kristittyjä. Lisäksi väestöstä 24,4 % on taustaltaan muslimeja, 2,2 % animisteja, 0,5 % muita ja 2,2 % uskonnottomia.⁷⁴

Kamerunin pohjois- ja eteläosien välillä vallitsee kulttuurinen jakolinja. Pohjoisen savannitasangon asukkaat ovat paimentolaisia, jotka muuttavat kausittain laidunmaata etsiessään, kun taas etelän metsäisillä ja kukkulaisilla alueilla asuu kylissä paikoilleen asettuneita maanviljelijöitä. Pohjoisessa asuvat ovat enimmäkseen muslimeja, kun taas etelässä asuvat harjoittavat kristinuskoa ja perinteisiä afrikkalaisia uskontoja.⁷⁵

Kirkko ja valtio on yleisesti erotettu toisistaan, joskaan tästä ei ole eksplisiittisesti säädetty perustuslaissa. Kamerunissa ei ole virallista valtionuskontoa, mutta hallinnolla on vahvat siteet katolisen kirkon jäseniin. Lisäksi monilla pohjoisen alueen poliitikoilla on siteitä muslimien uskonnollisiin johtajiin, joista käytetään nimitystä *fons* tai *lamidos*.⁷⁶

Kamerunin viralliset kielet ovat ranska (78 % asukkaista) ja englanti (22 %), jota puhutaan anglofonialueilla⁷⁷. Kamerunissa puhutaan lisäksi lukuisia (jopa arviolta 280) paikallisia kieliä.⁷⁸ Tässä raportissa maan eri alueista käytetään ranskankielisiä nimiä.

Etnisiä ryhmiä on yli 200⁷⁹ ja niiden luokittelu vaihtelee lähteittäin. Université Laval du Québec -yliopiston julkaiseman sivuston mukaan suurimmat etniset ryhmät ovat bantuheimoihin luokiteltavat, maan etelä- ja keskiosissa elävät fangit (n. 19,6 %), bamiléké ja bamounit (n. 18,5 %), doualat, loumodut ja bassat (n. 14,7 %) ja peulit (9,6 %). Pienempiä ryhmiä ovat tikarit, mandarar, makat, chambat, mbumit ja hausat.⁸⁰

Yhdysvaltain keskustiedustelupalvelu CIA:n mukaan etniset ryhmät ja niiden osuus väestöstä on vuodelta 2018 olevan arvion mukaan seuraava: bamiléké-bamut 24,3 %, betit/bassat ja mbamit 21,6 %, biu-mandarar 14,6 %, arab-choat/hausat/kanurit 11 %, adamawa-ubangit, 9,8 %, grassfieldsit (highlanders⁸¹, "ylämaalaiset/ylängön asukkaat") 7,7 %, kakot ja

⁷¹ INS 29.3.2021a, s. 27 [taulukko 3.2].

⁷² INS 29.3.2021b, s. 12-22 [taulukot].

⁷³ Freedom House 3.3.2021.

⁷⁴ CIA World Factbook 13.7.2021.

⁷⁵ Encyclopædia Britannica [päiväämätön].

⁷⁶ Bertelsmann Stiftung 29.4.2020, s. 8.

⁷⁷ Kamerun oli aikanaan osittain Ranskan ja osittain Iso-Britannian siirtomaa.

⁷⁸ Leclerc / CEFAN / ULaval 23.10.2018.

⁷⁹ Editions 2015 [alempi kartta].

⁸⁰ Leclerc / CEFAN / ULaval 23.10.2018.

⁸¹ MRG 9/2017.

mekat/pygmit⁸² 3,3 %, cotierit/ngoet/orokot 2,7 %, lounaiset bantut 0,7 % ja ulkomaalaiset tai muut etniset ryhmät 4,5 %.⁸³

1.8 Sisäisesti siirtymään joutuneet – yleistä

UNHCR:n 8.11.2021 julkaisemassa kartassa on nähtävillä mm. maan sisäisesti siirtymään joutuneiden sijainti ja paluualueet. Suurin osa maan sisäisesti siirtymään joutuneista oleskelee Nord-Ouestin, Sud-Ouestin ja Extrême-Nordin maakunnissa. Lisäksi maan pohjois- ja itäosissa on pakolaisia lähinnä Nigeriasta ja Keski-Afrikan tasavallasta. Littoralin ja Centren maakunnissa on sekä maan sisäisesti siirtymään joutuneita että pakolaisia ja turvapaikanhakijoita ulkomailta.⁸⁴

Internally Displaced Monitoring Center (IDMC) -järjestön mukaan (22.3.2021) aiemmin maan sisäisesti siirtymään joutuminen kosketti Kamerunissa enimmäkseen maan köyhimmän maakunnan Extrême-Nordin asukkaita, jotka ovat kärsineet Boko Haramin kapinallisuudesta. Kuitenkin vuonna 2020 seitsemän kymmenestä maan sisäisesti siirtyneestä joutui pakenemaan anglofonialueiden väkivallan vuoksi. Uudet pakenemiset lähes kaksinkertaistuivat Kamerunissa vuonna 2020 vuoteen 2019 verrattuna. Yli miljoona ihmistä on tällä hetkellä maan sisäisesti siirtymään joutuneina. Lisäksi maassa on pakolaisia Nigeriasta ja Keski-Afrikan tasavallasta. IDMC:n johtaja Alexandra Bilak toteaa, että jos muuttovirrat jatkuvat tällä vauhdilla ja niitä aliraportoidaan, eivät humanitaariset toimijat pysty arvioimaan avuntarvetta eivätkä tarjoamaan apua tehokkaasti.⁸⁵ Vuoden 2020 aikana uusia kotialueelta pakenemisia tapahtui Kamerunissa 239 000, heistä 123 000 pakeni konfliktia ja väkivaltaa ja 116 000 pakeni katastrofeja⁸⁶. Vuoden 2020 lopussa kotialueiltaan paenneina oli kaikkiaan 1 303 000 henkilöä, joista 1 003 000 oli konfliktia ja väkivaltaa paennutta ja 30 000 oli katastrofia paennutta.⁸⁷ Kotialueilleen (eri aikoina) palanneita, entisiä maan sisäisesti siirtyneinä olleita, on noin 466 000.⁸⁸

Saharan eteläpuolisessa Afrikassa konfliktit ja katastrofit ovat usein päällekkäisiä ja aiheuttavat toistuvia pakenemisia, jotka usein pitkittyvät. Sadekausi oli vuonna 2020 muutamissa maissa, ml. Kamerunissa, erityisen voimakas ja pitkä. Tulva-alueet kärsivät jo ennestään muista katastrofeista tai väkivallasta ja tulvat lisäsivät sekundaarista siirtymistä ja sisäisesti siirtymään joutuneiden avuntarvetta.⁸⁹

IDMC toteaa edellä mainittuja lukuja koskevassa analyysissään, että uudet, konfliktin ja väkivallan vuoksi tapahtuneita siirtymisiä (esim. em. 123 000) koskevat luvut ovat OCHA:n ja Kansainvälisen siirtolaisuusjärjestö IOM:n Displacement Tracking Matrix (DTM) -järjestelmän kokoamia tietoja, ja kyseiset tahot seuraavat uusia konfliktin ja väkivallan vuoksi tapahtuvia pakenemisia ainoastaan Extrême-Nordissa ja anglofonialueilla, eivätkä luvut siis ole koko maan kattavia. Tästä syystä joitakin uusia maan sisäisesti siirtymään joutumisia maan muilla alueilla jää lukujen ulkopuolelle. Konfliktin ja väkivallan vuoksi siirtymään joutuneina olevien määrästä (esim. em. 1 003 000) on tietoa OCHA:n ja IOM DTM:n lisäksi UNHCR:llä ja paikallisilla kansalaisjärjestöillä. Tätä lukua varten IDMC on kerännyt tietoa lukuisilla

⁸² Pygmit ovat metsäalueilla asuvia liikkuvaa elämää viettäviä ryhmiä. Lähde: MRG 9/2017.

⁸³ CIA World Factbook 13.7.2021.

⁸⁴ UNHCR 8.11.2021 [kartta].

⁸⁵ IDMC 22.3.2021.

⁸⁶ Lähteessä katastrofeilla ilmeisesti tarkoitetaan ympäristökatastrofeja.

⁸⁷ IDMC [päiväämätön].

⁸⁸ OCHA 20.7.2021, s. 1; 5.7.2021, s. 1.

⁸⁹ IDMC & NRC 2021, s. 28.

tiedonhankintamenetelmillä ja lukuisista lähteistä seitsemässä eri maakunnassa. Koko maan kattavaa yhdenmukaista tietoa ei ole tiedossa.⁹⁰

Norwegian Refugee Council (NRC) -järjestön vuosittain julkaiseman, maan sisäisesti siirtymään joutuneiden laiminlyöntiä koskevan listauksen mukaan vuonna 2020 Kamerunin oli toisella sijalla heti heikoimmin menestyneen Kongon demokraattisen tasavallan jälkeen. Näissä listauksessa mainituissa maissa kriisit saavat vain vähän mediahuomiota ja niissä on vain vähän poliittista tahtoa ratkaista kriisit eikä niille siksi löydy rahoitusta. Mediakattavuudessa Kamerun saa arvon 0,1 parhaan mahdollisen ollessa 1 (Iran) ja heikoimman 0 (Kongon Demokraattinen Tasavalta).⁹¹

YK:n humanitaarisen avun koordinoitumisto OCHA:n maaliskuussa 2021 julkaiseman vuosiraportin mukaan Kamerunissa noin 4,4 miljoonaa ihmistä on humanitaarisen avun tarpeessa vuonna 2021. Avun tarve on erityisen vakavaa Nord-Ouestin ja Extrême-Nordin muutamissa departementeissa. Avun tarpeessa olevista noin 4,4 miljoonasta henkilöstä noin 1,9 miljoonaa on maan sisällä siirtymään joutuneita, pakolaisia tai palanneita; noin 1,8 miljoonaa kärsii kotialueilleen saapuneiden, siirtymään joutuneiden henkilöiden vaikutuksesta jo ennestäänkin rajallisiin resursseihin ja loput noin 675 000 ovat henkilöitä, joiden humanitaarinen avuntarve johtuu muusta syystä.⁹² Maakuntakohtaiset luvut ja tarkempaa tietoa on esitetty jäljempänä tässä raportissa.

2 Nord-Ouestin maakunta

2.1 Taustatietoja Nord-Ouestista

2.1.1 Alueen sijainti

Nord-Ouestin maakunta sijaitsee Kamerunin kaakkoisosassa. Maakunnan pohjois- ja länsirajan muodostaa Nigerian vastainen raja. Muualla maakunta rajoittuu Sud-Ouestin, Ouestin ja Centren maakuntiin.⁹³ Maakuntaan kuuluvien seitsemän departementin sijainnit on esitetty OCHA:n kuukausittaisissa tilanneraporteissa.⁹⁴

2.1.2 Väkiluku

Nord-Ouestin maakunnan väkiluku oli vuonna 2005 väestönlaskennan mukaan 1 728 953. Vuonna 2019 väkiluku oli arvion mukaan 2 133 565 asukasta.⁹⁵ Maakuntaan kuuluvat seitsemän departementtia ja niiden väkiluvut (vuonna 2005) ovat seuraavat: Boyo (väkiluku vuonna 2005 oli 25 504), Bui (128 424), Donga-Mantung (46 239), Menchum (37 404), Mezam (324 726), Momo (36 038) ja Ngo-Ketunjia (43 223). Maakunnan pääkaupunki on Mezamin piirikunnassa sijaitseva Bamenda.⁹⁶

⁹⁰ IDMC 5/2021, s.1.

⁹¹ NRC 27.5.2021, s. 2-6.

⁹² UN OCHA 7.4.2021, s. 39.

⁹³ United Nations / Geospatial 4/2020 [kartta].

⁹⁴ esim. UN OCHA 5.11.2021a [ml kartta].

⁹⁵ Väestönlaskenta vuonna 2005: INS 2018, s. 17 [taulukko 4.5]; Väkilukuarvio vuonna 2019: INS 29.3.2021a, s. 27 [taulukko 3.2].

⁹⁶ INS 29.3.2021b, s. 12 [taulukko 2.1], s. 19 [taulukko]. Vuoden 2005 väkiluvut: INS 24.9.2019.

2.1.3 Kulkuyhteydet

Nord-Ouestissa ei ole kansainvälistä lentokenttää. Bamendassa sijaitsee kotimaisia lentoja hoitava lentoasema.⁹⁷ IOM:n 17.3.2021 julkaisemassa, koronapandemiaan liittyviä liikkumisrajoituksia koskevassa raportissa on tietoa tuolloin suljettuna, avoinna ja osittain avoinna olleista lentokentistä ja rajanylityspaikoista.⁹⁸ Doualasta tai Yaoundésta ei kulje rautatietä Nord-Ouestiin⁹⁹, mutta näistä kaupungeista on tieyhteys Nord-Ouestiin¹⁰⁰.

Yhdysvaltain ulkoministeriön vuotta 2020 koskevan ihmisoikeusraportin mukaan poliisi ja santarmit kiristävät usein lahjuksia vähäisten rikkomusten verukkeella ja häiritsevät matkustajia tiesuluilla ja tarkastuspisteillä kaupungeissa ja useimmilla valtateilla. Poliisi pysäyttää usein matkustajia tarkastaakseen henkilöllisyysasiakirjoja. Humanitaarisilla järjestöillä on vaikeuksia päästä tietyille alueille ja joissakin tapauksissa viranomaiset ahdistelivat niitä ja estivät niiden kulkemisen. Yksin matkustavien naisten ahdistelu on yleistä. Viranomaiset rajoittavat turvallisuussyistä ihmisten ja tavaroiden, mukaan lukien moottoripyörien, liikkumista etenkin anglofonialueilla. Lisäksi anglofonialueen separatistit rajoittavat henkilöiden ja tavaroiden liikkumista toiminta-alueellaan, joskus tarkoituksellisessa yrityksessä häiritä ja pelotella paikallista väestöä, ja ne "verottavat" anglofonialueen kautta kulkevia kaakaorekkoja. Separatistit käyttävät viikoittaisia sulkua ("lockdowns"), jolloin liikkumista rajoitetaan, yrityksiä vaaditaan sulkemaan ovensa ja asukkaiden tulee pysyä kotona.¹⁰¹

Henkilöllisyysasiakirjojen puute voi rajoittaa liikkumista. Etenkin miehet ja pojat voivat olla mielivaltaisen pidätyksen vaarassa Nord-Ouestin maakunnassa.¹⁰² Teiden tarkastuspisteillä naisia ja tyttöjä pysäytellään ja he voivat joutua aseellisten toimijoiden seksuaalisen väkivallan uhriksi.¹⁰³

Daily Nation uutisoi (23.6.2021) Afrikan kehityspankin päättäneen myöntää lainaa Nord-Ouestin maakunnassa sijaitsevan Bamendan kehätien¹⁰⁴ kunnostamista varten 365 km:n matkalta. Afrikan kehityspankin Keski-Afrikan johtajan Serge N'Guessan mukaan tiellä on paitsi taloudellista, myös sosiaalista merkitystä. Kamerunin talousministeri Alamine Ousmane Meyn mukaan hanke on osa maan kuljetussektorin tukiohjelman kolmatta vaihetta, ja tie tulee "auttamaan yhtenäisyyden rakentamisessa" ja edistämään rauhaa tällä alueella, jonka hallitus on vuodesta 2019 asti julistanut talouskatastrofialueeksi.¹⁰⁵

Julkisiin linja-autoihin kohdistuvat ryöstöt ovat lisääntyneet Kamerunissa. Anglofonialueilla on esiintynyt vuodesta 2018 lähtien julkiseen liikenteeseen kohdistuneita hyökkäyksiä kuten teiden sulkemisia, siltojen tuhoamisia, ajoneuvojen pysäyttelemistä ja autoilijoihin kohdistettua väkivaltaa. Aseellisten toimijoiden mahdolliset yhteenotot lisäävät tienkäyttäjien riskiä joutua väkivallan kohteeksi.¹⁰⁶

Käynnissä olevat konfliktit heijastuvat ajoittain tieturvallisuuteen aseellisina yhteenottoina tai iskuina. Esimerkiksi 8.3.2021 anglofonialueen separatistit hyökkäsivät linja-autoon Akumin kylässä Mezamin departementissa Nord-Ouestissa. Tuolloin 4 henkilöä sai surmansa ja useita haavoittui. Hyökkäyksen syynä oli linja-auton liikennöiminen viikoittaisena yleislakkopäivänä. Myös edellisenä päivänä Akumissa separatistit ammuskelivat linja-autoja kohti. 6.3.2021

⁹⁷ Encyclopædia Britannica [päiväämätön].

⁹⁸ IOM 17.3.2021, s. 2.

⁹⁹ CIA World Factbook 13.7.2021; United Nations / Geospatial 4/2020 [kartta].

¹⁰⁰ United Nations / Geospatial 4/2020 [kartta].

¹⁰¹ USDOS 30.3.2021, s. 26.

¹⁰² UN OCHA 7.4.2021, s. 19. Alkuperäislähde: MIRA, Yaounde (Centre), CHOI, OCHA, 9/2020.

¹⁰³ Deutsche Welle / Mwakideu, Chrispin 19.5.2021.

¹⁰⁴ Lisätietoa: African Development Bank Group 25.5.2018.

¹⁰⁵ Daily Nation 23.6.2021.

¹⁰⁶ OSAC 28.4.2020.

separatistit tulittivat useita linja-autoja Matazemin kaupunginosassa Bamendassa Mezamin departementissa. Useita matkustajia haavoittui. 16.9.2021 Ambazonian separatistit räjäyttivät itsevalmisteisen pommin armeijan saattuetta vastaan Bamessingin kylästä Sagban kylään johtavalla tiellä Mezamin departementissa. Noin 18 sai surmansa. Siviilejä ei ollut osallisena välikohtauksessa.¹⁰⁷

2.1.4 Alueen etninen ja uskonnollinen jakauma

Suurin osa Nord-Ouestin väestöstä on kristittyjä. Maakunnan länsiosassa sijaitsevan Menchumin departementin¹⁰⁸ asukaista valtaosa on kuitenkin muslimeja. Lisäksi maakunnassa on animistisia alkuperäisuskontoja harjoittavia asukkaita.¹⁰⁹

Suurin osa Nord-Ouestin maakunnan asukkaista kuuluu grassfieldsien (highlanders, "ylängön asukkaat"¹¹⁰) etniseen ryhmään.¹¹¹ Tikarien etninen ryhmä asuttaa suurinta osaa Nord-Ouestin maakunnasta (ainakin Menchumin, Donga-Mantungin, Boyon ja Buin departementeissa). Lisäksi maakunnan etelä- ja kaakkoisosissa (ainakin Momon, Mezamin ja Ngo-Ketunjan departementeissa) asuu ainakin widekumeja, bamilékéjä ja bamouneja¹¹² ja lukuisia muita ryhmiä¹¹³.

Grassfieldseihin lukeutuvat myös mbororot, joita Minority Rights Group (MRG) mainitsee asuvan etenkin kuudessa maakunnassa mm. Nord-Ouestissa. Mbororot ovat MRG:n mukaan 1900-luvun alussa nykyiselle alueelleen siirtynyt, pääosin muslimipaimentolaisista koostuva etninen ryhmä, jonka jäsenet kokevat marginalisoituneensa Kamerunin yhteiskunnasta.¹¹⁴ Amnesty International toteaa islaminuskoisten mbororujen olevan fulanien (peulien) etnisen ryhmän alaryhmä ja asuvan ainakin Nigerian rajan tuntumassa (Menchumin departementissa¹¹⁵) Nwassa ja Mbemin kaupungissa sekä siirtymään joutuneiden leirillä Upkwassa Nyos-järven lähellä.¹¹⁶

Toisin kuin esimerkiksi Extrême-Nordista, Kamerunin tilastoviraston verkkosivuilta ei löytynyt tilastoa Nord-Ouestin maakunnan etnisistä ryhmistä.

2.1.5 Aluehallinta ja viranomaissuojelu

Kamerunin asevoimat taistelevat anglofonialueen separatisteja vastaan Nord-Ouestin maakunnassa.¹¹⁷ Vuodesta 2017 lähtien Kamerun on siirtänyt joitakin yksiköitään Extrême-

¹⁰⁷ ACLED [päiväämätön]c.

¹⁰⁸ UN OCHA 5.11.2021a [kartta]. Tätä karttaa verrattu seuraavassa alaviitteessä mainittuun karttaan.

¹⁰⁹ Izady, Michael / Columbia University [päiväämätön] [kartta].

¹¹⁰ MRG 9/2017.

¹¹¹ World Bank (The) 1/2021, s. 11. Sidosryhmään kuuluvan henkilön haastattelu tammikuussa 2020 Yaoundéssa.

¹¹² Seuraavien lähteiden karttoja on verrattu keskenään: Editions 2015 [alempi kartta] ja UN OCHA 5.11.2021a [kartta]. Lähteen Editions 2015 -luotettavuudesta ei ole varmuutta.

¹¹³ Seuraavien lähteiden luotettavuudesta ei ole varmuutta:

<https://ich.unesco.org/doc/src/00280-FR.pdf> ja https://horizon.documentation.ird.fr/exl-doc/pleins_textes/pleins_textes_5/b_fdi_02-03/02981.pdf (käyty 29.11.2021).

¹¹⁴ MRG 1/2018.

¹¹⁵ UN OCHA 5.11.2021a [kartta]. Tätä karttaa verrattu seuraavassa alaviitteessä mainittuun karttaan.

¹¹⁶ Amnesty International 28.7.2021.

¹¹⁷ CIA World Factbook 13.7.2021.

Nordin maakunnasta Nord-Ouestin maakuntaan.¹¹⁸ Kamerunin turvallisuusjoukot ovat hillinneet anglofonialueen separatistiryhmien alueellista läsnäoloa erityisesti kaupunkikeskuksissa. Kansalliset joukot hyödyntävät ihmisten pelkoa separatistiryhmien rikollisesta toiminnasta.¹¹⁹

Turvallisuusjoukkojen eri toimijoiden tarkemmasta sijoittumisesta ja toiminta-alueista saa tietoa uutisoinnista ja ACLED-tietokannan turvallisuusvälikohtauksista. Esimerkiksi Cameroon Tribunen (18.6.2021) mukaan Kamerunin turvallisuusjoukot mobilisoi noin 300 turvallisuus- ja puolustusjoukkojen jäsentä "Bui Clean" -operaatioon kesäkuussa 2021 Nord-Ouestin maakunnassa.¹²⁰

Human Rights Watchin tutkijan Ilaria Allegrozzin mukaan Kamerunin turvallisuusjoukot ovat lain mukaan velvollisia torjumaan separatistiryhmien hyökkäyksiä ja suojelemaan paikallisten oikeuksia väkivaltaisuuksien keskellä. Kamerunin turvallisuusjoukot ovat kuitenkin vastanneet separatistiryhmien uhkaan tekemällä hyökkäyksiä siviilejä vastaan ja syyllistyneet vakaviin ihmisoikeusloukkauksiin.¹²¹

African Arguments -blogialustalla julkaistun artikkelin (24.8.2021) mukaan hallituksen linja, jonka mukaan anglofonialueen kriisi on maan sisäinen asia, joka on hallinnassa tai jopa ratkaistu, on kaukana nykytodellisuudesta. Viime aikoina Kamerunin turvallisuusjoukot ovat menettäneet paljon henkilöstöä ja varusteita ja armeija on lähettänyt anglofonialueelle Armoured Reconnaissance Battalion (BBR) -pataljoonan, mikä ei kuitenkaan ennakoisi sotilaallista voittoa. Separatistienkaan viimeaikaiset saavutukset eivät todennäköisesti muuta konfliktin pitkän aikavälin kehityssuuntaa eikä niiden uskota saavan hallintaansa Bamendan kaupunkia kokonaan haltuunsa.¹²²

Sotilastuomioistuimet voivat käyttää siviiliväestöön kohdistuvaa toimivaltaa useissa rikoksissa kuten kansalaislevottomuustapauksissa.¹²³ Terrorismista syytetyt siviilit eivät useinkaan saa oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä. Vuosina 2019 ja 2020 oppositiojohtajia ja separatistien kannattajia vastaan on nostettu syytteitä terrorismista ja kapinoinnista, ja heitä pidetään usein pidätettyinä ilman asianmukaista oikeudenkäyntiä ja ilman todellisia mahdollisuuksia kyseenalaistaa pidätys. Valtion turvallisuusjoukot ovat suorittaneet teloituksia ja mielivaltaisia pidätyksiä ilman oikeudenkäyntiä anglofonialueen kriisin yhteydessä. Ambazonian väliaikaishallituksen johtaja Sisiku Julius Ayuk Tabe ja yhdeksän muuta henkilöä ovat saaneet sotilastuomioistuimelta päätöksen elinkautisesta tuomiosta kapinan ja terrorismin vuoksi. Yksi Taben asianajajista väitti, että tuomio oli ennalta päätetty, ja paikalliset aktivistit kutsuivat oikeudenkäyntiä huijaukseksi.¹²⁴

Viranomaissuojelusta ja Kamerunin valtion turvallisuustoimijoista lisää tietoa myös tämän raportin kohdissa 1.4. Viranomaissuojelu Kamerunissa ja 1.5. Valtion turvallisuustoimijat.

2.2 Konfliktin intensiteetti Nord-Ouestissa

2.2.1 Konfliktin osapuolet

Marraskuussa 2016 alkanut protestiliike on kehittynyt laajalle levinneeksi separatistiliikkeeksi. Anglofonialueilla alkoi toimia kaksi kilpailevaa, Ambazonian itsenäisyyttä puolustavaa

¹¹⁸ International Crisis Group 7.7.2020, s. 16.

¹¹⁹ ISS / Handy, Paul-Simon & Djilo, Félicité 23.3.2021.

¹²⁰ Cameroon Tribune / Loh, Choves 18.6.2021.

¹²¹ HRW 2.8.2021.

¹²² Afrocan Arguments / Burton 24.8.2021.

¹²³ USDOS 30.3.2021, s. 12.

¹²⁴ Freedom House 3.3.2021.

instituutiota: Ambazonian "väliaikaishallitus" (Ambazonia Interim Government, the Interim Government of the Federal Republic of Ambazonia, IG), jota johtaa Sisiku Julius Ayuk Tabe¹²⁵ ja the Ambazonia Governing Council¹²⁶, (AGovC, AGC), jonka presidenttinä toimii tohtori Cho Lucas Ayaba¹²⁷.¹²⁸ Yhdysvaltain ulkoministeriön ihmisoikeusraportin mukaan kolmas merkittävä toimija on Ambazonian väliaikaishallituksesta jakautunut Samuel Ikome Sakon johtama ryhmä.¹²⁹

Ambazonian väliaikaishallituksen verkkosivujen mukaan sen missiona on palauttaa takaisin brittiaikaisen eteläisen Kamerunin suvereniteetti vuoden 1961 historiallisten rajojen sisällä. Verkkosivuilla julistetaan entisen brittialueen nimeksi Ambazonian liittotasavalta (The Federal Republic of Ambazonia). Väliaikaishallituksella on mm. väliaikainen perustuslaki ja muuta säännöstöä.¹³⁰

Kesäkuussa 2020 hallituksen virkamiehet kävivät rauhanneuvotteluja pääkaupungissa Yaoundéssa Ambazonian väliaikaishallituksen kanssa.¹³¹ Heinäkuussa 2020 sen vangittuna oleva johtaja Tabe ilmoitti keskustelleensa Kamerunin hallituksen kanssa anglofonialueen rauhannäkymistä. Kamerunin hallitus kuitenkin kiisti Taben ilmoituksen ja muut separatistit vastustivat neuvotteluja.¹³² Tabe ja yhdeksän muuta henkilöä saivat syyskuussa 2020 sotilastuomioistuimelta vahvistuksen elinkautisesta tuomiosta kapinan ja terrorismin vuoksi. Yksi Sisiku Julius Ayuk Taben asianajajista väitti, että tuomio oli ennalta päätetty, ja paikalliset aktivistit kutsuivat oikeudenkäyntiä huijaukseksi.¹³³ Jeune Afrique -sanomalehden haastattelussa 12.3.2021 Tabe toisti rauhanneuvottelujen ehdot, joihin kuuluvat Kamerunin joukkojen vetäytymisen lisäksi separatistien armahdus ja kansainvälisesti toteutettu vuoropuhelu neutraalissa paikassa.¹³⁴

Kamerunin asevoimat¹³⁵ taistelevat anglofonialueen separatisteja vastaan Nord-Ouestin maakunnassa.¹³⁶ Anglofonialueilla toimivia separatistiryhmiä arvioidaan olevan vähintään 15.¹³⁷ International Crisis Group – järjestö viittaa tammi-lokakuun 2021 Crisis Watch -päivityksissään anglofonialueiden aseryhmiin yleisellä termillä "separatistit".¹³⁸ Myös ACLED-konfliktitietokannassa mainitaan välikohtausten osapuoleksi usein vain "Ambazonian separatistit" ilman tarkempaa määritelmää.¹³⁹

Ambazonian väliaikaishallituksen (IG) aseellinen siipi on Ambazonian Self-Defence Council (ASC).¹⁴⁰ AGovC:n presidentin Ayaban taas mainitaan lähteissä olevan the Ambazonian War

¹²⁵ USDOS 30.3.2021, s. 3.

¹²⁶ USDOS 30.3.2021, s. 3; BBC / Chimtom, Ngala Killian 10.5.2020.

¹²⁷ Ambazonia Governing Council [päiväämätön].

¹²⁸ Bertelsmann Stiftung 29.4.2020, s. 8.

¹²⁹ USDOS 30.3.2021, s. 3.

¹³⁰ Federal Republic of Ambazonia [päiväämätön].

¹³¹ HRW 2021.

¹³² USDOS 30.3.2021, s. 1.

¹³³ Freedom House 3.3.2021.

¹³⁴ Jeune Afrique / Dougueli, Georges 12.3.2021.

¹³⁵ Kamerunin turvallisuusjoukoista lisää johdannossa.

¹³⁶ CIA World Factbook 13.7.2021.

¹³⁷ BBC / Chimtom, Ngala Killian 10.5.2020.

¹³⁸ International Crisis Group 1/2021; 2/2021; 3/2021; 4/2021; 5/2021; 6/2021; 7/2021; 8/2021; 9/2021; 10/2021.

¹³⁹ ACLED [päiväämätön]c.

¹⁴⁰ International Crisis Group 11/2018.

of Liberation (AWL) -ryhmän¹⁴¹ ja Ambazonian Defence Forces (ADF) -ryhmän¹⁴² johtaja. African Arguments -blogialustalla (24.8.2021) suuriksi ryhmiksi mainitaan em. ADF:n lisäksi Ambazonia Restoration Forces (ARF).¹⁴³ Muita ryhmiä ovat lähteiden mukaan ainakin Nord-Ouestin Buissa pääpaikkaansa pitävä Bui Warriors¹⁴⁴ sekä Southern Cameroons Defence Forces (SCDF / SOCADEF)¹⁴⁵, Red Dragon¹⁴⁶ ja Fako Mountain Lions¹⁴⁷. Separatistien toiminta on ollut erityisen tehokasta Nord-Ouestissa, jossa aseellisten ryhmien uskotaan tekevän toisinaan jonkinlaista yhteistyötä, vaikkakaan ei aivan sopusoinnussa.¹⁴⁸ Joulukuussa 2019 ei-valtiollisten aseistettujen ryhmien jäseniä arvioitiin olevan anglofonialueilla 2000-4000.¹⁴⁹

Ambazonian itsenäisyyden puolesta taistelevista separatisteista käytetään puhekielessä usein termiä "Amba Boys"¹⁵⁰ tai Ambazonian puolustusjoukot (The Ambazonian Defence Forces, jolla ei samasta nimestä huolimatta ilmeisesti tarkoiteta kaikissa yhteyksissä ADF-separatistiryhmää)¹⁵¹.

Nigerilainen Daily Trust¹⁵² uutisoi 21.6.2021 anglofonialueen joidenkin separatistien tekevän yhteistyötä Nigerian kaakkoisosassa toimivan) Indigenous People of Biafra (IPOB) -separatistijärjestön kanssa. IPOB:n johtaja Nnamdi Kanu ja AWL:n johtaja Ayaba ovat kertoneet suunnitelmistaan työskennellä yhdessä taistelussaan näillä kahdella alueella. Nigerian Cross Riversin osavaltion asukkaat ja rajan toisella puolella sen läheisyydessä asuvat kamerunilaiset tuntevat kulttuurista yhteenkuuluvuutta toistensa kanssa. Kamerunilaisia on pakolaisina Nigerian puolella, ja lisäksi separatistit käyvät Nigerian puolella etsimässä piilopaikkoja ja lepäämässä. Kuvernööri Ben Ayadin mukaan Nigeriasta on Kamerunin puolelle yli 30 sellaista reittiä, joita pitkin epäillään salakuljetettavan aseita. Tammikuussa 2018 Nigerian valtio pidätti 47 johtavaa ambazonialaista henkilöä ja palautti heidät Kameruniin.¹⁵³ Analytikot eivät ole yhtä mieltä IPOB- separatistiryhmän ja AGovC:n yhteistyön vaikutuksista. International Crisis Groupin Elvis Arreyn mukaan yhteistyön merkitys anglofonialueille ei ole vielä selvä. Toisaalta historioitsija, turvallisuusanalyttikko Raoul Sumo Tayon mukaan yhteistyötä ei pidä aliarvioida, koska se tarjoaa molemmille ryhmille mahdollisuuden vetäytymispaikkoihin turvallisuusjoukkojen ulottumattomiin naapurivaltion alueelle. Elokuun lopulla 2021 Nigeria ja Kamerun sopivat lisäävänsä turvatoimia 2000 km:n pituisella, yhteisellä valtionrajallaan.¹⁵⁴

¹⁴¹ Daily Trust / Charles, Eyo & Azu, John Chuks 21.6.2021.

¹⁴² USDOS 30.3.2021, s. 16. ADF:n apulaispuolustuspäälliköksi on itse julistautunut Capo Daniel. Lähde: Voice of America / Kindzeka, Moki Edwin 2.7.2021.

¹⁴³ African Arguments / Burton 24.8.2021.

¹⁴⁴ USDOS 30.3.2021, s. 21. Kyseessä on mahdollisesti sama ryhmä kuin edellä mainittu Samuel Ikome Sakon johtama ryhmä.

¹⁴⁵ BBC / Chimtom, Ngala Killian 10.5.2020; HRW 2021.

¹⁴⁶ ACLED:n mukaan 9.3.2021 Red Dragons – ryhmä väijytti armeijan joukkoja Beluan kylässä Lebialemin departementissa Sud-Ouestin maakunnassa. Lisäksi 24.4.2021 Red Dragon -ryhmä laukaisi itsevalmisteisen räjähteen ja taisteli armeijaa vastaan Aloun kylässä Koupe-Manengouban departementissa, Sud-Ouestin maakunnassa. ACLED [päiväämätön]c.

¹⁴⁷ African Arguments / Burton 24.8.2021.

¹⁴⁸ African Arguments / Burton 24.8.2021.

¹⁴⁹ World Bank (The) 1/2021, s. 11. Sidosryhmään kuuluvan henkilön haastattelu joulukuussa 2019 Yaoundéssa.

¹⁵⁰ esim. African Arguments / Viban, Ingrid 29.4.2021; Deutsche Welle 30.9.2019.

¹⁵¹ esim. African Arguments / Viban, Ingrid 29.4.2021.

¹⁵² Lisätietoja Daily Trustista <https://dailytrust.com/page/about-us> (käyty 26.7.2021).

¹⁵³ Daily Trust / Charles, Eyo & Azu, John Chuks 21.6.2021.

¹⁵⁴ BBC / Boudombo 21.10.2021.

Nord-Ouestissa sellaiset entiset separatistit, jotka ovat liittyneet aseistariisunta-, demobilisaatio- ja uudelleenintegroitumishjelmaan, ovat protestoineet huonoja olosuhteita ja täyttymättömiä uudelleenintegroitumislupauksia vastaan.¹⁵⁵

Nord-Ouestin maakunnassa toimii lisäksi etnisen fulani-ryhmän aseellisia ryhmittymiä/kodinturvajoukkoja. Anglofonialueen separatistit syyttävät fulaneita yhteistyöstä viranomaisten kanssa. Jännitteitä separatistien ja fulanien aseryhmien välillä on lisännyt helmikuussa 2020 tapahtunut fulanien hyökkäys paikallisia asukkaita vastaan Ngarbuhissa. Tuolloin vähintään 22 siviiliä, pääasiassa lapsia, sai surmansa. Separatistit ovat ottaneet kohteekseen erityisesti fulanien alaryhmän mbororot.¹⁵⁶

2.2.2 Sodankäynnin keinot, taktiikat ja taistelualueet

YK:n turvallisuusneuvoston raportin (1.6.2021) mukaan Nord-Ouestin maakunnassa aseistautuneet separatistiryhmät lisäsivät 6.12.2020 järjestettyjen aluevaalien aikaan hyökkäyksiä hallituksen virkamiehiä, perinteisiä johtajia ja koulujen henkilökuntaa vastaan. Separatistiryhmät ovat jatkaneet hyökkäyksiään edelleen. Kohteina ovat mm. humanitaariset avustustyöntekijät ja terveys- ja koulutusalan työntekijät ja niiden toimitilat. Väkivaltaan – myös siviileihin kohdistuneeseen väkivaltaan – ovat syylistyneet sekä hallituksen joukot että ei-valtiolliset ryhmät. Ei-valtiolliset ryhmät ovat syylistyneet tappoihin, kidutukseen ja väärinkäytöksiin siviilejä vastaan sekä toteuttaneet sieppauksia lunnasvaatimuksineen ja asettaneet sulkutiloja ("lockdowns") sekä laukaissheet itsevalmisteisia räjähteitä.¹⁵⁷

YK:n humanitaarisen avun koordinoitumisto OCHA kuvailee maaliskuun 2021 tilanteen Nord-Ouestin maakunnassa olevan edelleen huolestuttava ja vihamielisyydet, kohdistetut hyökkäykset ja omaisuuden tuhoaminen ovat jatkuneet ja improvisoitujen räjähteiden (IED) käyttö on lisääntynyt. Väestö on keskellä kriisiä, ja väestöä kohdellaan epäinhimillisesti, halventavasti ja väestöön kohdistuu sieppauksia. Joihinkin ihmisiin on kohdistunut hyökkäyksiä heidän väitettyjen yhteyksiensä vuoksi jommankumman osapuolen kanssa. Jotkut saavat osumia harhaluodeista joutuessaan ristituleen. Aseistetut taistelijat ovat tehneet maaliskuussa hyökkäyksiä fulani-karjankasvattajia vastaan, mm. sen jälkeen, kun fulanien karjan väitettiin tuhonneen maanviljelyksiä Boyon departementissa.¹⁵⁸

Heinäkuussa 2021 julkaistussa uutisessa todetaan, että Kamerunin viranomaisten mukaan kesäkuu 2021 oli vuoden verisin kuukausi anglofonialueilla, ja heidän mukaansa tuolloin sai surmansa yli 40 ihmistä ja 70 taloa poltettiin. Kamerunin armeijan mukaan se oli osallisena vähintään 30 aseellisessa yhteenotossa separatistien kanssa kesäkuussa 2021. ADF-separatistiryhmän Capo Danielin mukaan taistelijat ovat alkaneet lisääntyvässä määrin asettaa itsevalmisteisia räjähteitä Kamerunin armeijan käyttämille teille. Nord-Ouestin maakunnan kuvernöörin Deben Tchoffon mukaan näissä itsevalmisteisissa räjähteissä on saanut surmansa myös siviilejä. Tchoffon mukaan turvallisuusjoukkojen on vaikea palauttaa rauha, jos paikalliset siviilit kieltäytyvät yhteistyöstä turvallisuusjoukkojen kanssa pelätessään joutuvansa separatistien kohteiksi. Paikallisten siviilien mukaan turvallisuusjoukot ovat tuhonneet taloja kylissä ja kaupungeissa ja syyttäneet siviilejä yhteistyöstä separatistien kanssa. African Peoples Foundation -kansalaisjärjestön koordinaattorin ja Popular Action Party -puolueen pääsihteerin Fabrice Lenan mukaan sekä Kamerunin turvallisuusjoukot että separatistit ovat syylistyneet väärinkäytöksiin siviilejä vastaan.¹⁵⁹

OCHA:n mukaan anglofonialueiden miehistä suurimmassa hengenvaarassa ovat nuoret, perinteiset johtajat, opettajat ja terveydenhuoltohenkilökunta sekä hitsaajat ja metallialan

¹⁵⁵ International Crisis Group 2/2021; 3/2021.

¹⁵⁶ Amnesty International 28.7.2021.

¹⁵⁷ UNSC 1.6.2021, s. 2, 5, 7, 9.

¹⁵⁸ UN OCHA 26.4.2021, s. 2–3.

¹⁵⁹ Voice of America / Kindzeka, Moki Edwin 2.7.2021.

työntekijät (engl. ironworkers), koska heitä voidaan syyttää joko valtion turvallisuusjoukkojen tai ei-valtiollisten toimijoiden tukemisesta. Konflikti vaikuttaa naisiin eri tavalla, esimerkiksi seksuaalisen väkivallan muodossa ja lapsiin esimerkiksi koulunkäynnin estymisenä.¹⁶⁰

Kamerunin turvallisuusjoukot ovat hillinneet separatistiryhmien alueellista läsnäoloa erityisesti kaupunkikeskuksissa. Kansalliset joukot hyödyntävät ihmisten pelkoa separatistiryhmien rikollisesta toiminnasta.¹⁶¹

Separatistit ovat ottaneet kohteekseen erityisesti fulanien alaryhmän, islaminuskoiset mbororot. Amnesty Internationalin raportin (28.7.2021) mukaan mbororo-ryhmiltä saatujen epävirallisten lukujen mukaan vuodesta 2017 lähtien 162 mbororoa on surmattu, noin 300 asuinrakennusta on poltettu, 2 500 nautaa tai muuta karjaeläintä on tapettu tai varastettu, 102 ihmistä on siepattu ja lähes 270 000 euroa on jouduttu maksamaan lunnaina.¹⁶²

2.2.3 Turvallisuusvälikohtaukset

Vuosi 2019

ACLED-konfliktitietokannan mukaan Nord-Ouestin maakunnassa tapahtui vuonna 2019 yhteensä 228 turvallisuusvälikohtausta, jotka koostuivat väkivallasta siviilejä vastaan (143) ja taisteluista (85). Räjähde- tai muita etäiskuja ei tapahtunut.¹⁶³

Vuosi 2020

Nord-Ouestin maakunnassa välikohtausten määrä vuonna 2020 oli suurempi kuin vuonna 2019. Maakunnassa tapahtui vuonna 2020 yhteensä 346 turvallisuusvälikohtausta, jotka koostuivat väkivallasta siviilejä vastaan (199), taisteluista (136) ja räjähde- tai muista etäiskuista (11). Näin ollen suora väkivalta siviilejä vastaan oli yleisin välikohtaustyyppi. Väkivaltaa siviilejä vastaan toteuttivat ja taisteluissa osapuolina olivat etenkin tarkemmin määrittelemättömät ambazonialaiset separatistiryhmät ja Kamerunin asevoimat. Selkeästi eniten välikohtauksia oli Mezamin departementissa. Turvallisuusvälikohtaukset jakoutuivat departementeittain seuraavasti: **Boyo** 19, **Bui** 53, **Donga-Mantung** 26, **Menchum** 13, **Mezam** 167, **Momo** 19 ja **Ngo-Ketunjia** 49.¹⁶⁴

Tammi-kesäkuu 2021

Nord-Ouestin maakunnassa turvallisuusvälikohtausten määrä (236) tammi-kesäkuussa 2021 on ajanjakson pituuteen suhteutettuna korkeampi kuin kokonaisina vuosina 2019 ja 2020 (vrt. edellä 228 ja 346). Nord-Ouestin maakunnan 236 turvallisuusvälikohtausta koostuivat väkivallasta siviilejä vastaan (101), taisteluista (113) ja räjähde- tai muista etäiskuista (22). Näin ollen taistelut ja suora väkivalta siviilejä vastaan olivat yleisimpiä välikohtaustyyppiejä. Väkivaltaa siviilejä vastaan toteuttivat ja taisteluissa osapuolina olivat etenkin tarkemmin määrittelemättömät ambazonialaiset separatistiryhmät ja Kamerunin asevoimat. Kuten vuonna 2020, myös tammi-kesäkuussa 2021 selvästi eniten turvallisuusvälikohtauksia oli Mezamin departementissa. Turvallisuusvälikohtaukset jakoutuivat departementeittain seuraavasti: **Boyo** 12, **Bui** 29, **Donga-Mantung** 8, **Menchum** 2, **Mezam** 108, **Momo** 36 ja **Ngo-Ketunjia** 41.¹⁶⁵

Heinä-lokakuu 2021

¹⁶⁰ UN OCHA 7.4.2021, s. 35.

¹⁶¹ ISS / Handy, Paul-Simon & Djilo, Félicité 23.3.2021.

¹⁶² Amnesty International 28.7.2021.

¹⁶³ ACLED [päiväämätön]c.

¹⁶⁴ ACLED [päiväämätön]c.

¹⁶⁵ ACLED [päiväämätön]c.

Nord-Ouestin maakunnassa tapahtui heinä-lokakuussa 2021 yhteensä 116 turvallisuusvälikohtausta, jotka koostuivat taisteluista (60), väkivallasta siviilejä vastaan (49) ja räjähdde- tai muista etäiskuista (7). Edelleen väkivaltaa siviilejä vastaan toteuttivat ja taisteluissa osapuolina olivat etenkin tarkemmin määrittelemättömät ambazonialaiset separatistiryhmät ja Kamerunin asevoimat. Välikohtauksia oli aiempaan tapaan selvästi eniten Mezzamin departementissa. Turvallisuusvälikohtaukset jakautuivat departementteittain seuraavasti: **Boyo** (5), **Bui** (19), **Donga-Mantung** (10), **Menchum** (4), **Mezam** (70), **Momo** (2) ja **Ngo-Ketunjia** (6).¹⁶⁶

2.2.4 Räjähdesaasteet

Mine Action Review -sivustolla ei mainita, että Nord-Ouestin maakunnassa olisi maastossa tehdasvalmisteisia maamiinoja tai rypäleaseita. Sen sijaan itsevalmisteiset, improvisoidut räjähteet (IED / Improvised explosive device)¹⁶⁷ vaativat uhreja maakunnassa.¹⁶⁸ Räjähde- tai muut etäiskut ovat tässä raportissa käytetyn ACLED-konfliktitietokannan yksi turvallisuusvälikohtautyyppistä. Heinä-lokakuussa 2021 Kamerunin 10 räjähddeiskusta 7 tapahtui Nord-Ouestissa. Ambazonialaiset separatistit ovat asettaneet improvisoituja räjähteitä Nord-Ouestissa esimerkiksi tienvarsille.¹⁶⁹ Lisäksi valtion turvallisuusjoukot purkavat löytämiään itsevalmisteisia räjähteitä.¹⁷⁰ Esimerkiksi heinäkuussa 2021 Bamendan kaupungin lähellä Mezzamin departementissa turvallisuusjoukot tekivät vaarattomaksi pommin, joka oli todennäköisesti ambazonialaisten separatistien asettama.¹⁷¹ African Arguments -blogialustalla¹⁷² julkaistun uutisen (24.8.2021) mukaan anglofonialueen separatistit ovat käyttäneet itsevalmisteisia räjähteitä ainakin vuoden 2018 loppupuolelta, mutta taktiikka on viime aikoina muuttunut. Räjähdeet ovat entistä kehittyneempiä, ja iskut ja surmansa saaneet ovat lisääntyneet. Turvallisuusjoukoilla on vain rajoitettu määrä panssaroituja ajoneuvoja. Väitteiden mukaan BIR-joukot olisivat käyttäneet siviilejä ihmiskilpinä räjähteiden raivauksessa Kumbon lähellä.¹⁷³

2.2.5 Siviiliuhrit

Vuosi 2019

Yhteensä 2017 siviiliä sai surmansa erilaisissa turvallisuusvälikohtauksissa, heistä 177 sai surmansa väkivallassa siviilejä vastaan ja 40 taistelujen yhteydessä.¹⁷⁴

Vuosi 2020

Surmansa saaneiden siviilien lukumäärä on suurempi kuin vuonna 2019. ACLED:n mukaan yhteensä vähintään 277–319 siviiliä sai surmansa Nord-Ouestin maakunnassa. Heistä 255 sai surmansa väkivallassa siviilejä vastaan, 21–63 siviiliä sai surmansa taisteluissa ja 1 räjähddeiskussa.

¹⁶⁶ ACLED [päiväämätön]c.

¹⁶⁷ Suomenkielisissä uutislähteissä IED:hin voidaan viitata myös muulla termillä kuten "tienvarsipommi".

¹⁶⁸ Mine Action Review 2021, s. 80-82.

¹⁶⁹ ACLED [päiväämätön]c.

¹⁷⁰ African Arguments / Burton 24.8.2021; ACLED [päiväämätön]c. Tapahtumalajiksi on valittu strategic development.

¹⁷¹ ACLED [päiväämätön]c. Tapahtumalajiksi on valittu strategic development.

¹⁷² Lisätietoja African Arguments -alustasta <https://africanarguments.org/about-african-arguments/>.

¹⁷³ African Arguments / Burton 24.8.2021.

¹⁷⁴ ACLED [päiväämätön]c.

Lisäksi useita siviilejä haavoittui turvallisuusvälikohtauksissa. Departementeittain siviiliuhreja oli seuraavasti: **Boyo:** Väkivallassa siviilejä vastaan sai surmansa 15 siviiliä ja 3 siviiliä haavoittui. Lisäksi taisteluissa sai surmansa 3 siviiliä. Suurin osa edellä mainituista siviiliuhreista syntyi tammikuun puolivälissä, jolloin Kamerunin asevoimat hyökkäsivät useisiin kyliin ja surmasivat asukkaita. **Bui:** Väkivallassa siviilejä vastaan sai surmansa vähintään 51 siviiliä ja 7 siviiliä haavoittui. Lisäksi taisteluissa sai surmansa 8 siviiliä, ja 2 siviiliä haavoittui. Suurin osa edellä mainituista siviiliuhreista syntyi helmikuun puolivälissä, jolloin Kamerunin asevoimat ja hallitusta tukevat militiat hyökkäsivät Kgarbuhin kylään. Tuolloin vähintään 22 siviiliä¹⁷⁵, mukaan lukien 14 lasta, sai surmansa. **Donga-Mantung:** Väkivallassa siviilejä vastaan sai surmansa 22 ihmistä ja yhtä haavoitettiin. Taisteluissa ei kuollut tai loukkaantunut siviilejä. **Menchum:** Väkivallassa siviilejä vastaan sai surmansa vähintään 16 henkilöä ja yhden henkilön raportoitiin loukkaantuneen. Yllä mainittuihin 16 siviiliuhriin on laskettu mukaan 10 uhria, jotka saivat surmansa helmikuussa 2020 Kamerunin asevoimien ja sitä tukevien ryhmien hyökätessä Fungomin kylään sen jälkeen, kun paikalliset maanviljelijät olivat kieltäytyneet myymästä maitaan "rikkaalle eliitille". ACLED:n mukaan surmansa saaneita siviilejä oli "kymmeniä". Taisteluissa ei kuollut tai loukkaantunut siviilejä. **Mezam:** Väkivallassa siviilejä vastaan sai surmansa 104 siviiliä ja vähintään 27 haavoittui. Lisäksi taisteluissa sai surmansa 21 siviiliä, ja lisäksi useita siviilejä haavoittui. Useimmat välikohtaukset tapahtuivat Bamendassa. Huomattavin yksittäinen turvallisuusvälikohtaus tapahtui toukokuun 2020 alussa, jolloin viikon mittaisen ajanjakson aikana Kamerunin armeija teki ratsioita lukuisille separatistien leireille Bafutin kaupungissa, jolloin paikallisten mukaan myös 13 siviiliä¹⁷⁶ sai surmansa. **Momo:** Väkivallassa siviilejä vastaan sai surmansa 11 siviiliä. Heistä 8 sai surmansa Kamerunin armeijan hyökätessä kirkkoon Widikumin kaupungissa. Raportoinnin mukaan armeija olisi perustanut kirkkoon oman tukikohtansa.¹⁷⁷

Tammi-kesäkuu 2021

ACLED-konfliktitietokannan mukaan Nord-Ouestin maakunnassa sai surmansa vähintään 131–133 siviiliä, heistä 98–100 väkivallassa siviilejä vastaan, 30 taisteluissa ja 3 räjähdetäi muissa etäisyyksissä. Lisäksi väkivallassa siviilejä vastaan haavoittui vähintään 42 siviiliä ja taisteluissa vähintään 9 siviiliä. Räjähdetäisissä ei haavoittunut siviilejä.¹⁷⁸

Departementeittain siviiliuhreja oli seuraavasti: **Boyo:** Väkivallassa siviilejä vastaan sai surmansa 2 henkilöä. Lisäksi taisteluissa sai surmansa 1 siviili ja useita siviilejä haavoittui. Räjähdetäisissä ei saanut surmansa tai haavoittunut siviilejä. **Bui:** Väkivallassa siviilejä vastaan sai surmansa 14 henkilöä ja lisäksi vähintään 7 siviiliä haavoitettiin. Lisäksi taisteluissa sai surmansa 11 siviiliä ja useita haavoittui. Räjähdetäisissä ei saanut surmansa tai loukkaantunut siviilejä. Suurin yksittäinen välikohtaus tapahtui maaliskuun alussa, jolloin Kamerunin turvallisuusjoukot toteuttivat operaation Kumbon kaupungin läheisyydessä. Tässä yhteydessä surmansa sai surmansa 26 ihmistä, joista 15 oli separatistitaistelijoita, 8 siviiliä¹⁷⁹ ja 3 sotilaita. **Donga-Mantung:** Väkivallassa siviilejä vastaan sai surmansa vähintään 16 ihmistä, lisäksi useita haavoittui. Suurin yksittäinen välikohtaus tapahtui 2.6.2021, jolloin Kamerunin asevoimat surmasivat vähintään 7 ihmistä ratsiassa Ekurun, Abuan ja Zoechen kylissä ja Nkamben kaupungissa Akon paikallishallintoalueella. Räjähdetäisissä ei kuollut tai loukkaantunut siviilejä eikä taisteluja ollut. **Menchum:** Väkivallassa siviilejä vastaan sai surmansa 2 ihmistä 17.5.2021, jolloin Kamerunin asevoimat tekivät yöllisen ratsian Bun kylään Wumin paikallishallintoalueella. Samassa yhteydessä 50 taloa poltettiin. Muita surmansa saaneita tai haavoittuneita ei ollut.¹⁸⁰

¹⁷⁵ Nämä luvut sisältyvät aiemmin mainittuun lukuun 51.

¹⁷⁶ Luku sisältyy aiemmin mainittuun lukuun 104.

¹⁷⁷ ACLED [päiväämätön]c.

¹⁷⁸ ACLED [päiväämätön]c.

¹⁷⁹ Tämä luku sisältyy edellä mainittuun lukuun 11.

¹⁸⁰ ACLED [päiväämätön]c.

Mezam: Väkivallassa siviilejä vastaan sai surmansa 43 henkilöä ja lisäksi vähintään 21 siviiliä loukkaantui. Lisäksi taisteluissa sai surmansa 11 siviiliä ja räjähdeiskuissa 3 siviiliä. Lisäksi vähintään 7 siviiliä haavoittui. Väkivaltaan siviilejä kohti syylistyivät sekä Kamerunin asevoimat että separatistit. Esimerkiksi 18.4.2021 epäillyt ambazonialaiset separatistit avasivat tulen siviilejä kohti baarissa Mile 90:n kaupunginosassa Bamendan kaupungissa surmaten 5 siviiliä. 8.6.2021 Kamerunin asevoimat tekivät ratsian Chomban kylässä Bamendan paikallishallintoalueella ja surmasivat 10 siviiliä¹⁸¹. **Momo:** Väkivallassa siviilejä vastaan sai surmansa 8 henkilöä, loukkaantumisia ei ollut. Lisäksi taisteluissa sai surmansa 4 siviiliä ja vähintään 5 siviiliä haavoittui. Räjähdeiskuissa ei saanut surmansa yhtään siviiliä, mutta 2 haavoittui. **Ngo-Ketunjia:** Väkivallassa siviilejä vastaan sai surmansa 13–15 henkilöä, lisäksi vähintään 11 loukkaantui. Lisäksi taisteluissa sai surmansa 3 siviiliä. Muita siviilien surmia tai loukkaantumisia ei ollut. Eniten siviiliuhreja syntyi 5.6.2021 Kamerunin asevoimien hyökätessä Bafinjin kylään Balikumbatin paikallishallintoalueelle. Tällöin 5–7 siviiliä sai surmansa ja useita haavoittui (nämä sisältyvät em. lukuun 13–15 ja 11). Asevoimat on kiistänyt tehneensä hyökkäyksen.¹⁸²

Heinä-lokakuu 2021

ACLED-konfliktitietokannan mukaan Nord-Ouestin maakunnassa sai surmansa vähintään 64 siviiliä, heistä vähintään 58 väkivallassa siviilejä vastaan ja 6 taisteluissa. Lisäksi väkivallassa siviilejä vastaan "satoja" haavoittui / pahoinpideltiin. Räjähde- tai muissa etäiskuissa ei saanut surmansa tai haavoittunut yhtään siviiliä.¹⁸³

Departementeittain siviiliuhreja oli seuraavasti: **Boyo:** Väkivallassa siviilejä vastaan ei saanut surmansa yhtään henkilöä, mutta Ambazonian separatistit pahoinpitelivät 10 tienrakennustyöläistä Fundongin kaupungissa 20.8.2021. **Bui:** Väkivallassa siviilejä vastaan sai surmansa vähintään 17 siviiliä ja taisteluissa 1. Räjähdeiskuissa ei saanut surmansa yhtään siviiliä. Lisäksi useita siviilejä haavoittui taisteluissa. Kaikki heistä olivat ristituleen joutuneita oppilaita Kumbon kaupungissa, jossa Ambazonian separatistit ja turvallisuusjoukot ottivat yhteen 20.8.2021. **Donga-Mantung:** Väkivallassa siviilejä vastaan sai surmansa 2 siviiliä. Taisteluissa tai räjähdeiskuissa ei saanut surmansa yhtään siviiliä. Lisäksi taisteluissa haavoittui yksi siviili, ja joitakin siviilejä haavoittui väkivallassa siviilejä vastaan. Jälkimmäisessä oli kyse Ambazonian separatistien hyökkäyksestä koululaisia vastaan Lusin alueella Nkamben kaupungissa 14.9.2021. Separatistit leikkasivat lapsilta sormia ja korvia. **Menchum:** Väkivallassa siviilejä vastaan sai surmansa 1 ja taisteluissa 4 siviiliä. Räjähdeiskuissa ei saanut surmansa yhtään siviiliä. Haavoittuneita ei ollut.

Mezam: Väkivallassa siviilejä vastaan sai surmansa 35 siviiliä, lisäksi 1 siviili sai surmansa taistelussa. Räjähdeiskuissa ei saanut surmansa yhtään siviiliä. "Satoja" siviilejä pahoinpideltiin / haavoittui väkivallassa siviilejä vastaan. Suurin yksittäinen välikohtaus tapahtui 24.9.2021 Bambuin kaupungissa, jossa Kamerunin armeija "pidätti ja kidutti satoja" naisia ja lapsia, joita syytettiin kieltäytymisestä torituotteiden myynnistä Ambazonian separatistien määräämänä yleislakkopäivänä. Lisäksi useita muita siviilejä haavoittui tai pahoinpideltiin pääasiassa turvallisuusjoukkojen tekemien, siviileihin kohdistuneiden ratsioiden ja pidätysten yhteydessä useissa välikohtauksissa. Taisteluissa tai räjähdeiskuissa ei haavoittunut siviilejä. **Momo:** Yhtään siviiliä ei saanut surmansa tai haavoittunut missään välikohtauksessa. **Ngo-Ketunjia:** Väkivallassa siviilejä vastaan sai surmansa 3 siviiliä. Muissa välikohtauksissa ei saanut surmansa yhtään siviiliä. Haavoittuneita siviilejä ei ollut. Väkivaltatapauksiin siviilejä vastaan sisältyy opettajien sieppauksia. Esimerkiksi 5.10.2021 Ambazonian separatistit sieppasivat 15 opettajaa Ndopin kaupungissa opettajien ja jatkettua opetusta separatistien asettamasta yleislakosta huolimatta.¹⁸⁴

¹⁸¹ Nämä luvut 5 ja 10 sisältyvät em. lukuun 43.

¹⁸² ACLED [päiväämätön]c.

¹⁸³ ACLED [päiväämätön]c.

¹⁸⁴ ACLED [päiväämätön]c.

2.2.6 Maan sisäisesti siirtymään joutuneet

Pakenemiset kotialueilta tammi-syyskuussa 2021

OCHA:n 3.6.2021 (kartta päivitetty 2.2.2021) ja 5.11.2021 (kartta koskee ilmeisesti syyskuuta) julkaisemien raporttien kartoissa on nähtävissä maan anglofonialueilta maan sisäisesti siirtymään joutuneina olevien¹⁸⁵ määrät. Neljässä departementissa heidän määränsä on kasvanut, kolmessa vähentynyt (joskin on otettava huomioon, että anglofonialueilta siirytään myös muille alueille):

- Menchum: helmikuussa 23 100 ja syyskuussa 24 400
- Donga-Mantung: helmikuussa 40 900 ja syyskuussa 31 500
- Boyo: helmikuussa 28 800 ja syyskuussa 38 200
- Bui: helmikuussa 46 500 ja syyskuussa 49 500
- Mezam: helmikuussa 47 600 ja syyskuussa 52 400
- Momo: helmikuussa 26 300 ja syyskuussa 15 100
- Ngo-Ketunja: helmikuussa 19 100 ja syyskuussa 15 500.¹⁸⁶

Lisäksi Nord- ja Sud-Ouestin maakunnista kotoisin olevia maan sisäisesti siirtymään joutuneita oli muissa maakunnissa seuraavasti:

- Ouest: helmikuussa 162 700 ja syyskuussa 84 900
- Littoral: helmikuussa 80 900 ja syyskuussa 81 300
- Centre: helmikuussa 52 900 ja syyskuussa 60 100
- Adamaoua: helmikuussa ja syyskuussa kumpanakin 5300.¹⁸⁷

Tammikuun 2021 aikana yli 5387 ihmistä pakeni ja etsi turvaa läheisistä pensaistoista, kylistä ja kaupungeista. Pakenijoita oli etenkin Mezamin ja Ngo-Ketunijan departementeista (ja Sud-Ouestin maakunnan muutamista departementeista.)¹⁸⁸ Helmikuussa yli 10 741 ihmistä joutui pakenemaan kodeistaan etenkin Donga-Matungin, Bui, Boyon ja Mezamin departementeista (ja kahdesta Sud-Ouestin maakunnan departementista). Helmikuun loppupuolella arviolta 4200 ihmistä joutui pakenemaan muutaman päivän sisällä (Menchumin departementin) Nwan alueen Tongin, Sihin, Bomin, Nyackin, Nfehin, Kwackin ja Yangin kylistä fulanien järjestyksenvalvojaryhmien hyökkäysten vuoksi.¹⁸⁹ Maaliskuun aikana yli 1427 henkilöä joutui pakenemaan kodeistaan läheisiin pensaistoihin, kyliin ja kaupunkeihin etenkin Donga-Matungin, Boyon ja Mezamin departementeista (ja Sud-Ouestin yhdestä departementista.)¹⁹⁰ Huhtikuussa arviolta 11 186 ihmistä joutui pakenemaan väkivallan vuoksi kylistään Menchumin, Donga-Matungin ja Bui departementeissa. Pakenemiset tapahtuivat läheisiin kyliin ja pensaistoihin.¹⁹¹ Kesäkuun aikana yhteensä 12 719 henkilöä pakeni kotialueiltaan Nord- ja Sud-Ouestin maakunnissa.¹⁹² 31.5.–17.6.2021 välisenä aikana noin 5300 ihmistä pakeni Bui ja Donga-Matungin departementeista (ja Sud-Ouestin Fakosta) aseellisten ei-valtiollisten ryhmien ja Kamerunin armeijan välisten yhteenottojen vuoksi.¹⁹³

¹⁸⁵ Karttojen perustella näyttäisi siltä, että pakenemiset tapahtuisivat pääasiassa maakunnan sisäisesti, mutta pakenemisiä on tapahtunut myös Littoraliin, Ouestiin, Centreen ja vähemmässä määrin Adamaouaan. UN OCHA 3.6.2021a, s. 2 [kartta] ja UN OCHA 5.11.2021b, s. 2 [kartta].

¹⁸⁶ UN OCHA 3.6.2021a, s. 2 [kartta].

¹⁸⁷ UN OCHA 3.6.2021a, s. 2 [kartta]; UN OCHA 5.11.2021b, s. 2 [kartta].

¹⁸⁸ UN OCHA 1.3.2021a, s. 2-3.

¹⁸⁹ UN OCHA 29.3.2021a, s. 2-3.

¹⁹⁰ UN OCHA 27.4.2021, s. 3; UN OCHA 26.4.2021, s. 3.

¹⁹¹ UN OCHA 3.6.2021a, s. 3; UN OCHA 3.6.2021b, s. 2.

¹⁹² UN OCHA 5.8.2021, s. 2.

¹⁹³ UN OCHA 22.6.2021.

Heinäkuussa 2021 uusia pakenemisia tapahtui Nord- ja Sud-Ouestissa vähintään 2 602.¹⁹⁴ Elokuun aikana noin 8 500 henkilöä pakeni Nord- ja Sud-Ouestissa.¹⁹⁵ Syyskuussa ei-valtiollisten, aseellisten ryhmien 11.9. julistaman yleislakon edellä 700 ihmistä pakeni anglofonialueilta Littoralin ja Ouestin maakuntiin ja noin 1 800 ihmistä pakeni anglofonialueen sisällä urbaaneille alueille tai turvallisempiin paikkoihin. Koko syyskuun 2021 aikana 4724 pakeni Nord- ja Sud-Ouestin maakuntien sisällä ja Ouestin ja Littoralin maakuntiin.¹⁹⁶

Paluut kotialueille tammi-syyskuussa 2021

OCHA mainitsee tammikuuta 2021 käsittelevässä päivityksessään, että etenkin läheisiin pensaistoihin ja kyliin tapahtuvat pakenemiset ovat usein väliaikaisia ja ihmiset palaavan koteihinsa heti kun turvallisuustilanne sallii sen.¹⁹⁷

Tammi-toukokuun 2021 välisenä aikana kaikkiaan 53 770 henkilöä Nord- ja Sud-Ouestin alueilla joko pakeni tai palasi kotialueilleen. Useimmat pakenemiset olivat toistuvia (pendular), eivätkä kestäneet viikkoa kauempaa. Helmikuussa 2021 kerätyn tiedon mukaan tuolloin 410 933 ihmistä oli paossa näissä kahdessa maakunnassa ja palanneita oli 333 915.¹⁹⁸ OCHA:n mukaan elokuussa 2021 noin 530 henkilöä palasi kotialueilleen Nord- ja Sud-Ouestissa, koska he eivät kyenneet selviytymään huonoissa elinolosuhteissa kaupungeissa.¹⁹⁹

OCHA:n huhtikuun 2021 päivityksen mukaan Nord-Ouestin maakunnasta kotoisin olevat henkilöt pysyttelivät edelleen paossa²⁰⁰ mutta lähteestä ei käy selvästi ilmi keihin kaikkiin paenneisiin OCHA viittaa.

2.2.7 Humanitaarinen tilanne

OCHA:n maaliskuussa 2021 julkaiseman vuosiraportin mukaan Nord-Ouestin maakunnassa 837 000 ihmistä oli humanitaarisen avun tarpeessa.²⁰¹ Humanitaarinen tilanne on äärimmäisen vaikea Nord-Ouestin Menchumin, Boyon, Momon, Mezamin ja Ngo-Ketunjian departementeissa ja vaikea maakunnan muissa departementeissa. Humanitaarinen tilanne on muuttunut aiempaa vakavammaksi. Kaikkein vakavimmassa tilanteessa oleviin departementteihin, Menchumiin, Boyoon, Mezamiin ja Ngo-Ketunjaan, avun toimittaminen on myös vaikeinta.²⁰²

Ruokaturvatilannetta eri maissa arvioivan FEWS NET -sivuston mukaan Nord-Ouestin maakunnan kaikkien departementtien köyhien kotitalouksien ruokaturvatilanne²⁰³ on kuormittunut ja toukokuuhun 2022 mennessä Momon ja Menchumin departementtien köyhien kotitalouksien ruokaturvatilanteen arvioidaan olevan kriisitasolla ("crisis")²⁰⁴

Separatistit ovat boikotoineet anglofonialueiden koulutusta protestoidakseen alueen englanninkielisen koulutusjärjestelmän sulauttamista Kamerunin yleiseen ranskankieliseen

¹⁹⁴ UN OCHA 23.9.2021, s. 2.

¹⁹⁵ UN OCHA 12.10.2021, s. 2.

¹⁹⁶ UN OCHA 5.11.2021b, s. 1-3.

¹⁹⁷ UN OCHA 1.3.2021a, s. 2-3.

¹⁹⁸ UN OCHA 2.7.2021, s. 2.

¹⁹⁹ UN OCHA 12.10.2021, s. 2.

²⁰⁰ UN OCHA 3.6.2021a, s. 3.

²⁰¹ UN OCHA 7.4.2021, s. 39.

²⁰² UN OCHA 7.4.2021, s. 7 [kartta], s. 40.

²⁰³ Ruokaturvatilanne eri alueilla on jaettu viiteen eri kategoriaan: Minimal, stress (kuormittunut), crisis (kriisissä), urgent ja famine. FEWS NET 10/2021, s. 1.

²⁰⁴ FEWS NET 10/2021, s. 1.

koulujärjestelmään.²⁰⁵ Iso-Britanniassa rekisteröity Solidarity and Development Initiative (SODEI) -kansalaisjärjestö on julkaissut (1/2021) anglofonialueen viime vuosien koulutuskriisiä käsittelevän, kirjallisiin lähteisiin perustuvan raportin. Raportin yhteenvedon mukaan aseellisten, ei-valtiollisten ryhmien vuodesta 2017 lähtien toteuttamien kouluboikottien avulla pyritään painostamaan hallitusta. Lisäksi maanantaisin on toteutettu yleislakkoja ("ghost towns") ja lisäksi spontaanisti, etenkin kansallisina juhlapäivinä on järjestetty useita päiviä kestäviä sulkutiloja ("lockdowns"). Aseelliset yhteenotot koulujen läheisyydessä ovat aiheuttaneet kuolonuhrien lisäksi traumoja ja koulutoiminnan keskeytymisen viikkojen ajaksi. Keskeytymisiä aiheuttaa suoranaisten väkivallantekojen lisäksi myös sosiaalisessa mediassa julkaistavien virheellisten tietojen, väärin hälytysten ja paniikin vuoksi. Aseelliset ryhmät ovat vastustaneet yksittäisiä henkilöitä, jotka ovat kehottaneet jatkamaan koulunkäyntiä.²⁰⁶

Nord-Ouestin ja Sud-Ouestin maakunnissa arviolta 700 000 lapsen koulunkäynti on keskeytynyt konfliktin vuoksi.²⁰⁷ ACAPS-järjestön julkaisemassa teemaraportissa viitataan useisiin lähteisiin ja kuvaillaan kriisissä olevaa koulutustilannetta anglofonialueella.²⁰⁸ Tuhansia kouluja on suljettu, oppilaita ja opettajia vastaan on tehty hyökkäyksiä ja heitä on siepattu. Esimerkiksi Bamendassa joitakin lapsia on siepattu koulumatkalla ja heitä on pahoinpidelty vuoden 2020 aikana.²⁰⁹ Lisäksi esimerkiksi tuntemattomat asemiehet sieppasivat 5.3.2021 opiskelijan Batoken kylästä Limbe 2:n alueelta, ja opiskelija löydettiin myöhemmin puuhun sidottuna. 6.3.2021 aseistautuneet miehet hyökkäsivät yläkouluun Mile 4 Nkwenin alueella Bamenda 3:ssa ja sieppasivat kaksi opettajaa ja yhden oppilaan, joka vapautettiin myöhemmin, mutta opettajat pidettiin vangittuina. Lisäksi iäkkään miehen kimppuun hyökättiin Melin kylässä Fundongissa koska hänen laukustaan oli löytynyt koulupuku.²¹⁰ Marraskuussa 2021 poliisin surmattua koulutyttöä Bamendassa järjestettiin mielenosoitus, johon Kamerunin turvallisuusjoukot vastasivat voimatoimin.²¹¹

Konfliktilla on ollut huomattavia vaikutuksia maakuntien talouteen ja se on lisännyt negatiivisten selviytymisstrategioiden käyttöä. "Eloonjäämiseksi" (engl. survival sex) ja hyväksikäyttö, alaikäisavioliitot sekä lapsityövoiman käyttö ovat lisääntyneet. Nämä ilmiöt ovat anglofonimaakunnissa vähemmän kulttuurisesti juurtuneita kuin Extrême-Nordin maakunnassa, ja siten niiden lisääntyminen on selvemmin konfliktin seurausta.²¹²

USDOS:n mukaan on raportoitu valtiollisiin toimijoihin liitoksissa olevien henkilöiden tekemistä raiskauksista ja seksuaalisista hyväksikäyttötapauksista Nord-Ouestin maakunnassa. Lisäksi kansalaisjärjestöt ovat ilmoittaneet myös aseellisten separatistien osallistuneen raiskauksiin ja seksuaalisiin väärinkäytöksiin Nord-Ouestissa.²¹³ Myös YK:n pääsihteeri totesi huhtikuussa 2021, että seksuaalista väkivaltaa on käytetty "julmana sotataktiikkana" anglofonialueilla.²¹⁴

YK on dokumentoinut vuonna 2020 4300 seksuaalista tai sukupuoleen perustuvaa väkivaltatapausta anglofonialueilla ja noin 500 vuoden 2021 ensimmäisen neljänneksen aikana. Common Action for Gender Development (COMAGEND) – liikkeen perustaja Sally Mboumien kuvailee Deutsche Wellen artikkelissa (19.5.2021) "tavanomaista tarinaa": Tarkastuspisteellä poliisi pyytää naisen henkilöasiakirjat. Poliisi pitää asiakirjat hallussaan ja odottaa kunnes muut ihmiset ovat lähteneet ja väittää sen jälkeen naisen tehneen rikoksen ja

²⁰⁵ HRW / Allegrozzi, Ilaria 12.3.2021.

²⁰⁶ SODEI / Akame, Gilbert Ajebe & Crockett, Janelle & Anoma, Rosaline Awutarh Bates 1/2021, s. 6-7.

²⁰⁷ UNSC 1.6.2021, s. 7.

²⁰⁸ ACAPS 19.2.2021.

²⁰⁹ Freedom House 3.3.2021.

²¹⁰ UN OCHA 24.5.2021.

²¹¹ HRW 19.11.2021.

²¹² UN OCHA 7.4.2021, s. 36.

²¹³ USDOS 30.3.2021, s. 7.

²¹⁴ International Crisis Group 4/2021.

vaatii seksuaalisia palveluksia tai tapaamista myöhemmin. Poliisit puolustautuvat tavallisesti myöhemmin väittäen kyseessä olleen yksimielinen asia. Useimmiten väite ei pidä paikkaansa. Mboumien arvion mukaan "vähintään yksi kolmesta tytöstä" anglofonialueilla kokee tällaisen tilanteen. Vain harvat uhrin puhuvat kokemastaan. Kun jotkut haluavat kertoa tarinansa, heitä uhkaillaan. Mboumien muistuttaa, että suurin osa seksuaalisista väkivaltatapauksista on aseellisten henkilöiden tekemiä. Reach Out Cameroon -kansalaisjärjestön johtajan Omam Estherin mukaan seksuaalinen väkivalta on lisääntymässä anglofonialueilla.²¹⁵

Tammikuussa 2021 sukupuoleen kohdistuneita väkivaltatapauksia (GBV) raportoitiin tietyille järjestöille yhteensä 318. 40 %:ssa sukupuoleen kohdistuneista väkivaltatapauksista kyseessä oli seksuaalinen väkivalta. 87 % uhreista oli naisia, 40 % oli lapsia.²¹⁶ Helmikuussa sukupuoleen kohdistuneita väkivaltatapauksia raportoitiin 377²¹⁷, maaliskuussa 369²¹⁸ ja huhtikuussa 965²¹⁹ Nord-Ouestin ja Sud-Ouestin maakunnissa yhteensä. OCHA:n mukaan naisten ja lasten tilanne onkin erittäin huolestuttava. Lastensuojelutoimijat ovat raportoineet lapsiin kohdistuneista väkivaltatapauksista ja seksuaalisesta hyväksikäytöstä.²²⁰

OCHA:n vuotta 2020 tarkastelevan raportin mukaan terveydenhuoltoyksiköiden toimivuus vaihtelee departementeittain. Nord-Ouestin departementeista heikoimmillaan alle 30 % ja parhaimmillaan yli 90 % terveydenhuoltoyksiköistä oli toiminnassa.²²¹ HRW:n raporttiin (27.7.2020) on koottu joitakin terveydenhuollon työntekijöitä ja terveydenhuoltoyksiköitä kohtaan tehtyjä iskuja viime vuosien aikana Nord-Ouestissa.²²²

Médecins sans Frontières (MSF) – lääkärijärjestö on vaatinut Kamerunin hallitusta lopettamaan järjestöön kohdistuvan, vuoden 2020 lopulla asetetun kiellon tarjota terveydenhuoltopalveluja Nord-Ouestin maakunnassa. Kamerunin hallitus on syyttänyt järjestöä toimimisesta liian lähellä separatisteja. MSF on ollut yksi harvoista lääketieteellistä apua tarjonneista kansalaisjärjestöistä alueella. MSF:n merkitystä kuvaavat vuotta 2020 koskevat luvut: Vuoden 2020 aikana MSF tarjosi Nord-Ouestin maakunnassa yli 42 500 lääketieteellistä konsultaatiota, toteutti lähes 3300 leikkausta ja hoiti vähintään 4400 potilasta, jotka saivat hoitoa MSF:n ilmaisen, ympärivuorokautisen ambulanssipalvelun avulla. Lisäksi MSF tarjosi hoitoa 180:lle seksuaalisen väkivallan uhrille ja auttoi yli 1000 hätätilanteessa olevaa naista. Monet paikallisista asukkaista asuvat pensastoissa, joissa epäpuhtaus on pahentanut terveystilannetta. Nord-Ouestin alueella perusterveydenhuoltopalvelujen, kuten ripulin, hengitystieinfektioiden ja malarian hoidon, puute on osaltaan lisännyt alueen terveyskriisiä.²²³ Elokuun alussa 2021 MSF vetävänsä työntekijänsä Nord-Ouestista, koska viranomaiset pitivät edelleen voimassa MSF:n ohjelmille asetetun keskeytyksen.²²⁴

OCHA:n katsauksessa (6/2021) on eritelty Nord-Ouestin maakunnassa toimivien apua tarjoavien tahojen sijoittuminen alueelle aputyypeittäin toukokuussa 2021. Katsauksen mukaan Nord-Ouestin ja Sud-Ouestin maakunnissa toimii yhteensä 55 humanitaarista järjestöä, joista 32 on kansallisia ja 8 kansainvälisiä kansalaisjärjestöjä, 6 on uskonnollisia järjestöjä ja 9 YK-järjestöjä. Apuklustereita on seitsemän: Koulutus, ruokaturva, terveys, ravitsemus, suojelu, asuminen, WASH (vesi, sanitaatio, hygienia) sekä sukupuoleen kohdistuvaan väkivaltaan ja lastensuojeluun liittyvä klusteri. Apu on tavoittanut 371 000 ihmistä.²²⁵

²¹⁵ Deutsche Welle / Mwakideu, Chrispin 19.5.2021.

²¹⁶ UN OCHA 1.3.2021a, s. 5.

²¹⁷ UN OCHA 29.3.2021a, s. 5.

²¹⁸ UN OCHA 26.4.2021, s. 5.

²¹⁹ UN OCHA 3.6.2021a, s. 6.

²²⁰ UN OCHA 26.4.2021, s. 5.

²²¹ UN OCHA 7.4.2021, s. 28 [kartta].

²²² HRW 27.7.2020.

²²³ Radio France International / Bagnetto, Laura Angela 26.6.2021.

²²⁴ MSF 3.8.2021.

²²⁵ UN OCHA 6/2021.

Anglofonialueilla humanitaarisen avun toimittamista voivat estää ei-valtiollisten tai valtiollisten toimijoiden vaatimat laittomat maksut, lukuisat ei-valtiollisten toimijoiden asettamat sulkutilat sekä improvisoidut räjähteet niissä julkisissa paikoissa, joissa humanitaariset toimijat liikkuvat usein.²²⁶ Nord-Ouestin maakunnassa yleinen turvattomuus on vaikeuttanut humanitaarisen avun jakamista ja peruspalvelujen saatavuutta. Hyökkäykset humanitaarisia toimijoita sekä terveydenhuoltoalan- ja opetusalan toimijoita kohtaan ovat jatkuneet. Esimerkiksi tammikuussa 2021 Maailman ruokaohjelman (World Food Programme, WFP) puitteissa elintarvikkeita kuljettaneen rekan kuljettajat surmattiin Nord-Ouestin maakunnassa.²²⁷ Lisäksi esimerkiksi elokuussa 2021 40 000 asukasta Nord- ja Sud-Ouestissa jäi vaille ruoka-apua, koska humanitaaristen toimijoiden liikkuminen oli rajoitettua lisääntyneiden turvallisuusvälikohtausten ja pääteiden sulkemisten vuoksi.²²⁸ 11.9.2021 anglofonialueen ei-valtiolliset aseelliset ryhmät julistivat 15.9.-2.10.2021 väliseksi ajaksi yleislakon Nord- ja Sud-Ouestiin. Ilmoituksella kiellettiin kaikki liikkuminen, työnteko ja sosiaalinen toiminta. Humanitaarinen avustustyö oli kielletty lukuun ottamatta ambulanssien kulkua ja lääketieteellisiä hätätilanteita. Yleislakko heikensi vakavasti peruspalveluihin kuten terveydenhuoltoon, koulutukseen ja työhön pääsyä ja väestön suojeluun liittyviä toimia. Noin 200 000 ihmistä jäi vaille ruoka-apua anglofonialueilla.²²⁹

Hallituksen joukot ovat tehneet siviilien joukkopidätyksiä Nord-Ouestissa, joskin vähemmän kuin Sud-Ouestissa. ACLED:n mukaan vuonna 2020 Nord-Ouestin maakunnassa tehtiin mm. seuraavat joukkopidätykset (listaus ei ole tyhjentyvä): 20.1.2020 poliisi pidätti "satoja" nuoria miehiä Bamendan kaupungissa Mezamin departementissa. Pidätyksen syy on epäselvä. 27.7.2020 Kamerunin armeija pidätti 32 nuorta Mile 8:n asuinalueella Mankon kaupungissa Mezamin departementissa nuorten kokoonnuttua siivouskampanjan vuoksi. 1.12.2020 Kamerunin armeijan raportoidaan tehneen "massiivisia pidätyksiä" Njinikomin kylässä Boyon departementissa.²³⁰ 13.4.2020 Kamerunin asevoimat pidättivät ja pahoinpitelivät noin 100 ihmistä, mukaan lukien naisia ja lapsia, Mbven kylässä Buin departementissa.²³¹

Anglofonialueella on viime vuosien aikana tuhottu kyliä. Bertelsmann Stiftung -järjestön raportin (tarkastelujakso 2/2017–1/2019) mukaan Kamerunin hallituksen joukot ovat tuhonneet anglofonialueilla yli 100 kylää. Raportissa ei mainita tuhottujen kylien sijaintia tarkemmin.²³² Amnesty International julkaisi (28.7.2021) silminnäkijöiden kertomuksiin ja satelliittikuviiin perustuvan raportin tuhoöistä anglofonialueilla. Nigerian rajan tuntumassa (Menchumin departementissa) sijaitseva Nwan alue on kärsinyt väkivallasta. Helmikuussa 2021 useita Nwan alueen kyliä tuhottiin. On epäselvää, oliko tuhojen takana fulanien aseryhmien hyökkäys, vai tuhoutuivatko kylät fulanien ja separatistien välisissä yhteenotoissa.²³³

Nord-Ouestin maakunnassa raportoidaan myös sieppauksista. Esimerkiksi HRW:n mukaan helmikuussa 2020 separatistit hyökkäsivät anglofonialueen aluevaaleissa äänestämistä suunnittelevia ihmisiä vastaan, sieppasivat yli 100 ihmistä ja tuhosivat omaisuutta. HRW ei erittele tapahtumapaikkoja tarkemmin.²³⁴

ACLED-konfliktitietokannan mukaan Nord-Ouestin maakunnassa tammikuun puolivälissä 2020 asevoimat hyökkäsivät useisiin kyliin Boyon departementissa ja noin 200 rakennusta poltettiin.²³⁵ Lisäksi esimerkiksi HRW:n mukaan 17.–20.1.2020 välisenä aikana turvallisuusjoukot tekivät etsintöjä Nord-Ouestin Mezamin departementissa sijaitsevassa Balissa ja tuhosivat 50 taloa

²²⁶ UN OCHA 1.3.2021a, s. 3.

²²⁷ UNSC 1.6.2021, s. 7-8.

²²⁸ UN OCHA 12.10.2021, s. 2.

²²⁹ UN OCHA 5.11.2021b, s. 2; UN OCHA 28.9.2021.

²³⁰ ACLED [päiväämätön]c, tapahtumalajiksi on valittu strategic development.

²³¹ ACLED [päiväämätön]c, tapahtumalajiksi on valittu violence against civilians.

²³² Bertelsmann Stiftung 29.4.2020 s. 22, 29, 35.

²³³ Amnesty International 28.7.2021.

²³⁴ HRW 2021.

²³⁵ ACLED [päiväämätön]c, tapahtumalajiksi on valittu violence against civilians.

siviilien surmaamisten lisäksi.²³⁶ 26.4.2020 Kamerunin turvallisuusjoukot ryöstivät useita kauppoja ja polttivat talon Bamendassa Mezamin departementissa.²³⁷

Centre for Human Rights and Democracy in Africa (CHRDA) on kerännyt tietoja separatistien toteuttamista ihmisoikeusloukkauksista aikaväliltä 3/2020 – 3/2021²³⁸ ja touko-elokuulta 2020 tietoja armeijan suorittamista ihmisoikeusloukkauksista Nord-Ouestin maakunnassa²³⁹.

3 Sud-Ouestin maakunta

3.1 Taustatietoja Sud-Ouestista

3.1.1 Alueen sijainti

Sud-Ouestin maakunta sijaitsee Kamerunin länsiosassa. Maakunnan länsirajan muodostaa Nigerian vastainen raja. Lisäksi maakunta rajoittuu Nord-Ouestin, Ouestin ja Littoralin maakuntiin. Maakunta sijaitsee Guineanlahden rannikolla.²⁴⁰ Maakuntaan kuuluvien kuuden departementin sijainnit on esitetty OCHA:n kuukausittaisissa tilanneraporteissa.²⁴¹

3.1.2 Väkiluku

Sud-Ouestin maakunnan väkiluku oli vuonna 2005 väestönlaskennan mukaan 1 316 079. Vuonna 2019 väkiluku oli arvion mukaan 1 732 819 asukasta.²⁴² Maakunnan kuusi departementtia ja niiden väkiluvut (vuonna 2005) ovat seuraavat: Fako (väkiluku vuonna 2005 oli 466 412), Koupe-et-Manenguba (105 579), Lebialem (113 736), Manyu (181 039), Meme (326 734) ja Ndian (122 579). Maakunnan pääkaupunki on Fakon departementissa sijaitseva Buéa.²⁴³

3.1.3 Kulkuyhteydet

Sud-Ouestissa ei ole kansainvälistä lentokenttää. Lähin kansainvälinen kenttä on Littoralissa sijaitseva Doualan lentokenttä. Buéassa sijaitsee lentoasema.²⁴⁴ IOM:n 17.3.2021 julkaisemassa, koronapandemiaan liittyviä liikkumisrajoituksia koskevassa raportissa on tietoa tuolloin suljettuna, avoinna ja osittain avoinna olleista lentokentistä ja rajanylityspaikoista.²⁴⁵ Doulasta tai Yaoundésta ei kulje rautatietä Sud-Ouestiin²⁴⁶, mutta näistä kaupungeista on tieyhteys Sud-Ouestiin²⁴⁷.

²³⁶ HRW 2021.

²³⁷ ACLED [päiväämätön]c, tapahtumalajiksi on valittu violence against civilians.

²³⁸ CHRDA 22.4.2021.

²³⁹ CHRDA 31.8.2020.

²⁴⁰ United Nations / Geospatial 4/2020 [kartta].

²⁴¹ esim. UN OCHA 5.11.2021a [ml kartta].

²⁴² Väestönlaskenta vuonna 2005: INS 2018, s. 17 [taulukko 4.5]; Väkilukuarvio vuonna 2019: INS 29.3.2021a, s. 27 [taulukko 3.2].

²⁴³ INS 29.3.2021b, s. 12 [taulukko 2.1], s. 22 [taulukko]. Vuoden 2005 väkiluvut: INS 24.9.2019.

²⁴⁴ Encyclopædia Britannica [päiväämätön].

²⁴⁵ IOM 17.3.2021, s. 2.

²⁴⁶ CIA World Factbook 13.7.2021; United Nations / Geospatial 4/2020 [kartta].

²⁴⁷ United Nations / Geospatial 4/2020 [kartta].

Yhdysvaltain ulkoministeriön vuotta 2020 koskevan ihmisoikeusraportin mukaan poliisi ja santarmit kiristävät usein lahjuksia vähäisten rikkomusten verukkeella ja häiritsevät matkustajia tiesuluilla ja tarkastuspisteillä kaupungeissa ja useimmilla valtateilla. Poliisi pysäyttää usein matkustajia tarkastaakseen henkilöllisyysasiakirjoja. Humanitaarisilla järjestöillä on vaikeuksia päästä tietyille alueille ja joissakin tapauksissa viranomaiset ahdistelivat niitä ja estivät niiden kulkemisen. Yksin matkustavien naisten ahdistelu on yleistä. Viranomaiset rajoittavat turvallisuussyistä ihmisten ja tavaroiden, mukaan lukien moottoripyörien, liikkumista etenkin anglofonialueilla. Lisäksi anglofonialueen separatistit rajoittavat henkilöiden ja tavaroiden liikkumista toiminta-alueellaan, joskus tarkoituksellisessa yrityksessä häiritä ja pelotella paikallista väestöä, ja ne "verottavat" anglofonialueen kautta kulkevia kaakaorekkoja. Separatistit käyttävät viikoittaisia sulkua ("lockdowns"), jolloin liikkumista rajoitetaan, yrityksiä vaaditaan sulkemaan ovensa ja asukkaiden tulee pysyä kotona.²⁴⁸

Henkilöllisyysasiakirjojen puute voi rajoittaa liikkumista. Etenkin miehet ja pojat voivat olla mielivaltaisen pidätyksen vaarassa Sud-Ouestin maakunnassa.²⁴⁹ Teiden tarkastuspisteillä naisia ja tyttöjä pysäytellään ja he voivat joutua aseellisten toimijoiden seksuaalisen väkivallan uhriksi.²⁵⁰

Julkisiin linja-autoihin kohdistuvat ryöstöt ovat lisääntyneet Kamerunissa. Anglofonialueilla on esiintynyt vuodesta 2018 lähtien julkiseen liikenteeseen kohdistuneita hyökkäyksiä kuten teiden sulkemisia, siltojen tuhoamisia, ajoneuvojen pysäyttelemistä ja autoilijoihin kohdistettua väkivaltaa. Aseellisten toimijoiden mahdolliset yhteenotot lisäävät tienkäyttäjien riskiä joutua väkivallan kohteeksi.²⁵¹

Teillä tapahtuu turvallisuusvälikohtauksia. Esimerkiksi heinäkuun alussa 2021 separatisteiksi epäillyt henkilöt avasivat tulen taksia kohti Kumbasta Mamfeen kulkevalla tiellä. Tuolloin 1 matkustaja sai surmansa ja 1 haavoittui. 14.9.2021 separatisteiksi epäillyt henkilöt tulittivat linja-autoa Buéan ja Kumban välisellä tiellä. Tässä yhteydessä 1 matkustaja sai surmansa. 14.10.2021 santarmit surmasivat koululaisen Buéan kaupungissa sen jälkeen, kun koululaista kuljettanut auto ei ollut pysähtynyt laittomalla tarkastuspisteellä.²⁵²

3.1.4 Alueen etninen ja uskonnollinen jakauma

Sud-Ouestin maakunnassa valtaosa väestöstä on kristittyjä. Lisäksi maakunnassa on animistisia alkuperäisuskontoja harjoittavia asukkaita.²⁵³

Maailmanpankin haastatteleman anonyymin tahon mukaan suurin osa Sud-Ouestin maakunnan asukkaista kuuluu sawa -etnisiin ryhmiin.²⁵⁴ Kahta eri karttaa vertaamalla maakunnan etninen koostumus departementteittain on kutakuinkin seuraava: Manyussa näyttäisi olevan ainakin anyangeja, widekumeja, banyaneita, ijaghameja ja bamilékéjä;

²⁴⁸ USDOS 30.3.2021, s. 26.

²⁴⁹ UN OCHA 7.4.2021, s. 19. Alkuperäislähde: MIRA, Yaounde (Centre), CHOI, OCHA, 9/2020.

²⁵⁰ Deutsche Welle / Mwakideu, Chrispin 19.5.2021.

²⁵¹ OSAC 28.4.2020.

²⁵² ACLED [päiväämätön]c.

²⁵³ Izady Michael / Columbia University [päiväämätön] [kartta].

²⁵⁴ World Bank (The) 1/2021, s. 11. Alkuperäislähde: Sidosryhmään kuuluvan henkilön haastattelu tammikuussa 2020 Yaoundéssa.

Lebialemissä ainakin bamilékéjä; Kupe-Manengoubassa ainakin bamilékéjä, mbangeja ja bassoja sekä Fakossa ja Ndianissa ainakin bakunduja²⁵⁵ ja muita ryhmiä²⁵⁶

Toisin kuin esimerkiksi Extrême-Nordista, Kamerunin tilastoviraston verkkosivuilta ei löytynyt tietoa Sud-Ouestin maakunnan etnisistä ryhmistä.

3.1.5 Aluehallinta ja viranomaissuojelu

Kamerunin asevoimat taistelevat anglofonialueen separatisteja vastaan Sud-Ouestin maakunnassa.²⁵⁷ Vuodesta 2017 lähtien Kamerun on siirtänyt joitakin yksiköitään Extrême-Nordin maakunnasta Sud-Ouestin maakuntaan.²⁵⁸ Kamerunin turvallisuusjoukot ovat hillinneet anglofonialueen separatistiryhmien alueellista läsnäoloa erityisesti kaupunkikeskuksissa. Kansalliset joukot hyödyntävät ihmisten pelkoa separatistiryhmien rikollisesta toiminnasta.²⁵⁹

Human Rights Watchin tutkijan Ilaria Allegrozzin mukaan Kamerunin turvallisuusjoukot ovat lain mukaan velvollisia torjumaan separatistiryhmien hyökkäyksiä ja suojelemaan paikallisten oikeuksia väkivaltaisuuksien keskellä. Kamerunin turvallisuusjoukot ovat kuitenkin vastanneet separatistiryhmien uhkaan tekemällä hyökkäyksiä siviilejä vastaan ja syylistyneet vakaviin ihmisoikeusloukkauksiin.²⁶⁰

African Arguments -blogialustalla julkaistun artikkelin (24.8.2021) mukaan hallituksen linja, jonka mukaan anglofonialueen kriisi on maan sisäinen asia, joka on hallinnassa tai jopa ratkaistu, on kaukana nykytodellisuudesta. Viime aikoina Kamerunin turvallisuusjoukot ovat menettäneet paljon henkilöstöä ja välineitä, ja armeija on lähettänyt anglofonialueelle Armoured Reconnaissance Battalion (BBR) -pataljoonan, mikä ei kuitenkaan ennakoisi sotilaallista voittoa. Separatistienkaan viimeaikaiset saavutukset eivät todennäköisesti muuta konfliktin pitkän aikavälin kehityssuuntaa eikä niiden uskota saavan Buéan kaupunkia kokonaan haltuunsa.²⁶¹

Sotilastuomioistuimet voivat käyttää siviiliväestöön kohdistuvaa toimivaltaa useissa rikoksissa kuten kansalaislevottomuustapauksissa.²⁶² Terrorismista syytetyt siviilit eivät useinkaan saa oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä. Vuosina 2019 ja 2020 oppositiojohtajia ja separatistien kannattajia vastaan on nostettu syytteitä terrorismista ja kapinoinnista, ja heitä pidetään usein pidätettyinä ilman asianmukaista oikeudenkäyntiä ja ilman todellisia mahdollisuuksia kyseenalaistaa pidätys. Valtion turvallisuusjoukot ovat suorittaneet teloituksia ja mielivaltaisia pidätyksiä ilman oikeudenkäyntiä anglofonialueen kriisin yhteydessä. Ambazonian väliaikaishallituksen johtaja Sisiku Julius Ayuk Tabe ja yhdeksän muuta henkilöä ovat saaneet sotilastuomioistuimelta päätöksen elinkautisesta tuomiosta kapinan ja terrorismin vuoksi. Yksi Ayuk Taben asianajajista väitti, että tuomio oli ennalta päätetty, ja paikalliset aktivistit kutsuivat oikeudenkäyntiä huijaukseksi.²⁶³

²⁵⁵ UN OCHA 5.11.2021a [kartta] ja Editions 2015 [alempi kartta]. Karttoja on verrattu keskenään. Lähteen Editions 2015 luotettavuudesta ei ole varmuutta.

²⁵⁶ Seuraavien lähteiden luotettavuudesta ei ole varmuutta:

<https://ich.unesco.org/doc/src/00280-FR.pdf> ja https://horizon.documentation.ird.fr/exl-doc/pleins_textes/pleins_textes_5/b_fdi_02-03/02981.pdf (käyty 29.11.2021).

²⁵⁷ CIA World Factbook 13.7.2021.

²⁵⁸ International Crisis Group 7.7.2020, s. 16.

²⁵⁹ ISS / Handy, Paul-Simon & Djilo, Félicité 23.3.2021.

²⁶⁰ HRW 2.8.2021.

²⁶¹ Afrocan Arguments / Burton 24.8.2021.

²⁶² USDOS 30.3.2021, s. 12.

²⁶³ Freedom House 3.3.2021.

Viranomaissuojelusta ja Kamerunin valtion turvallisuustoimijoista lisää tietoa myös tämän raportin kohdissa 1.4. Viranomaissuojelu Kamerunissa ja 1.5. Valtion turvallisuustoimijat.

3.2 Konfliktin intensiteetti Sud-Ouestissa

3.2.1 Konfliktin osapuolet

Marraskuussa 2016 alkanut protestiliike on kehittynyt laajalle levinneeksi separatistiliikkeeksi. Anglofonialueilla alkoi toimia kaksi kilpailevaa, Ambazonian itsenäisyyttä puolustavaa instituutiota: Ambazonian "väliaikaishallitus" (Ambazonia Interim Government, the Interim Government of the Federal Republic of Ambazonia, IG), jota johtaa Sisiku Julius Ayuk Tabe²⁶⁴ ja the Ambazonia Governing Council²⁶⁵, (AGovC, AGC), jonka presidenttinä toimii tohtori Cho Lucas Ayaba^{266,267} Yhdysvaltain ulkoministeriön ihmisoikeusraportin mukaan kolmas merkittävä toimija on Ambazonian väliaikaishallituksesta jakautunut Samuel Ikome Sakon johtama ryhmä.²⁶⁸

Ambazonian väliaikaishallituksen verkkosivujen mukaan sen missiona on palauttaa takaisin britti aikaisen eteläisen Kamerunin suvereniteetti vuoden 1961 historiallisten rajojen sisällä. Verkkosivuilla julistetaan entisen brittialueen nimeksi Ambazonian liittotasavalta (The Federal Republic of Ambazonia). Väliaikaishallituksella on mm. väliaikainen perustuslaki ja muuta säännöstöä.²⁶⁹

Kesäkuussa 2020 hallituksen virkamiehet kävivät rauhanneuvotteluja pääkaupungissa Yaoundéssa Ambazonian väliaikaishallituksen kanssa.²⁷⁰ Heinäkuussa 2020 sen vangittuna oleva johtaja Tabe ilmoitti keskustelleensa Kamerunin hallituksen kanssa anglofonialueen rauhannäkymistä. Kamerunin hallitus kuitenkin kiisti Taben ilmoituksen ja muut separatistit vastustivat neuvotteluja.²⁷¹ Tabe ja yhdeksän muuta henkilöä saivat syyskuussa 2020 sotilastuomioistuimelta vahvistuksen elinkautisesta tuomiosta kapinan ja terrorismin vuoksi. Yksi Sisiku Julius Ayuk Taben asianajajista väitti, että tuomio oli ennalta päätetty, ja paikalliset aktivistit kutsuivat oikeudenkäyntiä huijaukseksi.²⁷² Jeune Afrique -sanomalehden haastattelussa 12.3.2021 Tabe toisti rauhanneuvottelujen ehdot, joihin kuuluvat Kamerunin joukkojen vetäytymisen lisäksi separatistien armahdus ja kansainvälisesti toteutettu vuoropuhelu neutraalissa paikassa.²⁷³

Kamerunin asevoimat taistelevat anglofonialueen separatisteja vastaan Sud-Ouestin maakunnassa.²⁷⁴ Anglofonialueilla toimivia separatistiryhmiä arvioidaan olevan vähintään 15.²⁷⁵ International Crisis Group – järjestö viittaa tammi-lokakuun 2021 Crisis Watch -päivityksissään anglofonialueiden aseryhmiin yleisellä termillä "separatistit".²⁷⁶ Myös ACLED-

²⁶⁴ USDOS 30.3.2021, s. 3.

²⁶⁵ USDOS 30.3.2021, s. 3; BBC / Chimtom, Ngala Killian 10.5.2020.

²⁶⁶ Ambazonia Governing Council [päiväämätön].

²⁶⁷ Bertelsmann Stiftung 29.4.2020, s. 8.

²⁶⁸ USDOS 30.3.2021, s. 3.

²⁶⁹ Federal Republic of Ambazonia [päiväämätön].

²⁷⁰ HRW 2021.

²⁷¹ USDOS 30.3.2021, s. 1.

²⁷² Freedom House 3.3.2021.

²⁷³ Jeune Afrique / Dougueli, Georges 12.3.2021.

²⁷⁴ CIA World Factbook 13.7.2021.

²⁷⁵ BBC / Chimtom, Ngala Killian 10.5.2020.

²⁷⁶ International Crisis Group 1/2021; 2/2021; 3/2021; 4/2021; 5/2021; 6/2021; 7/2021; 8/2021; 9/2021; 10/2021.

konfliktitietokannassa mainitaan välikohtausten osapuoleksi usein vain "Ambazonian separatistit" ilman tarkempaa määritelmää.²⁷⁷ Ambazonian itsenäisyyden puolesta taistelevista separatisteista käytetään puhekielessä usein termiä "Amba Boys"²⁷⁸ tai Ambazonian puolustusjoukot (The Ambazonian Defence Forces, jolla ei samasta nimestä huolimatta ilmeisesti tarkoiteta kaikissa yhteyksissä ADF-separatistiryhmää)²⁷⁹.

Ambazonian väliaikaishallituksen aseellinen siipi on Ambazonian Self-Defence Council (ASC).²⁸⁰ AGovC:n presidentin Ayaban mainitaan lähteissä olevan the Ambazonian War of Liberation (AWL) -ryhmän²⁸¹ ja Ambazonian Defence Forces (ADF) -ryhmän²⁸² johtaja. African Arguments -blogialustalla (24.8.2021) suuriksi ryhmiksi mainitaan em. ADF:n lisäksi Ambazonia Restoration Forces (ARF).²⁸³ Muita ryhmiä ovat lähteiden mukaan ainakin Nord-Ouestin Buissa pääpaikkaansa pitävä Bui Warriors²⁸⁴ sekä Southern Cameroons Defence Forces (SCDF / SOCADEF)²⁸⁵, Red Dragon²⁸⁶ ja Fako Mountain Lions²⁸⁷. Joulukuussa 2019 ei-valtiollisten aseistettujen ryhmien jäseniä arvioitiin olevan anglofonialueilla 2000-4000.²⁸⁸

Nigerilainen Daily Trust²⁸⁹ uutisoi 21.6.2021 anglofonialueen joidenkin separatistien tekävän yhteistyötä Nigerian kaakkoisosassa toimivan) Indigenous People of Biafra (IPOB) -separatistijärjestön kanssa. IPOB:n johtaja Nnamdi Kanu ja AWL:n johtaja Ayaba ovat kertoneet suunnitelmistaan työskennellä yhdessä taistelussaan näillä kahdella alueella. Nigerian Cross Riversin osavaltion asukkaat ja rajan toisella puolella sen läheisyydessä asuvat kamerunilaiset tuntevat kulttuurista yhteenkuuluvuutta toistensa kanssa. Kamerunilaisia on pakolaisina Nigerian puolella, ja lisäksi separatistit käyvät Nigerian puolella etsimässä piilopaikkoja ja lepäämässä. Kuvernööri Ben Ayadin mukaan Nigeriasta on Kamerunin puolelle yli 30 sellaista reittiä, joita pitkin epäillä salakuljetettavan aseita. Tammikuussa 2018 Nigerian valtio pidätti 47 johtavaa ambazonialaista henkilöä ja palautti heidät Kameruniin.²⁹⁰ Analytikot eivät ole yhtä mieltä IPOB- separatistiryhmän ja AGovC:n yhteistyön vaikutuksista. International Crisis Groupin Elvis Arreyn mukaan yhteistyön merkitys anglofonialueille ei ole vielä selvä. Toisaalta historioitsija, turvallisuusanalytikko Raoul Sumo Tayon mukaan yhteistyötä ei pidä aliarvioida, koska se tarjoaa molemmille ryhmille mahdollisuuden vetäytymispaikkoihin turvallisuusjoukkojen ulottumattomiin naapurivaltion alueelle. Elokuun lopulla 2021 Nigeria ja Kamerun sopivat lisäävänsä turvatoimia 2000 km:n pituisella, yhteisellä valtionrajallaan.²⁹¹

²⁷⁷ ACLED [päiväämätön]c.

²⁷⁸ esim. African Arguments / Viban, Ingrid 29.4.2021; Deutsche Welle 30.9.2019.

²⁷⁹ esim. African Arguments / Viban, Ingrid 29.4.2021.

²⁸⁰ International Crisis Group 11/2018.

²⁸¹ Daily Trust / Charles, Eyo & Azu, John Chuks 21.6.2021.

²⁸² USDOS 30.3.2021, s. 16. ADF:n apulaispuolustuspäälliköksi on itse julistautunut Capo Daniel. Lähde: Voice of America / Kindzeka, Moki Edwin 2.7.2021.

²⁸³ African Arguments / Burton 24.8.2021.

²⁸⁴ USDOS 30.3.2021, s. 21. Kyseessä on mahdollisesti sama ryhmä kuin edellä mainittu Samuel Ikome Sakon johtama ryhmä.

²⁸⁵ BBC / Chimtom, Ngala Killian 10.5.2020; HRW 2021.

²⁸⁶ ACLED:n mukaan 9.3.2021 Red Dragons – ryhmä väijytti armeijan joukkoja Beluan kylässä Lebialemin departementissa Sud-Ouestin maakunnassa. Lisäksi 24.4.2021 Red Dragon -ryhmä laukaisi itsevalmisteisen räjähteen ja taisteli armeijaa vastaan Aloun kylässä Koupe-Manengouban departementissa, Sud-Ouestin maakunnassa. ACLED [päiväämätön]c.

²⁸⁷ African Arguments / Burton 24.8.2021.

²⁸⁸ World Bank (The) 1/2021, s. 11. Sidosryhmään kuuluvan henkilön haastattelu joulukuussa 2019 Yaoundéssa.

²⁸⁹ Lisätietoja Daily Trustista <https://dailytrust.com/page/about-us> (käyty 26.7.2021).

²⁹⁰ Daily Trust / Charles, Eyo & Azu, John Chuks 21.6.2021.

²⁹¹ BBC / Boudombo 21.10.2021.

Sud-Ouestissa sellaiset entiset separatistit, jotka ovat liittyneet aseistariisunta-, demobilisaatio- ja uudelleenintegroitumishjelmaan, ovat protestoineet huonoja olosuhteita ja täyttymättömiä uudelleenintegroitumislupauksia vastaan.²⁹²

3.2.2 Sodankäynnin keinot, taktiikat ja taistelualueet

YK:n turvallisuusneuvoston raportin (1.6.2021) mukaan Sud-Ouestin maakunnassa aseistautuneet separatistiryhmät lisäsivät 6.12.2020 järjestettyjen aluevaalien aikaan hyökkäyksiä hallituksen virkamiehiä, perinteisiä johtajia ja koulujen henkilökuntaa vastaan. Separatistiryhmät ovat jatkaneet hyökkäyksiään edelleen. Kohteina ovat mm. humanitaariset avustustyöntekijät ja terveys- ja koulutusalan työntekijät ja niiden toimitilat. Väkivaltaan – myös siviileihin kohdistuneeseen väkivaltaan – ovat syllistyneet sekä hallituksen joukot että ei-valtiolliset ryhmät. Ei-valtiolliset ryhmät ovat syllistyneet tappoihin, kidutukseen ja väärinkäytöksiin siviilejä vastaan sekä toteuttaneet sieppauksia lunnasvaatimuksineen ja asettaneet sulkutiloja ("lockdowns") sekä laukaisseet itsevalmisteisia räjähteitä.²⁹³

YK:n humanitaarisen avun koordinoitumisto OCHA kuvailee maaliskuun 2021 tilanteen Sud-Ouestin maakunnassa olevan edelleen huolestuttava ja vihamielisydet, kohdistetut hyökkäykset ja omaisuuden tuhoaminen ovat jatkuneet ja improvisoitujen räjähteiden (IED) käyttö on lisääntynyt. Väestö on keskellä kriisiä, ja väestöä kohdellaan epäinhimillisesti, halventavasti ja väestöön kohdistuu sieppauksia. Joihinkin ihmisiin on kohdistunut hyökkäyksiä heidän väitettyjen yhteyksiensä vuoksi jommankumman osapuolen kanssa. Jotkut saavat osumia harhaluodeista joutuessaan ristituleen. Sud-Ouestin maakunnassa on raportoitu hyökkäyksiä koulun henkilökuntaa ja oppilaita kohtaan.²⁹⁴

Kamerunin viranomaisen mukaan kesäkuu 2021 oli vuoden verisin kuukausi anglofonialueilla, ja heidän mukaansa tuolloin sai surmansa yli 40 ihmistä ja 70 taloa poltettiin. Kamerunin armeijan mukaan se oli osallisena vähintään 30 aseellisessa yhteenotossa separatistien kanssa kesäkuussa 2021. ADF-separatistiryhmän Capo Danielin mukaan taistelijat ovat alkaneet lisääntyvässä määrin asettaa itsevalmisteisia räjähteitä Kamerunin armeijan käyttämille teille. Paikallisten siviilien mukaan turvallisuusjoukot ovat tuhonneet taloja kylissä ja kaupungeissa ja syyttäneet siviilejä yhteistyöstä separatistien kanssa. African Peoples Foundation -kansalaisjärjestön koordinaattorin ja Popular Action Party -puolueen pääsihteerin Fabrice Lenan mukaan sekä Kamerunin turvallisuusjoukot että separatistit ovat syllistyneet väärinkäytöksiin siviilejä vastaan.²⁹⁵

OCHA:n mukaan anglofonialueiden miehistä suurimmassa hengenvaarassa ovat nuoret, perinteiset johtajat, opettajat ja terveydenhuoltohenkilökunta sekä hitsaajat ja metallialan työntekijät (engl. ironworkers), koska heitä voidaan syyttää joko valtion turvallisuusjoukkojen tai ei-valtiollisten toimijoiden tukemisesta. Konflikti vaikuttaa naisiin eri tavalla, esimerkiksi seksuaalisen väkivallan muodossa ja lapsiin esimerkiksi koulunkäynnin estymisenä.²⁹⁶

Separatistien toiminta ei ole Sud-Ouestissa ollut niin tehokasta kuin Nord-Ouestissa. Sud-Ouestissa yhteenotot separatistiryhmien välillä ovat yleisiä. Esimerkiksi kesäkuussa 2021 Fako Mountain Lions -ryhmä surmasi SOCADEF-ryhmän "kenraali Opopona" tunnetun komentajan. Itsenäisyyskampanjaa heikentävät separatistiryhmien keskuudessa vallitseva epäyhtenäisyys

²⁹² International Crisis Group 2/2021; 3/2021.

²⁹³ UNSC 1.6.2021, s. 2, 5, 7, 9.

²⁹⁴ UN OCHA 26.4.2021, s. 2–3.

²⁹⁵ Voice of America / Kindzeka, Moki Edwin 2.7.2021.

²⁹⁶ UN OCHA 7.4.2021, s. 35.

ja -luottamus, joita pahentavat diasporassa toimivien separatistijohtajien hyökkäävät esiintymiset verkossa.²⁹⁷

Kamerunin turvallisuusjoukot ovat hillinneet separatistiryhmien alueellista läsnäoloa erityisesti kaupunkikeskuksissa. Kansalliset joukot hyödyntävät ihmisten pelkoa separatistiryhmien rikollisesta toiminnasta. 16.1.2021–7.2.2021 Kamerun isännöi (jalkapallon) Afrikan valtioiden mestaruuskisoja, ja muutamia otteluja pelattiin Sud-Ouestin Limben kaupungissa.²⁹⁸

3.2.3 Turvallisuusvälikohtaukset

Vuosi 2019

ACLED-konfliktitietokannan mukaan Sud-Ouestin maakunnassa tapahtui vuonna 2019 yhteensä 137 turvallisuusvälikohtausta, jotka koostuivat väkivallasta siviilejä vastaan (71), taisteluista (62), räjähdde- tai muista etäiskuista (4).²⁹⁹

Vuosi 2020

Sud-Ouestin maakunnassa välikohtausten määrä oli vuonna 2020 suurempi kuin vuonna 2019. Maakunnassa tapahtui vuonna 2020 yhteensä 204 turvallisuusvälikohtausta, jotka koostuivat väkivallasta siviilejä vastaan (116), taisteluista (83) ja räjähdde- tai muista etäiskuista (5). Näin ollen suora väkivalta siviilejä vastaan oli yleisin välikohtaustyyppi. Väkivaltaa siviilejä vastaan toteuttivat ja taisteluissa osapuolina olivat etenkin tarkemmin määrittelemättömät ambazonialaiset separatistiryhmät ja Kamerunin asevoimat. Eniten välikohtauksia oli Fakon departementissa. Turvallisuusvälikohtaukset jakautuivat departementeittain seuraavasti: **Fako:** 85; **Koupe-et-Manengouba:** 32; **Lebialem:** 5; **Manyu:** 22; **Meme:** 22 ja **Ndian:** 38.³⁰⁰

Tammi-kesäkuu 2021

Sud-Ouestin maakunnassa turvallisuusvälikohtausten määrä (139) tammi-kesäkuussa 2021 on ajanjakson pituuteen suhteutettuna korkeampi kuin kokonaisina vuosina 2019 ja 2020 (vrt. edellä 137 ja 204). Sud-Ouestin maakunnan turvallisuusvälikohtaukset koostuivat väkivallasta siviilejä vastaan (56), taisteluista (75) ja räjähdde- tai muista etäiskuista (8). Näin ollen taistelut ja suora väkivalta siviilejä vastaan olivat yleisimpiä välikohtaustyyppisiä. Väkivaltaa siviilejä vastaan toteuttivat sekä ambazonialaiset separatistiryhmät, että Kamerunin turvallisuusjoukot. Taisteluissa osapuolina olivat etenkin tarkemmin määrittelemättömät ambazonialaiset separatistit ja Kamerunin armeija, BIR-joukot ja santarmit. Separatistiryhmät tekivät lisäksi räjähddeiskuja, ja iskujen kohteiksi joutuivat Kamerunin turvallisuusjoukkojen lisäksi siviilit. Kuten kahtena aiempanakin vuonna, eniten turvallisuusvälikohtauksia oli Fakon departementissa. Turvallisuusvälikohtaukset jakautuivat departementeittain seuraavasti: **Fako:** 54; **Koupe-et-Manengouba:** 15; **Lebialem:** 4; **Manyu:** 27; **Meme:** 26 ja **Ndian:** 13.³⁰¹

Heinä-lokakuu 2021

Sud-Ouestin maakunnassa tapahtui heinä-lokakuussa 2021 yhteensä 54 turvallisuusvälikohtausta, jotka koostuivat taisteluista (26), väkivallasta siviilejä vastaan (25) ja räjähdde- tai muista etäiskuista (3). Näin ollen taistelut ja suora väkivalta siviilejä vastaan olivat edelleen yleisimpiä välikohtaustyyppisiä. Väkivaltaa siviilejä vastaan toteuttivat sekä ambazonialaiset separatistiryhmät että Kamerunin turvallisuusjoukot, joissakin tapauksissa

²⁹⁷ African Arguments / Burton 24.8.2021.

²⁹⁸ ISS / Handy, Paul-Simon & Djilo, Félicité 23.3.2021.

²⁹⁹ ACLED [päiväämätön]c.

³⁰⁰ ACLED [päiväämätön]c.

³⁰¹ ACLED [päiväämätön]c.

myös tuntemattomiksi jääneet aseistetut henkilöt. Taisteluissa osapuolina olivat pääasiassa ambazonialaiset separatistiryhmät ja Kamerunin turvallisuusjoukot. Turvallisuusvälikohtaukset jakautuivat departementeittain seuraavasti: **Fako:** 16; **Koupe-et-Manengouba:** 5; **Lebialem:** 4; **Manyu:** 5; **Meme:** 10 ja **Ndian:** 14.³⁰²

3.2.4 Räjähdesaasteet

Mine Action Review -sivustolla ei mainita, että Sud-Ouestin maakunnassa olisi maastossa tehdasvalmisteisia maamiinoja tai rypäleaseita. Sen sijaan itsevalmisteiset, improvisoidut räjähteet vaativat uhreja maakunnassa.³⁰³ Räjähde- tai muut etäiskut ovat tässä raportissa käytetyn ACLED-konfliktitietokannan yksi turvallisuusvälikohtautyypeistä. Heinä-lokakuussa 2021 Kamerunin 10 räjähdeiskusta 3 tapahtui Sud-Ouestissa.³⁰⁴ Lisäksi turvallisuusjoukot löytävät itsevalmisteisia räjähteitä ja purkavat niitä vaarattomiksi. African Arguments -blogialustalla³⁰⁵ julkaistun uutisen (24.8.2021) mukaan anglofonialueen separatistit ovat käyttäneet itsevalmisteisia räjähteitä ainakin vuoden 2018 loppupuolelta, mutta taktiikka on viime aikoina muuttunut. Räjähdeet ovat entistä kehittyneempiä, ja iskut ja surmansa saaneet ovat lisääntyneet. Turvallisuusjoukoilla on vain rajoitettu määrä panssaroituja ajoneuvoja.³⁰⁶

3.2.5 Siviiliuhrit

Vuosi 2019

Yhteensä 127 siviiliä sai surmansa, heistä 121 väkivallassa siviilejä vastaan ja 6 taistelujen ja räjähde- tai muiden etäiskujen yhteydessä.³⁰⁷

Vuosi 2020

Surmansa saaneiden siviilien lukumäärä on suurempi kuin vuonna 2019. ACLED-konfliktitietokannan mukaan vähintään 200 siviiliä sai surmansa Sud-Ouestin maakunnassa. Heistä 191 sai surmansa väkivallassa siviilejä vastaan, 9 taisteluissa ja 1 räjähdeiskussa. Lisäksi lukuisia siviilejä haavoittui taisteluissa ja väkivallassa siviilejä vastaan sekä yksi räjähdeiskussa.³⁰⁸

Departementeittain siviiliuhreja oli seuraavasti. **Fako:** Väkivallassa siviilejä vastaan sai surmansa 62 siviiliä ja vähintään 33 siviiliä haavoittui. Taisteluissa sai surmansa 2 siviiliä ja useita siviilejä haavoittui. Räjähdeiskussa 1 siviili sai surmansa ja lukuisia haavoittui. **Koupe-et-Manengouba:** Väkivallassa siviilejä vastaan sai surmansa 26 siviiliä ja noin 10 haavoittui. Lisäksi taisteluissa sai surmansa 5 siviiliä. Räjähdeiskuja ei ollut. **Lebialem:** Väkivallassa siviilejä vastaan sai surmansa 2 siviiliä, haavoittumisia ei ollut. Taisteluissa ei saanut surmansa tai haavoittunut yhtään siviiliä. Räjähdeiskuja ei ollut. **Manyu:** Väkivallassa siviilejä vastaan sai surmansa 29 siviiliä ja useita siviilejä haavoittui. 1.3.2020 asevoimat raiskasivat 20 naista Ebamin kylässä Eyumojockin hallintoalueella. Lisäksi asevoimat pidättivät ja pahoinpitelivät 36 henkilöä ja surmasivat yhden

³⁰² ACLED [päiväämätön]c.

³⁰³ Mine Action Review 2021, s. 80-82.

³⁰⁴ ACLED [päiväämätön]c.

³⁰⁵ Lisätietoja African Arguments -alustasta <https://africanarguments.org/about-african-arguments/>.

³⁰⁶ African Arguments / Burton 24.8.2021.

³⁰⁷ ACLED [päiväämätön]c.

³⁰⁸ ACLED [päiväämätön]c.

henkilön. Samassa yhteydessä 75 taloa ryöstettiin. Taisteluissa ei saanut surmansa tai haavoittunut siviilejä. Räjähdeiskuja ei ollut.³⁰⁹

Meme: Väkivallassa siviilejä vastaan sai surmansa 35–36 siviiliä ja useita haavoittui. Huomattavin välikohtaus tapahtui 24.10.2020 jolloin epäillyt Ambazonian separatistit avasivat tulen yksityiskoulussa Fiangan kaupungissa ja 7-8 lasta³¹⁰ sai surmansa. Lisäksi 12-13 lasta haavoittui. Taisteluissa ei saanut surmansa tai haavoittunut siviilejä. Räjähdeiskuja ei ollut.

Ndian: Väkivallassa siviilejä vastaan sai surmansa vähintään 37 siviiliä ja lukuisia siviilejä haavoittui. Kaksi huomattavinta tapahtumaa olivat seuraavat: 23.1.2020 Kamerunin asevoimat hyökkäsivät Bekora Barombin, Ndohin, Njiman, Mokono Barombin ja Mberengen kyliin Ekondo Titin paikallishallintoalueella. Heidän raportoidaan surmanneen vähintään 14 siviiliä³¹¹. Lisäksi vähintään 3 siviiliä haavoittui. 10.3.2020 Kamerunin asevoimat ratsasivat Ngolo Metokon kylän etsiessään separatisteja, ja heidän raportoidaan surmanneen 10 siviiliä³¹². Lisäksi taisteluissa sai surmansa 2 siviiliä. Siviilejä ei haavoittunut taisteluissa. Räjähdeiskuja ei ollut.³¹³

Tammi-kesäkuu 2021

ACLED:n mukaan Sud-Ouestin maakunnassa vähintään 68 siviiliä sai surmansa, heistä 65 väkivallassa siviilejä vastaan, taisteluissa vähintään 2 ja räjähdeiskuissa 1. Väkivallassa siviilejä vastaan haavoittui vähintään 32 siviiliä. Lisäksi taisteluissa haavoittui 3 siviiliä. Räjähdeiskuissa haavoittui vähintään 3 siviiliä.³¹⁴

Departementeittain siviiliuhreja oli seuraavasti: **Fako:** Väkivallassa siviilejä vastaan sai surmansa vähintään 12 siviiliä ja vähintään 17 siviiliä haavoittui. Taisteluissa ja räjähdeiskuissa ei tullut siviilien surmia mutta taisteluissa 3 siviiliä ja räjähdeiskuissa vähintään 3 siviiliä haavoittui. 10.1.2021 Kamerunin asevoimat tekivät ratsian Mautun kylään ja surmasivat vähintään 9 siviiliä³¹⁵, mukaan lukien naisia ja lapsia. Asevoimat olivat raportoinnin mukaan etsimässä ambazonialaisia separatisteja, joilla oli asevoimien mukaan "tapana viettää yöt kylässä". Lisäksi esimerkiksi 23.1.2021 ambazonialaiset separatistit räjäyttivät itsevalmisteisen pommin Half-milen kaupunginosassa Limbessä. Tällöin vähintään 3 siviiliä³¹⁶ haavoittui. **Koupe-et-Manengouba:** Väkivallassa siviilejä vastaan sai surmansa 5 siviiliä ja vähintään 7 siviiliä haavoittui. Lisäksi taisteluissa sai surmansa 2 siviiliä, jotka joutuivat separatistien ja Kamerunin asevoimien väliseen ristituleen. Räjähdeiskuissa ei saanut surmansa tai haavoittunut yhtään siviiliä. **Lebialem:** Väkivallassa siviilejä vastaan sai surmansa 4 henkilöä, kaikki heistä olivat traditionaalisia päälliköitä Essoh-Attahin kylässä Menjin kaupungin lähellä. Taisteluissa ei saanut surmansa tai haavoittunut yhtään siviiliä. Räjähdeiskuja ei ollut.³¹⁷

Manyu: Väkivallassa siviilejä vastaan sai surmansa vähintään 15 henkilöä. Uhrimäärällä mitaten suurin yksittäinen turvallisuusvälikohtaus tapahtui 4.3.2021, jolloin turvallisuusjoukot tekivät ratsian Okerikan kylässä Akwayan paikallishallintoalueella ja surmasivat vähintään 12 ihmistä³¹⁸. Lisäksi taisteluissa 2 siviiliä sai surmansa. **Meme:** Väkivallassa siviilejä vastaan sai surmansa vähintään 35 henkilöä ja 8 siviiliä loukkaantui. Suurin osa siviiliuhreista syntyi kun 27.3.2021 Kamerunin asevoimat tekivät ratsian Mbongen kaupunkiin, ja surmasivat vähintään 20 siviiliä³¹⁹, mukaan lukien naisia ja lapsia. Taisteluissa ja räjähdeiskuissa ei yhtään siviiliä saanut

³⁰⁹ ACLED [päiväämätön]c.

³¹⁰ Nämä luvut sisältyvät aiemmin mainittuun lukuun 35–36.

³¹¹ Tämä luku sisältyy aiemmin mainittuun lukuun 37.

³¹² Tämä luku sisältyy aiemmin mainittuun lukuun 37.

³¹³ ACLED [päiväämätön]c.

³¹⁴ ACLED [päiväämätön]c.

³¹⁵ Tämä luku sisältyy aiemmin mainittuun lukuun 12.

³¹⁶ Tässä on kyse aiemmin mainituista 3 räjähdeiskuissa haavoittuneesta.

³¹⁷ ACLED [päiväämätön]c.

³¹⁸ Tämä luku sisältyy aiemmin mainittuun lukuun 15.

³¹⁹ Tämä luku sisältyy edellä mainittuun lukuun 35.

surmaansa tai haavoittunut. **Ndian:** Väkivallassa siviilejä vastaan 1 henkilö sai surmansa. Lisäksi räjähdyskuussa 1 siviili sai surmansa. Muita siviilien surmia tai haavoittumisia ei ollut.³²⁰

Heinä-lokakuu 2021

Sud-Ouestin maakunnassa 30 siviiliä sai surmansa, heistä 23 väkivallassa siviilejä vastaan ja taisteluissa 7. Väkivallassa siviilejä vastaan haavoittui vähintään 8 siviiliä. Lisäksi taisteluissa haavoittui 7 siviiliä. Räjähdyskuussa ei saanut surmansa eikä haavoittunut yhtään siviiliä.³²¹

Departementeittain siviiliuhreja oli seuraavasti: **Fako:** Väkivallassa siviilejä vastaan sai surmansa 4 siviiliä ja vähintään 5 loukkaantui. Lisäksi tapahtui kaksi sieppaustapausta, joista toisessa ambazonialaiset separatistit sieppasivat 15 rakennustyöläistä Ewongon kylässä 15.8.2021 miesten rikottua separatistien asettamaa yleislakkoa. Lisäksi taisteluissa 5 siviiliä sai surmansa ja 2 haavoittui. Räjähdyskuja ei ollut. **Koupe-et-Manengouba:** Väkivallassa siviilejä vastaan sai surmansa 1 siviili. Muita surmia tai haavoittumisia ei ollut. **Lebialem:** Väkivallassa siviilejä vastaan sai surmansa 5 siviiliä. Muita surmia tai haavoittumisia ei ollut.³²²

Manyu: Väkivallassa siviilejä vastaan sai surmansa 3 siviiliä, lisäksi 1 haavoittui. Muita surmia tai haavoittumisia ei ollut. **Meme:** Väkivallassa siviilejä vastaan sai surmansa 2 siviiliä, lisäksi 1 haavoittui. Taisteluissa sai surmansa 2 siviiliä ja 5 haavoittui. Räjähdyskuussa ei ollut siviilien surmia tai haavoittumisia. **Ndian:** Väkivallassa siviilejä vastaan sai surmansa 8 siviiliä, lisäksi 1 haavoittui. Lisäksi tapahtui kaksi sieppaustapausta, joista toisessa ambazonialaiset separatistit sieppasivat veneen ja siinä olleet ihmiset Mundemban kaupungin lähellä 11.9.2021.³²³

3.2.6 Maan sisäisesti siirtymään joutuneet

Pakenemiset kotialueilta tammi-syyskuussa 2021

OCHA:n 3.6.2021 (kartta päivitetty 2.2.2021) ja 5.11.2021 (kartta koskee ilmeisesti syyskuuta) julkaisemien raporttien kartoissa on nähtävissä maan anglofonialueilta maan sisäisesti siirtymään joutuneina olevien³²⁴ määrät. Neljässä departementissa heidän määränsä on vähentynyt, kahdessa lisääntynyt (joskin on otettava huomioon, että anglofonialueilta siirytään myös muille alueille):

- Meme: helmikuussa 67 800 ja syyskuussa 46 000
- Fako: helmikuussa 39 100 ja syyskuussa 32 200
- Manyu: helmikuussa 33 400 ja syyskuussa 12 900
- Lebialem: helmikuussa 14 700 ja syyskuussa 12 900
- Ndian: helmikuussa 13 600 ja syyskuussa 16 300
- Kupe-Manengouba: helmikuussa 8 100 ja syyskuussa 8 600

Lisäksi Nord- ja Sud-Ouestin maakunnista kotoisin olevia maan sisäisesti siirtymään joutuneita oli muissa maakunnissa seuraavasti:

- Ouest: helmikuussa 162 700 ja syyskuussa 84 900
- Littoral: helmikuussa 80 900 ja syyskuussa 81 300
- Centre: helmikuussa 52 900 ja syyskuussa 60 100

³²⁰ ACLED [päiväämätön]c.

³²¹ ACLED [päiväämätön]c.

³²² ACLED [päiväämätön]c.

³²³ ACLED [päiväämätön]c.

³²⁴ Karttojenn perustella näyttäisi siltä, että pakenemiset tapahtuisivat pääasiassa maakunnan sisäisesti, mutta pakenemisiä on tapahtunut myös Littoraliin, Ouestiin, Centreen ja vähemmässä määrin Adamaouaan. UN OCHA 3.6.2021a, s. 2 [kartta] ja UN OCHA 5.11.2021b, s. 2 [kartta].

- Adamaoua: helmikuussa ja syyskuussa kumpanakin 5300.³²⁵

Tammikuun 2021 aikana yli 5387 ihmistä pakeni ja etsi turvaa läheisistä pensaistoista, kylistä ja kaupungeista. Pakenijoita oli etenkin Sud-Ouestin maakunnan Fakon, Manyun, Memen ja Lebialemin departementeista ja Nord-Ouestin maakunnan joistakin departementeista.³²⁶ Helmikuussa yli 10 741 ihmistä joutui pakenemaan kodeistaan etenkin Sud-Ouestin maakunnan Manyun ja Lebialemin departementeissa ja muutamissa Nord-Ouestin departementeissa.³²⁷ Maaliskuun aikana yli 1427 henkilöä joutui pakenemaan kodeistaan läheisiin pensaistoihin, kyliin ja kaupunkeihin etenkin Manyun departementissa (ja muutamissa Nord-Ouestin maakunnan departementeissa).³²⁸ Huhtikuun 2021 aikana Sud-Ouestin maakunnassa arviolta 2855 henkilöä joutui pakenemaan kotikylistään Memen, Fakon ja Manyun departementeissa.³²⁹ Kesäkuun aikana yhteensä 12 719 henkilöä pakeni kotialueiltaan Nord- ja Sud-Ouestin maakunnissa.³³⁰

Heinäkuussa 2021 uusia pakenemisia tapahtui Nord- ja Sud-Ouestissa vähintään 2 602.³³¹ Elokuun aikana noin 8 500 henkilöä pakeni Nord- ja Sud-Ouestissa.³³² Syyskuussa ei-valtiollisten, aseellisten ryhmien 11.9. julistaman yleislakon edellä 700 ihmistä pakeni anglofonialueilta Littoralin ja Ouestin maakuntiin ja noin 1 800 ihmistä pakeni anglofonialueen sisällä urbaaneille alueille tai turvallisempiin paikkoihin. Koko syyskuun 2021 aikana 4724 pakeni Nord- ja Sud-Ouestin maakuntien sisällä ja Ouestin ja Littoralin maakuntiin.³³³

Paluut kotialueille tammi-syyskuussa 2021

OCHA mainitsee tammikuuta 2021 käsittelevässä päivityksessään, että etenkin läheisiin pensaistoihin ja kyliin tapahtuvat pakenemiset ovat usein väliaikaisia ja ihmiset palaavan koteihinsa heti kun turvallisuustilanne sallii sen.³³⁴

Tammi-toukokuun 2021 välisenä aikana kaikkiaan 53 770 henkilöä Nord- ja Sud-Ouestin alueilla joko pakeni tai palasi kotialueilleen. Useimmat pakenemiset olivat toistuvia (pendular), eivätkä kestäneet viikkoa kauempaa. Helmikuussa 2021 kerätyn tiedon mukaan tuolloin 410 933 ihmistä oli paossa näissä kahdessa maakunnassa ja palanneita oli 333 915.³³⁵

Huhtikuun 2021 aikana noin 2000 Konyesta Memen departementista kotoisin olevaa henkilöä palasi takaisin kotialueelleen. OCHA:n mukaan muut Sud-Ouestin maakunnasta kotoisin olevat henkilöt pysyttelivät edelleen paossa³³⁶, mutta lähteestä ei käy selvästi ilmi keihin kaikkiin paenneisiin OCHA viittaa. OCHA:n mukaan elokuussa 2021 noin 530 henkilöä palasi kotialueilleen Nord- ja Sud-Ouestissa, koska he eivät kyenneet selviytymään huonoissa elinoloissa kaupungeissa.³³⁷

³²⁵ UN OCHA 3.6.2021a, s. 2 [kartta]; UN OCHA 5.11.2021b, s. 2 [kartta].

³²⁶ UN OCHA 1.3.2021a, S. 2-3.

³²⁷ UN OCHA 29.3.2021a, s. 2-3.

³²⁸ UN OCHA 27.4.2021, s. 3; UN OCHA 26.4.2021, s. 3.

³²⁹ UN OCHA 3.6.2021a, s. 3; UN OCHA 3.6.2021b, s. 2.

³³⁰ UN OCHA 5.8.2021, s. 2.

³³¹ UN OCHA 23.9.2021, s. 2.

³³² UN OCHA 12.10.2021, s. 2.

³³³ UN OCHA 5.11.2021b, s. 1-3.

³³⁴ UN OCHA 1.3.2021a, S. 2-3.

³³⁵ UN OCHA 2.7.2021, s. 2.

³³⁶ UN OCHA 3.6.2021a, s. 3.

³³⁷ UN OCHA 12.10.2021, s. 2.

3.2.7 Humanitaarinen tilanne

OCHA:n maaliskuussa 2021 julkaiseman vuosiraportin mukaan Sud-Ouestin maakunnassa 625 000 ihmistä oli humanitaarisen avun tarpeessa.³³⁸ Sud-Ouestin maakunnan kaikissa departementeissa humanitaarinen tilanne on vaikea.³³⁹

Ruokaturvatilannetta eri maissa arvioivan FEWS NET -sivuston mukaan Sud-Ouestin maakunnan kaikkien departementtien köyhien kotitalouksien ruokaturvatilanne³⁴⁰ on kuormittunut ja toukokuuhun 2022 mennessä Memen ja Lebialemin departementtien köyhien kotitalouksien ruokaturvatilanteen arvioidaan olevan kriisitasolla.³⁴¹

Separatistit ovat boikotoineet anglofonialueiden koulutusta protestoidakseen alueen englanninkielisen koulutusjärjestelmän sulauttamista Kamerunin yleiseen ranskankieliseen koulujärjestelmään.³⁴² Iso-Britanniassa rekisteröity Solidarity and Development Initiative (SODEI) -kansalaisjärjestö on julkaissut (1/2021) anglofonialueen viime vuosien koulutuskriisiä käsittelevän, kirjallisiin lähteisiin perustuvan raportin. Raportin yhteenvedon mukaan aseellisten, ei-valtiollisten ryhmien vuodesta 2017 lähtien toteuttamien kouluboikottien avulla pyritään painostamaan hallitusta. Lisäksi maanantaisin on toteutettu yleislakkoja ("ghost towns") ja lisäksi spontaanisti, etenkin kansallisina juhlapäivinä on järjestetty useita päiviä kestäviä sulkutiloja ("lockdowns"). Aseelliset yhteenotot koulujen läheisyydessä ovat aiheuttaneet kuolonuhrien lisäksi traumoja ja koulutoiminnan keskeytymisen viikkojen ajaksi. Keskeytymisiä aiheuttaa suoranaisten väkivallantekojen lisäksi myös sosiaalisessa mediassa julkaistavien virheellisten tietojen, väärin hälytysten ja paniikin vuoksi. Aseelliset ryhmät ovat vastustaneet yksittäisiä henkilöitä, jotka ovat kehottaneet jatkamaan koulunkäyntiä.³⁴³ Esimerkiksi 13.2.2021 kolme heimonpäälikkää surmattiin Essoh Attahin kylässä Sud-Ouestin maakunnassa, koska heidän väitettiin pyrkineen tukemaan koulutusta ja kieltäytyneen luovuttamasta kaakaonmyynnistä saatuja voittoja.³⁴⁴

Nord-Ouestin ja Sud-Ouestin maakunnissa arviolta 700 000 lapsen koulunkäynti on keskeytynyt konfliktin vuoksi.³⁴⁵ ACAPS-järjestön julkaisemassa teemaraportissa viitataan useisiin lähteisiin ja kuvaillaan kriisissä olevaa koulutustilannetta Sud-Ouestin maakunnassa.³⁴⁶ Tuhansia kouluja on suljettu, oppilaita ja opettajia vastaan on tehty hyökkäyksiä ja heitä on siepattu. Esimerkiksi marraskuussa 2020 Limbessä aseistautuneet miehet hyökkäsivät Kulu Memorial College -lukioon ja sytyttivät koulun tuleen. Lokakuussa 2020 lokakuussa vähintään kahdeksan opiskelijaa surmattiin Kumbassa yksityiskouluun tehdystä hyökkäyksestä.³⁴⁷ HRW raportoi Kumban hyökkäyksestä ja sen jälkeisistä "teeskennellyistä" oikeudenkäynneistä sotilastuomioistuimessa yksityiskohtaisesti.³⁴⁸

Konfliktilla on ollut huomattavia vaikutuksia maakuntien talouteen ja se on lisännyt negatiivisten selviytymisstrategioiden käyttöä. "Eloonjäämiseksi" (engl. survival sex) ja hyväksikäyttö, alaikäisavioliitot sekä lapsityövoiman käyttö ovat lisääntyneet. Nämä ilmiöt ovat

³³⁸ UN OCHA 7.4.2021, s. 39.

³³⁹ UN OCHA 7.4.2021, s. 7 [kartta].

³⁴⁰ Ruokaturvatilanne eri alueilla on jaettu viiteen eri kategoriaan: Minimal, stress (kuormittunut), crisis (kriisissä), urgent ja famine. FEWS NET 10/2021, s. 1.

³⁴¹ FEWS NET 10/2021, s. 1.

³⁴² HRW / Allegrozz, Ilaria 12.3.2021.

³⁴³ SODEI / Akame, Gilbert Ajebe & Crockett, Janelle & Anoma, Rosaline Awutarh Bates 1/2021, s. 6-7.

³⁴⁴ Voice of America / Kindzeka, Moki Edwin 17.2.2021.

³⁴⁵ UNSC 1.6.2021, s. 7.

³⁴⁶ ACAPS 19.2.2021.

³⁴⁷ Freedom House 3.3.2021.

³⁴⁸ HRW 22.10.2021.

anglofonimaakunnissa vähemmän kulttuurisesti juurtuneita kuin Extrême-Nordin maakunnassa, ja siten niiden lisääntyminen on selvemmin konfliktin seurausta.³⁴⁹

USDOS:n mukaan on raportoitu valtiollisiin toimijoihin liitoksissa olevien henkilöiden tekemistä raiskauksista ja seksuaalisista hyväksikäyttötapauksista Sud-Ouestin maakunnassa. Lisäksi kansalaisjärjestöt ovat ilmoittaneet myös aseellisten separatistien osallistuneen raiskauksiin ja seksuaalisiin väärinkäytöksiin Sud-Ouestissa.³⁵⁰ Myös YK:n pääsihteeri totesi huhtikuussa 2021, että seksuaalista väkivaltaa on käytetty "julmana sotataktiikkana" anglofonialueilla.³⁵¹

YK on dokumentoinut vuonna 2020 4300 seksuaalista tai sukupuoleen perustuvaa väkivaltatapausta anglofonialueilla ja noin 500 vuoden 2021 ensimmäisen neljänneksen aikana. Common Action for Gender Development (COMAGEND) – liikkeen perustaja Sally Mboumien kuvailee Deutsche Wellen artikkelissa (19.5.2021) "tavanomaista tarinaa": Tarkastuspisteellä poliisi pyytää naisen henkilöasiakirjat. Poliisi pitää asiakirjat hallussaan ja odottaa kunnes muut ihmiset ovat lähteneet ja väittää sen jälkeen naisen tehneen rikoksen ja vaatii seksuaalisia palveluksia tai tapaamista myöhemmin. Poliisit puolustautuvat tavallisesti myöhemmin väittäen kyseessä olleen yksimielinen asia. Useimmiten väite ei pidä paikkaansa. Mboumienin arvion mukaan "vähintään yksi kolmesta työstä" anglofonialueilla kokee tällaisen tilanteen. Vain harvat uhrin puhuvat kokemastaan. Kun jotkut haluavat kertoa tarinansa, heitä uhkaillaan. Mboumien muistuttaa, että suurin osa seksuaalisista väkivaltatapauksista on aseellisten henkilöiden tekemiä. Reach Out Cameroon -kansalaisjärjestön johtajan Omam Estherin mukaan seksuaalinen väkivalta on lisääntymässä anglofonialueilla.³⁵²

Tammikuussa 2021 sukupuoleen kohdistuneita väkivaltatapauksia (GBV) raportoitiin tietyille järjestöille yhteensä 318. 40 %:ssa sukupuoleen kohdistuneista väkivaltatapauksista kyseessä oli seksuaalinen väkivalta. 87 % uhreista oli naisia, 40 % oli lapsia.³⁵³ Helmikuussa sukupuoleen kohdistuneita väkivaltatapauksia raportoitiin 377³⁵⁴, maaliskuussa 369³⁵⁵ ja huhtikuussa 965³⁵⁶ Nord-Ouestin ja Sud-Ouestin maakunnissa yhteensä. OCHA:n mukaan naisten ja lasten tilanne onkin erittäin huolestuttava. Lastensuojelutoimijat ovat raportoineet lapsiin kohdistuneista väkivaltatapauksista ja seksuaalisesta hyväksikäytöstä.³⁵⁷

OCHA:n vuotta 2020 tarkastelevan raportin mukaan terveydenhuoltoyksiköiden toimivuus vaihtelee departementeittain. Sud-Ouestin departementeista heikoimmillaan alle 30 % ja parhaimmillaan yli 90 % terveydenhuoltoyksiköistä oli toiminnassa.³⁵⁸ HRW:n raporttiin (27.7.2020) on koottu joitakin terveydenhuollon työntekijöitä ja terveydenhuoltoyksiköitä kohtaan tehtyjä iskuja viime vuosien aikana Sud-Ouestissa.³⁵⁹

OCHA:n katsauksessa (6/2021) on eritelty Sud-Ouestin maakunnassa toimivien apua tarjoavien tahojen sijoittuminen alueelle aputyypeittäin toukokuussa 2021. Katsauksen mukaan Sud-Ouestin ja Nord-Ouestin maakunnissa toimii yhteensä 55 humanitaarista järjestöä, joista 32 on kansallisia ja 8 kansainvälisiä kansalaisjärjestöjä, 6 on uskonnollisia järjestöjä ja 9 YK-järjestöjä. Apuklustereita on seitsemän: Koulutus, ruokaturva, terveys, ravitsemus, suojelu, asuminen, WASH (vesi, sanitaatio, hygienia) sekä sukupuoleen kohdistuvaan väkivaltaan ja lastensuojeluun liittyvä klusteri. Apu on tavoittanut 371 000 ihmistä.³⁶⁰ Humanitaarinen tilanne

³⁴⁹ UN OCHA 7.4.2021, s. 36.

³⁵⁰ USDOS 30.3.2021, s. 7.

³⁵¹ International Crisis Group 4/2021.

³⁵² Deutsche Welle / Mwakideu, Chrispin 19.5.2021.

³⁵³ UN OCHA 1.3.2021a, s. 5.

³⁵⁴ UN OCHA 29.3.2021a, s. 5.

³⁵⁵ UN OCHA 26.4.2021, s. 5.

³⁵⁶ UN OCHA 3.6.2021a, s. 6.

³⁵⁷ UN OCHA 26.4.2021, s. 5.

³⁵⁸ UN OCHA 7.4.2021, s. 28 [kartta].

³⁵⁹ HRW 27.7.2020.

³⁶⁰ UN OCHA 6/2021.

on muuttunut aiempaa vakavammaksi.³⁶¹ Anglofonialueilla humanitaarisen avun toimittamista voivat estää ei-valtiollisten tai valtiollisten toimijoiden vaatimat laittomat maksut, lukuisat ei-valtiollisten toimijoiden asettamat sulkutilat sekä improvisoidut räjähteet niissä julkisissa paikoissa, joissa humanitaariset toimijat liikkuvat usein.³⁶²

Sud-Ouestin maakunnassa yleinen turvattomuus on vaikeuttanut humanitaarisen avun jakamista ja peruspalvelujen saatavuutta. Hyökkäykset humanitaarisia toimijoita sekä terveydenhuoltoalan- ja opetusalan toimijoita kohtaan ovat jatkuneet. Esimerkiksi helmikuussa 2021 pelastustehtävässä ollut ambulanssia kohti tulitettiin Sud-Ouestin maakunnassa, ja mukana ollut avustustyöntekijä haavoittui. Niin ikään Sud-Ouestin maakunnassa huhtikuussa 2021 sotilaat tulittivat kamerunilaisen kansalaisjärjestön ajoneuvoa ja kaksi järjestön työntekijää haavoittui. Maaliskuussa 6 WFP:n ja 1 OCHA:n työntekijää vastaan hyökättiin ei-valtiollisen, aseistetun ryhmän toimesta Sud-Ouestissa. Välikohtauksen jälkeen YK keskeytti elintarvikkeiden jakelun ja humanitaariset operaatiot alueella toistaiseksi.³⁶³ Lisäksi esimerkiksi elokuussa 2021 40 000 asukasta Nord- ja Sud-Ouestissa jäi vaille ruoka-apua, koska humanitaaristen toimijoiden liikkuminen oli rajoitettua lisääntyneiden turvallisuusvälikohtausten ja pääteiden sulkemisten vuoksi.³⁶⁴ 11.9.2021 anglofonialueen ei-valtiolliset aseelliset ryhmät julistivat 15.9.-2.10.2021 väliseksi ajaksi yleislakon Nord- ja Sud-Ouestiin. Ilmoituksella kiellettiin kaikki liikkuminen, työnteko ja sosiaalinen toiminta. Humanitaarinen avustustyö oli kielletty lukuun ottamatta ambulanssien kulkua ja lääketieteellisiä hätätilanteita. Yleislakko heikensi vakavasti peruspalveluihin kuten terveydenhuoltoon, koulutukseen ja työhön pääsyä ja väestön suojeluun liittyviä toimia. Noin 200 000 ihmistä jäi vaille ruoka-apua anglofonialueilla.³⁶⁵

Médecins sans Frontières (MSF) – lääkärijärjestö vaatii (26.6.2021) Kamerunin hallitusta lopettamaan järjestöön kohdistuvan, yli puoli vuotta sitten asetetun kiellon tarjota terveydenhuoltopalveluja Nord-Ouestin maakunnassa. Kamerunin hallitus on syyttänyt järjestöä toimimisesta liian lähellä separatisteja. MSF on yksi harvoista lääketieteellistä apua tarjonneista kansalaisjärjestöistä alueella. MSF:n merkitystä kuvaavat vuotta 2020 koskevat luvut: Vuoden 2020 aikana MSF tarjosi Nord-Ouestin maakunnassa yli 42 500 lääketieteellistä konsultaatiota, toteutti lähes 3300 leikkausta ja hoiti vähintään 4400 potilasta, jotka saivat hoitoa MSF:n ilmaisen, ympärivuorokautisen ambulanssipalvelun avulla. Lisäksi MSF tarjosi hoitoa 180:lle seksuaalisen väkivallan uhrille ja auttoi yli 1000 hätätilanteessa olevaa naista. Monet paikallisista asukkaista asuvat pensaistoissa, joissa epäpuhtaus on pahentanut terveystilannetta. Keski-Afrikan operaatioiden koordinaattorin Emmanuel Lampaertin mukaan ei ole kuitenkaan merkkiä siitä, että Kamerun lopettaisi kuusi kuukautta koskeneen MSF:n toimintoja koskevan kiellon MSF:n vaatimuksista huolimatta.³⁶⁶

Hallituksen joukot ovat tehneet siviilien joukkopidätyksiä mm. koska siviileillä ei ole ollut henkilöllisyysasiakirjoja ja heitä on epäilty separatistiyhteyksistä. ACLED:n mukaan vuonna 2020 Sud-Ouestin maakunnassa tehtiin mm. seuraavat joukkopidätykset (listaus ei ole tyhjentävä): Kamerunin turvallisuusjoukkojen raportointiin pidättäneen 300 nuorta miestä 5.2.2020 Wotutun kylässä Fakon departementissa. Ainakin 10 terveydenhuollon ammattilaista pidätettiin Mamfessa Manyun departementissa 6.7.2020, koska he eivät olleet "raportoineet separatistien toiminnasta". Lisäksi 6.7.2020 Buéan kaupungissa Fakon departementissa pidätettiin noin 50 nuorta, mukaan lukien paikallinen mekaanikko, jonka väitettiin valmistaneen aseita separatistikomentajalle. Yli 200 nuorta henkilöä pidätettiin Buéan alueella Fakossa 16.7.2020. 3.8.2020 150 nuorta, enimmäkseen opiskelijoita, pidätettiin sattumanvaraisesti Buéassa Fakossa. 6.8.2020 turvallisuusjoukot pidättivät sattumanvaraisesti 75 ihmistä Muean kaupungissa Fakossa. 13.8.2020 Kamerunin asevoimat pidättivät sattumanvaraisesti 350

³⁶¹ UN OCHA 7.4.2021, s. 40.

³⁶² UN OCHA 1.3.2021a, s. 3.

³⁶³ UNSC 1.6.2021, s. 7-8.

³⁶⁴ UN OCHA 12.10.2021, s. 2.

³⁶⁵ UN OCHA 5.11.2021b, s. 2; UN OCHA 28.9.2021.

³⁶⁶ Radio France International / Bagnetto, Laura Angela 26.6.2021.

henkilöä Muyukassa Fakossa sen jälkeen, kun Ambazonian separatistit olivat surmanneet hallituksen tiedonantajaksi katsomansa henkilön. 9.9.2020 poliisi pidätti kymmeniä ("dozens") ihmisiä Muean kylässä Fakossa ja vapautti heidät lahjuksia vastaan. 28.9.2020 Kamerunin armeija ja santarit pidättivät sattumanvaraisesti yli 200 ihmistä Likomban kaupungissa Fakossa. 26.11.2020 lähes 150 ihmistä pidätettiin Kumban kaupungissa Ndianin departementissa, koska heillä ei ollut henkilökortteja ja koska heitä epäiltiin separatistiyhteyksistä.³⁶⁷ Lisäksi 28.3.2020 nopean toiminnan joukot pidättivät ja pahoinpitelivät kymmeniä ihmisiä Ossingin kylässä Manyun departementissa etsiessään separatisteja.³⁶⁸

Bertelsmann Stiftung -järjestön raportin (tarkastelujakso 2/2017–1/2019) mukaan Kamerunin hallituksen joukot ovat tuhonneet anglofonialueilla yli 100 kylää. Raportissa ei mainita tuhottujen kylien sijaintia tarkemmin.³⁶⁹

ACLED-konfliktitietokannan mukaan Sud-Ouestin maakunnassa asevoimat hyökkäsivät 1.3.2020 Ebamin kylään Manyun departementissa ja ryöstivät 75 taloa. Asevoimat raiskasivat 20 naista, pidättivät ja pahoinpitelivät 36 ihmistä ja surmasivat yhden (em. henkilöihin kohdistettuja oikeudenloukkauksia on mainittu tämän raportin siviiliuhreja käsittelevässä osiossa).³⁷⁰ Lisäksi esimerkiksi 12.5.2020 Kamerunin asevoimat hyökkäsivät ja polttivat Munyengen kylän Memen departementissa ja huhtikuun puolivälissä 2020 Ambazonian separatistit polttivat taloja ja tuhosivat viljelmiä Bangemin kylässä Lebalemin departementissa.³⁷¹

Sud-Ouestin maakunnassa raportoidaan myös sieppauksista. Esimerkiksi HRW:n mukaan helmikuussa 2020 separatistit hyökkäsivät anglofonialueen aluevaaleissa äänestämistä suunnittelevia ihmisiä vastaan, sieppasivat yli 100 ihmistä ja tuhosivat omaisuutta. HRW ei erittele tapahtumapaikkoja tarkemmin.³⁷²

Centre for Human Rights and Democracy in Africa (CHRDA) on kerännyt tietoja separatistien toteuttamista ihmisoikeusloukkauksista aikaväliltä 3/2020 – 3/2021³⁷³ ja touko-elokuulta 2020 tietoja armeijan suorittamista ihmisoikeusloukkauksista Sud-Ouestin maakunnassa³⁷⁴.

4 Extrême-Nordin maakunta

4.1 Taustatietoja Extrême-Nordista

4.1.1 Alueen sijainti

Extrême-Nordin maakunta sijaitsee Kamerunin pohjoisosassa. Maakunnan länsirajan muodostaa Nigerian ja Itärajan Tšadin vastainen valtionraja. Maakunnan pohjoisosassa sijaitsee osa Tšad-järvestä. Maakunnan eteläpuolella sijaitsee Nordin maakunta.³⁷⁵

³⁶⁷ ACLED [päiväämätön]c, tapahtumalajiksi on valittu strategic development.

³⁶⁸ ACLED [päiväämätön]c, tapahtumalajiksi on valittu violence against civilians.

³⁶⁹ Bertelsmann Stiftung 29.4.2020 s. 22, 29, 35.

³⁷⁰ ACLED [päiväämätön]c, tapahtumalajiksi on valittu violence against civilians.

³⁷¹ ACLED [päiväämätön]c, tapahtumalajiksi on valittu strategic development.

³⁷² HRW 2021.

³⁷³ CHRDA 22.4.2021.

³⁷⁴ CHRDA 31.8.2020.

³⁷⁵ CIA World Factbook 13.7.2021 [kartta]; United Nations / Geospatial 4/2020 [kartta].

Maakunnan kuuden departementin sijainnit on merkitty Kamerunin tilastoviraston julkaisemassa raportissa esitettyyn karttaan³⁷⁶ ja OCHA:n tilanneraportteihin.³⁷⁷

4.1.2 Väkiluku

Extrême-Nordin maakunnan väkiluku oli vuonna 2005 väestönlaskennan mukaan 3 111 792. Vuonna 2019 väkiluku oli arvion mukaan 4 384 648 asukasta.³⁷⁸ Väestöarvioita departementeittain on Extrême-Nordin maakunnasta vuodelta 2017.³⁷⁹

Maakunnan kuusi departementtia ja niiden väkiluvut (vuonna 2005 ja arvio vuonna 2017) ovat seuraavat: Diamaré (väkiluku vuonna 2005 oli 642 227 ja vuoden 2017 arvio oli 864 101), Logone-et-Chari (486 997 / 655 243), Mayo-Danay (529 061 / 711 840), Mayo-Kani (404 646 / 544 442), Mayo-Sava (348 890 / 469 424) ja Mayo-Tsanaga (699 971 / 941 794). Maakunnan pääkaupunki on Diamaren departementissa sijaitseva Maroua.³⁸⁰

4.1.3 Kulkuyhteydet

Extrême-Nordin maakunnassa ei ole kansainvälistä lentokenttää. Marouassa sijaitsee kotimaan lentoja hoitava lentoasema.³⁸¹ IOM:n 17.3.2021 julkaisemassa, koronapandemiaan liittyviä liikkumisrajoituksia koskevassa raportissa on tietoa tuolloin suljettuna, avoinna ja osittain avoinna olleista lentokentistä ja rajanylityspaikoista.³⁸² Yaoundésta ei kulje rautatietä Extrême-Nordiin³⁸³, mutta Yaoundésta on tieyhteys Extrême-Nordiin³⁸⁴.

Käynnissä olevat konfliktit heijastuvat ajoittain tieturvallisuuteen aseellisina yhteenottoina tai iskuina. ACLED-konfliktitietokannan mukaan esimerkiksi 24.1.2021 Boko Haramin taistelijat surmasivat kaksi tiellä liikkujaa Logone-et-Charin departementissa ja 22.4.2021 taistelijat avasivat tulen tiellä liikkujia kohti Mokolon paikallishallintoalueella Mayo-Tsanagan departementissa Extrême-Nordissa.³⁸⁵

4.1.4 Alueen etninen ja uskonnollinen jakauma

Columbian yliopiston Gulf2000-projektin puitteissa julkaistun kartan mukaan Extrême-Nordin maakunnassa valtaosa väestöstä on muslimeja. Lisäksi maakunnan eri osissa on myös mm. animistisia alkuperäisuskontoja harjoittavia asukkaita.³⁸⁶ Kamerunin tilastoviraston raportin mukaan Extrême-Nordin maakunnassa on muslimeja, katolisia, protestantteja, helluntailaisia, adventisteja ja animisteja.³⁸⁷ Montagnardsit ("vuoristolaiset") eli kirdit on yleisnimitys useille eri ei-muslimiryhmille. Minority Rights Groupin mukaan ei-muslimeja olisi Kamerunin pohjoisosassa enemmän kuin muslimeja. Muslimeja ovat (ainakin) peulit eli fulanit.³⁸⁸

³⁷⁶ INS 17.8.2020, s. 3 [kartta].

³⁷⁷ esim. UN OCHA 3.11.2021a [kartta].

³⁷⁸ Väestönlaskenta vuonna 2005: INS 2018, s. 17 [taulukko 4.5]; Väkilukuarvio vuonna 2019: INS 29.3.2021a, s. 27 [taulukko 3.2].

³⁷⁹ INS 17.8.2020, s. 21 [taulukko]. Alkuperäislähde: OIM (2017) & Projection Bucure.

³⁸⁰ INS 17.8.2020, s. 21 [taulukko]. Alkuperäislähde: OIM (2017) & Projection Bucure; INS 29.3.2021b, s. 12 [taulukko 2.1], s. 16 [taulukko]. Vuoden 2005 väkiluvut: INS 24.9.2019.

³⁸¹ Encyclopædia Britannica [päiväämätön].

³⁸² IOM 17.3.2021, s. 2.

³⁸³ CIA World Factbook 13.7.2021; United Nations / Geospatial 4/2020 [kartta].

³⁸⁴ United Nations / Geospatial 4/2020 [kartta].

³⁸⁵ ACLED [päiväämätön]c.

³⁸⁶ Izady Michael / Columbia University [päiväämätön] [kartta].

³⁸⁷ INS 17.8.2020, s. 14.

³⁸⁸ MRG 1/2017.

Kamerunin tilastokeskuksen mukaan Extrême-Nordin maakunnan suurimmat etniset ryhmät ovat departementeittain seuraavat:

- Diamaré: guizigat, moufout ja peulit
- Mayo-Tsanaga: mafat ja kapsikit
- Mayo-Sava: mandarant, lisäksi massifsit ja podokot Morassa, madat, moyangit, zoulgot Tokomberessä, kanurit Kolofatassa ja mouktelét Zouelvassa
- Mayo-Kani: moundangit, guizigat ja toupourit
- Mayo Danay: toupourit, massat, mousgoumit ja peulit
- Logone-et-Chari: kotokot, mousgoumit ja arabitaustaiset choat.
- Lisäksi koko maakunnan alueella on paimentolaisia mbororoja, jotka liikkuvat laidunmaita etsien.³⁸⁹

4.1.5 Aluehallinta ja viranomaissuojelu

Kamerunin asevoimat on keskittynyt torjumaan terroristijärjestö Boko Haramin uhkaa Nigerian ja Tsadin vastaisten rajojen tuntumassa Extrême-Nordin maakunnassa.³⁹⁰ Kamerunin asevoimat ovat sijoittaneet alueelle tuhansia sotilaita, mutta paikallisten asukkaiden ja humanitaaristen avustustyöntekijöiden mukaan sotilaiden läsnäolo on aivan liian vähäistä suojelemaan siviilejä tehokkaasti. Hallitus luottaa yli 14 000:een itsepuolustusryhmien ja järjestyksenvalvojaryhmien (engl. esim. vigilante committees, vigilantes, non-state security forces) jäseniin.³⁹¹ Toisinaan asevoimat ovat sijoittaneet yksiköitä Keski-Afrikan tasavallan vastaiselle raja-alueelle torjumaan aseistettujen militioiden ja rikollisjoukkojen tunkeutumista Kamerunin alueelle.³⁹² ISWAP:in ja JAS:in toiminta-alueista lisää kohdassa 4.2.1. Konfliktin osapuolet.

Sotilastuomioistuimet voivat käyttää siviiliväestöön kohdistuvaa toimivaltaa useissa rikoksissa kuten kansalaislevottomuustapauksissa.³⁹³ Terrorismista syytetyt siviilit eivät useinkaan saa oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä. Valtion turvallisuusjoukot ovat suorittaneet teloituksia ja mielivaltaisia pidätyksiä ilman oikeudenkäyntiä Extrême-Nordin alueella Boko Haramin toiminnan seurauksena.³⁹⁴

Viranomaissuojelusta ja Kamerunin valtion turvallisuustoimijoista lisää tietoa myös tämän raportin kohdissa 1.4. Viranomaissuojelu Kamerunissa ja 1.5. Valtion turvallisuustoimijat.

4.2 Konfliktin intensiteetti Extrême-Nordissa

4.2.1 Konfliktin osapuolet

Yhdysvaltalaisen ajatushautomo Stratforin mukaan islamistijärjestö Boko Haram jakautui elokuussa 2016 kahtia Abu Musab Al-Barnawin (ISWA / ISWAP, Islamic State West Africa(n) Province), ("Al-Barnawin haara") ja Abubakar Shekaun (JAS, *Jama'tu Ahlis Sunna Lidda'awati wal-Jihad*³⁹⁵), "Shekaun haara") haaroihin sen jälkeen, kun Islamic State (IS) oli nimittänyt al-Barnawin koko järjestön johtajaksi ja Boko Haramia jo vuodesta 2009 lähtien johtanut Shekau kieltäytyi tunnustamasta nimitystä. Molemmat – ISWAP ja JAS – katsovat olevansa ISWAP, mutta ne eivät ole yhtenäisiä, ne eivät koordinoi hyökkäyksiä ja niillä on

³⁸⁹ INS 17.8.2020, s. 14.

³⁹⁰ CIA World Factbook 13.7.2021.

³⁹¹ HRW 5.4.2021.

³⁹² International Crisis Group 7.7.2020, s. 16.

³⁹³ USDOS 30.3.2021, s. 12.

³⁹⁴ Freedom House 3.3.2021.

³⁹⁵ Zenn, Jacob 14.6.2019.

ideologisia eroja.³⁹⁶ Jakautuminen ISWAP:iin ja Shekaun haaraan johtui myös Shekaun haaran brutaaliudesta toisia muslimeja kohtaan ja sen tavasta käyttää lapsia itsemurhapommittajina. Tavoitteet olivat molemmilla ryhmillä kuitenkin samat: Maallisen valtion tuhoaminen, islamilaiseen oikeuteen perustuvien toimintatapojen luominen ja länsimaiden vaikutusvallan lopettaminen. Kahtiajaon jälkeen näiden kahden ryhmittymän väliset suhteet ovat vaihdelleet. Joskus ne näyttävät toimineen taktisesti yhteistyössä, mutta viime aikoina suhteet ovat olleet huonot.³⁹⁷

Al-Barnawin haara toimi vuonna 2019 etenkin Nigeriassa Bornon ja Yoben osavaltioissa, mutta toiminta-alueita on myös Nigerissä, Kamerunissa ja Tšadissa. Al-Barnawin haaran kohteita vuonna 2019 olivat etenkin turvallisuusjoukot, sotilastukikohdat, ulkomaalaiset ja avustusjärjestöt, ja se toteutti monimuotohyökkäyksiä, väijytyksiä, aseellisia hyökkäyksiä ja sieppauksia. Shekaun haara toimi vuonna 2019 Nigerian Bornon, Adamawan ja Yoben osavaltioissa, Kamerunissa, Nigerissä ja Tšadissa. Sen kohteena olivat vuonna 2019 siviilit ja muut "pehmeät kohteet", avustusjärjestöt ja turvallisuusjoukot, ja se toteutti itsemurhaiskuja, väijytyksiä, aseellisia hyökkäyksiä ja sieppauksia.³⁹⁸

Extrême-Nordin kuvernöörin mukaan ISWAP on luonut kaupallisia ja poliittisia siteitä alueen vaikutusvaltaisiin virkamiehiin, ja paikalliset asukkaat ovat toimittaneet järjestölle rahaa, jolla tuetaan järjestön pyrkimyksiä. ISWAP näyttää laajentavan taloudellista ja poliittista vaikutusvaltaansa Pohjois-Nigeriassa sijaitsevan tukikohtansa ulkopuolelle. Tämä voisi antaa ISWAP:lle mahdollisuuden toteuttaa lisähyökkäyksiä, sieppauksia ja muita operaatioita paitsi Nigeriassa myös naapurimaissa, kuten Tšadissa ja Kamerunissa. Nigerian ja Kamerunin hallitusten pyrkimyksiä katkaista ISWAP:n verkostoja hidastavat talouden laskusuhdanne, paikallishallinnon korruptio ja turvallisuusjoukkojen sisäiset heikkoudet.³⁹⁹

Boko Haram julkaisi toukokuun 2021 puolivälissä raa'an teloitusvideon, jossa asevoimia uhattiin ranskaksi. Boko Haram käytti ensimmäistä kertaa ranskan kieltä julkisissa uhkauksissa. Vahvistamattomien tietojen mukaan Abubakar Shekau oli kuollut tai haavoittunut vakavasti yrittäessään tappaa itsensä.⁴⁰⁰ Boko Haram vahvisti 15.6.2021 Abubakar Shekaun saaneen surmansa toukokuussa yhteenotossa ISWAP:n kanssa. Uudeksi johtajaksi mainittu Bakura Modu "Sahalaba" ilmoitti uusista yhteenotoista ISWAP:n kanssa.⁴⁰¹

Kamerunin konfliktia tutkivan Jacob Zennin mukaan ISWAP ottanee Shekaun haaran tukikohtia (Nigeriassa Kamerunin rajan lähellä sijaitsevalta) Sambisan alueelta haltuunsa, mikä tarjoaa sille logistiikkareittejä Kameruniin. ISWAP:n siviileihin suuntautuva toiminta ja sen uudet piilopaikat Sambisan alueella mahdollistavat sen, että se voi värvätä lisää kapinallisia ja käynnistää uusia hyökkäyksiä tulevien kuukausien aikana, kunhan aiemmin (elokuusta 2016 maaliskuuhun 2019) johtajana toiminut, ja uudelleen johtajaksi huhtikuun 2021 aikoihin nimetty Abu Musab Al-Barnawi on vahvistanut asemansa ja pyrkinyt liittämään Shekaun komentajat uudelleen ISWAP:iin.⁴⁰² ISWAP:n oman ilmoituksen mukaan se on korvannut Shekaun Al-Barnawilla ja pidättänyt 30 Shekaulle lojaalia komentajaa. Lisäksi ISWAP on ilmoittanut ottavansa haltuunsa "kaikki Shekaun alaisuudessa olleet alueet". ISWAP on ollut jo entuudestaan taistelijamäärällä mitattuna suurempi: Helmikuussa 2019 ISWAP:ssa arvioitiin olleen 3500–5000 taistelijaa ja Shekaun haarassa 1500–2000 taistelijaa.⁴⁰³ ISWAP on paitsi suurempi, myös paremmin organisoitu. ISWAP tekee yhteistyötä Sahelin alueella toimivien

³⁹⁶ Stratfor 15.10.2019.

³⁹⁷ Campbell, John / CFR 24.5.2021.

³⁹⁸ Stratfor 15.10.2019. Al-Barnawin ja Shekaun haarojen toiminta-alueita, kohteita ja välikohtaustyyppejä on Stratfor koonnut ACLED-konfliktitietokannasta.

³⁹⁹ Stratfor 21.12.2020.

⁴⁰⁰ International Crisis Group 5/2021.

⁴⁰¹ International Crisis Group 6/2021.

⁴⁰² Zenn, Jacob 4.6.2021.

⁴⁰³ Campbell, John / CFR 27.5.2021 [blogikirjoitus].

muiden jihadistiryhmien kanssa Islamilainen valtio (IS) -nimikkeen alla. Jos ISWAP kykenee hallitsemaan Sahelin eri jihadistiryhmiä, siitä tulee asiantuntija John Campbellin mukaan Shekaun haaraa suurempi uhka alueen hauraille valtioille.⁴⁰⁴ Institute for Security Studies laitoksen julkaisun (22.7.2021) mukaan ennen Shekaun kuolemaa JAS toimi pääasiassa Mayo-Tsanagan ja Mayo-Savan departementeissa, ja ISWAP:in toiminta oli rajoittunut Logone-et-Charin departementissa (ja valtionrajan toisella puolella) sijaitsevan Tšad-järven alueelle. Maakunnassa iskujen pääasialliset kohteet ovat Shekaun kuoleman jälkeen olleet aiempaa useammin turvallisuusjoukot ja MNJTF kuin siviilit, mikä on ISWAP:in doktriinin mukaista. Paikalliset järjestyksenvallijat uskovat ISWAP:in saaneen neuvotteluteitse lisää valtaa JAS:ilta JAS:n hallitsemilta alueilta. ISWAP:in tavoitteena näyttää olevan uudenlaisen "sosiaalisen sopimuksen" tekeminen paikallisten yhteisöjen kanssa, ja esittää järjestö vaihtoehtona valtiolle. Näyttäisi siltä, että ISWAP aiheuttaa siviileille vähemmän turvallisuusuhkaa, etenkin muslimeille. ISWAP sen sijaan antaa paikallisille mahdollisuuden jatkaa elinkeinonsa harjoittamista ja verottaa paikallisia sen jälkeen. Julkisten palvelujen vähäisyys edesauttaa ISWAP:in kannatuksen lisääntymistä sekä Extrême-Nordin että Nordin maakunnassa. Valtioitoimijat eivät ole näillä alueilla riittävästi läsnä ja alueet olivat Kamerunin köyhimpiä jo ennen Boko-Haram-konfliktia.⁴⁰⁵ ISWAP:illa on suunnitelmissa perustaa kaksi kalifaattia (wilayas), toisen näistä Tšad-järven tuntumaan ja toisen Nigeriassa sijaitsevalle Sambisan metsäalueelle.⁴⁰⁶

Lähteissä ei välttämättä aina mainita tarkasti, mistä ryhmästä kulloinkin on kyse; se ei ole tiedossa; tieto on virheellinen tai epätarkka tai lähteissä voidaan viitata joko emojärjestöön tai sen alaryhmään. Esimerkiksi Stratforin raportissa (21.12.2020) mainitaan "ISWAP, joka tunnetaan myös Boko Haramina".⁴⁰⁷ Tässä raportissa näistä ryhmistä käytetään samaa nimitystä kuin alkuuperäisissä lähteissä.

Extrême-Nordissa toimii monikansallinen yhteinen erikoisryhmä, The Multinational Joint Task Force, joka on Tšad-järven valuma-alueen valtioiden – Kamerunin, Nigerin, Nigerian ja Tšadin sekä Beninin⁴⁰⁸ yhteinen resurssi Boko Haramin / ISWAP:n vastaisessa taistelussa.⁴⁰⁹ Nämä valtiot muokkasivat MNJTF:n nykyiseen muotoonsa vuodenvaihteessa 2014–2015 ja ne sitoutuivat yli 8000 sotilaan yhteisiin joukkoihin. Afrikan unioni (AU) hyväksyi joukot 3.3.2015 ja suunnitteli Tšad-järven valuma-alueen komission (the Lake Chad Basin Commission, LCBC) toteuttamaan siviilivalvontaa. Yhteisillä joukoilla on joitakin saavutuksia, ne ovat kysyneet oppimaan toisiltaan ja edistämään ajatusta rajat ylittävästä yhteistyöstä ja taktisen koordinoinnin parantamisesta. Yhteiset joukot, joihin kuului etenkin tšadilaisia, auttoivat hillitsemään Boko Haramin leviämistä vuosina 2015–2016 ja ne kykenivät ahdistelemaan Boko Haramia niin, että se jakautui vähintään kolmeen faktioon. MNJTF:n hyökkäykset vuosina 2017–2018 ja pidempikestoinen operaatio vuonna 2019 heikensivät Boko Haramin saavutuksia. Lisäksi joukot kykenivät vapauttamaan siepattuja ja alueille loukkuun jääneitä siviilejä ja helpottamaan humanitaarisen avun jakamista.⁴¹⁰

Boko Haramin ja sen faktioiden vastaisten taistelujen voitot ovat olleet kuitenkin lyhytaikaisia. Jihadistiryhmät ovat johdonmukaisesti säädelleet hyökkäyksiään ja niiden selviytymiskyky johtuu osittain kykyyn paeta muille alueille. Jihadistit ryhmittäytyvät usein uudelleen MNJTF-joukkojen vetäydyttyä. Sotilaiden sijoittaminen MNJTF-joukkoihin pitkäaikaisesti on ollut hankalaa ja joukkojen sotilasvahvuus onkin vaihteleva. Edellä mainittujen valtioiden epäjohdonmukainen sitoutuminen erikoisjoukkoihin, rahoitusongelmat ja hajautettu suunnittelu ovat heikentäneet MNJTF-joukkojen tehokkuutta. MNJTF-joukkojen komentoketju on heikko koska se muodostuu kansallisista joukoista, jotka kukin taistelevat pääasiassa oman

⁴⁰⁴ Campbell, John / CFR 24.5.2021 [blogikirjoitus].

⁴⁰⁵ ISS / Fru & Tayo 22.7.2021.

⁴⁰⁶ Daily Post / Odunsi 4.7.2021.

⁴⁰⁷ Stratfor 21.12.2020.

⁴⁰⁸ Benin ei ole lähettänyt sotilaita alueelle. Doukhan, David / ICT 12/2020, s. 2.

⁴⁰⁹ Doukhan, David / ICT 12/2020, s. 2; International Crisis Group 7.7.2020, s. 1.

⁴¹⁰ International Crisis Group 7.7.2020, s. i-iii, 1, 13, 17 ja sivu "Principal Findings".

valtionsa alueella. MNJTF-joukot eivät ole kyenneet pitämään Boko Haramilta takaisin valtaamia alueita hallussaan.⁴¹¹ Lokakuussa 2020 järjestetyssä joukkojen komentajien, virallisiksi edustajiksi mainittujen henkilöiden ja asiantuntijoiden yhteisessä työryhmässä MNJTF:lle asetettiin tavoitteita, joihin lukeutuu mm. toimenpiteet, joilla paikallisyhteisöjä estetään tarjoamasta tukea Boko Haramille ja alueen muille ryhmille. Lisäksi pyritään estämään Boko Haramia ja ISWAP:ia rekrytoimasta taistelijoita paikallisiin joukkoihin väestön keskuudesta.⁴¹²

MNJTF:n joukot on jaettu neljään sektoriin, joista yksi on vastuussa Kamerunista.⁴¹³ Kamerunin sektorin päämaja sijaitsee Moran kaupungissa.⁴¹⁴ Kamerunin sektori kattaa lähes koko Extrême-Nordin maakunnan sen kaakkoisia osia lukuun ottamatta.⁴¹⁵

MNJTF:n Kamerunin päämajan lisäksi Morassa sijaitsee myös vuonna 2019 perustettu, entisille militanteille suunnattu 100-paikkainen aseistariisunta-, demobilisaatio- ja rehabilitaatiokeskus (the Cameroon Center for Disarmament, Demobilization and Reintegration), jossa elokuussa 2020 oli yli 250 asukasta. Keskuksen johtajan Oumar Bichairin mukaan keskus tarvitsee lisää varoja voidakseen rehabilitoida entisiä Boko Haramin taistelijoita, joiden pakenemiset järjestöstä ovat lisääntyneet.⁴¹⁶

Extrême-Nordin maakunnassa esiintyy myös etnisten yhteisöjen välistä väkivaltaa, jonka juurisyynä on kuivuus. UNHCR raportoi etnisten choa-arabi -karjankasvattajien ja etnisten musgum -kalastajien ja maanviljelijöiden välisten väkivaltaisuuksien muuttuneen elokuussa 2021 pahemmiksi kuin koskaan aikaisemmin.⁴¹⁷

4.2.2 Sodankäynnin keinot, taktiikat ja taistelualueet

YK:n turvallisuusneuvoston raportin (1.6.2021) mukaan Extrême-Nordin maakunnassa Boko Haramin hyökkäykset siviilejä vastaan ovat jatkuneet etenkin Mayo-Tsanagan ja Mayo-Savan departementeissa lähellä Nigerian rajaa. YK:n turvallisuusneuvoston raportointijaksolla 1.12.2020-30.4.2021 Boko Haramiin liittyvät turvallisuusvälikohtaukset lisääntyivät Kamerunissa ja Tšadissa.⁴¹⁸ Myös Human Rights Watch raportoi (5.4.2021) Boko Haramin lisänneen siviileihin kohdistuneita hyökkäyksiä joulukuun 2020 jälkeen Extrême-Nordin maakunnassa sijaitseissa kaupungeissa ja kylissä ja surmanneen ainakin 80 siviiliä. Lisäksi järjestö on ryöstänyt alueella satoja koteja. HRW:n Afrikka-tutkijan Ilaria Allegrozzin mukaan Kamerunin Extrême-Nordin maakunnasta on tulossa yhä enemmän Boko Haramin väkivallan keskipiste. HRW on dokumentoinut miten Boko Haramin itsemurhapommittaja surmasi pakenevia siviilejä, kymmeniä paikallisia kalastajia surmattiin viidakko- ja muilla veitsillä ja iäkäs kyläpäälikkö surmattiin perheensä edessä. HRW:n mukaan selvitykset osoittavat, että uhrien todellinen määrä on paljon raportoitua suurempi, koska tapahtumien yksityiskohtia on vaikea varmistaa ja hyökkäykset jäivät usein raportoimatta. Boko Haramin hyökkäykset, kuten itsemurhaiskut tiheästi asutuilla alueilla, ovat usein umpimähkäisiä ja niiden tarkoituksena näyttää olevan siviilikuolemien ja loukkaantumisten maksimointi. Kamerunin asevoimat ovat sijoittaneet alueelle tuhansia sotilaita, mutta paikallisten asukkaiden ja humanitaaristen avustustyöntekijöiden mukaan sotilaiden läsnäolo on aivan liian vähäistä suojelemaan siviilejä tehokkaasti. Hallitus luottaa yli 14 000:een järjestyksenvälvojarhymien ja itsepuolustusryhmien

⁴¹¹ International Crisis Group 7.7.2020, s. i-iii, 1, 13, 17 ja sivu "Principal Findings".

⁴¹² UNDP 20.11.2020.

⁴¹³ International Crisis Group 7.7.2020, s. 29 [kartta]; Doukhan, David / ICT 12/2020, s. 3.

⁴¹⁴ Doukhan, David / ICT 12/2020, s. 3; Voice of America / Kindzeka, Moki Edwin 7.8.2020.

⁴¹⁵ International Crisis Group 7.7.2020, s. 29 [kartta].

⁴¹⁶ Voice of America / Kindzeka, Moki Edwin 7.8.2020.

⁴¹⁷ UNHCR / Ngargoune 9.9.2021.

⁴¹⁸ UNSC 1.6.2021, s. 5.

jäseneen ja on joissakin tapauksissa pakottanut siviilejä suorittamaan turvallisuustehtäviä, kuten yövalvontaa, ilman asianmukaista koulutusta tai suojelua^{419, 420}

Africa Center for Strategic Studies -tutkimuslaitoksen mukaan (13.11.2020) aikavälillä 1.10.2019-30.9.2020 aseellisiin islamistisiin ryhmiin liittyvät väkivaltaiset välikohtaukset lisääntyivät 90 %:lla Extrême-Nordin maakunnassa. Välikohtausten lisääntyminen on tapahtunut samoihin aikoihin, kun taistelut Nigeriassa Nigerian turvallisuusjoukkojen ja islamististen ryhmien välillä ovat lisääntyneet. Nigeriassa lisääntynyt paine islamistisia ryhmiä kohtaan on todennäköisesti pakottanut islamistitaistelijoita Kamerunin puolelle. Boko Haramin taistelijat ovat liikkuneet Nigerian ja Kamerunin rajalla sijaitsevan Mandaran vuorialueen läpi Moraa ympäröivälle alueelle. Pohjoisempaan Boko Haramin haara, ISWA liikkuu samaan aikaan Fotokolin seudulla. Kamerunin armeija, joka on keskittynyt ensisijaisesti toimimaan anglofonialueen separatistiliikkeitä vastaan, pitää Boko Haramin kapinaa "rajat ylittävänä uhkana". Vaikka hallitus on sitoutunut pitämään joitakin joukkoja suojelemassa Extrême-Nordin maakuntaa, se luottaa järjestyksenvalvojaryhmien ja siviilien toimivan etulinjassa tuhoista kärsineissä kylissä. Tämä on tehnyt näistä yhteisöistä helppoja kohteita Boko Haramille. ACLED-konfliktitietokannasta em. aikaväliltä kerättyjen lukujen perusteella tyypillisin turvallisuusvälikohtaustyyppi Extrême-Nordin maakunnassa oli väkivalta siviilejä vastaan, ja tällaisten välikohtausten määrä oli Kamerunissa suurempi kuin Nigeriassa, Nigerissä ja Tšadissa yhteensä. Nämä välikohtaukset koostuivat hyökkäyksistä, sieppauksista värväystä ja lunnaita varten sekä kylien ja maan sisäisesti siirtymään joutuneiden henkilöiden leirien ryöstelystä.⁴²¹

4.2.3 Turvallisuusvälikohtaukset

Vuosi 2019

ACLED-konfliktitietokannan mukaan Extrême-Nordin maakunnassa tapahtui vuonna 2019 yhteensä 278 turvallisuusvälikohtausta, jotka koostuivat taisteluista (84), räjähdde- tai muista etäiskuista (10) ja väkivallasta siviilejä vastaan (184). Näin ollen väkivalta siviilejä vastaan yli tyypillisin turvallisuusvälikohtaustyyppi.⁴²²

Vuosi 2020

ACLED-konfliktitietokannan mukaan Extrême-Nordin maakunnassa turvallisuusvälikohtausten määrä oli vuonna 2020 suurempi kuin vuonna 2019. Maakunnassa tapahtui vuonna 2020 yhteensä 422 turvallisuusvälikohtausta, jotka koostuivat taisteluista (161), räjähdde- tai muista etäiskuista (22) ja väkivallasta siviilejä vastaan (239). Näin ollen väkivalta siviilejä vastaan oli tyypillisin turvallisuusvälikohtaustyyppi. Väkivallassa siviilejä vastaan tekijäksi on ACLED tilastoinut lähes poikkeuksetta ISWAP:n ja/tai Boko Haramin / JAS:n ("Islamic State (West Africa) - Lake Chad Faction and/or Boko Haram - Jamaatu Ahli is-Sunnah lid-Dawati wal-Jihad") ja monissa tapauksissa kyse oli hyökkäyksistä kyliin. Selvästi eniten välikohtauksia oli Mayo-Savan departementissa. Turvallisuusvälikohtaukset jakautuivat departementeittain seuraavasti: **Diamaré: 6, Logone-et-Chari: 68, Mayo-Danay: 5, Mayo-Sava 284 ja Mayo-Tsanaga 59 ja Mayo-Kani: 0.**⁴²³

YK:n turvallisuusneuvoston raportissa esitetään turvallisuusvälikohtaus- ja siviiliuhrilukuja liittyen Boko Haram -konfliktiin. YK:n mukaan 1.6.2020–30.9.2020 välisenä aikana Kamerunissa tapahtui

⁴¹⁹ tässä asiassa HRW viittaa aiempaan raporttiinsa HRW 10.7.2020. *Cameroon: Civilians Forced to Do Guard Duty*. <https://www.hrw.org/news/2020/07/10/cameroon-civilians-forced-do-guard-duty> (käyty 7.7.2021).

⁴²⁰ HRW 5.4.2021.

⁴²¹ Africa Center for Strategic Studies 13.11.2020.

⁴²² ACLED [päiväämätön]c.

⁴²³ ACLED [päiväämätön]c.

310 Boko Haramiin liittyvää turvallisuusvälikohtausta.⁴²⁴ Raportissa ei mainita välikohtausten sijoittumista tarkemmin, jolloin mukana saattaa olla myös joitakin Extrême-Nordin maakunnan ulkopuolella tapahtuneita välikohtauksia. Amnesty Internationalin vuotta 2020 tarkastelevassa raportissa mainitaan, että YK- ja muiden organisaatioiden ja median mukaan Extrême-Nordin maakunnassa oli vähintään 412 turvallisuusvälikohtausta vuoden 2020 aikana.⁴²⁵

Tammi-kesäkuu 2021

ACLED:n mukaan Extrême-Nordin maakunnassa turvallisuusvälikohtausten määrä oli vuoden 2021 tammi-kesäkuussa ajanjakson pituuteen suhteutettuna pienempi kuin vuonna 2020, mutta suurempi kuin vuonna 2019. Maakunnassa tapahtui tammi-kesäkuussa 2021 yhteensä 170 turvallisuusvälikohtausta, jotka koostuivat väkivallasta siviilejä vastaan (87), taisteluista (76) ja räjähd- tai muista etäiskuista (7). Näin ollen väkivalta siviilejä vastaan oli tyypillisin turvallisuusvälikohtaustyyppi, mutta taisteluja oli lähes yhtä paljon. Väkivaltaan siviilejä vastaan syylistyivät etenkin Boko Haram / ISWAP. Taisteluissa osapuolina olivat pääasiassa Boko Haram / ISWAP ja niitä vastaan pääasiassa Kamerunin turvallisuusjoukot (armeija, santarmit ja BIR) ja vähemmässä määrin MNJTF. Lisäksi Boko Haramia / ISWAP:ia vastaan taistelivat lukuisat yhteisö- tai etniset militiat. Selvästi eniten välikohtauksia oli Mayo-Savan departementissa. Turvallisuusvälikohtaukset jakautuivat departementeittain seuraavasti: **Diamaré: 2; Logone-et-Chari: 39; Mayo-Danay: 0; Mayo-Sava: 86; Mayo-Tsanaga: 41 ja Mayo-Kani: 2.**⁴²⁶

YK:n turvallisuusneuvoston raportissa esitetään turvallisuusvälikohtauslukuja liittyen Boko Haram-konfliktiin. Aikavälillä 1.12.2020–31.4.2021 tapahtui 423 Boko Haramiin liittyvää turvallisuusvälikohtausta.⁴²⁷ Raportissa ei mainita välikohtausten sijoittumista tarkemmin, jolloin mukana saattaa olla myös joitakin Extrême-Nordin maakunnan ulkopuolella tapahtuneita välikohtauksia. Lisäksi turvallisuusvälikohtaukset ovat ilmeisesti määriteltyjä eri tavoin kuin ACLED:lla. Lisäksi YK:n raportin tarkastelujakso (joulukuu 2020 - huhtikuu 2021) on erilainen kuin tämän käsillä olevan raportin.

Heinä-lokakuu 2021

ACLED-konfliktitietokannan mukaan Extrême-Nordin maakunnassa tapahtui heinä-lokakuussa 2021 yhteensä 76 turvallisuusvälikohtausta, jotka koostuivat taisteluista (46) ja väkivallasta siviilejä vastaan (30). Taisteluissa osapuolina olivat pääasiassa Boko Haram tai ISWAP ja Kamerunin turvallisuusjoukot, joissakin tapauksissa MNJTF. Lisäksi oli joitakin etnisten militioiden välisiä aseellisia yhteenottoja. Väkivaltaan siviilejä vastaan syylistyivät harvoja poikkeuksia lukuun ottamatta ISWAP. Turvallisuusvälikohtaukset jakautuivat departementeittain seuraavasti: **Diamaré: 1; Logone-et-Chari: 27; Mayo-Danay: 0; Mayo-Sava: 20; Mayo-Tsanaga: 28 ja Mayo-Kani: 0.**⁴²⁸

4.2.4 Räjähdesaasteet

Mine Action Review -sivustolla ei mainita, että Extrême-Nordin maakunnassa olisi maastossa tehdasvalmisteisia maamiinoja tai rypäleaseita. Sen sijaan itsevalmisteiset, improvisoidut räjähteet (IED) vaativat uhreja maakunnassa. Itsevalmisteisia räjähteitä asetetaan etenkin Nigerian rajan tuntumassa ja muualla Boko Haramin toiminta-alueilla.⁴²⁹ Räjähde- tai muut

⁴²⁴ UNSC 1.12.2020, s. 5.

⁴²⁵ Amnesty International 7.4.2021.

⁴²⁶ ACLED [päiväämätön]c.

⁴²⁷ UNSC 1.12.2020, s. 5.

⁴²⁸ ACLED [päiväämätön]c.

⁴²⁹ Mine Action Review 2021, s. 80-82.

etäiskut ovat tässä raportissa käytetyn ACLED-konfliktitietokannan yksi turvallisuusvälikohtaustyypeistä. Heinä-lokakuussa 2021 Extrême-Nordin maakunnassa ei tapahtunut yhtään räjähdyskua.⁴³⁰ Kuitenkin esimerkiksi heinäkuussa paikalliset asukkaat löysivät räjähtämättömän itsevalmisteisen pommin Logone-et-Charissa.⁴³¹

4.2.5 Siviiliuhrit

Vuosi 2019

Yhteensä noin 252 siviiliä sai surmansa Extrême-Nordin maakunnassa, heistä 236 väkivallassa siviilejä vastaan ja taistelujen ja räjähdys- tai muiden etäiskujen yhteydessä 16.⁴³²

Vuosi 2020

Surmansa saaneiden siviilien lukumäärä on suurempi kuin vuonna 2019. ACLED:n mukaan vähintään 292–306 siviiliä sai surmansa Extrême-Nordin maakunnassa, heistä vähintään 212 väkivallassa siviilejä vastaan, taisteluissa 31–42 ja räjähdyskuissa vähintään 49–52. Lisäksi lukuisia siviilejä haavoittui turvallisuusvälikohtauksissa. Eniten surmansa saaneita ja haavoittuneita siviilejä oli Mayo-Savan departementissa.⁴³³

Departementeittain siviiliuhreja oli seuraavasti: **Diamaré:** Väkivallassa siviilejä vastaan sai surmansa 5 siviiliä. Taisteluissa ei saanut surmansa yhtään siviiliä. Räjähdyskuja ei tapahtunut. Departementissa ei haavoittunut yhtään siviiliä. **Logone-et-Chari:** Väkivallassa siviilejä vastaan sai surmansa vähintään 37 siviiliä. Yhdessä tapauksessa, jossa ACLED on kirjannut surmansa saaneiden määräksi 2, ACLED huomauttaa että "joidenkin lähteiden mukaan surmansa saaneita on kymmeniä ("dozens")". Kyseessä oli Boko Haramin isku Kaboulin saarella Darakin hallintoalueella, ja lisäksi vähintään 12 siviiliä haavoittui. Taisteluissa sai surmansa 7 siviiliä, ja vähintään 7 siviiliä haavoittui. Räjähdyskuissa 16 siviiliä sai surmansa ja 31 siviiliä haavoittui. Merkittävin yksittäinen välikohtaus tapahtui 6.1.2020, jolloin 14 ihmistä sai surmansa ja 26 haavoittui⁴³⁴ El Beid-nimisen sillan rikkoutuessa räjähdyksessä Fotokolin kaupungissa. **Mayo-Danay:** Väkivallassa siviilejä vastaan sai surmansa 3 siviiliä ja 10 siviiliä haavoittui. Taistelussa ei saanut surmansa tai haavoittunut siviilejä eikä räjähdyskuja tapahtunut.⁴³⁵

Mayo-Sava: Väkivallassa siviilejä vastaan sai surmansa 117 siviiliä ja vähintään 75 siviiliä haavoittui. Lisäksi taisteluissa sai surmansa 20 siviiliä ja vähintään 23 siviiliä haavoittui. Räjähdys- tai muissa etäiskuissa sai surmansa vähintään 33–36 siviiliä ja vähintään 34 siviiliä haavoittui. Huomattavimpia yksittäisiä turvallisuusvälikohtauksia olivat seuraavat (seuraavat siviiliuhri luvut sisältyvät aiemmin mainittuihin lukuihin): 5.4.2020 kaksi Boko Haramin itsemurhapommittajaa räjäytti itsensä Amchiden kylässä Kolofatan hallintoalueella. Hyökkääjien lisäksi 7 henkilöä sai surmansa ja 15 muuta haavoittui. Sen jälkeen Boko Haramin taistelijat avasivat tulen pakenevia ihmisiä kohti ja kolme ihmistä sai surmansa. 2.8.2020 Boko Haramin taistelijat heittivät kranaatin kohti nukkuvia ihmisiä maan sisäisesti siirtymään joutuneiden leirillä Nguetchewessä. Ihmisten paetessa kaksi itsemurhapommittajaa räjäytti itsensä väkijoukon keskellä. Hyökkääjien lisäksi 17 siviiliä sai surmansa ja 11 haavoittui. Joidenkin lähteiden mukaan surmansa saaneita olisi ollut arviolta 24. Lisäksi 1.9.2020 Boko Haram hyökkäsi jälleen maan sisäisesti siirtymään

⁴³⁰ ACLED [päiväämätön]c.

⁴³¹ ACLED [päiväämätön]c. Tapahtumalajiksi on valittu strategic development.

⁴³² ACLED [päiväämätön]c.

⁴³³ ACLED [päiväämätön]c.

⁴³⁴ Nämä luvut 14 ja 26 sisältyvät aiemmin mainittuihin lukuihin 16 ja 31.

⁴³⁵ ACLED [päiväämätön]c.

joutuneiden leirille Geldawin kylässä. Tuolloin hyökkääjän lisäksi vähintään 7 henkilöä sai surmansa ja 14 haavoittui.⁴³⁶

Mayo-Tsanaga: Väkivallassa siviilejä vastaan sai surmansa vähintään 50 siviiliä ja vähintään 9 siviiliä haavoittui. Taisteluissa 4 siviiliä sai surmansa ja 9 siviiliä loukkaantui. Räjähdeiskuissa ei saanut yhtään siviiliä surmaansa mutta 7 haavoittui. Tuolloin kyse oli kranaatti-iskusta Talakachin kylään. **Mayo-Kani:** 0.⁴³⁷

YK:n turvallisuusneuvoston raportissa esitetään turvallisuusvälikohtaus- ja siviiliuhrilukuja liittyen Boko Haram -konfliktiin. YK:n mukaan 1.6.2020–30.9.2020 välisenä aikana Kamerunissa Boko Haramiin liittyvissä turvallisuusvälikohtauksissa 148 siviiliä sai surmansa.⁴³⁸ Raportissa ei mainita välikohtausten sijoittumista tarkemmin, jolloin mukana saattaa olla myös joitakin Extrême-Nordin maakunnan ulkopuolella tapahtuneita välikohtauksia. Amnesty Internationalin vuotta 2020 tarkastelevassa raportissa mainitaan, että YK- ja muiden organisaatioiden ja median mukaan vähintään 312 siviiliä, mukaan lukien vasta 10-vuotiaita lapsia, sai surmansa Extrême-Nordin maakunnan turvallisuusvälikohtauksissa vuoden 2020 aikana.⁴³⁹

Tammi-kesäkuu 2021

ACLED-konfliktitietokannan mukaan vähintään 102–105 siviiliä sai surmansa Extrême-Nordin maakunnassa, heistä 76 väkivallassa siviilejä vastaan, vähintään 24–27 taisteluissa ja 2 räjähdeiskuissa. Lisäksi 39 siviiliä haavoittui väkivallassa siviilejä vastaan ja vähintään 13 siviiliä haavoittui taisteluissa ja 7 siviiliä räjähdeiskuissa. Eniten surmansa saaneita ja haavoittuneita siviilejä oli Logone-et-Charin, Mayo-Savan ja Mayo-Tsanagan departementeissa.⁴⁴⁰

Departementeittain siviiliuhreja oli seuraavasti: **Diamaré:** 1 siviili sai surmansa väkivallassa siviilejä vastaan. Muita siviilien surmia tai haavoittumisia ei ollut. **Logone-et-Chari:** Väkivallassa siviilejä vastaan sai surmansa 20 henkilöä ja 10 siviiliä haavoittui. Taisteluissa sai surmansa 5 siviiliä. Räjähdyksissä ei kuollut siviilejä mutta 7 siviiliä haavoittui. Tässä esimerkkejä välikohtauksista: 24.2.2021 Boko Haramin taistelijat hyökkäsivät kahteen kylään Blangouan paikallishallintoalueella ja surmasivat 7 asukasta⁴⁴¹ sekä ryöstelivät näissä kylissä. 27.3.2021 ISWAP:n taistelijat hyökkäsivät Kamerunin turvallisuusjoukkojen leiriin ja santarmien valvontapisteelle Logone Birnin paikallishallintoalueella. Tästä seurasi tulitaistelu ISWAP:n ja BIR:n välillä. MNJTF tuki BIR-joukkoja. Taistelevien osapuolten lisäksi 3 siviiliä⁴⁴² sai surmansa. 30.4.2021 epäiltyjen Boko Haramin taistelijoiden asettama itsevalmisteinen pommiräjähti kylässä Hile Alifan paikallishallintoalueella ja haavoitti 6 lasta⁴⁴³. **Mayo-Danay:** Ei siviilien surmia eikä haavoittumisia.⁴⁴⁴

Mayo-Sava: Väkivallassa siviilejä vastaan sai surmansa 36 henkilöä ja 21 haavoittui. Lisäksi taisteluissa sai surmansa 2 siviiliä. Muita siviilien surmia tai haavoittumisia ei ollut. Useissa väkivaltatapauksissa siviilejä vastaan kyse oli hyökkäyksistä kyliin. Esimerkiksi 1.2.2021 Boko Haram hyökkäsi Kassin kylään Moran paikallishallintoalueella. 3 asukasta⁴⁴⁵ sai surmansa ja 3 lasta katosi. Hyökkääjät polttivat noin 100 taloa ja ryöstivät karjaa. 15.5.2021 Boko Haramin taistelijat hyökkäsivät Sandawadjirin kylään Kolofatan paikallishallintoalueella ja surmasivat 2⁴⁴⁶

⁴³⁶ ACLED [päiväämätön]c.

⁴³⁷ ACLED [päiväämätön]c.

⁴³⁸ UNSC 1.12.2020, s. 5.

⁴³⁹ Amnesty International 7.4.2021.

⁴⁴⁰ ACLED [päiväämätön]c.

⁴⁴¹ Tämä luku sisältyy aiemmin mainittuun lukuun 20.

⁴⁴² Tämä luku sisältyy aiemmin mainittuun lukuun 5.

⁴⁴³ Tämä luku sisältyy aiemmin mainittuun lukuun 7.

⁴⁴⁴ ACLED [päiväämätön]c.

⁴⁴⁵ Tämä luku sisältyy aiemmin mainittuun lukuun 36.

⁴⁴⁶ Tämä luku sisältyy aiemmin mainittuun lukuun 36.

naista ja haavoittivat 2 muuta⁴⁴⁷ asukasta. **Mayo-Tsanaga:** Väkivallassa siviilejä vastaan sai surmansa 19 henkilöä ja 7 siviiliä haavoittui. Taisteluissa sai surmansa 17-20 siviiliä ja vähintään 13 siviiliä haavoittui. Lisäksi räjähdekuissa sai surmansa 2 siviiliä. Väkivallassa siviilejä vastaan oli useimmiten kyse Boko Haramin yöllisistä hyökkäyksistä kyliin. Esimerkiksi 25.3.2021 Boko Haram hyökkäsi Touroun kylään Mokolon paikallishallintoalueella. Tässä yhteydessä 3 asukasta⁴⁴⁸ sai surmansa ja 4 haavoittui⁴⁴⁹. Samassa yhteydessä Boko Haram ryösteli kylässä. Räjähdekuista suurin tapahtui 8.1.2021, jolloin Boko Haramin taistelijat hyökkäsivät Mozogon kylään, mistä seurasi tulitaistelu paikallisen järjestyksenvallajaryhmän kanssa. Naispuolinen Boko Haramin itsemurhapommittaja räjäytti itsensä surmaten vähintään 15-17 henkilöä⁴⁵⁰, jotka olivat ACLED:n mukaan siviilejä, mukaan lukien naisia ja lapsia. Lisäksi vähintään 12 muuta⁴⁵¹ haavoittui. **Mayo-Kani:** Väkivallassa siviilejä vastaan haavoittui 1 henkilö. Siviilien surmia tai muita haavoittumisia ei ollut.⁴⁵²

YK:n turvallisuusneuvoston raportissa esitetään siviiliuhrilukuja liittyen Boko Haram -konfliktiin. Aikavälillä 1.12.2020–31.4.2021 tapahtui 143 Boko Haram-konfliktiin liittyvää siviilien surmaa.⁴⁵³ Raportissa ei mainita välikohtausten sijoittumista tarkemmin, jolloin mukana saattaa olla myös joitakin Extrême-Nordin maakunnan ulkopuolella tapahtuneita surmia. Lisäksi YK:n raportin tarkastelujakso (joulukuu 2020 - huhtikuu 2021) on erilainen kuin tämän käsillä olevan raportin.

Heinä-lokakuu 2021

ACLED-konfliktitietokannan mukaan heinä-lokakuussa 2021 yhteensä vähintään 35 siviiliä sai surmansa Extrême-Nordin maakunnassa, heistä vähintään 33 väkivallassa siviilejä vastaan ja 2 taisteluissa. Lisäksi väkivallassa siviilejä vastaan haavoittui 9 siviiliä ja taisteluissa 6 siviiliä. Räjähdekuja ei ollut. Väkivaltatapauksiin siviilejä vastaan sisältyy lukuisia sieppauksia, joiden kohteita ACLED ei luokittele surmansa saaneiksi tai haavoittuneiksi.⁴⁵⁴

Departementeittain siviiliuhreja oli seuraavasti: **Diamaré:** Ei surmansa saaneita tai haavoittuneita siviilejä. **Logone-et-Chari:** Väkivallassa siviilejä vastaan ei saanut surmansa yhtään siviiliä, mutta 2 haavoittui. Taisteluissa 1 siviili sai surmansa. Lisäksi tapahtui kaksi välikohtausta, joiden väkivaltaisuuksissa surmansa saaneiden ja haavoittuneiden taustaa ei eritellä selvästi⁴⁵⁵: 9.–10.8.2021 kaksi etnistä militiaa otti yhteen Logone-Birnin kaupungissa maakiistan vuoksi. Ensimmäisenä päivänä noin 14 ihmistä surmattiin. Seuraavana päivänä 12 ihmistä surmattiin ja noin 48 haavoittui. Yli 100 taloa poltettiin samassa yhteydessä. **Mayo-Danay:** Ei surmansa saaneita tai haavoittuneita siviilejä.⁴⁵⁶

Mayo-Sava: Väkivallassa siviilejä vastaan sai surmansa 3 henkilöä ja 2 haavoittui. Taisteluissa 1 siviili sai surmansa. Räjähdekuja ei ollut. **Mayo-Tsanaga:** Väkivallassa siviilejä vastaan sai surmansa 30 henkilöä, ja lisäksi 5 haavoittui. Taisteluissa haavoittui 6 siviiliä. Räjähdekuja ei ollut. Useimmissa siviileihin kohdistuneissa väkivaltatapauksista kyse oli hyökkäyksistä kyliin. Yhdessä näistä hyökkäyksistä mainitaan "20 ihmisen kadonneen". **Mayo-Kani:** Ei surmansa saaneita tai haavoittuneita siviilejä.⁴⁵⁷

⁴⁴⁷ Tämä luku sisältyy aiemmin mainittuun lukuun 21.

⁴⁴⁸ Tämä luku sisältyy aiemmin mainittuun lukuun 19.

⁴⁴⁹ Tämä luku sisältyy aiemmin mainittuun lukuun 7.

⁴⁵⁰ Tämä luku sisältyy aiemmin mainittuun lukuun 17-20.

⁴⁵¹ Tämä luku sisältyy aiemmin mainittuun lukuun 13.

⁴⁵² ACLED [päiväämätön]c.

⁴⁵³ UNSC 1.12.2020, s. 5.

⁴⁵⁴ ACLED [päiväämätön]c.

⁴⁵⁵ Seuraavia lukuja ei ole laskettu mukaan siviiliuhreihin.

⁴⁵⁶ ACLED [päiväämätön]c.

⁴⁵⁷ ACLED [päiväämätön]c.

4.2.6 Maan sisäisesti siirtymään joutuneet

Pakenemiset kotialueilta tammi-syyskuussa 2021

OCHA:n 21.5.2021 julkaiseman tiedon mukaan Extrême-Nordin maakunnassa oli huhtikuussa 2021 yli 320 000 maan sisäisesti siirtymään joutunutta.⁴⁵⁸

IOM:n 17.11.2021 julkaiseman, heinäkuuta 2021 tarkastelevan katsauksen ("dashboard 23") mukaan maan sisäisesti siirtymään joutuneita oli Extrême-Nordin maakunnassa 357 631 ja koti-alueelleen palanneita 135 257.⁴⁵⁹ Maan sisäisesti siirtymään joutuneiden määrä oli noussut 5 %:lla verrattuna maaliskuun loppupuolen tilanteeseen ("dashboard 22"), jolloin siirtymään joutuneita oli 341 535.⁴⁶⁰ Huhti-heinäkuun 2021 aikana paenneista 87 %:lla paon motiivina oli aseellinen konflikti, 11 %:lla kausittaiset tulvat tai rankkasateet ja 2 %:lla yhteisöjen välinen konflikti.⁴⁶¹

Heinäkuussa 2021 maan sisäisesti siirtymään joutuneita (milloin tahansa vuodesta 2015 lähtien siirtyneet) oli departementeittain seuraavasti: Diamaré 7274; Logone-et-Chari 140 324; Mayo-Danay 21 225; Mayo-Kani 2264; Mayo-Sava 123 165 ja Mayo-Tsanaga 63 379.⁴⁶²

IOM:n mukaan 1.–9.1.2021 välisenä aikana 343 henkilöä joutui pakenemaan aseellisten ryhmien hyökkäyksiä Mayo Tsanagan departementissa.⁴⁶³ 10–15.1.2021 välisenä aikana 1057 henkilöä pakeni kodeistaan Mayo-Savan departementissa ei-valtiollisten aseellisten ryhmien toistuvien hyökkäysten vuoksi.⁴⁶⁴ OCHA:n mukaan tammikuun aikana asukkaita pakeni Mayo-Savan departementin sisällä kolmella eri alueella. Yhdellä näistä alueista 103 kotitaloutta pakeni etelämmäs Tchakamaryn maan sisäisesti siirtymään joutuneiden keskittymään. OCHA ei mainitse muiden siirtyneiden määriä.⁴⁶⁵

Helmikuussa 2021 asukkaita pakeni ainakin Mayo-Savan ja Mayo Tsanagan departementeissa. OCHA ei mainitse siirtyneiden määriä.⁴⁶⁶

OCHA:n mukaan maaliskuussa yli 700 kotitaloutta pakeni Logone-et-Charin departementissa sijaitsevasta Tchikan kylästä ei-valtiollisten aseellisten toimijoiden hyökkäyksen vuoksi.⁴⁶⁷ IOM:n mukaan 1.3–9.4.2021 välisenä aikana 2640 henkilöä joutui jättämään kotinsa Mayo-Savan departementissa ja Nigerian puolella lähellä Kamerunin rajaa ei-valtiollisten aseryhmien hyökätessä. Lisäksi 4373 henkilöä rajakylissä Mayo-Savan departementissa ja Nigerian puolella joutui jättämään kotinsa yöajaksi.⁴⁶⁸ OCHA ei raportoi huhtikuun aikana paenneista.⁴⁶⁹

OCHA:n mukaan 1326 uutta henkilöä siirtyi tietävästi (Mayo-Tsanagan departementin) Gokoron kaupungista ja sen ympäristöstä Nguechewén kylään ei-valtiollisten aseellisten ryhmien hyökkäystä 30.4–1.5.2021 välisenä yönä.⁴⁷⁰

Kesäkuulta 2021 ei löydy mainintoja uusista pidempiaikaisista maan sisäisesti siirtymisistä, mutta OCHA:n mukaan Mayo-Tsanagan departementin Moskotassa, Nguechewéssä ja Gokorossa

⁴⁵⁸ UN OCHA 21.5.2021, s. 2.

⁴⁵⁹ IOM 17.11.2021, s. 1.

⁴⁶⁰ IOM 17.11.2021, s. 1; IOM 27.7.2021, s. 1.

⁴⁶¹ IOM 17.11.2021, s. 1.

⁴⁶² IOM 17.11.2021, s. 1-2 [kartta].

⁴⁶³ IOM 12.1.2021.

⁴⁶⁴ IOM 19.1.2021.

⁴⁶⁵ UN OCHA 1.3.2021b, s. 1 [mukaan lukien kartta].

⁴⁶⁶ UN OCHA 29.3.2021b, s. 1 [kartta].

⁴⁶⁷ UN OCHA 3.5.2021, s. 1.

⁴⁶⁸ IOM 29.4.2021.

⁴⁶⁹ UN OCHA 3.6.2021c.

⁴⁷⁰ UN OCHA 7.7.2021, s. 1-2.

sekä Mayo-Savan departementin Kerawassa monet kotitaloudet ovat päivisin kotikylissään, mutta pakenevat turvattomuuden vuoksi öiksi muualle piilopaikkoihin.⁴⁷¹

HRW:n 5.4.2021 julkaiseman artikkelin mukaan joulukuusta 2020 lähtien kodeistaan on paennut 12 500 henkilöä Boko Haram -konfliktin vuoksi.⁴⁷²

Heinäkuussa 6548 henkilöä pakeni maan sisäisesti Extrême-Nordin maakunnassa. Lisäksi 4757 henkilöä joutui siirtymään Kamerunin ja Nigerian raja-alueella ja Tšadin raja-alueella Kamerunin suuntaan. OCHA ei mainitse mistä departementeista on kyse.⁴⁷³ 9.-15.8.2021 välisenä aikana Logone-et-Charin departementista pakeni 8749 henkilöä Tšadiin ja 12 569 alueen sisällä.⁴⁷⁴ Syyskuulta 2021 ei löydy mainintoja uusista pakenemisistä.⁴⁷⁵

Paluut kotialueille tammi-syyskuussa 2021

IOM:n 17.11.2021 julkaiseman, heinäkuuta 2021 tarkastelevan katsauksen ("dashboard 23") mukaan Extrême-Nordin maakunnassa kotialueelleen palanneita (milloin tahansa vuodesta 2015 lähtien palanneet) oli 135 257.⁴⁷⁶ Kotialueelleen palanneiden määrä oli noussut 9 %:lla verrattuna maaliskuun loppupuolen tilanteeseen ("dashboard 22"), jolloin palanneita oli 123 618-124 310.⁴⁷⁷

Heinäkuussa 2021 kotialueilleen palanneita (milloin tahansa vuodesta 2015 lähtien palanneet) oli departementeittain seuraavasti: Diamaré 448; Logone-et-Chari 43 890; Mayo-Danay 19 431; Mayo-Kani 697; Mayo-Sava 7575 ja Mayo-Tsanaga 32 778.⁴⁷⁸ Huhti-heinäkuussa 2021 35 %:lla palanneista paluumotiivina oli toimeentulomahdollisuuksien puute pakopaikassa, 32 %:lla paluualueen turvallisuus, 30 %:lla mahdollisuus päästä viljelyskelpoiselle alueelle ja 3 %:lla pakopaikan turvattomuus.⁴⁷⁹

UNHCR:n (9.9.2021) mukaan monet choa-arabien ja musgumien etnisten ryhmien välisiä taisteluja pakoon lähteneistä ja maan sisäisesti siirtymään joutuneista (viitaten ilmeisesti elokuussa Logone-et-Charista maan sisäisesti ja Tšadiin paenneisiin) eivät ole aikeissa palata välittömästi. Heistä eivät palaa etenäkään ne, joiden kodit on tuhottu.⁴⁸⁰

OCHA raportoi, että 284 henkilöä oli palannut Logone-et-Chariin Tšadista 29 vuotta kestäneen maanpaon jälkeen.⁴⁸¹

4.2.7 Humanitaarinen tilanne

OCHA:n maaliskuussa 2021 julkaiseman vuosiraportin mukaan Extrême-Nordin maakunnassa 1,2 milj. ihmistä oli humanitaarisen avun tarpeessa.⁴⁸²

Extrême-Nordin maakunnassa avun tarpeessa olevien määrä, n. 1,2 milj. henkilöä, on lisääntynyt yli 200 000:lla alkuvuoteen 2020 verrattuna. Tilanne on äärimmäisen vaikea Logone-et-Charin, Mayo-Savan ja Mayo-Tsanagan departementeissa ja vaikea kaikissa muissa

⁴⁷¹ UN OCHA 12.8.2021, s. 2.

⁴⁷² HRW 5.4.2021.

⁴⁷³ UN OCHA 6.9.2021, s. 1.

⁴⁷⁴ UN OCHA 3.11.2021b, s. 1-2; UN OCHA 3.11.2021a, s. 1.

⁴⁷⁵ UN OCHA 3.11.2021a, s. 2.

⁴⁷⁶ IOM 17.11.2021, s. 1-2 [ml. kartta].

⁴⁷⁷ IOM 17.11.2021, s. 1; IOM 27.7.2021, s. 1.

⁴⁷⁸ IOM 17.11.2021, s. 1-2 [ml. kartta].

⁴⁷⁹ IOM 17.11.2021, s. 1.

⁴⁸⁰ UNHCR / Ngargoune 9.9.2021.

⁴⁸¹ UN OCHA 12.8.2021, s. 1.

⁴⁸² UN OCHA 7.4.2021, s. 39.

departementeissa. Heikentyneen tilanteen syynä ovat aseellisen konfliktin aiheuttama ansaintakeinojen menetys, covid-19 -pandemian aiheuttamat sosioekonomiset vaikutukset ja tulvien aiheuttamat rakennusten, tarvikkeiden, satojen ja peltujen tuhoutumiset, jotka ovat johtaneet lisääntyneeseen ruokaturvattomuuteen. Kaikkein vakavin on tilanne Mayo-Tsanagan, Mayo-Savan, Logone-et-Charin departementeissa, joissa peruspalvelujen saatavuus on heikko ja joiden alueille kulkeminen on vaikeaa. Avun tarve on vaikeutunut Diamaren, Mayo-Kanin ja Kayo-Danayn departementeissa, joissa terveyteen, ravitsemukseen ja sukupuoleen kohdistuvaan väkivaltaan liittyvät olosuhteet ovat vaikeat.⁴⁸³ OCHA:n julkaisussa 3.5.2021 on kartalla esitetty vaikeapääsyiset alueet, joista suurimmat ovat Logone-et-Charin departementin pohjoisosa ja Mayo-Savan departementin länsiosa.⁴⁸⁴ Ruokaturvatilannetta eri maissa arvioivan FEWS NET -sivuston mukaan Extrême-Nordin maakunnan Mayo Tsanagan, Mayo Savan ja Logone-et-Charin departementtien köyhien kotitalouksien ruokaturvatilanne⁴⁸⁵ on kuormittunut ("stress") ja maaliskuussa 2022 Mayo Savan ja Logone-et-Charin departementtien ruokaturvatilanteen arvioidaan olevan kriisitasolla ("crisis").⁴⁸⁶

Human Rights Watchin mukaan turvattomuuden vuoksi humanitaaristen toimijoiden kulku tietyille alueille ja avun jakaminen on mahdollista vain armeijan saattamana, mikä heikentää käsitystä apujärjestöistä neutraaleina toimijoina. Avustustyöntekijöiden mukaan sotilaallista läsnäoloa lisäämällä voitaisiin sekä suojella siviilejä että mahdollistaa avustustyöntekijöiden kulku ilman armeijan saattuetta.⁴⁸⁷

Extrême-Nordin maakunnassa käynnissä oleva konflikti ja sen seuraukset – pakenemisten ja epäasianmukaisten asumusten lisäämät tilapäiset seksuaaliset suhteet, valtaväestön muuttaneisiin liittämä stigma, perheenjäsenten joutuminen erilleen ja yhteisöjen verkostojen heikkeneminen voimistavat alueella jo aiemmin olleita kulttuurisia ja perinteisiä normeja, jotka vahvistavat naisia ja tyttöihin liitettyjä stereotypioita.⁴⁸⁸ Ei-valtiolliset aseryhmät ovat (konfliktin eri vaiheissa) siepanneet naisia ja pakottaneet heidät avioliittoon taistelijoiden kanssa.⁴⁸⁹ Tietyt järjestöt raportoivat tammikuun 2021 aikana 181 sukupuoleen kohdistunutta väkivaltatapausta (ransk. la violence basées sur le genre, VBG). Lähteestä ei käy selville, liittyivätkö tapaukset suoraan konfliktitilanteeseen.⁴⁹⁰

Maakunnan sisällä siirtymään joutuneet aiheuttavat ylimääräistä taakkaa jo ennestäänkin kuormitetulle koulujärjestelmälle ja infrastruktuurille. OCHA:n vuotta 2020 koskevan raportin mukaan Logone-et-Charin, Mayo-Savan ja Mayo-Tsanagan alueilla 62 koulua oli suljettuina ja 50 koulua on tuhottu jo vuosia sitten eikä niitä ole rakennettu uudelleen. Nämä vaikuttavat noin 35 000 lapsen koulunkäyntiin. 18 koulua on suojaamassa aseistetut, univormuihin pukeutuneet miehet, mikä asettaa koulut alttiiksi ei-valtiollisten aseellisten ryhmien iskuille vaarantaen oppilaiden turvallisuuden. Noin 44 %:lta kouluikäisistä lapsista puuttuu syntymätodistus, eikä heillä siksi ole YK:n mukaan oikeutta suorittaa peruskoulun kokeita keskiasteen opintoihin hakeutuakseen. Turvattomuus, väestön siirtymiset ja köyhyys

⁴⁸³ UN OCHA 7.4.2021, s. 7 [kartta], 40-41.

⁴⁸⁴ UN OCHA 3.5.2021, s. 1 [kartta].

⁴⁸⁵ Ruokaturvatilanne eri alueilla on jaettu viiteen eri kategoriaan: Minimal, stress, crisis, urgent ja famine. FEWS NET 10/2021, s. 1.

⁴⁸⁶ FEWS NET 10/2021, s. 1.

⁴⁸⁷ HRW 5.4.2021.

⁴⁸⁸ UN OCHA 21.5.2021, s. 3.

⁴⁸⁹ UN OCHA 29.3.2021b, s. 8.

⁴⁹⁰ UN OCHA 1.3.2021b, s. 5. OCHA:n helmikuuta koskevassa raportissa mainitaan myös luku 181. Epäselväksi jää, koskeeko luku 181 samoja tapauksia kuin tammikuussa. Vaikka tämä OCHA:n raportti tarkastelee helmikuuta, sisältää se kuitenkin myös tammikuun tietoja ainakin kotialueelta pakenneiden osalta. UN OCHA 29.3.2021b, s. 8.

heikentävät haavoittuvimmassa asemassa olevien mahdollisuutta saada koulutusta ja hankkia oppimateriaaleja.⁴⁹¹

Tšad-järven valuma-alueen kriisi on pakottanut yli 321 800 kamerunilaisen, 401 510 tšadilaisen ja lähes 129 000 nigerialaisen etsimään turvaa Kamerunista ja Tšadista. Tšad-järven valuma-alueen väestö kärsii epidemioista kuten kolerasta, tuhkarokosta, poliosta ja suurten tulvien aiheuttamista tuhoista. Yli puolet Tšad-järven valuma-alueen asukkaista on joutunut lähtemään kotialueeltaan turvattuuden ja tulvien vuoksi. Naisiin ja tyttöihin kohdistuva seksuaalinen väkivalta on yleistä ja pääsy terveydenhuollon piiriin on rajoitettua. Turvattuuden, tulvien ja koronapandemian vuoksi asetettujen liikkumisrajoitusten vuoksi elannon hankkiminen on vaikeutunut. Tilanne on johtanut paikallisten asukkaiden lisääntyneeseen ruokaturvattuuteen ja asettanut heidät haavoittuvampaan asemaan.⁴⁹² YK:n turvallisuusneuvoston raportin mukaan huhtikuun lopulla 2021 noin 112 700 nigerialaista pakolaista, yli 321 880 maan sisäisesti siirtymään joutunutta ja yli 123 000 alueelle palannutta oli huomattavassa vaarassa Extrême-Nordin maakunnassa.⁴⁹³

Amnesty Internationalin vuotta 2020 tarkastelevassa raportissa mainitaan, että vähintään 124 ihmistä, pääasiassa naisia ja lapsia, siepattiin Extrême-Nordin maakunnassa joulukuun 2020 aikana.⁴⁹⁴ ACLED-konfliktitietokannassa muun muassa sieppaukset on rekisteröity väkivalta siviilejä vastaan -kategoriaan turvallisuusvälikohtauksiksi. ACLED tilastoi siepatun surmatuksi, jos henkilö löytyy myöhemmin surmattuna.⁴⁹⁵ Tässä raportissa siepattuja ei ole kirjattu haavoittuneiksi tai surmansa saaneiksi siviileiksi, paitsi jos ACLED:n tiedoissa mainitaan, että henkilö löytyi myöhemmin haavoittuneena tai kuolleena.

ACLED-tietokannan mukaan Extrême-Nordin maakunnassa Boko Haramin / ISWAP:n kyliin tekemien hyökkäysten yhteydessä on tuhottu paikallisten rakennuksia ja ryöstetty omaisuutta lukuisissa välikohtauksissa. Esimerkiksi 19.2.2020 Boko Haram hyökkäsi Dzamadzafin kylään Mayo Savan departementissa ja poltti 56 taloa ja ryösti omaisuutta. 2.3.2020 Boko Haramin taistelijat ryöstivät 50 taloa Kotserahe-Zouelvan kylässä Mayo-Savassa. 4.3.2020 Boko Haram sieppasi 10 naista ja ryösteli 25 taloa Douldjen kylässä Mayo-Savassa.⁴⁹⁶ Lisäksi vuoden 2020 aikana Boko Haramin taistelijat ryöstelivät omaisuutta pienempien välikohtausten yhteydessä lukuisissa eri kylissä Extrême-Nordin maakunnassa, enimmäkseen Mayo-Savan departementissa.⁴⁹⁷ Lisäksi esimerkiksi 1.2.2021 Boko Haram hyökkäsi Kassan kylään Moran paikallishallintoalueella Mayo-Savan departementissa. Aiheuttamiensa siviiliuhrien lisäksi hyökkääjät polttivat noin 100 taloa ja ryöstivät karjaa. Elokuussa 2021 Logone-et-Charissa useita ihmisiä siepattiin: Esimerkiksi 20.8.2021 Boko Haramin taistelijat sieppasivat 25 kalastajaa Toumoul-Alin alueella Hile Alifan kaupungissa, ja 30.8.2021 Boko Haramin taistelijat sieppasivat jälleen kalastajia, yhteensä 12-15 Blangouan alueella.⁴⁹⁸

⁴⁹¹ UN OCHA 7.4.2021, s. 25.

⁴⁹² UNSC 1.6.2021, s. 8-9.

⁴⁹³ UNSC 1.6.2021, s. 8.

⁴⁹⁴ Amnesty International 7.4.2021.

⁴⁹⁵ ACLED [päiväämätön]c.

⁴⁹⁶ ACLED [päiväämätön]c. Tapahtumalajiksi on valittu violence against civilians.

⁴⁹⁷ ACLED [päiväämätön]c, tapahtumalajiksi on valittu strategic development.

⁴⁹⁸ ACLED [päiväämätön]c.

5 Littoralin maakunta

5.1 Taustatietoja Littoralista

5.1.1 Alueen sijainti

Littoralin maakunta sijaitsee Kamerunin lounaisosassa. Maakunta rajoittuu Sud-Ouestin, Ouestin Centren ja Sudin maakuntiin. Maakunta sijaitsee Guineanlahden rannikolla.⁴⁹⁹ OCHA:n kartassa on merkittynä Littoralin neljä departementtia ja maakunnan huomattavimmat paikkakunnat.⁵⁰⁰

5.1.2 Väkiluku

Littoralin maakunnan väkiluku oli vuonna 2005 väestönlaskennan mukaan 2 510 263. Vuonna 2019 väkiluku oli arvion mukaan 3 725 173 asukasta.⁵⁰¹ Maakuntaan kuuluvat neljä departementtia ja niiden väkiluvut (vuonna 2005) ovat seuraavat: Moungo (väkiluku vuonna 2005 oli 379 241), Nkam (36 730), Sanaga-Maritime (162 315) ja Wouri (1 931 977). Maakunnan pääkaupunki on Wourin departementissa sijaitseva Douala.⁵⁰²

5.1.3 Kulkuyhteydet

Doulassa sijaitsee Kamerunin kansainvälinen päälentoasema. Cameroon Airlines järjestää kotimaan lentoja ja reittejä Euroopan ja Afrikan kaupunkeihin, vaikkakin huono hallinto ja valtava velka ovat vaikuttaneet sen kykyyn tarjota näitä palveluja.⁵⁰³ Heikon valaistuksen ja/tai sähkön puutteen vuoksi on Kamerunissa lentokenttiä suljettu väliaikaisesti.⁵⁰⁴ IOM:n 17.3.2021 julkaisemassa, koronapandemiaan liittyviä liikkumisrajoituksia koskevassa raportissa on tietoa tuolloin suljettuna, avoinna ja osittain avoinna olleista lentokentistä ja rajanylityspaikoista.⁵⁰⁵

5.1.4 Alueen etninen ja uskonnollinen jakauma

Littoralin maakunnassa valtaosa väestöstä on kristittyjä. Lisäksi maakunnassa on animistisia alkuperäisuskontoja harjoittavia asukkaita.⁵⁰⁶

Littoralin maakunnassa on ainakin bassa-, mbam- ja log mpo- etnisten ryhmien edustajia.⁵⁰⁷ Minority Rights Groupin mukaan rannikon trooppisilla metsäalueilla on bassoja, doualoita ja pienempiä lounaisia ryhmiä⁵⁰⁸, minkä lisäksi Littoralissa voi olla muita ryhmiä⁵⁰⁹.

⁴⁹⁹ United Nations / Geospatial 4/2020 [kartta].

⁵⁰⁰ UN OCHA 23.9.2018 [kartta].

⁵⁰¹ Väestönlaskenta vuonna 2005: INS 2018, s. 17 [taulukko 4.5]; Väkilukuarvio vuonna 2019: INS 29.3.2021a, s. 27 [taulukko 3.2].

⁵⁰² INS 29.3.2021b, s. 12 [taulukko 2.1], s. 17 [taulukko]. Vuoden 2005 väkiluvut: INS 24.9.2019.

⁵⁰³ Encyclopædia Britannica [päiväämätön].

⁵⁰⁴ OSAC 28.4.2020.

⁵⁰⁵ IOM 17.3.2021, s. 2.

⁵⁰⁶ Izady Michael / Columbia University [päiväämätön] [kartta].

⁵⁰⁷ Editions 2015 [alempi kartta]. Lähteen luotettavuudesta ei ole varmuutta.

⁵⁰⁸ MRG 9/2017.

⁵⁰⁹ Seuraavien lähteiden luotettavuudesta ei ole varmuutta:

<https://ich.unesco.org/doc/src/00280-FR.pdf> ja https://horizon.documentation.ird.fr/exl-doc/pleins_textes/pleins_textes_5/b_fdi_02-03/02981.pdf (käyty 29.11.2021).

Toisin kuin esimerkiksi Extrême-Nordista, Kamerunin tilastoviraston verkkosivuilta ei löytynyt tietoa Littoralin maakunnan etnisistä ryhmistä.

5.1.5 Aluehallinta ja viranomaissuojelu

ACLED-konfliktitietokannan välikohtaustietojen perusteella ei-valtiollisilla, aseellisilla separatisti-jihadisti- tai muilla ryhmillä ei ole laajaa aktiivista toimintaa Littoralin maakunnassa. ACLED-konfliktitietokannassa ei ole tammi-lokakuun 2021 aikana raportoitu, että jokin ei-valtiollinen toimija olisi aiheuttanut turvallisuusvälikohtauksia Littoralin maakunnassa.⁵¹⁰

Viranomaissuojelusta ja Kamerunin valtion turvallisuustoimijoista lisää tietoa tämän raportin kohdissa 1.4. Viranomaissuojelu Kamerunissa ja 1.5. Valtion turvallisuustoimijat.

5.2 Konfliktin intensiteetti Littoralissa

5.2.1 Konfliktin osapuolet

YK:n turvallisuusneuvoston uusimmissa raporteissa (1.6.2021; 1.12.2020) ja International Crisis Groupin tammi-lokakuussa 2021 julkaisemissa Crisis Watch – päivityksissä ei mainita, että Littoralin maakunnassa olisi käynnissä konfliktia.⁵¹¹ ACLED-konfliktitietokannassa vuosina 2019 ja 2020 sekä tammi-lokakuussa 2021 raportoitujen turvallisuusvälikohtausten ja siviiliuhrien määrä on vähäinen.⁵¹²

5.2.2 Sodankäynnin keinot, taktiikat ja taistelualueet

— (kts. edellinen kappale)

5.2.3 Turvallisuusvälikohtaukset

Vuosi 2019

ACLED-konfliktitietokannan mukaan Littoralin maakunnassa tapahtui vuonna 2019 yhteensä 9 turvallisuusvälikohtausta, jotka koostuivat taisteluista (2) ja väkivallasta siviilejä vastaan (7). Räjähde- tai muita etäiskuja ei tapahtunut.⁵¹³

Vuosi 2020

Littoralin maakunnassa tapahtui vuonna 2020 yhteensä 9 turvallisuusvälikohtausta, jotka koostuivat taistelusta (1), räjähde- tai muusta etäiskusta (1) ja väkivallasta siviilejä vastaan (7). Niistä 8 sijoittui **Wourin** ja 1 **Moungon** departementtiin.⁵¹⁴

Tammi-kesäkuu 2021

Littoralin maakunnassa tapahtui tammi-kesäkuussa 2 väkivaltatapausta siviilejä vastaan. Ne sijoittuvat **Moungon** ja **Wourin** departementteihin. Taisteluja tai räjähdeiskuja ei ollut.⁵¹⁵

Heinä-lokakuu 2021

⁵¹⁰ ACLED [päiväämätön]c.

⁵¹¹ UNSC 1.6.2021, s. 5; 1.12.2020, s. 4; International Crisis Group 1/2021; 2/2021; 3/2021; 4/2021; 5/2021; 6/2021; 7/2021; 8/2021; 9/2021; 10/2021.

⁵¹² ACLED [päiväämätön]c.

⁵¹³ ACLED [päiväämätön]c.

⁵¹⁴ ACLED [päiväämätön]c.

⁵¹⁵ ACLED [päiväämätön]c.

Littoralin maakunnassa tapahtui heinä-lokakuussa 4 väkivaltatapausta siviilejä vastaan. Niistä 3 sijoittui **Wourin** ja 1 **Sanaga-Maritimen** departementtiin. Taisteluja tai räjähdeseiskuja ei ollut.⁵¹⁶

5.2.4 Räjähdeseasteet

Mine Action Review -sivustolla ei mainita, että Littoralin maakunnassa olisi maastossa tehdasvalmisteisia maamiinoja tai rypäleiseita tai että itsevalmisteiset, improvisoidut räjähteet (IED) vaatisivat uhreja maakunnassa.⁵¹⁷ Räjähde- tai muut etäiskut ovat tässä raportissa käytetyn ACLED-konfliktitietokannan yksi turvallisuusvälikohtautyypeistä. ACLED:in mukaan tammikuun 2019 ja lokakuun 2021 välisenä aikana on Littoralin maakunnassa tapahtunut vain yksi räjähdeseisku.⁵¹⁸

5.2.5 Siviiliuhrit

Vuosi 2019

Yhteensä 3 siviiliä sai surmansa, heistä 2 väkivallassa siviilejä vastaan ja 1 taistelujen yhteydessä.⁵¹⁹

Vuosi 2020

3 siviiliä sai surmansa Littoralin maakunnassa, kaikki heistä väkivallassa siviilejä vastaan. Siviilien surmista 2 tapahtui Wourin ja 1 Mounjon departementissa. Lisäksi Wourin departementissa 4 siviiliä haavoittui väkivallassa siviilejä vastaan. Räjähdeseiskussa Wourin departementissa 18.11.2020 ei syntynyt kuolonuhreja mutta vähintään yksi ulkopuolinen henkilö haavoittui. Tuolloin epäiltyjen Ambazonian separatistien asettama pommi räjähti Bonaberin kaupunginosassa Doulassa. Taistelun yhteydessä ei tullut siviiliuhreja.⁵²⁰

Tammi-kesäkuu 2021

Siviileihin kohdistuneissa väkivaltatapauksissa 1 siviili sai surmansa Wourissa ja useita haavoittui Mounjossa.⁵²¹

Heinä-lokakuu 2021

Siviileihin kohdistuneissa väkivaltatapauksissa 1 siviili sai surmansa Wourissa ja 1 Sanaga-Maritimessä. Lisäksi useita siviilejä pahoinpideltiin Wourin departementissa (tarkemmin sisäistä pakoa koskevassa luvussa). Taisteluja tai räjähdeseiskuja ei ollut.⁵²²

5.2.6 Maan sisäisesti siirtymään joutuneet

Kuten edellä todettiin, maan sisäisesti siirtymään joutumisia maan muilla kuin ns. konfliktialueilla, jää OCHA:n ja IOM:n lukujen ulkopuolelle.⁵²³ Käytettävissä olevista lähteistä ei löytynyt tietoa pakenemisista tai paluista tammi-lokakuussa 2021.

⁵¹⁶ ACLED [päiväämätön]c.

⁵¹⁷ Mine Action Review 2021, s. 80-82.

⁵¹⁸ ACLED [päiväämätön]c.

⁵¹⁹ ACLED [päiväämätön]c.

⁵²⁰ ACLED [päiväämätön]c.

⁵²¹ ACLED [päiväämätön]c.

⁵²² ACLED [päiväämätön]c.

⁵²³ IDMC 5/2021, s.1.

5.2.7 Humanitaarinen tilanne

OCHA:n maaliskuussa 2021 julkaiseman vuosiraportin mukaan Littoralin maakunnassa 249 000 ihmistä oli humanitaarisen avun tarpeessa.⁵²⁴

6 Centren maakunta

6.1 Taustatietoja Centrestä

6.1.1 Alueen sijainti

Centren maakunta sijaitsee Kamerunin keskiosassa. Maakunta rajoittuu Nord-Ouestin, Ouestin, Littoralin, Sudin, Estin ja Adamaouan maakuntiin.⁵²⁵ Maakuntaan kuuluu 10 departementtia, joiden sijainti on esitetty Kamerunin tilastoviraston julkaisemassa kartassa.⁵²⁶

6.1.2 Väkiluku

Centren maakunnan väkiluku oli vuonna 2005 väestönlaskennan mukaan 3 098 044. Vuonna 2019 väkiluku oli arvion mukaan 4 670 310 asukasta.⁵²⁷

Maakunnan 10 departementtia ovat seuraavat: Haute-Sanaga (väkiluku vuonna 2005 oli 100 352 ja vuoden 2017 arvio oli 115 020), Lékié (286 050 / 327 859), Mbam-et-Inoubou (188 927 / 216 541), Mbam-et-Kim (105 511 / 120 933), Mefou-et-Afamba (126 025 / 144 445), Mefou-et-Akono (59 017 / 67 643), Mfoundi (1 881 876 / 2 765 568), Nyong-et-Kellé (129 819 / 148 793), Nyong-et-Mfoumou (104 507 / 119 782) ja Nyong-et-So'o (115 960 / 132 909). Maakunnan pääkaupunki on Mfoundin departementissa sijaitseva Yaoundé.⁵²⁸

6.1.3 Kulkuyhteydet

Yaoundéssa on kansainvälinen lentokenttä. Kamerunin tieverkoston heikko kunto on edistänyt kotimaan lentoliikenteen lisääntymistä. Cameroon Airlines järjestää kotimaan lentoja ja reittejä Euroopan ja Afrikan kaupunkeihin, vaikkakin huono hallinto ja valtava velka ovat vaikuttaneet sen kykyyn tarjota näitä palveluja.⁵²⁹ Kamerunissa on kahden viime vuosikymmenen aikana tapahtunut neljä suurta lento-onnettomuutta. Heikon valaistuksen ja/tai sähkön puutteen vuoksi on lentokenttiä suljettu väliaikaisesti.⁵³⁰ IOM:n 17.3.2021 julkaisemassa, koronapandemiaan liittyviä liikkumisrajoituksia koskevassa raportissa on tietoa tuolloin suljettuna, avoinna ja osittain avoinna olleista lentokentistä ja rajanylityspaikoista.⁵³¹

⁵²⁴ UN OCHA 7.4.2021, s. 39.

⁵²⁵ United Nations / Geospatial 4/2020 [kartta].

⁵²⁶ INS 11.5.2021, s. 2 [kartta].

⁵²⁷ Väestönlaskenta vuonna 2005: INS 2018, s. 17 [taulukko 4.5]; Väkilukuarvio vuonna 2019: INS 29.3.2021a, s. 27 [taulukko 3.2].

⁵²⁸ INS 11.5.2020, s. 21 [taulukko]; INS 29.3.2021b, s. 12 [taulukko 2.1], s. 14 [taulukko]. Vuoden 2005 väkiluvut: INS 24.9.2019.

⁵²⁹ Encyclopædia Britannica [päiväämätön].

⁵³⁰ OSAC 28.4.2020.

⁵³¹ IOM 17.3.2021, s. 2.

6.1.4 Alueen etninen ja uskonnollinen jakauma

Centren maakunnassa valtaosa väestöstä on kristittyjä. Lisäksi maakunnassa on animistisia alkuperäisuskontoja harjoittavia asukkaita.⁵³²

Kamerunin kansallisen tilastokeskuksen (INS) Centren maakuntaa tarkastelevan raportin (11.5.2021) mukaan maakunnan väestö on heterogeenistä. Vuodelta 2013 olevan, tilastokeskuksen siteeraaman lähteen mukaan maakunnassa asuu seuraaviin etnisiin ryhmiin kuuluvia henkilöitä: fang, beti, bafia, outre-sanaga, bassa ja maka, jotka on edelleen kategorisoitu alaryhmiin. Maakunnan etninen koostumus departementeittain on seuraava:

- Haute Sanaga: fang (alaryhmä: yezum) ja beti (alaryhmät: yekaba, yebekanga)
- Lékié: beti (alaryhmät: eton, manguissa, essele, ngoe)
- Mbam-et-Inoubou: bafia (alaryhmät: bafia, yambassa, banen)
- Mbam-et-Kim: outre-sanaga (alaryhmät: sanaga, vuté, baveck, babouté, tikar, ndjanf)
- Mefou-et-Afamba: fang (alaryhmät: etudi, ntumu) ja beti (alaryhmät: bene, ewondo)
- Mefou-et-Akono: beti (alaryhmät: ewondo, tsinga, yanda)
- Mfoundi: fang (alaryhmä: etudi) ja beti (alaryhmät: ewondo, bene)
- Nyong-et-Kellé: bassa (alaryhmä: bassa)
- Nyong-et-Mfoumou: beti (alaryhmät: yebekolo, yengono, yembama, yelinda, mvog-nyengere, omvang, mbida-mbani, essangkom, sso, na-voundi) ja maka (alaryhmä: maka)
- Nyong-et-So'o: fang (alaryhmä: etudi) ja beti (alaryhmät: ewondo, enoa, bene, tsinga, mbida-mbani).⁵³³

6.1.5 Aluehallinta ja viranomaissuojelu

Viranomaissuojelusta ja Kamerunin valtion turvallisuustoimijoista lisää tietoa tämän raportin kohdissa 1.4. Viranomaissuojelu Kamerunissa ja 1.5. Valtion turvallisuustoimijat.

ACLED-konfliktitietokannan välikohtaustietojen perusteella ei-valtiollisilla, aseellisilla separatistijihadisti- tai muilla ryhmillä ei ole laajaa aktiivista toimintaa Centren maakunnassa. ACLED-tietokannassa on tammi-lokakuun 2021 aikana raportoitu yhdestä, 17.10.2021 tapahtuneesta tuntemattoman aseellisen ryhmän aiheuttamasta väkivallasta (lisää tietoa turvallisuusvälikohtauksia ja siviiliuhreja käsittelevissä luvuissa) Centressä.⁵³⁴

6.2 Konfliktin intensiteetti Centressä

6.2.1 Konfliktin osapuolet

YK:n turvallisuusneuvoston uusimmissa raporteissa (1.6.2021; 1.12.2020) ja International Crisis Groupin tammi-lokakuussa 2021 julkaisemissa Crisis Watch – päivityksissä ei mainita, että Centren maakunnassa olisi käynnissä konfliktia.⁵³⁵ ACLED-konfliktitietokannassa vuosina 2019 ja

⁵³² Izady Michael / Columbia University [päiväämätön] [kartta].

⁵³³ Centre INS 11.5.2021, s. 5. Alkuperäislähde: Délégation Régionale de l'Agriculture et du Développement Rural du Centre: Rapport Annuel d'Activité 2013 [taulukko].

⁵³⁴ ACLED [päiväämätön]c.

⁵³⁵ UNSC 1.6.2021, s. 5; 1.12.2020, s. 4; International Crisis Group 1/2021; 2/2021; 3/2021; 4/2021; 5/2021; 6/2021; 7/2021; 8/2021; 9/2021; 10/2021.

2020 sekä tammi-lokakuussa 2021 raportoitujen turvallisuusvälikohtausten ja siviiliuhrien määrä on Centren maakunnassa vähäinen.⁵³⁶

6.2.2 Sodankäynnin keinot, taktiikat ja taistelualueet

--- (kts. edellinen kappale)

6.2.3 Turvallisuusvälikohtaukset

Vuosi 2019

ACLED-konfliktitietokannan mukaan Centren maakunnassa tapahtui vuonna 2019 yhteensä 9 turvallisuusvälikohtausta, jotka koostuivat taistelusta (1), räjähdde- tai muusta etäiskusta (1) ja väkivallasta siviilejä vastaan (7).⁵³⁷

Vuosi 2020

Centren maakunnassa tapahtui vuonna 2020 yhteensä 11 turvallisuusvälikohtausta, jotka koostuivat räjähdde- tai muista etäiskusta (4) ja väkivallasta siviilejä vastaan (7). Taisteluja ei ollut. Välikohtaukset sijoittuivat departementeittain seuraavasti: **Mfoundi**: 7; **Mbam-et-Inoubou**: 1, **Mbam-et-Kim**: 1; **Mefou-et-Afamba**: 1 ja **Nyong-et-Mfoumou**: 1.

Tammi-kesäkuu 2021

Centren maakunnassa tapahtui tammi-kesäkuussa 2 väkivaltatapausta siviilejä vastaan, molemmat Mfoundin departementissa. Taisteluja tai räjähddeiskuja ei ollut.⁵³⁸

Heinä-lokakuu 2021

Centren maakunnassa tapahtui heinä-lokakuussa 3 väkivaltatapausta siviilejä vastaan, kaikki Mfoundin departementissa. Taisteluja tai räjähddeiskuja ei ollut.⁵³⁹

6.2.4 Räjähdesaasteet

Mine Action Review -sivustolla ei mainita, että Centren maakunnassa olisi maastossa tehdasvalmisteisia maamiinoja tai rypäleasteita tai että itsevalmisteiset, improvisoidut räjähteet vaatisivat uhreja maakunnassa.⁵⁴⁰ Räjähde- tai muut etäiskut ovat tässä raportissa käytetyn ACLED-konfliktitietokannan yksi turvallisuusvälikohtaustyypeistä. ACLED:in mukaan tammikuun 2019 ja lokakuun 2021 välisenä aikana on Centren maakunnassa tapahtunut 5 räjähddeiskua.⁵⁴¹

6.2.5 Siviiliuhrit

Vuosi 2019

Väkivallassa siviilejä vastaan sai surmansa 2 siviiliä. Taistelussa ja räjähddeiskussa ei tullut siviiliuhreja.⁵⁴²

Vuosi 2020

⁵³⁶ ACLED [päiväämätön]c.

⁵³⁷ ACLED [päiväämätön]c.

⁵³⁸ ACLED [päiväämätön]c.

⁵³⁹ ACLED [päiväämätön]c.

⁵⁴⁰ Mine Action Review 2021, s. 80-82.

⁵⁴¹ ACLED [päiväämätön]c.

⁵⁴² ACLED [päiväämätön]c.

Yhteensä 3 siviiliä sai surmansa, kaikki heistä väkivallassa siviilejä vastaan. Em. välikohtaukset tapahtuivat Mfoundin, Mbam-et-Inouboun ja Mefou-et-Afamban departementissa. Lisäksi em. välikohtauksissa haavoittui 3 siviiliä. Räjähdeiskuissa, jotka kaikki sijoituivat Mfoundin departementtiin, haavoittui vähintään 13 ihmistä, mahdollisesti huomattavasti enemmän. Yksi räjähdeiskuista tapahtui 2.7.2020 Yaoundéssa, jolloin itsevalmisteisen pommin räjähdyksessä vähintään 4 siviiliä haavoittui. Toisten lähteiden mukaan haavoittuneita oli noin 20. Toisessa iskussa itsevalmisteinen pommi räjähti Nsamin kaupunginosassa Yaoundéssa, ja 9 ihmistä haavoittui. Joidenkin lähteiden mukaan loukkaantuneita oli 30. Lisäksi kesäkuussa useita itsevalmisteisia pommeja räjähti Yaoundéssa ja elokuussa tuntemattomien miesten asettama pommi räjähti Mokolon torialueella Yaoundéssa. Tapahtumissa ei ACLED:n tietojen mukaan ollut uhreja.⁵⁴³

Tammi-kesäkuu 2021

Yhtään siviiliä ei saanut surmansa mutta 1 haavoittui väkivallassa siviilejä vastaan. Kummatkin välikohtaukset tapahtuivat **Mfoundin** departementissa.⁵⁴⁴

Heinä-lokakuu 2021

2 siviiliä sai surmansa ja 2 haavoittui väkivallassa siviilejä vastaan. Kaikki tapahtumat sijoittuvat Mfoundin departementtiin.⁵⁴⁵

6.2.6 Maan sisäisesti siirtymään joutuneet

Kuten edellä todettiin, maan sisäisesti siirtymään joutumisia maan muilla kuin ns. konfliktialueilla, jää OCHA:n ja IOM:n lukujen ulkopuolelle.⁵⁴⁶ Käytettävissä olevista lähteistä ei löytynyt tietoa pakenemisista tai paluista tammi-lokakuussa 2021.

6.2.7 Humanitaarinen tilanne

OCHA:n maaliskuussa 2021 julkaiseman vuosiraportin mukaan Centren maakunnassa 219 000 ihmistä oli humanitaarisen avun tarpeessa.⁵⁴⁷

7 Muut maakunnat

7.1 Taustatietoja muista maakunnista

7.1.1 Alueiden sijainti

Tässä osiossa käsiteltävät muut maakunnat ovat Ouest, Nord, Adamaoua, Est ja Sud.

Ouestin maakunta sijaitsee Kamerunin länsiosassa. Maakunta rajoittuu Nord-Ouestin, Centren, Littoralin ja Sud-Ouestin maakuntiin.⁵⁴⁸

⁵⁴³ ACLED [päiväämätön]c.

⁵⁴⁴ ACLED [päiväämätön]c.

⁵⁴⁵ ACLED [päiväämätön]c.

⁵⁴⁶ IDMC 5/2021, s.1.

⁵⁴⁷ UN OCHA 7.4.2021, s. 39.

⁵⁴⁸ United Nations / Geospatial 4/2020 [kartta].

Nordin maakunta sijaitsee pohjoisessa Extrême-Nordin ja Adamaouan maakuntien välissä. Maakunnan länsirajan muodostaa Nigerian vastainen raja. Itärajan muodostavat Tšadin ja Keski-Afrikan tasavallan vastaiset rajat.⁵⁴⁹

Adamaouan maakunta sijaitsee Nordin maakunnan eteläpuolella. Maakunnan länsirajan muodostaa Nigerian vastainen raja. Itärajan muodostaa Keski-Afrikan tasavallan vastainen raja. Etelässä maakunta rajautuu Nord-Ouestin, Ouestin, Centren ja Estin maakuntiin.⁵⁵⁰

Estin maakunta sijaitsee Kamerunin kaakkoisosassa. Maakunnan itärajan muodostaa Keski-Afrikan tasavallan vastainen raja. Etelärajan muodostaa Kongon tasavallan vastainen raja. Lisäksi lännessä maakunta rajautuu Sudin ja Centren maakuntiin ja pohjoisessa Adamaouan maakuntaan.⁵⁵¹

Sudin maakunta sijaitsee Kamerunin eteläosassa Guineanlahden rannikolla. Maakunnan etelärajan muodostavat Päiväntasaajan Guinean, Gabonin ja Kongon tasavallan vastaiset rajat. Lisäksi maakunta rajautuu Littoralin, Centren ja Estin maakuntiin.⁵⁵²

7.1.2 Alueiden väkiluku

Ouestin maakunnan väkiluku oli vuonna 2005 väestönlaskennan mukaan 1 720 047. Vuonna 2019 väkiluku oli arvion mukaan 2 056 714 asukasta.⁵⁵³ Maakuntaan kuuluu kahdeksan departementtia: Bamboutos (väkiluku vuonna 2005 oli 292 410), Haut-Nkam (144 786), Haut-Plateaux (80 678), Koung-Khi (65 021), Menoua (285 764), Mifi (301 456), Ndé (94 849) ja Noun (455 083). Maakunnan pääkaupunki on Mifin departementissa sijaitseva Bafoussam.⁵⁵⁴

Nordin maakunnan väkiluku oli vuonna 2005 väestönlaskennan mukaan 1 687 959. Vuonna 2019 väkiluku oli arvion mukaan 2 666 718 asukasta.⁵⁵⁵ Maakuntaan kuuluu neljä departementtia: Bénoué (väkiluku vuonna 2005 oli 851 955), Faro (69 477), Mayo-Louti (391 326) ja Mayo-Rey (375 201). Maakunnan pääkaupunki on Bénouéssa sijaitseva Garoua.⁵⁵⁶

Adamaouan maakunnan väkiluku oli vuonna 2005 väestönlaskennan mukaan 884 289. Vuonna 2019 väkiluku oli arvion mukaan 1 344 414 asukasta.⁵⁵⁷ Maakuntaan kuuluu viisi departementtia: Djérem (väkiluku vuonna 2005 oli 76 226), Faro-et-Déou (59 602), Mayo-Banyo (137 471), Mbéré (111 450) ja Vina (156 050). Maakunnan pääkaupunki on Vinan departementissa sijaitseva Ngaoundéré.⁵⁵⁸

Estin maakunnan väkiluku oli vuonna 2005 väestönlaskennan mukaan 771 755. Vuonna 2019 väkiluku oli arvion mukaan 855 745 asukasta.⁵⁵⁹ Maakuntaan kuuluu neljä departementtia: Boumba-et-Ngoko (väkiluku vuonna 2005 oli 115 354), Haut-Nyong (196 519), Kadey (184 098)

⁵⁴⁹ United Nations / Geospatial 4/2020 [kartta].

⁵⁵⁰ United Nations / Geospatial 4/2020 [kartta].

⁵⁵¹ United Nations / Geospatial 4/2020 [kartta].

⁵⁵² United Nations / Geospatial 4/2020 [kartta].

⁵⁵³ Väestönlaskenta vuonna 2005: INS 2018, s. 17 [taulukko 4.5]; Väkilukuarvio vuonna 2019: INS 29.3.2021a, s. 27 [taulukko 3.2].

⁵⁵⁴ INS 29.3.2021b, s. 12 [taulukko 2.1], s. 20 [taulukko]. Vuoden 2005 väkiluvut: INS 24.9.2019.

⁵⁵⁵ Väestönlaskenta vuonna 2005: INS 2018, s. 17 [taulukko 4.5]; Väkilukuarvio vuonna 2019: INS 29.3.2021a, s. 27 [taulukko 3.2].

⁵⁵⁶ INS 29.3.2021b, s. 12 [taulukko 2.1], s. 18 [taulukko]. Vuoden 2005 väkiluvut: INS 24.9.2019.

⁵⁵⁷ Väestönlaskenta vuonna 2005: INS 2018, s. 17 [taulukko 4.5]; Väkilukuarvio vuonna 2019: INS 29.3.2021a, s. 27 [taulukko 3.2].

⁵⁵⁸ INS 29.3.2021b, s. 12 [taulukko 2.1], s. 13 [taulukko]. Vuoden 2005 väkiluvut: INS 24.9.2019.

⁵⁵⁹ Väestönlaskenta vuonna 2005: INS 2018, s. 17 [taulukko 4.5]; Väkilukuarvio vuonna 2019: INS 29.3.2021a, s. 27 [taulukko 3.2].

ja Lom-et-Djérem (275 784). Maakunnan pääkaupunki on Lom-et-Djérem departementissa sijaitseva Bertoua.⁵⁶⁰

Sudin maakunnan väkiluku oli vuonna 2005 väestönlaskennan mukaan 634 655. Vuonna 2019 väkiluku oli arvion mukaan 778 145 asukasta.⁵⁶¹ Maakuntaan kuuluu neljä departementtia: Dja-et-Lobo (väkiluku vuonna 2005 oli 196 951), Mvila (179 429), Océan (179 093) ja Vallée du Ntem (79 182). Maakunnan pääkaupunki on Mvilan departementissa sijaitseva Ebolowa.⁵⁶²

7.1.3 Kulkuyhteydet

Nordin maakunnassa sijaitsevalla Garouan lentokentällä hoidetaan kansainvälisiä lentoja. Kotimaan lentoasemia on ainakin Adamaoussa sijaitsevassa Ngaoundéréssa, Estissä sijaitsevassa Bertouassa, Sudissa sijaitsevassa Ebolowassa ja Ouestissa sijaitsevassa Bafoussamissa.⁵⁶³ IOM:n 17.3.2021 julkaisemassa, koronapandemiaan liittyviä liikkumisrajoituksia koskevassa raportissa on tietoa tuolloin suljettuna, avoinna ja osittain avoinna olleista lentokentistä ja rajanylityspaikoista.⁵⁶⁴ Pääkaupunki Yaoundésta kulkee rautatie Adamaouan Ngaoundereen.⁵⁶⁵ Yaoundésta on tieyhteys kaikkiin maakuntiin.⁵⁶⁶

Voice of American uutisartikkeliin (24.7.2021) haastatellun Ouestin maakunnan kuvernöörin Awah Fonkan mukaan anglofonialueen taistelijat ovat tehneet hyökkäyksiä tieprojekteja kohtaan Babadjoun, Bamendan ja Bamboutosin alueilla sekä Kuikongista Bandjouniin johtavalla tiellä ja erityisesti niissä departementeissa, jotka ovat ranskan- ja englanninkielisten maakuntien välisillä rajoilla. Kamerunin armeijaa on otettu turvaamaan tienrakennusprojekteja. Fonka vetoaa siviileihin ja pyytää heitä auttamaan pysäyttämään separatistien tunkeutumisen tekemällä ilmoituksia tuntemattomien ihmisten liikkeistä asuinalueillaan.⁵⁶⁷

7.1.4 Alueiden etninen ja uskonnollinen jakauma

Osassa Ouestin maakuntaa valtaosa väestöstä on muslimeja, osassa väestö on pääosin kristittyjä. Lisäksi maakunnassa on animistisia alkuperäisuskontoja harjoittavia asukkaita.⁵⁶⁸ Suurimmat etniset ryhmät ovat bamounit ja bamiléké, jotka kumpikin ovat pääosin kristittyjä. Bamouneista osa on muslimeja. Ouestille luonteenomaista on siirtomaaperintö, joka on tehnyt siitä osittain englanninkielisen alueen, vaikkakin se on pääosin ranskankielinen.⁵⁶⁹

Nordin ja Adamaouan maakunnissa valtaosa väestöstä on muslimeja. Lisäksi näissä maakunnissa on animistisia alkuperäisuskontoja harjoittavia asukkaita. Adamaouan maakunnan lounaisimmassa osassa valtaosa väestöstä on kristittyjä. Osa Adamaouan maakunnasta on asumatonta tai harvaan asuttua aluetta.⁵⁷⁰ Nordin, Adamouan ja Extrême-Nordin alueilla asuu muslimitaustaisia peuleja (myös fulbe, foulbé) ja mm. choa-arabeja,

⁵⁶⁰ INS 29.3.2021b, s. 12 [taulukko 2.1], s. 15 [taulukko]. Vuoden 2005 väkiluvut: INS 24.9.2019.

⁵⁶¹ Väestönlaskenta vuonna 2005: INS 2018, s. 17 [taulukko 4.5]; Väkilukuarvio vuonna 2019: INS 29.3.2021a, s. 27 [taulukko 3.2].

⁵⁶² INS 29.3.2021b, s. 12 [taulukko 2.1], s. 21 [taulukko]. Vuoden 2005 väkiluvut: INS 24.9.2019.

⁵⁶³ Encyclopædia Britannica [päiväämätön].

⁵⁶⁴ IOM 17.3.2021, s. 2.

⁵⁶⁵ CIA World Factbook 13.7.2021.

⁵⁶⁶ United Nations / Geospatial 4/2020 [kartta].

⁵⁶⁷ Voice of America, Kindzeka, Moki Edwin 24.7.2021.

⁵⁶⁸ Izady Michael / Columbia University [päiväämätön] [kartta].

⁵⁶⁹ Leclerc, Jacques / CEFAN / ULaval 23.10.2018.

⁵⁷⁰ Izady Michael / Columbia University [päiväämätön] [kartta].

kotokoja, kapsikeja, massoja, mousgoumeja, toupoureja, mafoja, guizigoita, komia, mboumeja, faleja, saroja, hausoja ja bayoja.⁵⁷¹

Estin ja Sudin maakunnissa väestö muodostuu kristityistä ja animistisia alkuperäisuskontoja harjoittavista asukkaista. Suuri osa Estin maakunnasta on asumatonta tai harvaan asuttua aluetta.⁵⁷² Sudin maakunnassa asuu bantuihin kuuluvia doualoita, betejä, atoneja, bassoja, bafioita, boulouja. Lisäksi Sudin ja Estin metsäalueilla asuu joitakin pygmi⁵⁷³-yhteisöjä.⁵⁷⁴

Lisäksi em. maakunnissa on ilmeisesti monia muitakin etnisiä ryhmiä.⁵⁷⁵ Toisin kuin esimerkiksi Extrême-Nordista, Kamerunin tilastoviraston verkkosivuilta ei löytynyt tilastoa muiden maakuntien etnisistä ryhmistä.

7.1.5 Aluehallinta ja viranomaissuojelu

Viranomaissuojelusta ja Kamerunin valtion turvallisuustoimijoista lisää tietoa tämän raportin kohdissa 1.4. Viranomaissuojelu Kamerunissa ja 1.5. Valtion turvallisuustoimijat.

ACLED-konfliktitietokannan välikohtaustietojen perusteella ei-valtiollisilla, aseellisilla separatistijihadisti- tai muilla ryhmillä ei ole laajaa, aktiivista toimintaa Littoralin maakunnassa.⁵⁷⁶

Paitsi Extrême-Nordissa, myös Nordin maakunnassa julkisten palvelujen vähäisyys edesauttaa ISWAP:in kannatuksen lisääntymistä. Valtioitoimijat eivät ole näillä alueilla riittävästi läsnä ja alueet olivat Kamerunin köyhimpiä jo ennen Boko-Haram -konfliktia.⁵⁷⁷

7.2 Konfliktin intensiteetti muissa maakunnissa

7.2.1 Konfliktin osapuolet

YK:n turvallisuusneuvoston uusimmissa raporteissa (1.6.2021; 1.12.2020) ja International Crisis Groupin tammi-lokakuussa 2021 julkaisemissa Crisis Watch – päivityksissä ei mainita, että muissa maakunnissa olisi käynnissä konfliktia.⁵⁷⁸ ACLED-konfliktitietokannassa vuosina 2019 ja 2020 sekä tammi-lokakuussa 2021 raportoitujen turvallisuusvälikohtausten ja siviiliuhrien määrä on muissa maakunnissa vähäinen.⁵⁷⁹

7.2.2 Sodankäynnin keinot, taktiikat ja taistelualueet

— (kts. edellinen kappale)

7.2.3 Turvallisuusvälikohtaukset

Ouest: Vuodet 2019-2020, tammi-kesäkuu 2021 ja heinä-lokakuu 2021

⁵⁷¹ Leclerc, Jacques / CEFAN / ULaval 23.10.2018.

⁵⁷² Izady Michael / Columbia University [päiväämätön] [kartta].

⁵⁷³ Pygmit ovat metsäalueilla asuvia liikkuvaa elämää viettäviä ryhmiä. Lähde: MRG 9/2017.

⁵⁷⁴ Leclerc, Jacques / CEFAN / ULaval 23.10.2018.

⁵⁷⁵ Seuraavien lähteiden luotettavuudesta ei ole varmuutta: Editions 2015 [alempi kartta]; <https://ich.unesco.org/doc/src/00280-FR.pdf> ja https://horizon.documentation.ird.fr/exl-doc/pleins_textes/pleins_textes_5/b_fdi_02-03/02981.pdf (käyty 29.11.2021).

⁵⁷⁶ ACLED [päiväämätön]c.

⁵⁷⁷ ISS / Fru & Tayo 22.7.2021.

⁵⁷⁸ UNSC 1.6.2021, s. 5; 1.12.2020, s. 4; International Crisis Group 1/2021; 2/2021; 3/2021; 4/2021; 5/2021; 6/2021; 7/2021; 8/2021; 9/2021; 10/2021.

⁵⁷⁹ ACLED [päiväämätön]c.

ACLED-konfliktitietokannan mukaan Ouestin maakunnassa tapahtui vuonna 2019 yhteensä 6 turvallisuusvälikohtausta, jotka kaikki olivat tyypiltään väkivaltatapauksia siviilejä vastaan. Taisteluja tai räjähdde- tai muita etäiskuja ei tapahtunut.⁵⁸⁰

ACLED-konfliktitietokannan mukaan Ouestin maakunnassa tapahtui vuonna 2020 yhteensä 7 turvallisuusvälikohtausta, jotka koostuivat taisteluista (3) ja väkivallasta siviilejä vastaan (4). Räjähdde- tai muita etäiskuja ei ollut. Välikohtauksista 3 sijoittui **Bamboutosin**, 3 **Mifin** ja 1 **Nounin** departementtiin.⁵⁸¹

ACLED-konfliktitietokannan mukaan Ouestin maakunnassa tapahtui vuoden 2021 tammi-kesäkuussa 5 turvallisuusvälikohtausta, joista 2 oli taisteluja ja 3 väkivaltaa siviilejä vastaan. Räjähddeiskuja ei ollut. Välikohtauksista 4 tapahtui **Bamboutosin** ja 1 **Mifin** departementissa.⁵⁸²

Heinä-lokakuussa 2021 Ouestissa tapahtui 5 turvallisuusvälikohtausta, joista 2 oli taisteluja ja 3 väkivaltaa siviilejä vastaan. räjähddeiskuja ei ollut. Välikohtauksista 2 tapahtui **Bamboutosin**, 2 **Mifin** ja 1 **Haut-Nkamin** departementissa.⁵⁸³

Nord: Vuodet 2019-2020, tammi-kesäkuu 2021 ja heinä-lokakuu 2021

ACLED-konfliktitietokannan mukaan Nordin maakunnassa ei tapahtunut vuosina 2019–2020 yhtään taistelua, räjähdde- tai etäiskua eikä väkivaltaa siviilejä vastaan.⁵⁸⁴ Nordin maakunnassa tapahtui vuoden 2021 tammi-kesäkuussa 1 väkivaltatapaus siviilejä vastaan ja 1 taistelu, kummatkin **Mayo-Reyn** departementissa. Vuoden 2021 heinä-lokakuussa Nordin maakunnassa ei tapahtunut turvallisuusvälikohtauksia.⁵⁸⁵

Adamaoua: Vuodet 2019-2020, tammi-kesäkuu 2021 ja heinä-lokakuu 2021

ACLED-konfliktitietokannan mukaan Adamaouan maakunnassa tapahtui vuonna 2019 yhteensä 3 turvallisuusvälikohtausta, jotka koostuivat taistelusta (1) ja väkivallasta siviilejä vastaan (2). Räjähdde- tai muita etäiskuja ei tapahtunut.⁵⁸⁶

Vuonna 2020 Adamaouan maakunnassa tapahtui yhteensä 2 turvallisuusvälikohtausta, jotka koostuivat taistelusta (1) ja väkivallasta siviilejä vastaan (1). Ne sijoittuivat **Djéremin** ja **Mbérén** departementteihin.

Vuoden 2021 tammi-kesäkuussa Adamaouan maakunnassa tapahtui 1 taistelu. Välikohtaus sijoittuu **Djéremin** departementtiin. Väkivaltaa siviilejä vastaan tai räjähddeiskuja ei ollut. Heinä-lokakuussa 2021 Adamaouassa ei tapahtunut turvallisuusvälikohtauksia.⁵⁸⁷

Est: Vuodet 2019-2020, tammi-kesäkuu 2021 ja heinä-lokakuu 2021

ACLED-konfliktitietokannan mukaan Estin maakunnassa tapahtui vuonna 2019 yhteensä 3 turvallisuusvälikohtausta, jotka koostuivat taistelusta (1) ja väkivallasta siviilejä vastaan (2). Räjähdde- tai muita etäiskuja ei tapahtunut.⁵⁸⁸

Vuonna 2020 ACLED-konfliktitietokannan mukaan Estin maakunnassa ei tapahtunut yhtään taistelua, räjähdde- tai etäiskua eikä väkivaltaa siviilejä vastaan.⁵⁸⁹

⁵⁸⁰ ACLED [päiväämätön]c.

⁵⁸¹ ACLED [päiväämätön]c.

⁵⁸² ACLED [päiväämätön]c.

⁵⁸³ ACLED [päiväämätön]c.

⁵⁸⁴ ACLED [päiväämätön]c.

⁵⁸⁵ ACLED [päiväämätön]c.

⁵⁸⁶ ACLED [päiväämätön]c.

⁵⁸⁷ ACLED [päiväämätön]c.

⁵⁸⁸ ACLED [päiväämätön]c.

⁵⁸⁹ ACLED [päiväämätön]c.

Vuoden 2021 tammi-kesäkuussa Estin maakunnassa tapahtui 1 väkivaltatapaus siviilejä vastaan ja 1 taistelu. Molemmat välikohtaukset sijoittuvat **Lom-et-Djéremin** departementtiin. Räjähdeiskuja ei ollut. Heinä-lokakuussa 2021 ei tapahtunut yhtään turvallisuusvälikohtausta.⁵⁹⁰

Sud: Vuodet 2019-2020, tammi-kesäkuu 2021 ja heinä-lokakuu 2021

ACLED-konfliktitietokannan mukaan Sudin maakunnassa ei tapahtunut vuonna 2019 yhtään taistelua, räjähde- tai muuta etäiskua eikä väkivaltatapauksia siviilejä vastaan. Vuonna 2020 Sudin maakunnassa tapahtui 1 taistelu. Räjähde- tai muuta etäiskuja tai väkivaltaa siviilejä vastaan ei ollut. Tammi-kesäkuussa 2021 maakunnassa ei tapahtunut yhtään taistelua, räjähde- tai muuta etäiskua tai väkivaltatapauksia siviilejä vastaan. Heinä-lokakuussa 2021 tapahtui yksi väkivaltatapaus siviilejä vastaan Vallée du Ntemin departementissa.⁵⁹¹

7.2.4 Räjähdesaasteet

Mine Action Review -sivustolla ei mainita, että muissa maakunnassa olisi maastossa tehdasvalmisteisia maamiinoja tai rypäleasteita tai että itsevalmisteiset, improvisoidut räjähteet (IED) vaatisivat uhreja maakunnissa.⁵⁹² Räjähde- tai muut etäiskut ovat tässä raportissa käytetyn ACLED-konfliktitietokannan yksi turvallisuusvälikohtautypeistä. ACLED:in mukaan tammikuun 2019 ja lokakuun 2021 välisenä aikana muissa maakunnissa ei tapahtunut yhtään ACLED:in räjähdeiskuksi luokittelemaa turvallisuusvälikohtausta. Kuitenkin esimerkiksi ACLED:in taisteluksi luokittelemassa välikohtauksessa 18.7.2021 Ovestin maakunnan Bamboutosin departementissa ambazonialaiset separatistit laukaisivat itsevalmisteisen pommin poliiseja vastaan, minkä jälkeen osapuolet aloittivat tulitaistelun Nord-Ovestin maakunnan Bamendan ja Bamboutosin departementissa sijaitsevan Bali-Nyongan kaupungin välisellä tieosuudella.⁵⁹³

7.2.5 Siviiliuhrit

Ovest: Vuodet 2019-2020, tammi-kesäkuu 2021 ja heinä-lokakuu 2021

Vuonna 2019 väkivallassa siviilejä vastaan sai surmansa 11 siviiliä. Taisteluja tai räjähdeiskuja ei ollut.⁵⁹⁴

Vuonna 2020 yhteensä 8 siviiliä sai surmansa, heistä 4 väkivallassa siviilejä vastaan (2 Bamboutosin ja 2 Mifin departementissa) ja 4 taistelussa, heistä kaikki Galimin kaupungissa Bamboutosin departementissa 7.3.2020. Lisäksi useita siviilejä loukkaantui em. taistelussa. Tuolloin Ambazonian separatistit hyökkäsivät santarmien vartiopaikalle, mistä seurasi tulitaistelu.⁵⁹⁵

ACLED-konfliktitietokannan mukaan tammi-kesäkuussa 2021 väkivallassa siviilejä vastaan 2 henkilöä sai surmansa ja lisäksi noin 43 siviiliä loukkaantui. Em. kaksi siviiliä saivat surmansa kun "ambazonialaiset separatistit" hyökkäsivät 31.5.2021 baariin Komboun kylässä Bamboutosin departementissa. Em. siviilien loukkaantumiset syntyivät kahdessa eri välikohtauksessa: Tammikuussa Kamerunin asevoimat pidättivät noin 30 asukasta Bachuan kylässä ja pahoinpiteli heitä tukikohdassaan Bamboutosin departementissa. Tämä tapahtui joitakin päiviä sen jälkeen, kun tarkastuspisteelle Matazemissa oli hyökätty. Kyläläisten väitetiin olevan separatistien rikoskumppaneita. Lisäksi helmikuussa poliisi pidätti (Mifin departementissa

⁵⁹⁰ ACLED [päiväämätön]c.

⁵⁹¹ ACLED [päiväämätön]c.

⁵⁹² Mine Action Review 2021, s. 80-82.

⁵⁹³ ACLED [päiväämätön]c.

⁵⁹⁴ ACLED [päiväämätön]c.

⁵⁹⁵ ACLED [päiväämätön]c.

sijaitsevassa) Bafoussamin kaupungissa 13 seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvaa ihmistä ja pahoinpiteli heitä.⁵⁹⁶

Heinä-lokakuussa 2021 1 siviili sai surmansa väkivallassa siviilejä vastaan Haut-Nkamin departementissa. Lisäksi 2 henkilöä haavoittui väkivallassa siviilejä vastaan, kummatkin Mifin departementissa.⁵⁹⁷

Nord: Vuodet 2019-2020, tammi-kesäkuu 2021 ja heinä-lokakuu 2021

Vuosina 2019-2020 ei Nordin maakunnassa tapahtunut yhtään siviilien surmia tai haavoittumisia. Tammi-kesäkuun 2021 ajanjaksolla tapahtuneessa taistelussa Mayo-Reyn departementissa sai surmansa 3 siviiliä. Vuoden 2021 heinä-lokakuussa Nordin maakunnassa ei ollut siviiliuhreja.⁵⁹⁸

Adamaoua: Vuodet 2019-2020, tammi-kesäkuu 2021 ja heinä-lokakuu 2021

Vuonna 2019 väkivallassa siviilejä vastaan sai surmansa 12 siviiliä. Vuonna 2020 väkivallassa siviilejä vastaan sai surmansa 1 henkilö Djéremien departementissa. Vuoden 2021 tammi-kesäkuussa 2021 yhtään siviiliä ei saanut surmansa mutta 1 siviili haavoittui taistelussa Djéremien departementissa.⁵⁹⁹

Est: Vuodet 2019-2020, tammi-kesäkuu 2021 ja heinä-lokakuu 2021

Vuonna 2019 väkivallassa siviilejä vastaan sai surmansa 7 siviiliä.⁶⁰⁰ Vuonna 2020 ei tapahtunut yhtään siviilien surmia eikä haavoittumisia.⁶⁰¹ Vuoden 2021 tammi-kesäkuussa Estin maakunnassa ei saanut surmaansa yhtään siviiliä, mutta väkivallassa siviilejä vastaan loukkaantui 12 henkilöä. Kyse oli yksittäisestä tapahtumasta 14.2.2021, jolloin poliisi pidätti Lom-et-Djéremien departementin Bertouan kaupungissa 12 sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöihin kuuluvaa ihmistä ja pahoinpiteli heidät.⁶⁰² Vuoden 2021 heinä-lokakuussa Estin maakunnassa ei ollut siviiliuhreja.⁶⁰³

Sud: Vuodet 2019-2020, tammi-kesäkuu 2021 ja heinä-lokakuu 2021

ACLED:in mukaan vuosina 2019 ja 2020 eikä tammi-lokakuussa 2021 tapahtunut yhtään siviilien surmia tai haavoittumisia.⁶⁰⁴

7.2.6 Maan sisäisesti siirtymään joutuneet

Pakenemiset kotialueilta tammi-lokakuussa 2021

Kuten edellä todettiin, maan sisäisesti siirtymään joutumisia maan muilla kuin ns. konfliktialueilla, jää OCHA:n ja IOM:n lukujen ulkopuolelle.⁶⁰⁵ UNHCR:n 8.11.2021 julkaiseman kartan mukaan maan sisäisesti siirtymään joutuneita (joiden kotimaakunta jää kartassa epäselväksi) on pieniä määriä Adamaouan maakunnan lounaisosassa ja edellistä suurempi määrä Ouëstin maakunnan länsi- ja lounaisosissa.⁶⁰⁶

⁵⁹⁶ ACLED [päiväämätön]c.

⁵⁹⁷ ACLED [päiväämätön]c.

⁵⁹⁸ ACLED [päiväämätön]c.

⁵⁹⁹ ACLED [päiväämätön]c.

⁶⁰⁰ ACLED [päiväämätön]c.

⁶⁰¹ ACLED [päiväämätön]c.

⁶⁰² ACLED [päiväämätön]c.

⁶⁰³ ACLED [päiväämätön]c.

⁶⁰⁴ ACLED [päiväämätön]c.

⁶⁰⁵ IDMC 5/2021, s.1.

⁶⁰⁶ UNHCR 8.11.2021 [kartta].

Voice of America uutisoi 24.7.2021, että paikallisen asukkaan mukaan monet ovat paenneet Ouestin maakunnan (Bamboutosin departementissa sijaitsevasta) Babadjoun kaupungista muualle ranskankielisille alueille.⁶⁰⁷

Paluut kotialueille tammi-lokakuussa 2021

Käytettävissä olevista lähteistä ei löytynyt tietoa mahdollisista paluista.

7.2.7 Humanitaarinen tilanne

OCHA:n maaliskuussa 2021 julkaiseman vuosiraportin mukaan humanitaarisen avun tarpeessa olevien määrä oli maakunnittain seuraava: Ouest 375 000; Nord 374 000; Est 277 000; Adamaoua 246 000; ja Sud 4000.⁶⁰⁸

Ouestin maakunnan kaikissa departementeissa humanitaarinen tilanne on vaikea. Kotitaloudet joutuvat Ouestin (ja Nord-Ouestin) maakunnassa turvautumaan muita useammin erilaisiin eloonjäämisstrategioihin kuten säännöstelemään ruokaa. Tytöt ovat kaikkein suurimmassa vaarassa joutua seksuaalisesti hyväksikäytetyksi ja lapsityöhön.⁶⁰⁹ Ruokaturvatilannetta eri maissa arvioivan FEWS NET -sivuston mukaan Ouestin maakunnan ruokaturvaturvattomuuden⁶¹⁰ arvioidaan kuitenkin olevan minimaalista.⁶¹¹ OCHA:n 5.11.2021 julkaiseman tiedon mukaan Ouestin maakunnassa oleskeli 84 900 ja Adamaouan maakunnassa 5300 Nord- ja Sud-Ouestista kotoisin olevaa maan sisäisesti siirtymään joutunutta.⁶¹²

ACLED:n mukaan Kamerunin asevoimat polttivat useita taloja Bali-Nyongan kylässä Bamboutosin departementissa 18.1.2020.⁶¹³ Voice of American uutisartikkelin (24.7.2021) mukaan anglofonialueen separatistit tunkeutuvat lisääntyvässä määrin ranskankielisiin kyliin ja kaupunkeihin. Viranomaisten mukaan monia liiketoimia on lopetettu ja julkisia rakennustöitä on keskeytetty kapinallisten hyökkäysten vuoksi. Foubanissa sijaitsevan Kamerunin armeijan sotilasaseman upseerin Boubou Dawanga Syrayen mukaan turvallisuusjoukot ovat pidättäneet epäiltyjä ja löytäneet aseita, ampuvatarvikkeita ja paikallisesti valmistettuja räjähteitä. Syrayen mukaan aseiden määrä Ouestin maakunnassa on lisääntynyt vuodesta 2017 ja separatistit tunkeutuvat aseistettuna anglofonialueilta ranskankielisille alueille. Ouestin maakunnan kuvernöörin Awah Fonkan mukaan separatistit hyökkäävät ja surmaavat Kamerunin turvallisuusjoukkojen jäseniä, ryöstelivät kauppiaita ja tuhoavat kouluja. Separatistit on nähty pukeutuneina turvallisuusjoukkojen univormuihin hyökätessään kyliin ja kaupunkeihin. Paikallisen asukkaan mukaan monet ovat paenneet (Bamboutosin departementissa sijaitsevasta) Babadjoun kaupungista muualle ranskankielisille alueille.⁶¹⁴

Nordin, Adamaouan ja Estin maakunnissa on OCHA:n mukaan suhteellisen rauhallista, mutta niissäkin esiintyy turvallisuusvälikohtauksia kuten urbaania rikollisuutta, sieppauksia, bandiittien asettamia tiesulkuja ja yhteisöjen välisiä konflikteja. Sieppauksia tapahtuu pääasiassa Keski-Afrikan tasavallan vastaisella raja-alueella. Humanitaariset toimijat eivät ole tarkoituksellisesti näiden kohteena, eikä vaaratilanteilla todennäköisesti ole merkittävää vaikutusta humanitaaristen toimijoiden liikkumiseen näillä alueilla. Humanitaarinen tilanne on maakuntien itäosissa vaikeampi kuin länsiosissa: Nordin Mayo-Reyn, Adamaouan Mbérén ja Estin Lom-et-

⁶⁰⁷ Voice of America / Kindzeka, Moki Edwin 24.7.2021.

⁶⁰⁸ UN OCHA 7.4.2021, s. 39.

⁶⁰⁹ UN OCHA 7.4.2021, s. 7 [kartta], 21.

⁶¹⁰ Ruokaturvatilanne eri alueilla on jaettu viiteen eri kategoriaan: Minimal, stress, crisis, urgent ja famine. FEWS NET 10/2021, s. 1.

⁶¹¹ FEWS NET 10/2021, s. 1.

⁶¹² UN OCHA 5.11.2021b, s. 2 [kartta].

⁶¹³ ACLED [päiväämätön]c, tapahtumalajiksi on valittu strategic development.

⁶¹⁴ Voice of America / Kindzeka, Moki Edwin 24.7.2021.

Djéremi ja Kadeyn departementeissa humanitaarinen tilanne on vaikea ja muissa departementeissa helpompi. Yhtään departementtia näissä maakunnissa ei ole luokiteltu äärimmäisen vaikeaksi alueeksi.⁶¹⁵ ACLED:in mukaan santarnit ja poliisi pidättivät "yli tusinan" siviilejä Moloundoun kaupungissa Kadeyn departementissa syyskuussa 2020, koska henkilöillä ei ollut henkilökortteja mukanaan.⁶¹⁶

Sudin maakunnassa mikään departementeista ei ole erittäin vaikeassa tai vaikeassa humanitaarisessa tilanteessa.⁶¹⁷

8 Muuttaminen maan sisällä Yaoundéen ja Doualaan

8.1 Paikallisten asukkaiden sosioekonominen tilanne

8.1.1 Yleistä

Bertelsmann Stiftung -säätiön raportin mukaan Kamerunissa sosioekonomiset erot ovat erittäin suuret. Yli 40 % väestöstä elää maaseudulla, ja köyhyyttä on etenkin Extrême-Nordin ja Estin maakunnissa. Kaupunkimaisten alueiden asukkaista noin 38 % elää slummeissa, joissa sanitaatio-olosuhteet ovat heikot. Kamerunissa lisäksi sukupuolten välinen eriarvoisuus on suurta ja ilmeisimpiä ovat erot osallistumisessa koulutukseen ja työmarkkinoille.⁶¹⁸

Työnantajat maksavat vähimmäispalkkaa koskevasta lainsäädännöstä huolimatta usein pienempää palkkaa, osittain koska Kamerunissa vajaatyöllisyys on erittäin suurta. Vähimmäispalkkaa alhaisempia palkkoja maksetaan esimerkiksi julkisen sektorin rakennusurakoissa sekä kotitaloustöissä.⁶¹⁹

Vuodelta 2014 olevan tiedon mukaan Kamerunissa työttömyysprosentti oli 3,5 ja nuorten työttömyys hieman suurempi, 6,3 %.⁶²⁰ YK:n talous-, sosiaali- ja kulttuurioikeuksien komitean raportissa (25.3.2019) todetaan Kamerunissa työttömyyden ja vajaatyöllisyyden olevan kuitenkin suurta, etenkin nuorten ja naisten keskuudessa. Suuri osa väestöstä, etenkin naiset, työskentelevät epävirallisella sektorilla, eikä työlainsäädäntö tai sosiaaliturvajärjestelmä suojaa tällöin heitä asianmukaisesti. Miesten ja naisten välillä on suuret palkkaerot.⁶²¹ Epävirallisella sektorilla työskentelee jopa 90 % työntekijöistä Kamerunissa.⁶²²

Työttömyys ja vajaatyöllisyys on Kamerunissa suurta, etenkin nuorten ja naisten keskuudessa. Tiettyillä ryhmillä, kuten englanninkielisellä väestöosalla, on vaikeuksia päästä työmarkkinoille Kamerunissa.⁶²³ Kamerun edistää virallisesti kaksikielisyyttä, mutta analyytikot ovat korostaneet englanninkielisiin kohdistuvan assimilaatiopolitiikkaa kielellisissä ja kulttuurisissa asioissa. Julkiset kaksikieliset koulut ovat harvinaisia⁶²⁴, eikä kaksikielisyyttä edistetä eikä toteuteta. Tämä on johtanut englanninkielisten ihmisten marginalisoitumiseen ja heikentyneisiin mahdollisuuksiin päästä julkisiin työpaikkoihin. Lisäksi se on aiheuttanut englanninkielisille haasteita viranomaisten kanssa asiainnissa.⁶²⁵ Street Child -järjestön mukaan (10.2.2020) Kamerunin

⁶¹⁵ UN OCHA 7.4.2021, s. 7 [kartta], 30.

⁶¹⁶ ACLED [päiväämätön]c, tapahtumalajiksi on valittu strategic development.

⁶¹⁷ UN OCHA 7.4.2021, s. 7 [kartta].

⁶¹⁸ Bertelsmann Stiftung 29.4.2020, s. 18.

⁶¹⁹ USDOS 30.3.2021, s. 46.

⁶²⁰ ILO / Ilostat [päiväämätön].

⁶²¹ UN Committee on Economic, Social and Cultural Rights 25.3.2019, s. 6.

⁶²² Private Sector & Development / Kouete, Vincent 23.1.2020.

⁶²³ UN Committee on Economic, Social and Cultural Rights 25.3.2019, s. 5.

⁶²⁴ IFRI / Petrigh, Cynthia 6/2020, s. 9. Alkuperäislähde Edublog 23.4.2018.

⁶²⁵ IFRI / Petrigh, Cynthia 6/2020, s.8–9.

ranskankielisillä alueilla asuu arviolta 100 000 englanninkielistä lasta. Useimmat heistä eivät puhu ranskaa ja heiltä puuttuvat henkilöasiakirjat.⁶²⁶ Lähteestä ei käynyt selville ovatko kyseiseen lukuun lasketut lapset paikallisia asukkaita ja/tai maan sisäisestä siirtymään joutuneita.

Kamerunin bruttokansantuotteesta vain 5,1 % käytetään terveydenhuoltoon, mikä on alle Afrikan keskiarvon. Terveydenhuollon palvelut ovat heikkotasoisia ja ylikuormittuneita. Työnantajien periaatteessa odotetaan järjestävän terveydenhuoltoon liittyviä etuja virallisella sektorilla työskenteleville, mutta käytännössä asia on heikosti toteutettu. Kamerunissa elinajanodote on vain 58 vuotta, mikä on alle Afrikan keskiarvon, ja lisäksi lapsikuolleisuus on suurta. Maantieteelliset erot terveydenhuollon henkilöstön määrässä ovat suuret. Maaseudun tilanne tässä asiassa on kaupunkiseutuja heikompi.⁶²⁷ Vuonna 2018 Kamerunissa kotitaloudet maksoivat 70 % terveydenhuollon kustannuksista itse. Tämä on kolmanneksi suurin prosenttiosuus koko Saharan eteläpuolisessa Afrikassa, jonka keskiarvo on 34 %. Tutkimusten mukaan noin 64 % kamerunilaisista ei hakeudu terveydenhuollon piiriin koska he pitävät kustannuksia liian suurina. Koronavirustestit ovat ilmaisia, mutta koronaan liittyvä hoito on maksullista. Vuodesta 1993 lähtien perusterveydenhuollon toimipisteiden on tullut maksaa 10 % kuukausittaisista tuloistaan Terveydenhuollon solidaarisuusrahastoon (Health Solidarity Fund), jonka tarkoituksena on tarjota tukea hätätilanteissa. Human Rights Watchin mukaan rahaston hallinnoinnista ja varojen käytöstä ei ole saatavissa tietoa Kamerunin hallinnolta ja rahaston varat ovatkin alttiita väärinkäytöksille. HRW:n Keski-Afrikan johtajan Lewis Mudgen mukaan hallitus ei näyttäisi maksaneen rahastosta varoja koronapandemian hoitoon.⁶²⁸ Kamerunissa julkinen sektori tuottaa palveluja 55 % väestöstä ja yksityinen sektori 45 %. Yksityisen sektorin voittoa tavoittelevat yritykset keskittyvät pääasiassa kaupunkialueille. Voittoa tavoittelemattomia yksityisen sektorin toimijoita toimii eri puolilla maata, etenkin maaseudulla, jossa monet näistä ovat uskonnollisia järjestöjä. Lisäksi Kamerunissa on perinteistä terveydenhoitoa, joka on säätelemätöntä eikä sen käytön yleisyydestä ole tietoa.⁶²⁹

8.1.2 Yaoundén kaupunki Centren maakunnassa

Pääkaupunki Yaoundéssa on noin 4,2 miljoonaa asukasta.⁶³⁰ Yaoundéssa on useita asuinalueita, joissa englanninkieliset muodostavat pääosan asukkaista.⁶³¹

Kamerunin kansallisen tilastoviraston (INS) Centren maakuntaa tarkastelevan raportin (11.5.2021) mukaan maakunnan väestö on heterogeenistä. Vuodelta 2013 olevan, tilastoviraston siteeraaman lähteen mukaan Centren maakunnassa asuu seuraaviin etnisiin ryhmiin kuuluvia henkilöitä: fang, beti, bafia, outre-sanaga, bassa ja maka, jotka on edelleen kategorisoitu alaryhmiin. Mfoundin departementissa, jossa Yaoundé sijaitsee, on fangeja (alaryhmä: etudi) ja betejä (alaryhmät: ewondo, bene).⁶³²

Yaoundéssa köyhyyttä on selkeästi vähemmän kuin Kamerunissa keskimäärin. Uusimman, vuodelta 2014 olevan tilaston mukaan koko Kamerunissa köyhiä oli 37,5 % väestöstä, Centren

⁶²⁶ Street Child 10.2.2020.

⁶²⁷ Bertelsmann Stiftung 29.4.2020, s. 24, 32.

⁶²⁸ HRW 12.6.2020.

⁶²⁹ World Bank 2018, s. 110.

⁶³⁰ CIA World Factbook 13.7.2021. kts. myös em. sivulta avautuvat kartat

<https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/cameroon/map> ja https://www.cia.gov/the-world-factbook/static/4a1d614af41ea4ee221eb86a519677f7/CAMEROON_Population_density.jpg (käyty 14.6.2021).

⁶³¹ IRB 24.8.2018. Viestinvaihto International Crisis Groupin edustajan kanssa 3.8.2018.

⁶³² Centre INS 11.5.2021, s. 5. Alkuperäislähde: Délégation Régionale de l'Agriculture et du Développement Rural du Centre: Rapport Annuel d'Activité 2013 [taulukko].

maakunnassa ilman Yaoundéa osuus oli 30,3 % ja Yaoundéssa 5,4 %.⁶³³ Korkea työttömyys lisää rikollisuutta Yaoundéssa.⁶³⁴ Covid-19 -pandemian vuoksi väliaikaiset työt esimerkiksi rakennus- ja varastotalalla ovat vähentyneet Yaoundéssa. Köyhillä kotitalouksilla on näin ollen ollut aiempaa vähemmän työmahdollisuuksia.⁶³⁵ Ruokaturvatilannetta eri maissa arvioivan FEWS NET -sivuston mukaan Centren maakunnan ruokaturvaturvattomuuden⁶³⁶ arvioidaan olevan minimaalista.⁶³⁷

Asuinolosuhteet Yaoundén kaupungissa ovat paremmat kuin Kamerunissa keskimäärin. Vuodelta 2014 olevan tiedon mukaan Yaoundéssa 73 % kotitalouksista asui pysyvässä rakennuksessa. Vastaava luku Centren maakunnassa ilman Yaoundéa oli n. 33 % ja koko Kamerunissa n. 41 %. Yaoundéssa n. 99 %:ssa kotitalouksista oli sähköt (vrt. Centren maakunta ilman Yaoundéa n. 69 % ja koko Kamerun n. 62 %). Yaoundéssa n. 44 %:lla kotitalouksista oli omat sanitaatiotilat, jotka eivät olleet yhteiskäytössä muiden kotitalouksien kanssa (vrt. Centren maakunta ilman Yaoundéa n. 33 % ja koko Kamerun n. 37 %). Yaoundéssa noin 59 % asukkaista asuu vuokralla.⁶³⁸ Alle 2 %:lla Yaoundén metropolialueen asukkaista ei ole käytettävissä juomavettä.⁶³⁹ Yaoundéssa on sekä julkisia että yksityisiä peruskouluja. Vuodenvaihteessa 2018-2019 Yaoundéssa oli yhteensä 1933 koulua ja niissä noin 266 400 oppilasta.⁶⁴⁰ Centren ja Littoralin maakunnissa on terveydenhuollon toimipisteitä enemmän kuin muissa maakunnissa.⁶⁴¹ Suurin osa terveydenhuollon toimipisteistä on yksityisiä. 25,7 % Kamerunin kaikista voittoja tavoittelevista yksityisen sektorin terveydenhuollon toimijoista on sijoittunut Yaoundéen.⁶⁴²

8.1.3 Doualan kaupunki Littoralin maakunnassa

Doualassa on noin 3,8 miljoonaa asukasta.⁶⁴³ Littoralin maakunnassa on ainakin bassa-, mbam- ja log mpo- etnisten ryhmien edustajia.⁶⁴⁴ Minority Rights Groupin mukaan rannikon trooppisilla metsäalueilla on bassoja, doualoita ja pienempiä lounaisia ryhmiä.⁶⁴⁵ Toisin kuin esimerkiksi Centren maakunnasta, Kamerunin tilastoviraston verkkosivuilta ei löytynyt tietoa Littoralin maakunnan tai Doualan kaupungin etnisistä ryhmistä.

Douala on Kamerunin taloudellinen keskus, ja Doualassa asuu ihmisiä, jotka ovat lähtöisin Kamerunin kaikista kymmenestä maakunnasta. Kaupungissa asuu paljon englanninkielisiä, ja monet syntyperäisistä doualalaisista puhuvat sujuvasti pidgin-englantia. Ranskan kielen osaaminen on joillakin heikkoa. Monet doualalaisista ovat kaksikielisiä. Toisinaan tämä johtuu ranskan- ja englanninkielisten henkilöiden seka-avioliitoista. Kaksikielisyyttä edistetään myös

⁶³³ INS 11.5.2021, s. 25.

⁶³⁴ OSAC 28.4.2020.

⁶³⁵ FEWS NET 10/2021, s. 3–4.

⁶³⁶ Ruokaturvatilanne eri alueilla on jaettu viiteen eri kategoriaan: Minimal, stress, crisis, urgent ja famine. FEWS NET 10/2021, s. 1.

⁶³⁷ FEWS NET 10/2021, s. 1.

⁶³⁸ INS 11.5.2021, s. 25 [taulukko].

⁶³⁹ UN OCHA 7.4.2021, s. 26, 71.

⁶⁴⁰ INS 11.5.2021, s. 45 [taulukko].

⁶⁴¹ World Bank 2018, s. 111. Alkuperäislähde: MINSANTE (2016) Plan National de Développement Sanitaire (PNDP) 2016-2020.

⁶⁴² World Bank 2018, s. 111. Alkuperäislähde: Ministère de la Santé publique, 2017.

⁶⁴³ CIA World Factbook 13.7.2021. Kts. myös em. sivulta avautuvat kartat

<https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/cameroon/map> ja

https://www.cia.gov/the-world-factbook/static/4a1d614af41ea4ee221eb86a519677f7/CAMEROON_Population_density.jpg (käyty 14.6.2021).

⁶⁴⁴ Editions 2015 [alempi kartta].

⁶⁴⁵ MRG 9/2017.

koulutuksessa.⁶⁴⁶ Doualassa on useita asuinalueita, joissa englanninkieliset muodostavat pääosan asukkaista.⁶⁴⁷

Doualan kotitalouksista 4,2 % elää köyhyysrajan alapuolella.⁶⁴⁸ Väkivaltaiset rikokset, myös aseelliset ryöstöt, ovat lisääntyneet Doualan ja joidenkin Littoralin alueen muiden kaupunkien ympäristössä. Tämän trendin aiheuttajia ovat todennäköisesti anglofonialueen kriisistä johtuva maan sisäinen muuttoliike ja taloudellinen epätoivo.⁶⁴⁹ Korkea työttömyys lisää rikollisuutta Doualassa.⁶⁵⁰ Covid-19 -pandemian vuoksi väliaikaiset työt esimerkiksi rakennus- ja varastoalalla ovat vähentyneet Doualassa. Köyhillä kotitalouksilla on näin ollen ollut aiempaa vähemmän työmahdollisuuksia.⁶⁵¹ Ruokaturvatilannetta eri maissa arvioivan FEWS NET -sivuston mukaan Littoralin maakunnan ruokaturvaturvattomuuden⁶⁵² arvioidaan olevan minimaalista.⁶⁵³

Kamerunin urbaaneilla alueilla, etenkin Doualassa, talous kärsii koronapandemian ja siihen liittyvien rajoitustoimien vaikutuksista. Taloudellisen toiminnan väheneminen vaikuttaa kielteisesti urbaanien kotitalouksien ansioihin, etenkin epävirallisella sektorilla. Urbaaneilla alueilla peruselintarvikkeiden hinnat ovat nousseet vuodessa 10 %. Tukkukauppiaiden taloudellinen keinottelu on luonut keinotekoisen pulan (joistakin ruokatarvikkeista). Alle 2 %:lla Doualan metropolialueen asukkaista ei ole käytettävissä juomavettä.⁶⁵⁴ Centren ja Littoralin maakunnissa on terveydenhuollon toimipisteitä enemmän kuin muissa maakunnissa.⁶⁵⁵ Suurin osa terveydenhuollon toimipisteistä on yksityisiä. 23,8 % Kamerunin kaikista voittoa tavoittelevista yksityisen sektorin terveydenhuollon toimijoista on sijoittunut Doualaan.⁶⁵⁶

Kamerunin tilastoviraston verkkosivuilta ei löytynyt Littoralin maakunnasta tai Doualan kaupungista vastaavaa tilastoa kuin Yaoundésta.

OCHA:n mukaan tulvat ovat yksi suurimmista Kamerunissa esiintyvistä luonnonkatastrofeista ja niitä esiintyy toistuvasti mm. rannikkoalueilla. OCHA:n mukaan elokuun 2020 sateet aiheuttivat tulvan melkein koko Doualan kaupunkiin ja vaikutus kohdistui 26 400 ihmiseen.⁶⁵⁷

⁶⁴⁶ International Crisis Group / Theophilus, Tanda 27.7.2018.

⁶⁴⁷ IRB 24.8.2018. Viestinvaihto International Crisis Groupin edustajan kanssa 3.8.2018.

⁶⁴⁸ FEWS NET 6/2020, s. 12.

⁶⁴⁹ OSAC 28.4.2020.

⁶⁵⁰ OSAC 28.4.2020.

⁶⁵¹ FEWS NET 10/2021, s. 3–4.

⁶⁵² Ruokaturvatilanne eri alueilla on jaettu viiteen eri kategoriaan: Minimal, stress, crisis, urgent ja famine. FEWS NET 10/2021, s. 1.

⁶⁵³ FEWS NET 10/2021, s. 1.

⁶⁵⁴ UN OCHA 7.4.2021, s. 26, 62, 71.

⁶⁵⁵ World Bank 2018, s. 111. Alkuperäislähde: MINSANTE (2016) Plan National de Développement Sanitaire (PNDP) 2016-2020.

⁶⁵⁶ World Bank 2018, s. 111. Alkuperäislähde: Ministère de la Santé publique, 2017.

⁶⁵⁷ UN OCHA 7.4.2021, s. 14. Alkuperäislähde: Rapid needs assessment of the flooding in the Littoral region of Cameroon, Action for Peace and Development (APA), August 2020.

8.2 Sisäisesti siirtymään joutuneiden tilanne

8.2.1 Yaoundén kaupunki

OCHA:n 2.2.2021 päivittämän kartan mukaan Ouestin ja Sud-Ouestin maakunnista kotoisin olevia maan sisäisesti siirtymään joutuneita oleskeli Centren maakunnassa 52 900 henkilöä.⁶⁵⁸ Määrä on sittemmin hieman noussut. 5.11.2021 julkaistun kartan mukaan heitä oli 60 100.⁶⁵⁹

UNHCR:n 8.11.2021 julkaiseman kartan mukaan Centren maakunnassa oleskelee paitsi maan sisäisesti siirtymään joutuneita, myös Kamerunin ulkopuolelta tulleita pakolaisia ja turvapaikanhakijoita. Kartassa esitetyn arvion mukaan lokakuussa 2021 Yaoundéssa tai sen läheisyydessä oleskeli alle 50 000 maan sisäisesti siirtymään joutunutta.⁶⁶⁰

UNHCR:n kartassa on nähtävänä Yaoundéssa oleskelevien, ulkomailta tulleiden pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden oleskelualueet.⁶⁶¹ Käytettävissä olevista lähteistä ei tässä vaiheessa löytynyt tietoa siitä, asuvatko maan sisäisesti siirtymään joutuneet samoilla alueilla.

Anglofonialueilta siirrytään pakoon pääasiassa Littoralin, Centren ja Ouestin maakuntiin, joissa siirtyneihin liitetään usein stigma paikallisten taholta. Lisäksi siirtyneet ovat vaarassa joutua hyväksikäytetyksi ja sosioekonomisen haavoittuvuutensa vuoksi he voivat joutua kiristykseen, seksuaalisen hyväksikäytön ja lapsityövoiman käytön uhreiksi. Littoralin maakunnassa humanitaarisilla toimijoilla on vain vähäisiä mahdollisuuksia tarjota apua elintärkeissä palveluissa yksittäisten henkilöiden kohdalla.⁶⁶²

Heikentynyt taloudellinen tilanne ja sosiaalisten turvaverkkojen puute on johtanut monet naiset ja tytöt turvautumaan negatiivisiin selviytymismekanismeihin, kuten prostituutioon ja "henkinjäämiseksiin" (engl. "survival sex") urbaaneissa keskuksissa Centren maakunnassa.⁶⁶³

OCHA:n mukaan Centren maakunnassa 219 000 on humanitaarisen avun tarpeessa. Yaoundéssa avuntarve on vakavaa mitä tulee sisäisesti siirtymään joutuneiden koulutustarpeisiin, kaupungissa asuvien pakolaisten tarpeisiin, lastensuojeluun ja sukupuoleen kohdistuneeseen väkivaltaan (GBV). Yaoundén seuduilla humanitaarinen tilanne on heikompi kuin useimmilla muilla alueilla maakunnassa.⁶⁶⁴ Yaoundéssa maan sisäisesti siirtymään joutuneiden yhteisöissä vetenä käytetään pääasiassa pintavettä. Käymälöitä ei joko ole käytettävissä tai ne voivat olla useiden ihmisten käytössä ja huonossa kunnossa.⁶⁶⁵

Henkilöllisyysasiakirjojen puute voi rajoittaa liikkumista. Etenkin miehet ja pojat voivat olla mielivaltaisen pidätyksen vaarassa anglofonialueen ulkopuolella. 25 % maan sisäisesti siirtymään joutuneista Yaoundéssa oleskelevista on ilmoittanut olevansa vailla henkilöllisyysasiakirjoja.⁶⁶⁶ Lisäksi muiden asiakirjojen kuten omistusoikeutta osoittavien asiakirjojen puute estää palaajia todentamasta omistusoikeuttaan.⁶⁶⁷

OCHA:n mukaan tuhannet maan sisäisesti Centren maakuntaan siirtyneet lapset joutuvat köyhyyden, sosiaalisen syrjäytymisen ja taloudellisten rajoitusten vuoksi kamppailemaan kouluun päästykseen. Koulutuslaitokset perivät asuinpaikoistaan siirtymään joutuneilta

⁶⁵⁸ UN OCHA 3.6.2021a, s. 2 [kartta].

⁶⁵⁹ UN OCHA 5.11.2021b, s. 2 [kartta].

⁶⁶⁰ UNHCR 8.11.2021 [kartta].

⁶⁶¹ UNHCR 8.11.2021 [kartta].

⁶⁶² UN OCHA 7.4.2021, s. 51.

⁶⁶³ UN OCHA 7.4.2021, s. 19.

⁶⁶⁴ UN OCHA 7.4.2021, s. 7 "severity of needs" [kartta], 39-40.

⁶⁶⁵ UN OCHA 7.4.2021, s. 72. Alkuperäislähteet: MSNA, Littoral and West, OCHA, 8/2020; MIRA, Yaounde (Centre), CHOI, OCHA, 9/2020.

⁶⁶⁶ UN OCHA 7.4.2021, s. 19. Alkuperäislähde: MIRA, Yaounde (Centre), CHOI, OCHA, 9/2020.

⁶⁶⁷ UN OCHA 7.4.2021, s. 19.

korkeampia maksuja ja tyttöjen raportoidaan ajautuneen prostituutioon koulumaksuista suoriutuakseen. Monet sisäisesti siirtymään joutuneet lapset käyvät koulua nälkäisinä ja jotkut pyörtyvät sen takia koulussa. Kouluilla on vaikeuksia saada sijoitettua oppilaita kouluihin ja infrastruktuuri on rajallista. Joissakin kouluissa ei ole käymälöitä tai vain yksi tuhansia oppilaita kohti, eikä kouluissa ole välttämättä vettä. Monet maan sisäisesti siirtymään joutuneet lapset eivät voineet palata kouluun Yaoundéssa 5.10.2020 jälkeen, koska koronaviruksen rajoitustoimien mukaan luokkakoko oli rajoitettu 50 oppilaaseen (normaalisti luokkakoko on rajoitettu 200 oppilaaseen).⁶⁶⁸

Suurin osa sisäisesti siirtymään joutuneista on naisia ja lapsia, mukaan lukien yksinäisiä ja vanhemmistaan eroon joutuneita lapsia. Koulunkäynnin estymisen vuoksi anglofonialueilla monet perheet ovat lähettäneet lapsiaan mm Centren maakuntaan jatkamaan koulunkäyntiä. Osa lapsista ei käy koulua. Centren maakunnassa 2284 maan sisäisesti siirtymään joutunutta osallistuu peruskoulutukseen.⁶⁶⁹

Ruotsin maatietopalvelu Lifosin raportin (27.5.2019) mukaan ranskan- ja englanninkielisten yhteisöjen välillä on jännitteitä. Hallituksen on kerrottu toimeenpanneen kontrollitoimia kuten pidätyksiä. Lifosin mukaan Yaoundéssa ja Doualassa oli tapahtunut joukkopidätyksiä, näistä raportin kirjoittamisen aikaan uusin joukkopidätys oli tapahtunut heinäkuussa 2018. Lifosilla ei ollut tarkkaa tietoa pidätettyjen profiileista, mutta anglofoniseparatismista ja terrorismista oli mainintoja. Lisäksi monia vailla henkilöllisyysasiakirjoja olleita henkilöitä oli pidätetty.⁶⁷⁰

ACLEd-konfliktitietokannasta löytyy heinä-lokakuulta 2021 mm. seuraavat maininnat siviileihin kohdistuneista pidätyksistä ja oikeudenloukkauksista. Tietokannassa ei mainita pidätettyjen tai oikeudenloukkausten kohteeksi joutuneiden taustoja tarkemmin, joskin kyseessä saattavat olla anglofonialueelta siirtyneet. 14.10.2021 turvallisuusjoukot pidättivät "satoja" siviilejä ratsian aikana Nkozoan asuinalueella Yaoundéssa tuntemattomasta syystä.⁶⁷¹ 17.10.2021 tuntematon aseistettu ryhmä surmasi kaksi englanninkielistä polkupyörätsinkuljettajaa Yaoundéssa.⁶⁷²

8.2.2 Doualan kaupunki

OCHA:n 2.2.2021 päivittämän kartan mukaan Ouestin ja Sud-Ouestin maakunnista kotoisin olevia maan sisäisesti siirtymään joutuneita oleskeli Littoralin maakunnassa 80 900 henkilöä.⁶⁷³ Määrä on sittemmin hieman noussut. 5.11.2021 julkaistun tiedon mukaan siirtyneitä on 81 300.⁶⁷⁴

UNHCR:n 8.11.2021 julkaiseman kartan mukaan Littoralin maakunnassa oleskelee paitsi maan sisäisesti siirtymään joutuneita, myös pakolaisia ja turvapaikanhakijoita ulkomailta. Kartassa esitetyn karkean tiedon mukaan toukokuussa Doualassa tai sen läheisyydessä oleskeli alle 10 000 ja muualla Littoralin maakunnassa yli 75 000 maan sisäisesti siirtymään joutunutta.⁶⁷⁵

Maailman ruokaohjelman (WFP) kartan mukaan Littoralin maakunnassa maan sisäisesti siirtymään joutuneet oleskelevat pääasiassa maakunnan itärajan ja Doualan tuntumassa.

⁶⁶⁸ UN OCHA 7.4.2021, s. 25, 59.

⁶⁶⁹ UN OCHA 7.4.2021, s. 19.

⁶⁷⁰ Lifos 27.5.2019, s. 50.

⁶⁷¹ ACLED [päiväämätön]c. Tapahtumalajiksi on valittu strategic development.

⁶⁷² ACLED [päiväämätön]c. Tapahtumalajiksi on valittu violence against civilians.

⁶⁷³ UN OCHA 3.6.2021a, s. 2 [kartta].

⁶⁷⁴ UN OCHA 5.11.2021b, s. 2 [kartta].

⁶⁷⁵ UNHCR 8.11.2021 [kartta].

Kartan mukaan maan sisäisesti siirtymään joutuneet eivät (ainakaan pääsääntöisesti) asu leireillä.⁶⁷⁶

UNHCR:n kartassa on nähtävänä Doualassa oleskelevien, ulkomailta tulleiden pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden oleskelualueet.⁶⁷⁷ Käytettävissä olevista lähteistä ei tässä vaiheessa löytynyt tietoa siitä, asuvatko maan sisäisesti siirtymään joutuneet samoilla alueilla. Kansalaisjärjestöjen raportoinnin mukaan maan sisäisesti siirtyneitä oleskelee ainakin Bonaberin asuinalueella, jossa rikolliset ovat hyväksikäyttäneet asukkaita työhön ja seksipalveluihin pakottamisen muodossa.⁶⁷⁸

Anglofonialueilta siirytään pakoon pääasiassa Littoralin, Centren ja Ouestin maakuntiin, joissa siirtyneihin liitetään usein stigma paikallisten taholta. Lisäksi siirtyneet ovat vaarassa joutua hyväksikäytetyiksi ja sosioekonomisen haavoittuvuutensa vuoksi he voivat joutua kiristyksen, seksuaalisen hyväksikäytön ja lapsityövoiman käytön uhreiksi. Littoralin maakunnassa humanitaarisilla toimijoilla on vain vähäisiä mahdollisuuksia tarjota apua elintärkeissä palveluissa yksittäisten henkilöiden kohdalla.⁶⁷⁹

OCHA:n mukaan Littoralin maakunnassa 249 000 ihmistä on humanitaarisen avun tarpeessa. Avun tarve on muuttunut aiempaa vakavammaksi Littoralin maakunnan (anglofonialueen rajan tuntumassa sijaitsevan) Mungon ja Wourin (jossa Doualakin sijaitsee) departementeissa. Doualan seudulla humanitaarinen tilanne on heikompi kuin useimmilla muilla alueilla maakunnassa. Littoralin maakunnassa palvelut ovat kuormittuneita eikä maan sisäisesti siirtymään joutuneet hae peruspalveluja riittämättömien taloudellisten varojen ja leimautumisen pelon vuoksi.⁶⁸⁰ Littoralissa maan sisäisesti siirtymään joutuneiden yhteisöissä vetenä käytetään pääasiassa pintavettä. Käymälöitä ei joko ole käytettävissä tai ne voivat olla useiden ihmisten käytössä ja huonossa kunnossa.⁶⁸¹

Heikentynyt taloudellinen tilanne ja sosiaalisten turvaverkkojen puute on johtanut monet naiset ja tytöt turvautumaan negatiivisiin selviytymismekanismeihin, kuten prostituutioon ja "henkiinjäämiseksiin" (engl. "survival sex") urbaaneissa keskuksissa Littoralin maakunnassa.⁶⁸²

Littoralin maakunnassa peräti 95 % sisäisesti siirtymään joutuneista perheistä pitää huolta vähintään yhdestä orvosta tai vanhemmistaan erilleen joutuneesta lapsesta. Etenkin Wourin departementissa on raportoitu olevan alaikäisjohtoisia kotitalouksia (engl. child headed households).⁶⁸³

IDMC:n johtajan Alexandra Bilakin mukaan monet etsivät turvaa Kamerunin suurista kaupungeista, mutta he kohtaavat tukun haasteita palveluihin pääsemisessä ja työn löytämisessä ja he päätyvät usein siirtymään toistamiseen "katastrofin seurauksena". Esimerkiksi elokuussa 2020 rannikon pahimmat tulvat vuosikymmeniin tekivät lähes 5000 ihmistä kodittomiksi Doualassa.⁶⁸⁴

OCHA:n mukaan tuhannet maan sisäisesti Littoralin maakuntaan siirtyneet lapset joutuvat köyhyyden, sosiaalisen syrjäytymisen ja taloudellisten rajoitusten vuoksi kamppailemaan

⁶⁷⁶ Kartta on hieman epäselvä eikä siitä pysty täysin tulkitsemaan, onko Doulan ja Yaoundén kaupunkien tuntumassa myös maan sisäisesti siirtymään joutuneiden leirejä. WFP 5/2021 [kartta].

⁶⁷⁷ UNHCR 5.10.2021 [kartta].

⁶⁷⁸ USDOS 1.7.2021.

⁶⁷⁹ UN OCHA 7.4.2021, s. 51.

⁶⁸⁰ UN OCHA 7.4.2021, s. 7 "severity of needs" [kartta], 39-40.

⁶⁸¹ UN OCHA 7.4.2021, s. 72. Alkuperäislähteet: MSNA, Littoral and West, OCHA, 8/2020; MIRA, Yaounde (Centre), CHOI, OCHA, 9/2020.

⁶⁸² UN OCHA 7.4.2021, s. 19.

⁶⁸³ UN OCHA 7.4.2021, s. 37.

⁶⁸⁴ Lähteessä ei mainita, oliko 5000 henkilössä kyse maan sisäisesti siirtymään joutuneista. IDMC 22.3.2021.

kouluun päästäkseen. Koulutuslaitokset perivät asuinpaikoistaan siirtymään joutuneilta korkeampia maksuja ja tyttöjen raportoidaan ajautuneen prostituutioon koulumaksuista suoriutuakseen. Monet sisäisesti siirtymään joutuneet lapset käyvät koulua nälkäisinä ja jotkut pyörtyvät sen takia koulussa. Kouluilla on vaikeuksia saada sijoitettua oppilaita kouluihin ja infrastruktuuri on rajallista. Joissakin kouluissa ei ole käymälöitä tai vain yksi tuhansia oppilaita kohti, eikä kouluissa ole välttämättä vettä.⁶⁸⁵

Suurin osa sisäisesti siirtymään joutuneista on naisia ja lapsia, mukaan lukien yksinäisiä ja vanhemmistaan eroon joutuneita lapsia. Koulunkäynnin estymisen vuoksi anglofonialueilla monet perheet ovat lähettäneet lapsiaan mm. Littoralin maakuntaan jatkamaan koulunkäyntiä. Kamerunin hallituksen tilastojen mukaan noin 35 000 maan sisäisesti siirtymään joutunutta lasta on kirjautunut peruskouluun Littoralin ja Ovestin maakunnissa. Kuitenkin osa maan sisäisesti siirtymään joutuneista lapsista ei käy koulua.⁶⁸⁶

Ruotsin maatietopalvelu Lifosin raportin (27.5.2019) mukaan ranskan- ja englanninkielisten yhteisöjen välillä on jännitteitä. Hallituksen on kerrottu toimeenpanneen kontrollitoimia kuten pidätyksiä. Lifosin mukaan Yaoundéssa ja Doualassa oli tapahtunut joukkopidätyksiä, näistä raportin kirjoittamisen aikaan uusin joukkopidätys oli tapahtunut heinäkuussa 2018. Lifosilla ei ollut tarkkaa tietoa pidätettyjen profiileista, mutta anglofonien separatismista ja terrorismista oli mainintoja. Lisäksi monia vailla henkilöllisyysasiakirjoja olleita henkilöitä oli pidätetty.⁶⁸⁷

Uutisoinnin mukaan turvallisuusjoukot tekivät Bepandan asuinalueella Doualassa kotietsintöjä ja henkilöasiakirjojen tarkistuksia sen jälkeen, kun kaupungissa oli räjäytetty itsevalmistein pommia 31.1.2021. Anglofonialueilta muuttaneiden henkilöiden mukaan he joutuvat kärsimään, koska oletetut pommien asettajat olivat kotoisin Nord-Ovestin maakunnasta.⁶⁸⁸ ACLED-konfliktitietokannasta löytyy heinä-lokakuulta 2021 mm. seuraavat maininnat siviileihin kohdistuneista pidätyksistä ja oikeudenloukkauksista. Tietokannassa ei kerrota pidätettyjen tai oikeudenloukkausten kohteiden taustaa tarkemmin, joskin kyseessä saattavat olla anglofonialueelta siirtyneet. 15.10.2021 santarmit pidättivät useita ihmisiä ja pahoinpitelivät heitä santarmien asemalla Doualassa, koska henkilöillä ei ollut henkilöllisyysasiakirjoja.⁶⁸⁹ Poliisi pidätti 20.10.2021 71 henkilöä Bepanda V:n asuinalueella Doualassa ja varoitti asukkaita mahdollisesta Ambazonian separatistien iskusta kaupungissa. Pidätettyjen henkilöiden taustasta ei mainittu lisätietoja.⁶⁹⁰

8.3 Alueelle pääsy

Kamerunin perustuslain (1996) mukaan jokaisella kamerunilaisella on oikeus asettua asumaan minne tahansa ja liikkua vapaasti yleisen järjestyksen, turvallisuuden ja vakauden asettamien oikeudellisten vaatimusten puitteissa. Perustuslaissa todetaan seuraavasti: "[...] *tout homme a le droit de se fixer en tout lieu et de se déplacer librement, sous réserve des prescriptions légales relatives à l'ordre, à la sécurité et à la tranquillité publics...*".⁶⁹¹ Yhdysvaltain ulkoministeriön vuotta 2020 tarkastelevassa raportissa todetaan, että laki takaa oikeuden vapaaseen liikkumiseen, ulkomaan matkailuun, maahanmuuttoon ja kotimaahan paluuseen. Hallitus kuitenkin rajoittaa toisinaan näitä oikeuksia.⁶⁹²

⁶⁸⁵ UN OCHA 7.4.2021, s. 25, 59.

⁶⁸⁶ UN OCHA 7.4.2021, s. 19.

⁶⁸⁷ Lifos 27.5.2019, s. 50.

⁶⁸⁸ Mimi Mefo Info 2.2.2021.

⁶⁸⁹ ACLED [päiväämätön]c. Tapahtumalajiksi on valittu violence against civilians.

⁶⁹⁰ ACLED [päiväämätön]c. Tapahtumalajiksi on valittu strategic development.

⁶⁹¹ Government of Cameroon 1996.

⁶⁹² USDOS 30.3.2021, s. 26.

Henkilöllisyysasiakirjojen puute rajoittaa Nord-Ouestin ja Sud-Ouestin maakunnista muualle siirtyneiden henkilöiden liikkumista.⁶⁹³ Yhdysvaltain ulkoministeriön vuotta 2020 koskevan ihmisoikeusraportin mukaan poliisi ja santarit kiristävät usein lahjuksia vähäisten rikkomusten verukkeella ja häiritsevät matkustajia tiesuluilla ja tarkastuspisteillä kaupungeissa ja useimmilla valtateilla. Poliisi pysäyttää usein matkustajia tarkastaakseen henkilöllisyysasiakirjoja kuten kansallista henkilökorttia, passia, oleskelulupaa, ajoneuvon rekisteröintiasiakirjoja ja verotuskuitteja.⁶⁹⁴ Viranomaiset ovat pidättäneet vailla henkilöasiakirjoja olevia henkilöitä (kts. edellinen luku) esimerkiksi ratsioiden yhteydessä.⁶⁹⁵

9 Lähteet:

ACAPS 19.2.2021. *Cameroon – The education crisis in the Northwest and Southwest regions*. https://www.acaps.org/sites/acaps/files/products/files/20210219_acaps_thematic_report_cameroon_education_crisis_north_west_south_west_regions.pdf (käyty 16.7.2021).

ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project)

2020. *FAQs: ACLED Fatality Methodology*.

https://acleddata.com/acleddatanew/wp-content/uploads/dlm_uploads/2020/02/FAQs_-ACLED-Fatality-Methodology_2020.pdf (käyty 9.7.2021).

[päiväämätön]a. *ACLED Methodology*. https://acleddata.com/acleddatanew/wp-content/uploads/dlm_uploads/2019/04/Methodology-Overview_FINAL.pdf (käyty 8.7.2021).

[päiväämätön]b. *Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED) Codebook*. https://acleddata.com/acleddatanew/wp-content/uploads/dlm_uploads/2019/01/ACLED_Codebook_2019FINAL.docx.pdf (käyty 8.7.2021).

[päiväämätön]c. *Data Export Tool* > Excel-taulukko aikaväliltä 1.1.2019-31.10.2021. <https://acleddata.com/data-export-tool/> (käyty 26.11.2021).

Africa Center for Strategic Studies 13.11.2020. *Boko Haram Violence against Civilians Spiking in Northern Cameroon*. <https://africacenter.org/spotlight/boko-haram-violence-against-civilians-spiking-in-northern-cameroon/> (käyty 7.7.2021).

African Arguments / Burton, Billy 24.8.2021. *Death by a thousand cuts: Cameroon struggles in fight against separatists*. <https://africanarguments.org/2021/08/death-by-a-thousand-cuts-cameroon-struggles-in-fight-against-separatists/> (käyty 19.11.2021).

⁶⁹³ UN OCHA 7.4.2021, s. 19. Alkuperäislähde: MIRA, Yaounde (Centre), CHOI, OCHA, 9/2020.

⁶⁹⁴ USDOS 30.3.2021, s. 26.

⁶⁹⁵ Lifos 27.5.2019, s. 50; ACLED [päiväämätön]c.

African Arguments / Viban, Ingrid 29.4.2021. 'IDPs' and the Politics of Labels: Young Migrants in Cameroon's 'Anglophone Crisis'. <https://africanarguments.org/2021/04/idps-and-the-politics-of-labels-young-migrants-in-camerouns-anglophone-crisis/> (käyty 20.7.2021).

African Development Bank Group 25.5.2018. Cameroon - Bamenda-Kumbo Ring Road Construction Project – ESIA Summary <https://www.afdb.org/en/documents/document/cameroon-bamenda-kumbo-ring-road-construction-project-esia-summary-102103> (käyty 26.7.2021).

Afrobarometer 6/2021. Résumé des résultats – Enquête Afrobarometer Round 8 au Cameroun, 2021. https://afrobarometer.org/sites/default/files/publications/Summary%20of%20results/resume_des_resultats-cameroun-afrobarometer-r8-2juin21.pdf (käyty 5.7.2021).

Ambazonia Governing Council [päiväämätön]. Office of the President. <https://agovc.org/office-of-the-president/> (käyty 26.7.2021).

Amnesty International

28.7.2021. Cameroon: Witness testimony and satellite images reveal the scale of devastation in Anglophone regions. <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2021/07/cameroon-satellite-images-reveal-devastation-in-anglophone-regions-2/> (käyty 19.11.2021).

7.4.2021. Cameroon 2020. <https://www.amnesty.org/en/countries/africa/cameroon/report-cameroon/> (käyty 20.7.2021).

BBC (British Broadcasting Company) / Boudombo, Armand Mouko 21.10.2021. Why separatists in Cameroon and Nigeria have united. <https://www.bbc.com/news/world-africa-58726231> (käyty 19.11.2021).

BBC / Chimtom, Ngala Killian 10.5.2020. Cameroon's deadly mix of war and coronavirus. <https://www.bbc.com/news/world-africa-52551848> (käyty 20.7.2021).

Bertelsmann Stiftung 29.4.2020. BTI 2020 Country Report – Cameroon. https://www.bti-project.org/content/en/downloads/reports/country_report_2020_CMR.pdf (käyty 14.6.2021).

Cameroon Tribune / Emmanuel 16.6.2021. North West, South West: Commonwealth Appreciates Peace Measures. <https://www.cameroon-tribune.cm/article.html/40583/en.html/north-west-south-west-commonwealth-appreciates-peace> (käyty 21.7.2021).

Cameroon Tribune / Loh, Choves 18.6.2021. Return to Normalcy in NW Region: More Military Operations Announced for Bui. <https://www.cameroon-tribune.cm/article.html/40649/en.html/return-normalcy-in-nw-region-more-military-operations-announced-for> (käyty 26.7.2021).

Campbell, John / CFR (Council on Foreign Relations)

27.5.2021. Islamic State in West Africa Now Dominates in Northeast Nigeria. [blogikirjoitus]. <https://www.cfr.org/blog/islamic-state-west-africa-now-dominates-northeast-nigeria> (käyty 20.7.2021).

24.5.2021. *Nigerian Terrorist Abubakar Shekau: Dead or Alive—and Does it Matter?* [blogikirjoitus]. <https://www.cfr.org/blog/nigerian-terrorist-abubakar-shekau-dead-or-alive-and-does-it-matter> (käyty 20.7.2021).

CGRA (Commissariat Général Aux Réfugiés Et Aux Apatrides) 19.11.2021. *CAMEROUN – Crise anglophone: situation sécuritaire*. https://www.cgra.be/sites/default/files/rapporten/coi_focus_cameroun_crise_anglophone_-_situation_securitaire_20211119.pdf (käyty 10.12.2021).

CHRDA (Centre for Human Rights and Democracy in Africa)

22.4.2021. *CHRDA Report on Human Rights Abuses Committed by Armed Separatists in the North-West and South-West Regions of Cameroon Between March 2020 and March 2021*. https://www.chrda.org/wp-content/uploads/2021/04/CHRDA_HUMAN_RIGHTS_REPORT_BETWEEN_MARCH-2020-MARCH-2021-ON-SEPARATISTS-ATROCITIES-3.pdf (käyty 8.7.2021).

31.8.2020. *Human Rights Violations Committed by the Military Between May and August 2020 in the North-West (NWR) and South-West (SWR) Regions of Cameroon*. <https://www.chrda.org/human-rights-violations-committed-by-the-military-between-may-and-august-2020-in-the-north-west-nwr-and-southwest-swr-regions-of-cameroon/> (käyty 8.7.2021).

CIA (Central Intelligence Agency) 13.7.2021. *The World Factbook – Cameroon*. <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/cameroon/> (käyty 14.6.2021).

Daily Nation 23.6.2021. *Cameroon: Why Cameroon Hopes AfDB Loan Could Be Ticket to Peace in Troubled Anglophone Region*. Saatavilla AllAfrica-tietokannassa (<https://allafrica.com/>) [edellyttää kirjautumista] (käyty 8.7.2021).

Daily Trust / Charles, Eyo & Azu, John Chuks 21.6.2021. *IPOB Partners Cameroonian Secessionists On Training, Arms Exchange*. <https://dailytrust.com/ipob-partners-cameroonian-secessionists-on-training-arms-exchange> (käyty 26.7.2021).

Daily Post / Odunsi, Wale 4.7.2021. *ISWAP names new commanders, governors, imposes tax on Nigerians*. <https://dailypost.ng/2021/07/04/iswap-names-new-commanders-governors-imposes-tax-on-nigerians/> (käyty 20.12.2021).

Deutsche Welle / Mwakideu, Chrispin 19.5.2021. *Sexual violence rampant as Cameroon's Anglophone Crisis intensifies*. <https://www.dw.com/en/sexual-violence-rampant-as-camerouns-anglophone-crisis-intensifies/a-57581115?maca=en-Twitter-sharing> (käyty 13.7.2021).

Deutsche Welle 30.9.2019. *Who are Cameroon's self-named Ambazonia secessionists?* <https://www.dw.com/en/who-are-camerouns-self-named-ambazonia-secessionists/a-50639426> (käyty 5.11.2021).

Doukhan, David / ICT (International Institute for Counter Terrorism) 12/2020. *Multinational Joint Task Force (MNJTF) against Boko Haram – Reflections*. <https://www.ict.org.il/images/MNJTF%20against%20Boko%20Haram%20%20reflections.pdf> (käyty 20.7.2021).

Editions 2015 [päiväämätön]. *Ethnies au Cameroun*.

<https://www.editions2015.com/cameroun/index.php/le-cameroun-mis-a-nu/ethnies/> (käyty 5.7.2021).

Encyclopædia Britannica [päiväämätön]. *Cameroon*.

<https://www.britannica.com/place/Cameroon> (käyty 5.7.2021).

Federal Republic of Ambazonia [päiväämätön]. *Mission Statement*.

<https://ambagov.org/mission/> (käyty 20.7.2021).

FEWS NET (Famine Early Warning Systems Network)

10/2021. *CAMEROUN Perspective sur la sécurité alimentaire. Octobre 2021 à Mai 2022*.

https://fews.net/sites/default/files/documents/reports/CAMEROON_FSO_Oct_21%20French_Final_Posting.pdf (käyty 15.11.2021).

6/2020. *Cameroon – Food Security Outlook*.

https://fews.net/sites/default/files/documents/reports/CM_Food_Security_Outlook_June2020_Final_EN.pdf (käyty 15.11.2021).

Freedom House

3.3.2021. *Freedom in the world 2021 – Cameroon*.

<https://freedomhouse.org/country/cameroon/freedom-world/2021> (käyty 14.6.2021).

4.3.2020. *Freedom in the world 2020 – Cameroon*.

<https://freedomhouse.org/country/cameroon/freedom-world/2020> (käyty 14.6.2021).

GlobalSecurity.org 21.9.2016. *Gendarmerie Nationale*.

<https://www.globalsecurity.org/military/world/africa/cm-gendarmerie.htm> (käyty 5.7.2021).

Government of Cameroon 1996. *La Constitution*. Saatavilla:

https://constitutions.unwomen.org/en/countries/africa/~/_media/f380231dff614e3baa54f8d31ccf9e79.ashx ja <https://www.prc.cm/fr/multimedia/documents/6283-loi-n-96-06-du-18-01-1996-revision-constitution-1972-fr> (käyty 14.7.2021).

HRW (Human Rights Watch)

19.11.2021. *Cameroon. Lethal Force Against Protesters*.

<https://www.hrw.org/news/2021/11/19/cameroon-lethal-force-against-protesters> (käyty 22.11.2021).

22.10.2021. *Cameroon: Sham Trial for Kumba School Massacre*.

<https://www.hrw.org/news/2021/10/22/cameroon-sham-trial-kumba-school-massacre> (käyty 18.11.2021).

2.8.2021. *Cameroon: New Abuses by Both Sides*.

<https://www.hrw.org/news/2021/08/02/cameroon-new-abuses-both-sides> (käyty 18.11.2021).

5.4.2021. *Cameroon: Boko Haram Attacks Escalate in Far North.*

<https://www.hrw.org/news/2021/04/05/cameroon-boko-haram-attacks-escalate-far-north> (käyty 7.7.2021).

2021. *Cameroon – Events of 2020.* <https://www.hrw.org/world-report/2021/country-chapters/cameroon> (käyty 14.6.2021).

27.7.2020. *Cameroon: Civilians Killed in Anglophone Regions.*

<https://www.hrw.org/news/2020/07/27/cameroon-civilians-killed-anglophone-regions> (käyty 7.7.2021).

12.6.2020. *Cameroon: Investigate, Distribute Health Fund.*

<https://www.hrw.org/news/2020/06/12/cameroon-investigate-distribute-health-fund> (käyty 21.7.2021).

HRW / Allegrozzi, Ilaria 12.3.2021. *Armed Separatists' Abuse Rife in Cameroon's Anglophone Regions.* <https://www.hrw.org/news/2021/03/12/armed-separatists-abuse-rife-cameroons-anglophone-regions> (käyty 7.7.2021).

IDMC (Internal Displacement Monitoring Centre)

5/2021. *Displacement associated with Conflict and Violence – Figure analysis 2020.*

<https://www.internal-displacement.org/sites/default/files/2021-05/figure-analysis-cmr.pdf> (käyty 8.7.2021).

22.3.2021. *Out of Sight: Cameroon's Downward Spiral of Violence and Displacement.*

<https://www.internal-displacement.org/media-centres/out-of-sight-cameroons-downward-spiral-of-violence-and-displacement> (käyty 7.7.2021).

[päiväämätön]. *Cameroon – Country Information.* <https://www.internal-displacement.org/countries/cameroon>

(käyty 16.11.2021).

IDMC & NRC (Norwegian Refugee Council) 2021. *Grid 2021 – Internal Displacement in a*

changing climate. https://www.internal-displacement.org/sites/default/files/publications/documents/grid2021_idmc.pdf (käyty 8.7.2021).

IFRI (Institut Français des Relations Internationales) / Petrigh, Cynthia 6/2020. *Éducation et pouvoir dans le conflit anglophone au Cameroun.*

https://www.ifri.org/sites/default/files/atoms/files/petrigh_education_conflit_cameroun_2020.pdf (käyty 22.7.2021).

ILO (International Labour Organization) / Ilostat [päiväämätön]. *Country profiles – Cameroon.*

<https://ilostat ilo.org/data/country-profiles/> (käyty 19.7.2021).

INS (Institut National de la Statistique du Cameroun)

11.5.2021. *Annuaire Statistique de la Région du Centre.* <https://ins-cameroun.cm/wp-content/uploads/2021/05/annuaire-centreedition-2020.pdf> (käyty 14.6.2021).

29.3.2021a. *Annuaire Statistique du Cameroun – Chapitre 3: Caracteristiques de la*

Population. https://ins-cameroun.cm/wp-content/uploads/2021/02/0CHAPITRE-3_CARACTERISTIQUES-DE-LA-POPULATION.pdf (käyty 14.6.2021).

29.3.2021b. *Annuaire Statistique du Cameroun – Chapitre 2: Organisation Institutionnelle, administrative et politique*. https://ins-cameroun.cm/wp-content/uploads/2021/02/0-CHAPITRE-2_ORGANISATION-INSTITUTIONNELLE-ADMINISTRATIVE-ET-POLITIQUE.pdf (käyty 14.6.2021).

24.9.2019. *Evolution de la densité de la population du Cameroun par région et par département entre 1987 et 2013* [taulukko]. <https://ins-cameroun.cm/en/statistique/evolution-de-la-densite-de-la-population-du-cameroun-par-region-et-par-departement-entre-1987-et-2013/> (käyty 14.6.2021).

17.8.2020. *Annuaire Statistique 2018 de la Region – Extrême Nord*. https://ins-cameroun.cm/wp-content/uploads/2020/08/ANNUAIRE_STATISTIQUE_EDITION_2019_PUBLIE.pdf (käyty 15.7.2021).

2018. *Statistical Yearbook for the North Western Region*. [https://ins-cameroun.cm/wp-content/uploads/2020/08/Statistical Yearbook North West Region 2018 edition.pdf](https://ins-cameroun.cm/wp-content/uploads/2020/08/Statistical_Yearbook_North_West_Region_2018_edition.pdf) (käyty 14.6.2021).

International Crisis Group

10/2021. *Crisis Watch > Cameroon*. <https://www.crisisgroup.org/crisiswatch/database> (käyty 26.11.2021).

9/2021. *Crisis Watch > Cameroon*. <https://www.crisisgroup.org/crisiswatch/database> (käyty 5.11.2021).

8/2021. *Crisis Watch > Cameroon*. <https://www.crisisgroup.org/crisiswatch/database> (käyty 5.11.2021).

7/2021. *Crisis Watch > Cameroon*. <https://www.crisisgroup.org/crisiswatch/database> (käyty 5.11.2021).

6/2021. *Crisis Watch > Cameroon*. <https://www.crisisgroup.org/crisiswatch/july-alerts-and-june-trends-2021#cameroon> (käyty 5.7.2021).

5/2021. *Crisis Watch > Cameroon*. <https://www.crisisgroup.org/crisiswatch/june-alerts-and-may-trends-2021> (käyty 5.7.2021).

4/2021. *Crisis Watch > Cameroon*. <https://www.crisisgroup.org/crisiswatch/may-alerts-and-april-trends-2021> (käyty 5.7.2021).

3/2021. *Crisis Watch > Cameroon*. <https://www.crisisgroup.org/crisiswatch/april-alerts-and-march-trends-2021> (käyty 5.7.2021).

2/2021. *Crisis Watch > Cameroon*. <https://www.crisisgroup.org/crisiswatch/march-alerts-and-february-trends> (käyty 5.7.2021).

1/2021. *Crisis Watch > Cameroon*. <https://www.crisisgroup.org/crisiswatch/february-alerts-and-january-trends-2021> (käyty 5.7.2021).

3.12.2020. *Easing Cameroon's Ethno-political Tensions, On and Offline*. <https://d2071andvip0wj.cloudfront.net/295-easing-camerouns-ethno-political-tensions.pdf> (käyty 5.7.2021).

7.7.2020. *What Role for the Multinational Joint Task Force in Fighting Boko Haram?* [https://d2071andvip0wj.cloudfront.net/291-mnjtf-boko-haram%20\(1\).pdf](https://d2071andvip0wj.cloudfront.net/291-mnjtf-boko-haram%20(1).pdf) (käyty 5.7.2021).

11/2018. *Crisis Watch > Cameroon*. <https://www.crisisgroup.org/crisiswatch/november-2018> (käyty 5.7.2021).

[päiväämätön]. *Cameroon*. <https://www.crisisgroup.org/africa/central-africa/cameroon> (käyty 14.6.2021).

International Crisis Group / Theophilus, Tanda 27.7.2018. *Dialogue is Essential to Unite Cameroon's Disparate Votes*. <https://www.crisisgroup.org/africa/central-africa/cameroon/dialogue-essential-unite-camerouns-disparate-voices> (käyty 15.11.2021).

IOM (International Organization for Migration)

17.11.2021. *Cameroun — Dashboard de suivi des déplacements # 23 (7 — 18 juillet 2021)*. <https://displacement.iom.int/reports/cameroun-dashboard-de-suivi-des-deplacements-23-7-18-juillet-2021> (käyty 26.11.2021).

27.7.2021. *Cameroun — Dashboard de Déplacement 22 (12—31 mars 2021)*.

29.4.2021. *Suivi des urgencies – Cameroun – Région de l'Extrême Nord. Rapport n°25*. https://displacement.iom.int/system/tdf/reports/IOM_ETT_E-N_25%20Montagnes%20VFA.pdf?file=1&type=node&id=11388 (käyty 13.7.2021).

17.3.2021. *COVID-19 Mobility Restrictions – Cameroon*. https://displacement.iom.int/system/tdf/reports/IOM_Dashboard_COVID-mobility-restrictions_022021_POE_VF_0.pdf?file=1&type=node&id=11001 (käyty 13.7.2021).

19.1.2021. *Suivi des urgencies – Cameroun – Région de l'Extrême Nord. Rapport n°24*. https://displacement.iom.int/system/tdf/reports/IOM_ETT_E-N_24_Kerawa.pdf?file=1&type=node&id=10532 (käyty 13.7.2021).

12.1.2021. *Suivi des urgencies – Cameroun – Région de l'Extrême Nord. Rapport n°23*. https://displacement.iom.int/system/tdf/reports/IOM_ETT_E-N_23%20OuzalGokoro%20et%20Modoko_FINAL.pdf?file=1&type=node&id=10505 (käyty 13.7.2021).

IRB (Immigration and Refugee Board of Canada) 24.8.2018. *Cameroon: Situation of Anglophones, including returnees, in Bamenda, Yaoundé and Douala; treatment by society and by the authorities*. <https://irb.gc.ca/en/country-information/rir/Pages/index.aspx?doc=457577> (käyty 15.11.2021).

ISS (Institute for Security Studies) / Fru, Agha-Nwi & Tayo, Teniola 22.7.2021. *ISWAP takes aim at the state in Cameroon*. <https://issafrica.org/iss-today/iswap-takes-aim-at-the-state-in-cameroon> (käyty 20.12.2021).

ISS (Institute for Security Studies) / Handy, Paul-Simon & Djilo, Félicité 23.3.2021. *No more half measures in Cameroon's Anglophone crisis*. <https://issafrica.org/iss-today/no-more-half-measures-in-camerouns-anglophone-crisis> (käyty 21.7.2021).

Izady Michael / Columbia University [päiväämätön]. *West-Africa: Religious Composition* [kartta]. https://gulf2000.columbia.edu/images/maps/West_Africa_Religion_lg.png (käyty 17.11.2021).

Jeune Afrique / Dougueli, Georges 12.3.2021. *Sisiku Ayuk Tabe : « Les Ambazoniens résisteront jusqu'au dernier homme »*. <https://www.jeuneafrique.com/1134259/politique/sisiku-ayuk-tabe-les-ambazoniens-resisteront-jusquau-dernier-homme/> (käyty 21.7.2021).

Law on Police Use of Force Worldwide (The) [päiväämätön]. Cameroon. <https://www.policinglaw.info/country/camer> (käyty 24.6.2021).

Leclerc, Jacques / CEFAN (la Chaire pour le développement de la recherche sur la culture d'expression française en Amérique du Nord) / ULaval (Université Laval du Québec) 23.10.2018. *L'aménagement linguistique dans le monde – Cameroun*. <http://www.axl.cefan.ulaval.ca/afrique/cameroun.htm> (käyty 5.7.2021).

Lekunze, Manu 2019. *Complex Adaptive Systems, Resilience and Security in Cameroon*. Routledge. Luettavissa osittain: https://books.google.co.uk/books?id=YqiaDwAAQBAJ&pg=PT96&lpg=PT96&dq=units+of+the+police+force+in+Cameroon&source=bl&ots=hepgojZowh&sig=ACfU3U2_gqRAW4oGyOUpKUP7a5dP6k7_DQ&hl=en&sa=X&ved=2ahUKewiCyfewm73nAhVbRhUIHfISCd04ChDoATAAegQIBRAB#v=onepage&q=anti-social&f=false (käyty 5.7.2021).

Lifos 27.5.2019. *Lifosrapport: Kamerun - den anglofona krisen. Stridigheter och andra motsättningar mellan statsmakten och den engelskspråkiga minoriteten* (version 1.0). <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=43151> (käyty 19.11.2021).

Maahanmuuttovirasto / Maatietopalvelu

1.9.2021. *MRC, Mouvement pour la Renaissance du Cameroun, CRM, Cameroon Renaissance Movement, jäsenyys, oikeudenloukkaukset, pidätykset* [kyselyvastaus]. <https://maatieto.migri.fi/base/2724d19a-5460-485d-bff8-6cd8f75f86d5/countryDocument/dd5553c4-4182-47b3-b6fd-6638ab065444> (käyty 18.11.2021).

4.12.2020. *Ambazonia Defence Forces (ADF)-ryhmittymän toiminta, logistiikka- ja tiedustelutehtävät, ADF-jäsenten ja perheenjäsenten asema, vankileirit ja vankien vapautus* [kyselyvastaus]. <https://maatieto.migri.fi/base/2724d19a-5460-485d-bff8-6cd8f75f86d5/countryDocument/74949246-10b3-4046-9fcb-c427c686420f> (käyty 14.6.2021).

22.11.2019. *Tilannekuvan päivitys* [kyselyvastaus]. <https://maatieto.migri.fi/base/2724d19a-5460-485d-bff8-6cd8f75f86d5/countryDocument/822a1b52-d656-49e0-b99b-7837ddae3b47> (käyty 14.6.2021).

18.7.2019. *Yaounden ja Doualan yleinen turvallisuustilanne, sisäisen paon mahdollisuus* [kyselyvastaus]. <https://maatieto.migri.fi/base/2724d19a-5460-485d-bff8-6cd8f75f86d5/countryDocument/327ba122-8a3c-4f46-b838-f4dce76aa981> (käyty 14.6.2021).

16.7.2019. *Kumban alueen turvallisuustilanne, Kwakwa-kylän tilanne* [kyselyvastaus]. <https://maatieto.migri.fi/base/2724d19a-5460-485d-bff8-6cd8f75f86d5/countryDocument/d113ea3c-b17e-4a62-8a9e-76c0c5d99aa2> (käyty 14.6.2021).

14.3.2019. *Etelä-Kamerunin puolustusjoukkojen (ADF) rakenne, taktikat ja taistelu hallituksen joukkoja vastaan* [kyselyvastaus]. <https://maatieto.migri.fi/base/2724d19a-5460-485d-bff8-6cd8f75f86d5/countryDocument/9a4f2abc-0ac0-4fcf-8d3f-7b1d8d4ce92b> (käyty 14.6.2021).

13.3.2019. *Hyökkäys District hospital Mbengwiin 1.8.2018* [kyselyvastaus]. <https://maatieto.migri.fi/base/2724d19a-5460-485d-bff8-6cd8f75f86d5/countryDocument/d356eeca-a77f-4a71-a82b-165455ea0844> (käyty 14.6.2021).

12.3.2019. *Kamerunin tilannekatsaus helmikuussa 2019*. https://migri.fi/documents/5202425/5914056/MIG-195105_Kamerun.pdf (käyty 14.6.2021).

28.1.2019. *Asiakirjojen luotettavuus, asiakirjaväärennökset, viranomaiskorruptio* [kyselyvastaus]. <https://maatieto.migri.fi/base/2724d19a-5460-485d-bff8-6cd8f75f86d5/countryDocument/bb16b836-ca41-4f09-9733-8221f0208009> (käyty 14.6.2021).

8.11.2018. *Sotilaskarkuruus, BIR-joukot* [kyselyvastaus]. <https://maatieto.migri.fi/base/2724d19a-5460-485d-bff8-6cd8f75f86d5/countryDocument/f2ed1b36-0edb-49e7-8b99-71b3afae59e5> (käyty 14.6.2021).

6.4.2018. *Anglofonien ja frankofonien välinen konflikti* [kyselyvastaus]. <https://maatieto.migri.fi/base/2724d19a-5460-485d-bff8-6cd8f75f86d5/countryDocument/c99c9e79-4064-4b5a-9455-b242c677dc8e> (käyty 14.6.2021).

20.12.2017. *Nopean toiminnan joukkojen (BIR) suorittamat oikeudenloukkaukset* [kyselyvastaus]. <https://maatieto.migri.fi/base/2724d19a-5460-485d-bff8-6cd8f75f86d5/countryDocument/62640fc4-3649-4de8-97b6-470e452b3022> (käyty 14.6.2021).

MSF (Médecins Sans Frontières) 3.8.2021. *MSF forced to withdraw teams from Cameroon's North-West region*. <https://www.doctorswithoutborders.org/what-we-do/news-stories/news/msf-forced-withdraw-teams-camerouns-north-west-region> (käyty 17.11.2021).

Mine Action Review 2021. *Cameroon – Clearing the mines 2021*. https://www.mineactionreview.org/assets/downloads/Cameroon_Clearing_the_Mines_2021.pdf (käyty 19.11.2021).

MRG (Minority Rights Group)

1/2018. *Cameroon – Mbororo*. <https://minorityrights.org/minorities/mbororo-2/> (käyty 16.11.2021).

9/2017. Cameroon. <https://minorityrights.org/country/cameroon/> (käyty 16.11.2021).

NRC (Norwegian Refugee Council) 27.5.2021. *The World's Most Neglected Displacement Crises 2020*. <https://www.nrc.no/globalassets/pdf/reports/neglected-displacement-crises-2020/neglected-crises-list-2020.pdf> (käyty 7.7.2021).

Mimi Mefo Info

2.2.2021. *Douala: Security forces begin house-to-house search after Bepanda 'bomb' explosion*. <https://mimimefoinfos.com/douala-security-forces-begin-house-to-house-search-after-bepanda-bomb-explosion/> (käyty 19.11.2021).

18.6.2021. *Ngarbuh Massacre suspects plead not guilty*. <https://mimimefoinfos.com/ngarbuh-massacre-suspects-plead-not-guilty/> (26.7.2021).

OSAC (Overseas Security Advisory Council) 28.4.2020. *Cameroon 2020 Crime & Safety Report*. <https://www.osac.gov/Content/Report/5b1d78b0-241a-4d0e-baca-188e24fffb5f> (käyty 22.6.2021).

Private Sector & Development / Kouete, Vincent 23.1.2020. *Cameroon: 90 % of the labor force trapped in the informal sector*. <https://blog.private-sector-and-development.com/2020/01/23/cameroon-90-of-the-labor-force-trapped-in-the-informal-sector/> (käyty 21.7.2021).

Radio France International / Bagnetto Laura Angela 26.6.2021. *Cameroon: Stop the Ban On Vital Medical Services in Anglophone Cameroon, Says MSF*. Saatavilla: AllAfrica-tietokannassa [edellyttää kirjautumista] (käyty 7.7.2021).

SODEI (Solidarity and Development Initiative) / Akame, Gilbert Ajebe & Crockett, Janelle & Anoma, Rosaline Awutarh Bates 1/2021. *Baseline Research: Education in Crisis in the Anglophone Regions of Cameroon*. <https://www.sodei.org/wp-content/uploads/2021/03/Baseline-Research.pdf> (käyty 7.7.2021).

Stratfor

21.12.2020. *Cameroon: Boko Haram Deepening Ties in Far North Region, Says Governor*. <https://worldview.stratfor.com/situation-report/cameroon-boko-haram-deepening-ties-far-north-region-says-governor> [edellyttää kirjautumista] (käyty 7.7.2021).

15.10.2019. *Assessments: In Nigeria, the Islamic State West African Province Gains Steam*. <https://worldview.stratfor.com/article/nigeria-islamic-state-west-african-province-gains-steam> [edellyttää kirjautumista] (käyty 7.7.2021).

Street Child 10.2.2020. *Cameroon: One of the World's Most Under-Reported Education Crises*. <https://www.street-child.co.uk/blog/2020/2/10/cameroon-one-of-the-worlds-most-under-reported-education-crises> (käyty 19.7.2021).

UNDP (United Nations Development Programme) 20.11.2020. *Regional workshop to prevent violent extremism in the Lake Chad Basin holds in N'Djamena*. <https://www.africa.undp.org/content/rba/en/home/presscenter/pressreleases/2020/regional-workshop-to-prevent-violent-extremism-in-the-lake-chad-.html> (käyty 20.7.2021).

United Kingdom Parliament 2021. *Contemporary context: Commonwealth of Nations*.
<https://www.parliament.uk/about/living-heritage/evolutionofparliament/legislativescrutiny/parliament-and-empire/contemporary-context/> (käyty 26.7.2021).

United Nations / Geospatial 4/2020. *Cameroon* [kartta].
<https://www.un.org/Depts/Cartographic/map/profile/cameroon.pdf> (käyty 16.6.2021).

United Nations / Department of Economic and Social Affairs [päiväämätön]. *World Population Prospects 2019*. (ks. Data Query > Total Population by sex (thousands) jne [excel-taulukko]). <https://population.un.org/wpp/DataQuery/> (käyty 17.6.2021).

UNHCR (United Nations High Commissioner for Refugees)

8.11.2021. *Cameroon – Locations of UNHCR persons of concern (October 2021)*.
<https://data2.unhcr.org/en/documents/details/89519> (käyty 23.11.2021).

5.11.2021. *YAOUNDE - Map of urban refugees and asylum seekers by area of residence (October 2021)* <https://data2.unhcr.org/en/documents/details/89521> (käyty 16.11.2021).

5.10.2021. *DOUALA - Map of urban refugees and asylum seekers by area of residence (October 2021)*. <https://data2.unhcr.org/en/documents/details/89520> (käyty 5.11.2021).

UNHCR / Ngargoune, Aristophane 9.9.2021. *Climate change fuels clashes in Cameroon that force thousands to flee*. <https://www.unhcr.org/news/stories/2021/9/6138fac74/climate-change-fuels-clashes-cameroon-force-thousands-flee.html> (käyty 5.11.2021).

UN (United Nations) Committee on Economic, Social and Cultural Rights 25.3.2019.
Concluding observations on the fourth periodic report of Cameroon.
<https://undocs.org/E/C.12/CMR/CO/4> (käyty 19.7.2021).

UN OCHA (UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs)

5.11.2021a. *Situation Report – Highlights* [ml. kartta].
<https://reliefweb.int/country/cmr#maps-infographics> (käyty 26.11.2021).

5.11.2021b. *Cameroon: North-West and South-West - Situation Report No. 35 (As of 30 September 2021)*.
<https://www.humanitarianresponse.info/en/operations/cameroon/document/cameroon-north-west-and-south-west-situation-report-no-35-30-september> (käyty 16.11.2021).

3.11.2021a. *CAMEROUN : Extrême-Nord Rapport de situation No. 14*.
<https://www.humanitarianresponse.info/en/operations/cameroon/document/cameroon-extr%C3%Aame-nord-rapport-de-situation-no-14-septembre-2021-fr> (käyty 26.11.2021).

3.11.2021b. *CAMEROUN : Extrême-Nord, Logone Birni*.
https://www.humanitarianresponse.info/sites/www.humanitarianresponse.info/files/documents/files/sitrep_en-logone_biri_novembre_2021-vf.pdf (käyty 16.11.2021).

12.10.2021. *Cameroon: North-West and South-West - Situation Report No. 34 (As of 31 August 2021).*

<https://www.humanitarianresponse.info/en/operations/cameroon/document/cameroon-north-west-and-south-west-situation-report-no-34-31-august> (käyty 5.11.2021).

7.10.2021. *CAMEROUN : Extrême-Nord Rapport de situation No. 13, août 2021.*

<https://www.humanitarianresponse.info/en/operations/cameroon/document/cameroon-extr%C3%A4me-nord-rapport-de-situation-no-13-ao%C3%BBt-2021-fr> (käyty 23.11.2021).

28.9.2021. *Cameroon Flash Update: Ban on movements and activities in the North-West and South-West (As of 28 September 2021).*

<https://reliefweb.int/report/cameroon/cameroon-flash-update-ban-movements-and-activities-north-west-and-south-west-28> (käyty 29.11.2021).

23.9.2021. *Cameroon: North-West and South-West - Situation Report No. 33 (As of 31 July 2021).*

<https://www.humanitarianresponse.info/en/operations/cameroon/document/cameroon-north-west-and-south-west-situation-report-no-33-31-july-2021> (käyty 23.11.2021).

6.9.2021. *CAMEROUN : Extrême-Nord Rapport de situation No. 12, juillet 2021.*

<https://www.humanitarianresponse.info/en/operations/cameroon/document/cameroon-extr%C3%A4me-nord-rapport-de-situation-no-12-juillet-2021-fr> (käyty 5.11.2021).

12.8.2021. *CAMEROUN : Extrême-Nord Rapport de situation No. 11, Juin 2021.*

<https://www.humanitarianresponse.info/en/operations/cameroon/document/cameroon-extr%C3%A4me-nord-rapport-de-situation-no-11-juin-2021-fr> (käyty 16.11.2021).

5.8.2021. *Cameroon: North-West and South-West - Situation Report No. 33. (As of 30 June 2021).*

<https://www.humanitarianresponse.info/en/operations/cameroon/document/cameroon-north-west-and-south-west-situation-report-no32> (käyty 5.11.2021).

7.7.2021. *CAMEROUN : Extrême-Nord Rapport de situation No. 10, Mai 2021.*

<https://www.humanitarianresponse.info/en/operations/cameroon/document/cameroon-extr%C3%A4me-nord-rapport-de-situation-no-10-mai-2021-fr> (käyty 15.11.2021).

20.7.2021. *Cameroon: Humanitarian Bulletin – Issue N° 21, June 2021.*

<https://www.humanitarianresponse.info/en/operations/cameroon/document/cameroon-humanitarian-bulletin-issue-n%C2%B021-june-2021> (käyty 22.7.2021).

5.7.2021. *Cameroon: Humanitarian Bulletin – Issue N° 21, May 2021.*

https://www.humanitarianresponse.info/sites/www.humanitarianresponse.info/files/documents/files/cameroon_humanitarian_bulletin_-_may_2021.pdf (käyty 22.7.2021).

2.7.2021. *Cameroon – North-West and South-West. Situation Report No. 31.*

https://www.humanitarianresponse.info/sites/www.humanitarianresponse.info/files/documents/files/ocha_cameroon_sitrep_nws_w_-_may_2021.pdf (käyty 5.11.2021).

22.6.2021. *West and Central Africa: Weekly Regional Humanitarian Snapshot.*

<https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/External%20weekly%2015%20-%2021%20June%202021.pdf> (käyty 22.7.2021).

3.6.2021a. *Cameroon – Situation Report.*

<https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/Situation%20Report%20-%20Cameroon%20-%203%20Jun%202021.pdf> (käyty 17.6.2021).

3.6.2021b. *Cameroon – North-West and South-West. Situation Report No. 30.*

https://www.humanitarianresponse.info/sites/www.humanitarianresponse.info/files/documents/files/ocha_cameroon_sitrep_nsw_-_april_2021.pdf (käyty 5.11.2021).

3.6.2021c. *CAMEROUN : Extrême-Nord Rapport de situation No. 9, Avril 2021.*

<https://www.humanitarianresponse.info/en/operations/cameroon/document/cameroun-extr%C3%A4me-nord-rapport-de-situation-no-9-avril-2021-fr> (käyty 5.11.2021).

6/2021. *Cameroon – North-West and South-West regions – Operational presence.*

Saatavilla: <https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/Cameroon%20-%20North-West%20and%20South-West%20regions%20-%20Operational%20Presence%2C%20As%20of%20May%202021.pdf> (käyty 7.7.2021).

21.5.2021. *Cameroon: Humanitarian Bulletin – Issue N° 19, April 2021.*

<https://www.humanitarianresponse.info/en/operations/cameroon/document/cameroon-humanitarian-bulletin-issue-n%C2%B018-april-2021> (käyty 22.6.2021).

24.5.2021. *Cameroon – Situation Report.*

<https://reliefweb.int/report/cameroon/cameroon-situation-report-24-may-2021> (käyty 22.6.2021).

3.5.2021. *CAMEROUN: Extrême-Nord Rapport de situation No. 8, Mars 2021.*

<https://www.humanitarianresponse.info/en/operations/cameroon/document/cameroun-extr%C3%A4me-nord-rapport-de-situation-no-8-mars-2021-fr> (käyty 12.7.2021).

27.4.2021. *Cameroon – Situation Report.*

<https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/Situation%20Report%20-%20Cameroon%20-%201%20Mar%202021.pdf> (käyty 22.6.2021).

26.4.2021. *CAMEROON: North-West and South-West Situation Report No. 29.*

<https://www.humanitarianresponse.info/en/operations/cameroon/document/cameroon-north-west-and-south-west-situation-report-no29> (käyty 12.7.2021).

7.4.2021. *Humanitarian Needs Overview – Cameroon.*

https://www.humanitarianresponse.info/sites/www.humanitarianresponse.info/files/documents/files/cmr-hno_2021-current-print.pdf (käyty 14.6.2021).

29.3.2021a. *CAMEROON: North-West and South-West Situation Report No. 28.*

<https://www.humanitarianresponse.info/en/operations/cameroon/document/cameroon-north-west-and-south-west-situation-report-no28-february-2021> (käyty 12.7.2021).

29.3.2021b. *CAMEROUN: Extrême-Nord Rapport de situation No. 7, Février 2021.*

<https://www.humanitarianresponse.info/en/operations/cameroon/document/cameroun-extr%C3%A4me-nord-rapport-de-situation-no-7-f%C3%A9vrier-2021-fr> (käyty 12.7.2021).

1.3.2021a. CAMEROON: North-West and South-West Situation Report No. 27.
<https://www.humanitarianresponse.info/en/document/cameroon-north-west-and-south-west-situation-report-no27-january-2021> (käyty 12.7.2021).

1.3.2021b. CAMEROUN: Extrême-Nord Rapport de situation No. 6, Janvier 2021.
<https://www.humanitarianresponse.info/en/document/cameroun-extr%C3%A4me-nord-rapport-de-situation-no-6-janvier-2021-fr> (käyty 12.7.2021).

23.9.2018. Cameroon, Littoral region [kartta].
https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/cmr_It_a3_with_adm3_v02.pdf (käyty 5.11.2021).

UNSC (United Nations Security Council)

1.6.2021. *The situation in Central Africa and the activities of the United Nations Regional Office for Central Africa. S/2021/517.* <https://undocs.org/S/2021/517> (käyty 14.6.2021).

1.12.2020. *The situation in Central Africa and the activities of the United Nations Regional Office for Central Africa. S/2020/1154.*
https://digitallibrary.un.org/record/3893701?ln=zh_CN (käyty 14.6.2021).

USDOS (United States Department of State)

1.7.2021. *2021 Trafficking in Persons Report: Cameroon.*
<https://www.state.gov/reports/2021-trafficking-in-persons-report/cameroon/>

30.3.2021. *2020 Country Reports on Human Rights Practices: Cameroon.*
<https://www.state.gov/wp-content/uploads/2021/03/CAMEROON-2020-HUMAN-RIGHTS-REPORT.pdf> (käyty 14.6.2021).

Voice of America / Kindzeka, Moki Edwin

24.7.2021. *Cameroon Sends Defense minister to French-Speaking Towns and Villages Under Rebel Attack.* <https://www.voanews.com/africa/cameroon-sends-defense-minister-french-speaking-towns-and-villages-under-rebel-attack> (käyty 26.7.2021).

2.7.2021. *Cameroon Decries Beheading of Government Troops by Suspected Separatists.* <https://www.voanews.com/africa/cameroon-decries-beheading-government-troops-suspected-separatists> (käyty 21.7.2021).

17.2.2021. *Cameroonian Protest Alleged Rebel Murders of Village Chiefs.*
<https://www.voanews.com/africa/cameroonians-protest-alleged-rebel-murders-village-chiefs> (käyty 7.7.2021).

7.8.2020. *More Than 100 Boko Haram, Captives Surrender Along Cameroon-Nigeria Border.* https://www.voanews.com/africa/more-100-boko-haram-captives-surrender-along-cameroon-nigeria-border?utm_source=Media+Review+for+August+10%2C+2020+&utm_campaign (käyty 20.7.2021).

WFP (World Food Programme) 5/2021. Cameroon North West – South West [kartta].
<https://api.godocs.wfp.org/api/documents/7f4bbb6015a146fe9f1838c8a9f97a63/download/>
(käyty 14.7.2021).

World Bank (The) (ransk. La Banque Mondiale)

1/2021. *The Socio-Political Crisis in the Northwest and Southwest Regions of Cameroon: Assessing the Economic and Social Impacts.*
<https://documents1.worldbank.org/curated/en/795921624338364910/pdf/The-Socio-Political-Crisis-in-the-Northwest-and-Southwest-Regions-of-Cameroon-Assessing-the-Economic-and-Social-Impacts.pdf> (käyty 15.11.2021).

2018. Cameroun – Revue des dépenses publiques.
<https://documents1.worldbank.org/curated/en/412641543396425023/pdf/124725-REVISED-FRENCH-Cameroun-revue-depenses-publiques-2018-FINAL.pdf> (käyty 21.7.2021).

Zenn, Jacob

4.6.2021. "ISWAP Launches Hearts and Minds Strategy to Counter Nigerian Army Offensive." *Terrorism Monitor*, vol 19, no 11. <https://jamestown.org/program/iswap-launches-hearts-and-minds-strategy-to-counter-nigerian-army-offensive/> (käyty 8.7.2021).

14.6.2019. "Boko Haram Factionalization: Who are Islamic State in West Africa Province (ISWAP) Fighters in Niger and Chad?". *Terrorism Monitor*, vol. 17, no 12. <https://jamestown.org/program/boko-haram-factionalization-who-are-islamic-state-in-west-africa-province-iswap-fighters-in-niger-and-chad/> (7.7.2021).

Tietoa raportista

Raportin laadinnassa on noudatettu Euroopan unionin yhteisiä suuntaviivoja lähtömaatiedon tuottamisesta (2008). Raportti perustuu huolellisesti valittuihin lähteisiin, joista kaikki on listattu raportin lähdeluetteloon. Ilmeisiä ja kiistattomia tosiasioita lukuun ottamatta kaikki esitetty tieto on tarkastettu useammasta lähteestä, ellei muuta erikseen mainita. Raportissa esitetyt tiedot on hankittu, arvioitu ja käsitelty huolellisesti, raportin laatimisen varatun ajan ollessa rajattu. Raportti ei pyri olemaan kaikenkattava, eikä sitä tule pitää yksinään minkään oleskeluluvan, pakolaisaseman tai turvapaikkahakemuksen perusteena. Vaikka jotain tapahtumaa, henkilöä tai organisaatiota ei olisi mainittu raportissa, tämä ei tarkoita, etteikö kyseistä tapahtumaa olisi tapahtunut tai kyseistä henkilöä tai organisaatiota olisi olemassa. Raportissa esitetyt tiedot ja näkemykset eivät välttämättä edusta Maahanmuuttoviraston virallista kantaa, eikä se ole poliittinen kannanotto tai oikeudellinen arvio.

About the report

The report was written according to the common EU guidelines for processing factual COI (2008) and composed on the basis of carefully selected sources. All sources used are referenced. All information presented, except for undisputed and/or obvious facts, has been cross-checked, unless stated otherwise. The information provided has been researched, evaluated and processed with utmost care within a limited time frame. The report does not aim to be exhaustive and neither is it conclusive as to the merit of any particular claim to a residence permit, refugee status, or asylum. If a certain event, person or organization is not

mentioned in the report, this does not mean that the event has not taken place or that the person or organization does not exist. The information and perspectives presented in the report do not necessarily reflect the opinion of the Finnish Immigration Service, nor should the report be regarded as a political or judicial statement.